

การคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว:
ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ

THE PROTECTION OF DISABLED PEOPLE'S RIGHTS IN
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC:
A COMPARATIVE STUDY IN THAILAND
AND OTHER COUNTRIES

พงษ์พันธ์ ไชยสิทธิ์

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สำนักวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

2556

©ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

การคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว:
ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ

**THE PROTECTION OF DISABLED PEOPLE'S RIGHTS IN
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC:
A COMPARATIVE STUDY IN THAILAND
AND OTHER COUNTRIES**

พงษ์พันธ์ ไชยสิทธิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สำนักวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

2556

©ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

การคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว:
ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ

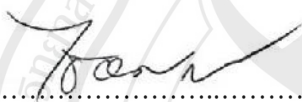
THE PROTECTION OF DISABLED PEOPLE'S RIGHTS IN
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC:
A COMPARATIVE STUDY IN THAILAND
AND OTHER COUNTRIES

พงษ์พันธ์ ไชยสิทธิ์

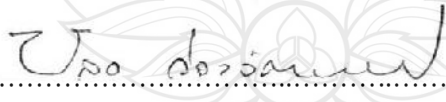
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

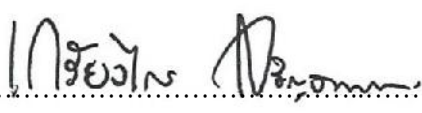
2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ไชยยศ หेमะราชตะ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. รุ่ง ศรีสมวงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชลอ ว่องวัฒนาภิกุล)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์)

©ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. รุ่ง ศรีสมวงษ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งคอยรับฟัง และแนะนำแนวคิดต่าง ๆ ในทางวิชาการ ให้แก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี ทั้งยังได้ตรวจแก้ไขเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ผู้เขียนจึงขอกราบขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ไชยยศ หะริษตะ, รองศาสตราจารย์ ดร. ชลอ ว่องวัฒนาภิกุล และรองศาสตราจารย์ ดร. เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้เกียรติเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมนี้ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. ชูเกียรติ น้อยนิม ที่ได้กรุณาให้ความรู้ และแนะแนวทางในการทำวิจัยในเบื้องต้น รวมถึงการให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการ โดยเฉพาะกฎหมายของไทย พร้อมทั้งเอกสารที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ และแนวทางในการหาข้อมูลเพื่อนำมาทำวิจัยฉบับดังกล่าว

ขอขอบคุณอาจารย์ทุก ๆ ท่าน ที่ได้บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับหลักทฤษฎีกฎหมายทั้งไทยและสากลอื่น ๆ ทางกฎหมาย ทั้งการสอนทางด้านคุณธรรม ความดี ทักษะในการทำงานต่าง ๆ อันเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่สำคัญในการทำวิจัยเล่มนี้ได้สำเร็จผลด้วยดี และที่ขาดไม่ได้ขอขอบคุณมายังรัฐบาลของไทย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ก็คือองค์การร่วมมือระหว่างประเทศของไทย (Thailand International Cooperation Agency หรือ TICA) ที่เป็นผู้สนับสนุนให้ความช่วยเหลือทุนการศึกษาตลอดระยะที่เรียนในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงที่ได้ให้การช่วยเหลือประสานงานต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่ศึกษาในประเทศไทย

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณบิดา มารดา และภรรยา ที่เป็นส่วนสำคัญในการให้กำลังใจที่ยิ่งใหญ่
คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา วิทยานิพนธ์เล่มนี้หากมีประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ
ประการใดผู้เขียนขอขอบความรู้ และคุณความดีที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้แก่ บิดา มารดา และ
ครูบาอาจารย์ทั้งหลาย และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง แต่ถ้าวิทยานิพนธ์นี้มีข้อบกพร่องประการใด
ผู้เขียนขอน้อมรับความบกพร่องนั้นไว้แต่เพียงผู้เดียว และยินดีรับคำติชมจากผู้รู้ทั้งหลายมา
ณ โอกาสนี้ด้วย

พงษ์พันธ์ ไชยสิทธิ์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การคุ้มครองสิทธิคนพิการ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว:
ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ

ชื่อผู้เขียน พงษ์พันธ์ ไชยสิทธิ์

หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. รุ่ง ศรีสมวงษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหา และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) กับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 เช่น สิทธิของคนพิการในการเข้าถึงบริการสาธารณะสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการบันเทิง สิทธิในการเข้าถึงวิชาชีพ สิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์รวมถึงกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น กีฬา เพราะคนพิการเป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งในสังคมที่มีบทบาทสำคัญและสมควรที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายให้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ถึงแม้ว่าจะมีความบกพร่องหรือข้อจำกัดทางด้านร่างกายก็ตาม

หลายคนอาจเห็นว่าคนพิการเป็นภาระของสังคม แต่หากมองในมุมมองกลับกันคนพิการเหล่านี้อาจเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศหากพวกเขาได้รับการคุ้มครองสิทธิหรือได้รับสิทธิพิเศษซึ่งหลักในการปฏิบัติเหล่านี้ถือเป็นหลักสากล ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการแต่จะเห็นได้ว่าในปัจจุบัน สปป.ลาว ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะคนพิการมีเพียงการกำหนดไว้ในกฎหมายแต่ละเรื่องซึ่งมีลักษณะทั่วไปและยังอาศัยกฎหมายที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่องเท่านั้นซึ่งเนื้อหาไม่ครอบคลุมอันจะสามารถยกให้เห็นปัญหาทางกฎหมายของ สปป.ลาว ได้ 6 เรื่อง คือ

1) สิทธิคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา มาตรา 34 ว่าด้วยผู้แปลภาษาในการดำเนินคดีอาญาที่ไม่ได้กำหนดเรื่องผู้แปลภาษาสำหรับคนพิการ

เพราะการกำหนดผู้แปลภาษาในกฎหมายนั้น ไม่เพียงเฉพาะการดำเนินคดีอาญาเท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงกระบวนการดำเนินคดีทางแพ่งทางการค้าด้วย

2) สิทธิในการเข้าถึงการศึกษาในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาตาม มาตรา 42 ว่าด้วยมาตรฐานของครูและอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนสำหรับคนพิการที่ไม่รวมถึงสิทธิคนพิการ

3) สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะในกฎหมายผังเมือง ตามมาตรา 31 ที่ไม่ได้กำหนดเรื่องการก่อสร้างสถานที่อำนวยความสะดวกเพื่อคนพิการ

4) สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารตาม มาตรา 30 ที่ยังจำกัดทางเนื้อหาในการเผยแพร่ข้อมูล จึงทำให้คนพิการยังเข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงการบันเทิง

5) สิทธิในการเข้าถึงการทำงานตามกฎหมายแรงงานตาม มาตรา 26 ซึ่งยังขาดมาตรการเพิ่มเติมจึงทำให้คนพิการเข้าไม่ถึงการทำงานได้อย่างแท้จริง

6) สิทธิในการเข้าถึงการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์รวมทั้งกิจการทางสังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น กีฬาของคนพิการในกฎหมายว่าด้วยการอานามัยและป้องกันโรค ตามมาตรา 32 ที่ยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการทำให้คนพิการยังเข้าไม่ถึงการบริการในด้านดังกล่าว

ดังนั้นเห็นควรจะทำการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางและมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สปป.ลาว อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการของประเทศไทยเป็นหลัก เพราะเห็นว่าประเทศไทยก็เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาคนพิการปี ค.ศ.2006 เหมือนกันกับสปป.ลาว และที่สำคัญการรับประกันสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายตามอนุสัญญานับบดังกล่าวนี้มีความชัดเจนกว่า สปป.ลาว โดยเฉพาะการคุ้มครองทางด้านกฎหมายที่ออกโดยรัฐบาลเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการเพื่อให้เกิดความชัดเจนอย่างรอบด้านและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผลการศึกษาพบว่าการที่ สปป.ลาวได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ.2006 สปป.ลาว จึงควรปฏิบัติพันธกรณีของตนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แท้จริงแห่งอนุสัญญาดังนั้นการที่รัฐบาล สปป.ลาว ได้ออกคำรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ (ค.ช.พ.ก)ขึ้นนั้น ตามคำรณายกรัฐมนตรี ฉบับเลขที่ 061/นย ลงวันที่ 6 มีนาคม ค.ศ. 2009 เพื่อช่วย

ให้รัฐบาลและนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบดำเนินการประสานงานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ปกป้อง
คุ้มครองช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟูและพัฒนาคนพิการทั่วประเทศตามที่กำหนดไว้ตามภาระบทบาท
ของตนนั้นยังไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล จึงทำให้การคุ้มครอง
สิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายโดยเฉพาะด้าน โอกาสในการเข้าถึงสิทธิต่างๆที่ควรจะได้รับแต่ละ
ประเภทยังไม่สามารถรับประกันได้ว่าคนพิการนั้นมีความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปได้อย่าง
แท้จริง เช่น สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะผู้แปลภาษาตามกฎหมายว่าด้วยการ
ดำเนินคดีอาญา สิทธิทางการศึกษาว่าด้วยมาตรฐานของครู และอุปกรณ์สื่อการสอนในกฎหมายว่า
ด้วยการศึกษา สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น ห้องน้ำ สถานที่สาธารณะ และทางเดินของ
คนพิการ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และการบันเทิง สิทธิในการเข้าถึงวิชาชีพตามกฎหมาย
แรงงาน และสิทธิในการได้รับบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพ และสาธารณสุขรวมทั้งกิจกรรมทาง
สังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น กีฬา ซึ่งบรรดาสิทธิที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญแห่ง
อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ.2006

แนวทางการศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมาย และนำเสนอมาตรการในการ
คุ้มครองสิทธิคนพิการตามบทวิจัยเล่มนี้ จึงจะได้ศึกษารายละเอียดข้อมูลทางด้านกฎหมายของไทย
และประเทศอื่นๆทั้งหลักทฤษฎีทางด้านกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการของสปป.ลาว
ได้รับการปกป้องให้เท่าเทียมกับประเทศสากลอื่นๆ ได้อย่างบรรลุผลสูงสุดตามที่รัฐบาลได้กำหนด
ไว้เป็นแนวทางที่ชี้ให้เห็นปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในแต่ละเรื่องโดยผู้วิจัยได้
นำเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงระเบียบกฎหมายที่
เหมาะสมในการคุ้มครองสิทธิคนพิการสามารถนำไปปฏิบัติได้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

คำสำคัญ: มาตรการทางกฎหมาย/สิทธิคนพิการ/ความเท่าเทียม/กฎหมายคนพิการ

Thesis Title The Protection of Disabled People's Rights in
Lao People's Democratic Republic: A Comparative study in
Thailand and Other Countries

Author Phongphinay Xayasith

Degree Master of Law

Advisor Dr. Rung Srisomwong

ABSTRACT

The Purpose of this Research is to comparative study The problem and legal Measures on disabled People Rights Protection in Lao People's Democratic Republic with Thailand, and other Countries in order to get into practice with international life's standard of disabled people right protection under adoption of the international convention on the right of persons with disabilities 2006, such as the right to access public service, the right to access information and mass media, entertainment, working , the right to access rehabilitation also social activities on health care such as sports , because of disabled people is one of the important group of people should be protected by law for the equality in society although they are limited on moving and body obstacles.

Majority of people might viewed and decided to disabilities as the burden of society, but in the counter way they might become the main group of people to develop country if they are appropriately protected and offered preferential policy from government that conform with the international convention of the rights person with disabilities, the writer noticed that it is currently unadopted the specific law on disability in Laos, there still have some general regulation in each

laws for utilizing into practice, thus it is absolutely uncomprehensive to the protection of disabled people rights, the legal problem concerning are including

1) the disabled people rights to access justice under law of criminal procedure article 34 on the interpreter for disabled people clients in criminal process also civil case and commercial matter

2) the right to access education on the law of education article 42 there are neither the criteria of teacher nor educational materials for disabled people students

3) the right to public service on Urban law article 31 not adopted about the construction building for disabled people convenience

4) the right to the mass media article 30 because its content of this article still limited for dissemination to disabled people and entertainment

5) the right to work on labor law article 26 still lack of additional issues for extension its article

6) the right to health and rehabilitation also social health care's activities such as sports on the law of hygiene disease prevention and health protection in article 32 not mentioned to the methods how to communicate and making convenience to disabled people patients.

Therefore, it should hasten doing the research and study on this matter in order to finding appropriate measures to solve by comparative study with Thailand because it is a member of the international convention on the right of person with disabilities like Lao P.D.R, moreover Thailand has more comprehensive and obviously issues adopted by government than Lao P.D.R so that we can use in the real situation and theory practice.

The main finding reveal that Lao P.D.R has entered the member of the international convention on the rights of person with disabilities 2006, according to its obligation Lao P.D.R has to implement and amend its legal system in order to get along each other by self responsibilities, although Lao P.D.R has established the National Committee for Disabled People by Prime Minister Degree No. 061/PM adopted date 6th March 2009 to be as the main regulation guideline

of Government and Prime Minister to implement, coordinating with concerning government organizations for Protection, Administration, Supportive, Rehabilitation to Disabled People throughout the country, however all this regulations adopted by Government not able to conform with The Convention on the rights of persons with Disabilities as a result of reflection to inaccessability of Disabled people also not guarantee the equalities are occurred with them such as the Right to access Justic system specifcly on interpretor for disabled people under the law of Criminal procedure, The Right to access Education under the Law of education specifcly on the criteria of teacher and educational materials for disabled people students , The right to access public Service specifcly on public Toilet, public bulding and sidewalks for disabled people, the right to access the mass media and information under the Law of media, the right to access the opportunities of working under the Labour law, the right to have rehabilitation and public health care's activities such as the sports, those rights above are absolutely adopted in the convention on the rights of person with disabilities 2006.

The Guideline of comparative study and legal measures proposal in this thesis are deeply analyzing in details of legal theory and law that adoted by government of Thailand and other countries with laop.d.rin order to create the protection of disabled people in each rights for the equality with the nation according to the government plan, the writer has also proposed the methodologies and guideline of appropriately solution in the content of related articles of law concerning on the protection of disabled people right that can utilize in theory and real practices.

Keywords: Legal measures/Right/Equality/Law on Disability

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(3)
บทคัดย่อภาษาไทย	(5)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(8)
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
1.3 สมมติฐานในการศึกษา	8
1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย	8
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 แนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการ	10
2.1 หลักความเสมอภาค (The Equality before the Law)	10
2.2 แนวความคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพของคนพิการ (The Rights of Disabled People)	13
2.3 แนวความคิดเรื่องการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ (Independent Living of Disabled People)	16
2.4 งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง	18
2.5 ความหมาย และความสำคัญของคนพิการ	19
2.6 สาเหตุของความพิการ	23
2.7 ประเภท และลักษณะของความพิการ	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
3 หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการในระดับสากล	30
3.1 กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิคนพิการ	30
3.2 หลักการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายไทย	38
3.3 หลักการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมาย สปป.ลาว	57
3.4 หลักการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายเวียดนาม	62
3.5 หลักการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายสหรัฐอเมริกา	72
4 ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาทางกฎหมายและแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อสิทธิคนพิการใน สปป.ลาว กับประเทศไทย	80
4.1 ปัญหาทางกฎหมายของ สปป.ลาว	80
4.2 แนวทางในการแก้ไขปัญหา	90
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	102
5.1 บทสรุป	102
5.2 ข้อเสนอแนะ	104
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก	113
ภาคผนวก ก พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550	114
ภาคผนวก ข กฎหมายว่าด้วย คนพิการของเวียดนาม ฉบับภาษาอังกฤษ	128
ภาคผนวก ค คำสั่งว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการแห่ง สปป.ลาว เลขที่ 061/นย (ภาษาลาว)	188
ประวัติผู้เขียน	194

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พลเมืองทุกคนในสังคมย่อมมีสิทธิในการได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายในรัฐของตน ซึ่งคนพิการก็ถือว่าเป็นพลเมืองของรัฐที่มีความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเอง เหมือนคนปกติทั่วไป ต้องการได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพต่อหน้ากฎหมายในด้านต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและสังคมแต่ความต้องการขั้นพื้นฐานเหล่านั้นได้ถูกความพิการ ขัดขวางไม่ให้คนพิการได้รับอย่างเต็มที่ ทำให้คนพิการมีอุปสรรคในการดำเนินชีวิตในหลาย ๆ ด้านจำเป็นที่จะต้องกำหนดข้อกฎหมายที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับสถานะของคนพิการเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปซึ่งองค์การสหประชาชาติถือว่าสิทธิคนพิการนั้นเป็นเรื่อง ที่มีความสำคัญมากที่จะต้องได้รับการคุ้มครอง ภายใต้กฎหมายสากลด้วย เช่น อนุสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิคนพิการปี ค.ศ. 2006 (Convention on the right of persons with Disability, New York, December 2006)

ในขณะที่บรรดาประเทศต่าง ๆ ในภาคพื้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย เวียดนาม หรือประเทศอื่น ๆ ที่ได้เป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลฉบับดังกล่าวเหมือนกับ สปป. ลาว เห็นว่าประเทศไทยนั้น ได้ตระหนักถึงการคุ้มครองสิทธิของคนพิการโดยได้ออกกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับคนพิการ ซึ่งสามารถรับประกันในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษาพบว่า การคุ้มครองสิทธิของคนพิการของประเทศเหล่านั้น¹ ได้ก้าวหน้าไปไกลมากทีเดียว เพราะรัฐได้มีบทบาทในการเอาใจใส่ คุ้มครองคนพิการภายใต้กฎหมาย

¹ไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล (Convention on the right of Person with Disability, New York, 20 December 2006) วันที่ 30 มีนาคม ค.ศ. 2007, เวียดนาม เข้าวันที่ 22 ตุลาคม ค.ศ. 2007, สปป. ลาว เข้าวันที่ 15 มกราคม ค.ศ. 2008

กระทรวงการต่างประเทศลาว, กรมสนธิสัญญา และกฎหมาย “การเข้าร่วมของ สปป.ลาว ในสนธิสัญญาหลายฝ่าย” เดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 2010

อย่างเทียบเท่ากับคนทั่ว ๆ ไปในสังคมอย่างเท่าเทียมกันในขณะที่รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ก็ได้ให้ความสำคัญโดยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา แต่สปป.ลาว ยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับคนพิการซึ่งแตกต่างจากบรรดาประเทศสากลอื่น ๆ ดังที่กล่าวมา จึงไม่สามารถรับประกันการคุ้มครองได้ทั้งในภาคทฤษฎี และนโยบายทางกฎหมาย ดังนั้นเพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป เช่น สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทางแพ่ง สิทธิในการเข้าถึงการศึกษา สิทธิในการเข้าถึงการบริการสาธารณะ เช่น ห้องน้ำ สถานที่ ทางเดิน สิทธิในการเข้าถึงฐานข้อมูล ข่าวสาร กานบันเทิง สิทธิในการได้รับโอกาสที่แท้จริงในการทำงาน สิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ รวมทั้งกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น กีฬา ซึ่งถ้าอ้างอิงถึงจำนวนผู้พิการใน สปป. ลาว ถือว่ามีจำนวนไม่น้อย ตามการสำรวจสำมะโนประชากรแห่งชาติ ปีค.ศ. 2005 ระบุว่ามีความพิการมากกว่า 400,000 คน อย่างไรก็ตามองค์การเอสเคพี (Economic and Social Commission for Asia and The Pacific หรือ ESCAP) หรือคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติเอเชียแปซิฟิก ได้คาดว่าจำนวนผู้พิการใน สปป.ลาว อาจมีจำนวนถึงร้อยละ 8² ของจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศ ดังนั้น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามแผนพัฒนาประเทศที่ตั้งไว้คือ รัฐบาลได้ถือว่าการพัฒนาคนพิการนั้นเป็นหนึ่งในแผนการพัฒนาแห่งชาติโดยรัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการช่วยเหลือคนพิการในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งคนพิการโดยกำเนิด และคนพิการหลังกำเนิดโดยเฉพาะคนพิการจากผลของสงคราม ซึ่งรัฐบาลได้เอาใจใส่เป็นพิเศษ รวมทั้งการจัดทัศนคติผิด ๆ ของคนในสังคมที่มีต่อคนพิการเพื่อให้สิทธิเสรีภาพ และโอกาสที่เท่าเทียมกันแก่คนพิการ และเพื่อให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป

รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติขึ้นคือ คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ หรือ ค.ช.พ.ก. (National Committee for Disable Person หรือ NCDP) ในวันที่ 27 เดือนมกราคม ปี ค.ศ. 1995 ตามดำรัสนายกรัฐมนตรี เลขที่ 18/น.ย.³ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเป็นประธาน และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงป้องกันประเทศเป็นคณะจุดประสงค์เพื่อประสานงานกับบรรดากระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเกี่ยวกับคนพิการ โดยเวลาต่อมา เดือนสิงหาคม ปี ค.ศ. 1996 รัฐได้อนุมัติ ให้ก่อตั้งสมาคมคนพิการแห่งชาติ ซึ่งมีสำนักงาน

² United Nation, *Country report: Lao People Democratic Republic ESCAP*. Retrieved August 1, 2013, from <http://social.un.org/> file: PDF

³ คำรัสเลขที่ 18/นย ลงวันที่ 27 มกราคม 1995 ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ ค.ศ. 1995 (ภาษาลาว)

อยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์ มีชื่อ เรียกว่าสมาคมคนพิการแห่งชาติลาว (ส.พ.ช.ล.) หรือ The Lao Disabled People's Association (LDPA) โดยการขึ้นชื่อของคณะกรรมการเพื่อคนพิการแห่งชาติดังกล่าวมาถึงปัจจุบัน สมาคมคนพิการแห่งชาติโดยสมาคมได้กำหนดบทบาทภาระหน้าที่ของตนในการดำเนินการต่อคนพิการ เช่น เป็นสมาคมส่วนกลางของรัฐในการคุ้มครองด้านการศึกษากองส่งเคราะห์กำหนดนโยบาย การพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการได้ฝึกวิชาชีพ⁴ รวมทั้งแก้ไข ปัญหาและจัดอุปสรรคต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ และสังคมให้แก่คนพิการ

เพราะเห็นความสำคัญต่อปัญหาในการรับประกันสิทธิของคนพิการว่าเป็นปัญหาของชาติ และสภากลางได้ออกคำรณายกรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี เลขที่ 061/น.ย ลงวันที่ 6 มีนาคม ปี ค.ศ. 2009⁵ ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ หรือ ค.ช.พ.ก. ขึ้นอีกครั้งโดยได้ปรับปรุงบทบาทภาระหน้าที่ใหม่จากคณะ ค.ช.พ.ก. เดิมเนื่องจากการกำหนดเนื้อหา และภาระบทบาทของคณะเดิมนั้นยังไม่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงและสภาพการณ์ดำรงชีพแท้จริงของคนพิการในปัจจุบันเพราะภาระบทบาทของคณะ เดิมจำกัดเกินไปในการดำเนินการคุ้มครองสิทธิคนพิการดังนั้นคณะกรรมการชุดใหม่นี้มีหน้าที่ ช่วยรัฐบาล และนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบดำเนินการระแวดระวังและกว้างขวางกว่าเดิมโดยจะต้อง ประสานงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ปกป้องคุ้มครองช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟู และพัฒนาคนพิการลาว ในขอบเขตทั่วประเทศ และร่วมมือกับสากลอื่น ๆ ซึ่งคณะดังกล่าวนี้ได้แต่งตั้งประธานคนใหม่โดย รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวง แรงงาน และสวัสดิการสังคมเป็นรองประธาน ยิ่งไปกว่านั้นในคำรณฉบับดังกล่าว ได้กำหนดภาระ บทบาท และหน้าที่การทำงานของคณะอย่างชัดเจนในแต่ละชั้นนับแต่ขึ้นรัฐบาลถึงท้องถิ่น

ด้วยเหตุที่มีคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ (ค.ช.พ.ก.) ในปัจจุบัน แต่ยังไม่มีความหมาย ว่าด้วยคนพิการ จึงทำให้สิทธิของคนพิการที่ควรจะได้รับเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปนั้นเป็นปัญหาที่ จำต้องได้รับการแก้ไขภายใต้กฎหมาย โดยเฉพาะปัญหาในการรับประกันสิทธิของคนพิการในการ

⁴ International Labor Organization (ILO), / Inclusion of people with disability in Lao People Democratic Republic, (N.P.: n.p., 2009).

Disability at a glance, a profile of 28 countries and areas in Asia and the Pacific", 2006, <http://www.unescap.org/p.28>.

⁵ มาตรา 2 คำรณว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการของ สปป.ลาว เลขที่ 061/น.ย ลงวันที่ 6 มีนาคม ปี ค. ศ. 2009 “คณะกรรมการเพื่อคนพิการ เขียนย่อว่า ค.ช.พ.ก. เป็นองค์การของรัฐบาล มีภาระบทบาทช่วยรัฐบาล และนายกรัฐมนตรี พัวพัน ประสานงาน สมทบกับ กระทรวง แขนงการและองค์กรท้องถิ่นในการปกครอง คุ้มครอง ช่วยเหลือ ฟื้นฟู บำบัด และพัฒนาคนพิการลาว ในขอบเขตทั่วประเทศ ”

เข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการอาทิ สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่ง สิทธิทางการศึกษา สิทธิสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการบันเทิง สิทธิในการเข้าถึงวิชาชีพ สิทธิในการคุ้มครองสมรรถภาพ และการฟื้นฟูกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพเช่นกีฬา ตามอนุสัญญาว่าด้วย สิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 อย่างแท้จริง

ในปัจจุบันมีเพียงระเบียบการใช้เฉพาะในสมาคมคนพิการแห่งชาติเท่านั้นที่เป็นนิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยเฉพาะ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามีความหมายของ สปป. ลาว ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิด้านต่าง ๆ ของคนพิการโดยตรงแต่ละประเภทแต่การออกข้อกำหนดกฎหมายเหล่านั้นมีลักษณะรวม ๆ เช่นตัวอย่าง สิทธิทางการศึกษาในกฎหมายว่าด้วยการศึกษามาตรา 6 ได้กำหนดว่า “พลเมืองลาวทุกคนไม่แยกชนเผ่า เชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย และสถานะทางเศรษฐกิจสังคมแล้วแต่มีสิทธิได้รับการศึกษา” ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าการกำหนดดังกล่าวเป็นข้อกำหนดแบบรวม แต่กลับไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการเข้าถึงได้อันเนื่องมาจากไม่ได้กำหนดในกฎหมายฉบับดังกล่าวแต่อย่างใดเกี่ยวกับครู หรืออุปกรณ์การศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมสอนให้แก่คนพิการจึงกล่าวได้ว่ากฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิคนพิการตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 2006 แก่คนพิการอย่างแท้จริงได้ เช่น สิทธิของคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาในมาตรา 34 ว่าด้วยผู้แปลภาษาในการดำเนินคดีอาญาแต่ไม่ได้กำหนดเรื่องผู้แปลภาษาสำหรับผู้พิการแต่อย่างใดทำให้เกิดข้อสงสัยว่า ถ้ากรณีดำเนินคดีกับคนพิการจะสามารถรับประกันความยุติธรรมแก่พวกเขาได้อย่างไร โดยรวมแล้วผู้วิจัยพิจารณาปัญหาในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาวได้ดังนี้

1. สิทธิของคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาในมาตรา 34 ว่าด้วยผู้แปลภาษาในการดำเนินคดีอาญาแต่ไม่ได้กำหนดเรื่องผู้แปลภาษาสำหรับผู้พิการแต่อย่างใดทำให้เกิดข้อสงสัยว่าถ้ากรณีดำเนินคดีกับคนพิการจะสามารถรับประกันความยุติธรรมแก่พวกเขาได้หรือไม่ เพราะผู้แปลภาษาสำหรับคนพิการนั้นถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้คนพิการได้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมไม่เพียงแต่กระบวนการอาญาเท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงกระบวนการทางแพ่งทางการค้าต่าง ๆ อีกด้วย

2. สิทธิในการเข้าถึงการศึกษา กฎหมายว่าด้วยการศึกษาในมาตรา 42 ว่าด้วยมาตรฐานของครูสอน และอุปกรณ์สื่อเรียนการสอนสำหรับคนพิการไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายในมาตราดังกล่าว เช่น อาจารย์ที่สอนภาษามือ หรือภาษาสำหรับคนตาบอด หูหนวก หรือ แยกกรณีพิเศษสำหรับนักเรียนพิการในมหาวิทยาลัย หรือโรงเรียนที่ถือว่าเป็นปัจจัยหลักของการสอน

3. สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะในรัฐธรรมนูญมาตรา 35 ว่าด้วยพลเมืองลาวทุกคนมีความเสมอภาคภายใต้กฎหมายแต่การบริการด้านการจัดการของรัฐบาลเช่น บริการสาธารณะต่อ คนพิการก็ยังไม่ถึงอย่างเป็นเอกภาพ อาทิ ห้องน้ำสาธารณะ สถานที่ทำงาน หรือทางเดินเฉพาะคนพิการที่เป็นเรื่องใกล้ตัวและจำเป็นที่สุด⁶ ต่อคนพิการก็ยังไม่ถึง

4. สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร กฎหมายว่าด้วยการสื่อมวลชนในมาตรา 16 ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของพลเมืองลาวในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแต่การเข้าถึงสื่อและสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร การบันทึกของคนพิการยังจำกัดเพราะไม่มีกฎระเบียบ หรือกฎหมายที่กำหนดให้มีผู้สื่อข่าวรายงานเป็นภาษามือหรือหนังสือพิมพ์เพื่อคนพิการแต่อย่างใด

“วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, รายงานการวิจัยเรื่องการแก้ไขกฎหมาย ที่กีดกันคนพิการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม: ศึกษากรณีกฎหมาย และระเบียบที่จำกัดสิทธิคนพิการในการประกอบอาชีพ, (ม.ป.ท.: ม.ป.พ, 2554).

มาตรา 34 กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาแห่ง สปป.ลาว “ว่าด้วยผู้แปลภาษา: ผู้แปลภาษาคือบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ หรือ ประสบการณ์ในการแปลภาษาใดภาษาหนึ่ง ของผู้ที่เข้าร่วมดำเนินคดีที่ไม่รู้ภาษาลาว ผู้แปลภาษาจะต้องรับผิดชอบในการแปลของตนและเก็บรักษาความลับในคดี”

มาตรา 42 กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่ง สปป.ลาว “ว่าด้วยมาตรฐานของครู”

1. ครูต้องมีทิศทางเมืองที่ถูกต้องตามแนวทางของพรรคักและปกป้องระบอบประชาธิปไตยประชาชน

2. มีคุณสมบัติ ศีลธรรม ปฏิวัติ มีจรรยาบรรณของครู รักอาชีพครู มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน

3. มีคุณวุฒิ ความสามารถ วิชาที่เรียนในชั้นเรียนต่าง ๆ ตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษากำหนด

4. มีประกาศนียบัตรหรือใบรับรองการเรียนครูมา

5. มีสุขภาพแข็งแรง

มาตรา 35 รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว “พลเมืองลาวทุกคนโดยไม่จำแนกหญิงชาย ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา ความเชื่อถือ ชนเผ่า ล้วนแต่มีความเสมอภาคอยู่หน้ากฎหมาย

มาตรา 16 กฎหมายสื่อมวลชน “ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของพลเมืองลาว เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร: พลเมืองลาวมีสิทธิเสรีภาพทางข้อมูลข่าวสารดังนี้

1. เข้าถึง และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพภายใน และต่างประเทศ สารสนเทศระดับท้องถิ่น และอื่น ๆ

2. สนองข้อมูลข่าวสารให้สื่อมวลชน อย่างถูกต้องชัดเจนทันการณ์ และรับผิดชอบต่อหน้ากฎหมายเกี่ยวกับเนื้อหาของข้อมูลนั้น

มาตรา 26 กฎหมายแรงงานแห่ง สปป.ลาว “ว่าด้วยแรงงานพิการ: องค์กรแรงงานต้องให้บุริมสิทธิ แก่ผู้ใช้แรงงานที่พิการเข้าทำงานตามความสามารถ และความชำนาญ และมีตำแหน่งที่เห็นว่าเหมาะสม โดยได้รับเงินเดือนหรือค่าครองชีพเหมือนกับแรงงานทั่วไป

5. สิทธิในการเข้าถึงวิชาชีพในกฎหมายแรงงาน มาตรา 26 การรับเอาแรงงานที่พิการที่ได้กล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิในการได้รับโอกาสเข้าทำงานแต่ไม่มีอาชีพโดยยอมรับ คนพิการเข้าทำงานในสภาพความเป็นจริง ซึ่งเห็นว่าควรมีมาตรการที่เหมาะสมแก่ องค์กร แรงงาน หรือบริษัทที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนให้เหมาะสม เพื่อให้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำงานของผู้พิการ

6. อีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญที่สุดทางด้านกฎหมายคือ ยังไม่มีกฎหมายฉบับใดของ สปป.ลาว ที่ให้นิยามความหมายที่ชัดเจน และแยกประเภทของคนพิการแต่อย่างใด อันเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดในการคุ้มครองสมรรถภาพ และการฟื้นฟูคนพิการในทางการแพทย์ได้อย่างถูกต้อง และถูกวิธี รวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพทางสังคม เช่น กีฬาตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 ซึ่งเป็นสาเหตุให้คนพิการไม่สามารถเข้าถึงการตรวจทางการแพทย์ เช่นการได้รับการรับรู้คำแนะนำ การให้คำปรึกษาทางสุขภาพแต่ละกรณีจากแพทย์เป็นต้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นพิจารณาได้ว่าการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายของ สปป.ลาว ที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นยังไม่เพียงพอในการรับประกันต่อการคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สปป.ลาว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจน และสามารถบังคับใช้ได้เป็นการทั่วไปผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยมาตรการทางกฎหมายของ สปป.ลาว ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการให้มีประสิทธิภาพและรับประกันได้ถึงการเข้าถึงสิทธิในด้านต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแก่คนพิการ โดยจะทำการศึกษารวบรวมข้อมูลกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการของไทยเพราะผู้วิจัยเห็นว่า การคุ้มครองสิทธิของไทยภายใต้กฎหมายนั้นมีความละเอียดกว่า สปป.ลาว และรับประกันได้ในการเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้ง 6 สิทธิที่เห็นว่ายังเป็นประเด็นปัญหาของลาว โดยเฉพาะที่เห็นได้ชัดคือ การเข้าถึงการศึกษา และสื่อมวลชน และการมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำงานของคนพิการของคนพิการในประเทศไทยนอกจากนี้ผู้วิจัยยังจะเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ เช่น เวียดนาม และบางประเทศเขตในเขตตะวันตก เช่น อเมริกา เพื่อพิจารณาถึงบทบาทความสำคัญของกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการ ว่าประเทศเหล่านั้นมีการคุ้มครองสิทธิคนพิการทางกฎหมายอย่างไร แต่จะศึกษาเปรียบเทียบกับ ประเทศไทยเป็นประเด็นหลัก เพื่อนำมาเป็นแบบเปรียบเทียบในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของ สปป.ลาว ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิคนพิการในอนาคตผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาทางกฎหมายดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วนเพราะคนพิการเป็นกลุ่มคนจำนวนไม่น้อยในประเทศ ที่สำคัญพวกเขามีมนุษยธรรมเหมือนกันสมควรได้รับการปกป้องสิทธิภายใต้กฎหมาย เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างคนพิการ กับคนปกติในสังคมของ สปป.ลาว ยิ่งไปกว่านั้นการที่หลายคนยังคิดว่าคนพิการเป็นภาระแก่สังคมแล้ว พวกเขาอาจจะสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติในการประกอบส่วนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของชาติอีกด้วย เห็น

ชัดเจนว่าเพียงแต่ตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ แล้วอาศัยสมาคมคนพิการแห่งชาติลาว หรือ (ส.พ.ช.ล.) เป็นองค์การช่วยปกป้องสิทธิคนพิการของรัฐนั้น ยังถือได้ว่ายังไม่สามารถรับประกันสิทธิคนพิการได้อย่างแน่นอน เนื่องจาก ระเบียบการคุ้มครองของ สมาคมคนพิการ แห่งชาตินั้นไม่สามารถปฏิบัติได้ในทั่วสังคม เพราะไม่ใช่แม่บทกฎหมาย แต่จะปฏิบัติได้เฉพาะคน พิการที่มาในสมาคมเท่านั้นถึงแม้ว่าปัจจุบันสมาคมคนพิการจะมีการขยายสาขาไปหลายแห่งในทุก ภาคของประเทศแล้วก็ตาม นอกจากนี้บทบาทภาระหน้าที่ของสมาคมก็ไม่สามารถครอบคลุมสิทธิ ของคนพิการได้ทั้งหมดตามพันธกรณีที่ สปป.ลาว จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 2006 ที่ สปป.ลาว ได้ให้สัตยาบรรณไปก่อนหน้านี้⁷

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาแนวความคิดทฤษฎีว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของคนพิการสากล
- 1.2.2 เพื่อศึกษาหลักการ และหรือกฎเกณฑ์ ที่ให้การคุ้มครองสิทธิของคนพิการสากล
- 1.2.3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคน พิการ ของไทย เวียดนาม และประเทศอื่น ๆ ที่จำเป็นกับ สปป.ลาว
- 1.2.4 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบันของ สปป.ลาว ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการ
- 1.2.5 เพื่อศึกษาวิเคราะห์และหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการให้การคุ้มครอง สิทธิคนพิการใน สปป.ลาว
- 1.2.6 เพื่อศึกษาถึงความเป็นคนพิการให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วหามาตรการที่ เหมาะสมในการคุ้มครอง

⁷ มาตรา 2 คำรื้อว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการของ สปป.ลาว เลขที่ 061/นย ลงวันที่ 6 มีนาคม ปี ค. ศ. 2009 “คณะกรรมการบริหารแห่งชาติเพื่อคนพิการ เขียนย่อว่า ค.ช.พ.ก. เป็นองค์การของรัฐบาล มีภาระบทบาทช่วยรัฐบาล และนายกรัฐมนตรี พัวพัน ประสานงาน สมทบกับ กระทรวง แขนงการและองค์กรท้องถิ่นในการปกครอง คุ้มครอง ช่วยเหลือ ปันฟู บำบัด และพัฒนาคนพิการลาว ในขอบเขตทั่วประเทศ ”

1.3 สมมติฐานในการศึกษา

สปป.ลาว ได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 แต่ในปัจจุบันยังไม่ได้ออกกฎหมายภายในว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการ จึงทำให้คนพิการใน สปป. ลาว ยังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิของตนภายใต้กฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นไปตามมาตรฐานสากล เช่น สิทธิของคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรม สิทธิในการเข้าถึงการศึกษา สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการเข้าถึงวิชาชีพ สิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทางกาย การแพทย์ รวมทั้งกิจกรรมทางสังคม เช่น กีฬา เพราะคนพิการเป็นอีกกลุ่มคนหนึ่งในสังคมที่มีบทบาทความสำคัญ และสมควรได้รับการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายให้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปถึงแม้ว่าจะมีความบกพร่อง หรือ ข้อจำกัดทางด้านร่างกาย และยังมีอีกหลายคนเห็นว่าคนพิการเป็นภาระแก่สังคม ตรงกันข้ามถ้าหากได้รับการคุ้มครอง หรือ ให้สิทธิพิเศษแก่พวกเขา คนพิการอาจจะเป็นกำลังในการช่วยพัฒนาประเทศซึ่งหลักในการปฏิบัติเหล่านี้ถือเป็นหลักสากลที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการ นอกจากนี้เห็นว่ามาถึงปัจจุบันลาวยังไม่มี กฎหมายกำหนดเฉพาะคนพิการ มีเพียงการกำหนดไว้ในกฎหมายแต่ละเรื่องเท่านั้นจึงมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมดังนั้นเห็นควรที่จะทำการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางและมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สปป.ลาว อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการของไทยเป็นหลัก เพราะเห็นว่าไทยก็เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาคนพิการปี ค.ศ. 2006 เหมือนกันกับลาว และที่สำคัญการรับประกันสิทธิของคนพิการภายใต้กฎหมายตามอนุสัญญาลับดังกล่าว นั้นมีความชัดเจนกว่า สปป.ลาว นอกจากนี้ยังจะเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อนำมาเปรียบเทียบในการทำวิจัยครั้งนี้

1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตประเด็นการศึกษาที่การคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายโดยการเปรียบเทียบ สปป.ลาว กับไทย และประเทศอื่น ๆ ที่จำเป็นว่ามีผลต่อคนพิการมากน้อยเพียงใด ในการดำเนินชีวิตกับกระบวนการทางกฎหมาย เช่น กระบวนการทางยุติธรรม ทางอาญา ทางแพ่ง ด้านการศึกษา เศรษฐกิจสังคมโดยมุ่งเน้นการวิจัยในข้อกฎหมายที่ออกโดยรัฐบาลของประเทศกลุ่มเป้าหมาย

1.5 วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในบทนี้เป็น การศึกษาการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายของ สปป.ลาว เน้นการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และวิเคราะห์เชิงลึก ประมวลกฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการของ สปป.ลาว ที่เห็นว่ายังเป็นปัญหา แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย และกฎหมาย อื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้เกิดเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายของ สปป.ลาว ต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการ ของ ประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ กับ สปป.ลาว แล้วกำหนด หรือสร้างมาตรการที่เหมาะสมใน การคุ้มครองสิทธิคนพิการให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 2006

1.6.2 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาในปัจจุบันของ สปป.ลาว ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิ คน พิการแล้วหาวิธีแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพของคนพิการตามความเป็นจริงใน สปป. ลาว

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการ

ในการศึกษาวิจัยในเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการของ สปป.ลาว ผู้วิจัยจะยกแนวความคิด เรื่องความเสมอภาค (The Equality before the Law) แนวความคิด เรื่องสิทธิเสรีภาพ (The Right of Disabled People) และแนวความคิด การดำรงชีวิตอิสระของคน พิการ (Independent Living of Disabled People) พร้อมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทวิจยดังกล่าวดัง มีรายละเอียด คือ

2.1 หลักความเสมอภาค (The Equality before the Law)

หลักกฎหมายซึ่งถือว่าเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญในการคุ้มครองและรับรองสิทธิคือหลัก “ความเสมอภาค” ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันตามธรรมชาติ และทุกคนต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของกันและกัน แม้รัฐธรรมนูญจะให้การรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ไว้ แต่ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ดังกล่าว ย่อมไร้ความหมายถ้าหาก รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติรับรองความเสมอภาคไว้ด้วย เพราะหลักความเสมอภาคถือเป็นรากฐานของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่จะทำให้คนพิการดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีสิทธิเสรีภาพเท่ากับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม แต่อย่างไรก็ดีอาจมีบางกรณีอาจมีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพ หรือให้อำนาจอรัฐในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชน มิให้ไปกระทบกระเทือนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น โดยรัฐจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตาม “หลักการจำกัด หรือ เสรีภาพ” ซึ่งถือเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชน

หลักแห่งความเสมอภาคนี้ เป็นหลักแห่งศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งคนพิการทั้งหลาย ในสังคมย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ จากกฎหมายอย่างเท่าเทียม กันในฐานะเป็นมนุษย์ โดยมีต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น ๆ เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สภาพทางร่างกายหรือจิตใจ และ ขณะเดียวกันก็ถือว่าความเสมอภาคนี้เป็นหลักที่ควบคุมไม่ให้รัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจ โดยการใช

อำนาจของรัฐแก่กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง รัฐต้องสามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุผลใด รัฐจึงกระทำ อันก็ให้เกิดกระทบ หรือเป็นการให้ประโยชน์ แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น โดยเฉพาะหากให้เหตุผล ไม่อาจรับฟังได้ แสดงว่าการใช้อำนาจของรัฐนั้นเป็นไปตามอำเภอใจดังนั้นหลักความเสมอภาค จึง เป็นหลักสำคัญในการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และสามารถนำมาตรวจสอบ การใช้อำนาจของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ บริหารหรือตุลาการ

2.1.1 ความหมายของหลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมายในที่นี้หมายถึง การที่คนพิการมีสิทธิและหน้าที่ ในทาง กฎหมายเช่นเดียวกันกับบุคคลอื่น ๆ ทั่วไป แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกคนต้องมีความเสมอภาค ใน การมีวัตถุประสงค์ของ และความเสมอภาคในกฎหมายนี้อาจเป็นไปได้ทั้งทางสิทธิ และ ในทางหน้าที่ หรือภาระได้แก่ความเสมอภาคในการเสียภาษี อากรตามความสามารถของแต่ละคนหรือความเสมอ ภาคในการรับราชการเป็นทหาร เป็นต้น หากจะมองในอีกมุมหนึ่ง หลักความเสมอภาคคือสิทธิของ ประชาชนที่จะได้รับการ⁸ ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งรัฐเสรีประชาธิปไตยแทบทุกรัฐจะมีการ บัญญัติรับรองหลักดังกล่าวเอาไว้ในรัฐธรรมนูญเสมอรวมทั้งในรัฐธรรมนูญของ สปป.ลาว เองก็ได้ บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน⁹

หลักความเสมอภาคไม่ได้ให้ทุกคนต้องเท่าเทียมกันทุกกรณีจะเข้าเกณฑ์เฉพาะภายใน ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด หลักความเสมอภาคเรียกร้องแต่เพียงว่า รัฐต้องปฏิบัติ สิ่งที่มี สาระสำคัญเหมือนกัน อย่างเดียวกัน และปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญ ต่างกันให้แตกต่างกัน ใน สาระสำคัญอย่างเดียวกัน ย่อมเป็นการขัดกันต่อหลักความเสมอภาค อันก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องทาง ศาล แก่บุคคลที่ได้รับจากการกระทำนั้น แต่การที่จะแบ่งแยกบุคคลออกเป็นประเภท ๆ แล้วปฏิบัติ ต่อบุคคลต่างประเภท ให้มีความแตกต่างกันออกไป ที่เรียกว่าการปฏิบัติต่อบุคคลแตกต่างกันนั้นใช้ ว่าสามารถกระทำได้เสมอไปในทุกกรณี อาจทำให้กลายเป็น “การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็น ธรรม” ได้ซึ่งการปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุความแตกต่าง ในเรื่องการกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางร่างกายหรือสุขภาพ ฐานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทาง ศาสนา การศึกษาอบรม หรือ ความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งรัฐธรรมนูญ หรือ อีกหนึ่งในการแบ่งบุคคลออกเป็นประเภท ๆ โดยนำเรื่องต่างดังกล่าวนี้ มาเป็นเกณฑ์ในการ

⁸ ชีรดา โสมนันท์, สิทธิเสรีภาพของคนพิการ ทางกรมมองเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2549. (กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549)

⁹ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2547)

แบ่งแยก แล้วปฏิบัติต่อบุคคลต่างประเภทกันแตกต่างกันออกไป จะชอบด้วยเหตุผลควรค่าแก่การรับฟัง และถือเป็น “การเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม” ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในกรณีนั้นมีความมุ่งหมายที่ชอบธรรม กล่าวคือ มีความมุ่งหมายที่จะรักษา หรือก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์สาธารณะดังกล่าว เป็นประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับที่ให้อำนาจประสงค์จะให้ความคุ้มครองหรือให้เกิดขึ้น
2. การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลกรณีนั้นเป็นมาตรการที่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรมนั้นได้จริงในทางปฏิบัติ
3. การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในกรณีนั้นเป็นมาตรการที่จำเป็นแก่การดำเนินการให้บรรลุจุดประสงค์ที่ชอบธรรมนั้น

ผู้ใช้อำนาจจะต้องเคารพ หลักความเสมอภาค ดังกล่าวทั้งในกรณีที่จะต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย หรือกฎกระทรวงต่าง ๆ หรือบทบัญญัติอื่น ๆ ที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายจะให้ใช้บังคับแก่คู่กรณี หรือแก่บุคคลใดเป็นการเฉพาะ และในกรณีที่ผู้ดุลยพินิจของตนด้วย

2.1.1.1 ประเภทของความเสมอภาค

1. ความเสมอภาคทั่วไป เป็นหลักเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย ซึ่งบุคคลไม่ว่าจะมีฐานะทางกฎหมาย อย่างไรก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันสถานะทางกฎหมายไม่ก่อให้เกิดเอกสิทธิ์แก่บุคคลเหล่านั้นแต่อย่างใด เช่น ถ้าหากตำรวจทำสิ่งผิดกฎหมาย ตำรวจคนนั้นก็ต้องรับโทษเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาทั่วไป การเป็นตำรวจไม่ได้ก่อให้เกิดสิทธิ์แก่ตำรวจที่ไม่ต้องรับโทษทางอาญา เว้นแต่กรณีดังกล่าวจะเข้าเหตุยกเว้นโทษ หรือเหตุยกเว้นความผิดตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา หลักความเสมอภาคทั่วไปจึงเป็นหลักที่บุคคลทั่วไปอาจเรียกร้องจากรัฐเพื่อให้ปฏิบัติต่อตน เช่นเดียวกับที่รัฐปฏิบัติกับบุคคลอื่น อย่างเท่าเทียมกัน¹⁰

2. ความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง คือการที่กฎหมายได้บัญญัติถึงความเสมอภาคในขอบเขตเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น

1) ความเสมอภาคในการเข้าทำงานในภาครัฐ หมายความว่าบุคคลที่เป็นคนไทยมีคุณสมบัติครบถ้วนตามคำรับของนายกรัฐมนตรีนั่ง สปป.ลาว ว่าด้วยมาตรฐานของคนที่เข้าเป็นข้าราชการ หรือตามกฎหมายอื่น ๆ ที่กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ารับราชการในภาครัฐ ดังนั้นบุคคลทั่วไปที่มีเงื่อนไขข้อมีความเสมอภาคที่จะสมัครได้เป็นแน่แท้

¹⁰ เกรียงไกร เจริญธรรมาวัฒน์, หลักสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย: แนวความคิดและภาคปฏิบัติ, จุลนิติ, 8, (1)47-49, สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2556, จาก www.senate.go.th/lawdatacenter/DATA/File/junniti/jul_8_1.pdf, 2554)

2.2 แนวความคิดเรื่องสิทธิเสรีภาพของคนพิการ (The Right of Disabled People)

ในทางตำรากฎหมายของฝรั่งเศสนั้นมีการแบ่งประเภทสิทธิและเสรีภาพเป็น 5 ประเภท ดังนี้

2.2.1 ความมั่นคงในชีวิตร่างกาย (la sureté) หรือเสรีภาพในชีวิตร่างกาย (la liberté individuelle) คือสิทธิเสรีภาพที่มนุษย์ไม่สามารถปฏิเสธได้และถือเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องการ ในกฎหมายฝรั่งเศสกำหนดขึ้นเพื่อการป้องกันมิให้ผู้อื่นและรัฐมาละเมิดได้จึงต้องให้ความคุ้มครองมากกว่าสิทธิเสรีภาพประเภทอื่น ๆ เพราะสิทธิเสรีภาพในชีวิตร่างกายดังกล่าวถือเป็นพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพอื่น ๆ ทั้งหมดเช่นการออกกฎหมายย้อนหลังเป็นโทษไม่ได้การประหารหรือการจับกุมคุมขังต้องกระทำโดยศาลฝ่ายบริหารไม่สามารถกระทำโดยพลการได้

กล่าวโดยสรุปคือความมั่นคงในชีวิตร่างกายถือเป็นสิทธิเสรีภาพรองตามกฎหมายหรือความมั่นคงตามกฎหมายดังนั้นรัฐต้องมีบทบาทผู้รับรองและคุ้มครองให้ตามกฎหมายการรับรองสิทธิเสรีภาพประเภทนี้เป็นการรับรองที่ยังไม่มีเหตุเกิดขึ้นที่เป็นผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพดังกล่าวแต่เป็นการป้องกันไว้ล่วงหน้าเพื่อมิให้รัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมากระทำการอันเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพนั่นเอง

2.2.2 เสรีภาพในชีวิตส่วนตัว (la liberté de la vie privée) คือเสรีภาพของบุคคลที่มีขอบเขตความเป็นอิสระและปฏิเสธการที่บุคคลอื่นจะเข้ามารุกรานเสรีภาพได้โดยเสรีภาพดังกล่าวได้แก่เสรีภาพในเคหสถานเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารเสรีภาพในความลับส่วนบุคคลเสรีภาพในข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งถือเป็นสิทธิเสรีภาพที่ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลแต่ละคนบุคคลแต่ละคนมีอิสระที่จะปฏิเสธไม่ให้คนอื่นมาล่วงรู้เรื่องของตนได้รวมไปถึงการแสดงออกซึ่งบุคลิกลักษณะของบุคคลในการปรากฏกายของบุคคลสาธารณะด้วย¹¹

2.2.3 เสรีภาพในตัวบุคคล (les libertés de la personne physiques) คือสิทธิเสรีภาพที่บุคคลสามารถกระทำอะไรกับร่างกายของตนได้บุคคลอื่นจะก้าวล่วงเข้ามาขัดขวางการเคลื่อนไหวทางกายภาพของเขาไม่ได้เช่นเสรีภาพในการเดินทางหรือการผ่าตัดคนไข้ต้องได้รับความยินยอมจากคนไข้เป็นต้นดังนั้นจะเห็นได้ว่าเสรีภาพในตัวบุคคลนั้นมีความใกล้เคียงกับเสรีภาพในชีวิตร่างกายอย่างมากแต่หากพิจารณาแล้วจะเห็นความแตกต่างของเสรีภาพทั้งสองได้กล่าวคือ “เสรีภาพในชีวิตร่างกาย” เน้นในเรื่องของการคุ้มครองชีวิตและร่างกายของบุคคลจากการกระทำของบุคคล

¹¹ เกรียงไกร เจริญธราวัฒน์, หลักสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย: แนวความคิดและภาคปฏิบัติ, 47-49.

อื่นโดยบุคคลอื่นต้องให้ความเคารพเสรีภาพดังกล่าวในขณะที่ “เสรีภาพในส่วนบุคคล” นั้นมองในแง่ตัวบุคคลที่เป็นผู้ทรงสิทธิเสรีภาพนั้นที่สามารถจะกระทำการกับเนื้อตัวร่างกายของเขาได้ครบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายในขณะเดียวกันก็ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพดังกล่าวด้วยว่าบุคคลอื่นจะมาก้าวล่วงสิทธิเสรีภาพได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิเสรีภาพดังกล่าว

2.2.4 เสรีภาพทางปัญญาและศีลธรรม (les libertés de la personne intellectuelle et morale) หรือเสรีภาพทางความคิด (la liberté de la pensée) คือความสามารถในการแสดงออกซึ่งสิ่งที่ตนเองคิดหรือที่ตนเองเชื่อและแสดงออกซึ่งสิ่งที่ตนเองคิดได้นั้นเช่นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพทางความเช่นเสรีภาพในการนับถือศาสนาเสรีภาพในการแสดงออกเสรีภาพในทางวิชาการ และเสรีภาพในการรวมตัวเป็นกลุ่มบุคคลเป็นต้น¹²

2.2.5 เสรีภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (les libertés sociales et économiques) ส่วนใหญ่เสรีภาพประเภทนี้จะมีลักษณะพิเศษเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในทางเศรษฐกิจซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพดั้งเดิมคือเสรีภาพตามแนวคิดเสรีนิยมกับแนวคิดปัจเจกชนนิยมเสรีภาพประเภทนี้เช่นเสรีภาพในกรรมสิทธิ์เสรีภาพในการทำงานเสรีภาพในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมเสรีภาพในการเป็นสหภาพและเสรีภาพในการนัดหยุดงานเป็นต้น

รองศาสตราจารย์ ดร. เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ ได้ให้ข้อสังเกตเรื่องสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายมหาชนว่ามีสองกลุ่มดังนี้ คือสิทธิเสรีภาพที่เป็นสิทธิมนุษยชน (Human Rights) กับสิทธิเสรีภาพที่เป็นสิทธิพลเมือง (Citizen Rights)

“สิทธิมนุษยชน” หมายถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงมีโดยเสมอภาคกันเพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และสร้างสรรค์ดังนั้นจึงเป็นสิทธิที่ได้มาพร้อมกับการเกิดและเป็นสิทธิติดตัวบุคคลนั้นตลอดไปไม่ว่าจะอยู่ในเขตปกครองใดเชื้อชาติภาษาหรือศาสนาใดๆก็ตามสิทธิมนุษยชนจึงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ที่ว่ามนุษย์นั้นมีสิทธิหรือสถานะสากลซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับขอบเขตของกฎหมายหรือปัจจัยอื่นใดเช่นเชื้อชาติหรือสัญชาติเป็นต้นสิทธิในชีวิตร่างกายทรัพย์สินครอบครัวเกียรติยศชื่อเสียงตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวเสรีภาพในการนับถือศาสนาและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นสิ่งเหล่านี้ตัวอย่างของสิทธิมนุษยชนมีข้อสังเกตว่าสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิตามธรรมชาติดังนั้นการมีรัฐหรือไม่จึงไม่ใช่สาระสำคัญมนุษย์ทุกคนสามารถอ้างสิทธิมนุษยชนได้เสมอในขณะที่สิทธิพลเมืองเป็นสิทธิที่รัฐกำหนดขึ้นให้กับพลเมืองของรัฐดังนั้นสิทธิพลเมืองจึงเกิดขึ้นภายหลังจากการเกิดขึ้นของรัฐแล้วเท่านั้น

¹² เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, หลักสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย: แนวความคิดและภาคปฏิบัติ, 47-49.

“สิทธิพลเมือง” หมายถึง สิทธิเสรีภาพที่รัฐให้การรับรองแก่บุคคลที่มีสัญชาติของรัฐ กล่าวคือเป็นพลเมืองของรัฐในการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางสังคมของรัฐหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรของรัฐดังนั้นโดยสภาพสิทธิพลเมืองจึงเกิดขึ้นได้ภายหลังจากการเกิดรัฐด้วยเหตุดังกล่าวรัฐจะบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพนี้ให้กับพลเมืองของรัฐเท่านั้นตัวอย่างของสิทธิพลเมืองเช่นสิทธิในการได้รับการรักษาทางการบริการศึกษาดังนี้เป็นต้น

สิทธิของคนพิการในที่นี้ยังหมายถึงสิทธิของแต่ละบุคคลไม่แยกประเภท กลุ่มคน ในสังคม เป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ทั้งหลาย ที่เกิดมาต้องมีความเท่าเทียมกัน และเป็นสิทธิที่ติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิดจนกระทั่งตายซึ่งแนวความคิดดังกล่าวมีผลต่อบทบาท ของกฎหมายในชีวิตประจำวันของผู้คนสิทธิดังกล่าวได้แก่สิทธิในชีวิตเสรีภาพร่างกายและความเสมอภาคซึ่งเป็นสิทธิที่ไม่อาจโอนให้แก่กันได้และใครจะล่วงละเมิดมิได้หากมีการล่วงละเมิดก็อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือ กระทบกระเทือนเสื่อมเสียต่อสภาพความเป็นมนุษย์ และผิดต่อหลักกฎหมายของสากล และหลักแห่งมนุษยธรรม

แม้คนพิการจะมีอยู่ในทุกกลุ่มประชากรทั่วโลกแต่เรื่องราวของคนพิการได้รับความสนใจค่อนข้างน้อยมาเป็นเวลาช้านานในยุคแรก ๆ นั้นการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการมีรูปแบบที่ไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษมีการออกกฎหมายที่เรียกว่า Elizabethan Poor Law ในปี ค.ศ. 1601 สำหรับช่วยเหลือผู้มีปัญหาเดือดร้อนซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความสนใจแก่กลุ่มบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือประเภทต่าง ๆ เช่น คนยากจนเด็กกำพร้าคนป่วยคนหูหนวกคนตาบอดและเมื่อมีการปรับปรุงกฎหมายในระยะต่อ ๆ มาก็เริ่มให้การสงเคราะห์เป็นเงินประกันเบี้ยเลี้ยงยังชีพเป็นต้นส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นจุดเริ่มต้นของการสงเคราะห์คนพิการเริ่มจากการตั้งโรงทาน Alms house ขึ้นในช่วงต้นปี ค.ศ. 1801 โดยให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้คนป่วยและคนพิการหลังจากได้รับเอกราชจากอังกฤษการศึกษาของคนในประเทศดีขึ้นและรัฐให้ความสนใจและรับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้มีปัญหาต่าง ๆ¹³ ทำให้เกิดสถานสงเคราะห์หลายแห่ง เช่น รัฐเคนทักกี (Kentucky) มีสถานสงเคราะห์คนหูหนวกเป็นใบ้และรัฐโอไฮโอ (Ohio) มีสถานสงเคราะห์คนตาบอดเป็นต้น

การพัฒนาประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทั้งในสหรัฐอเมริกาและในยุโรปทำให้เกิดความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมการใช้รถยนต์พาหนะที่ทันสมัยและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้มีคนพิการเพิ่มจำนวนมากขึ้นในขณะที่ทัศนคติทางสังคมที่มีต่อคนพิการ

¹³ Bloy, M., *The 1601 Elizabethan Poor Law*, (Retrieved July 25, 2013, from <http://www.victorianweb.org/history/poorlaw/elizpl.html>, 2002).

ในทางลบก็เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นดังนั้นในปีค.ศ. 1922 ประเทศต่าง ๆ จึงได้ร่วมกันจัดตั้งองค์การฟื้นฟู

สมรรถภาพคนพิการระหว่างประเทศ (International Society for Rehabilitation of the Disabled ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น Rehabilitation International หรือ RI) ขึ้นเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยมีสมาชิกจากประเทศต่าง ๆ กว่า 100 ประเทศทั่วโลกองค์การสหประชาชาติ (United Nations หรือ UN) ได้ตระหนักว่าบุคคลผู้มีความพิการส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกและมีสิ่งตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ น้อยมาก บุคคลผู้มีความพิการทั่วโลกยังทนทุกข์ทรมานจาก¹⁴ การถูกเลือกปฏิบัติและมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ด้อยกว่าคนทั่วไปดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหานี้¹⁵ เหล่านี้้องค์การสหประชาชาติจึงเข้ามามีบทบาทต่อคนพิการในด้านการสร้างความตระหนักถึงปัญหาความพิการ และการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการของคนพิการเป็นการส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคกันอย่างสมบูรณ์แบบรวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการทางด้านสังคมเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนเสรีภาพขั้นพื้นฐานและความเท่าเทียมกันของมนุษย์โดยในปีพ.ศ. 2491 สมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติได้ลงมติรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights 1948) ซึ่งวางมาตรฐานร่วมกันในการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติอันรวมถึงการคุ้มครองคนพิการด้วย

2.3 แนวความคิดเรื่องการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ (Independent Living of Disabled People)

ประมาณปี ค.ศ. 1970 หรือ ประมาณเกือบ 40 ปีมาแล้ว ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มมีแนวความคิดเรื่อง Independent Living ซึ่งเกิดขึ้นจากความคับข้องใจของคนพิการ ระยะต่อมาก็แปรเปลี่ยนมาเป็นความคิดที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เมื่อมีการจุดประกายความคิดโดยคนพิการอเมริกันคนหนึ่งชื่อ เอ็ด โรเบิร์ต เขาเป็นคนพิการโพลีโอรระดับรุนแรงไม่สามารถหายใจเองได้ต้องใช้ถังออกซิเจนตลอดเวลาอย่างไรก็ดีเขาสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัย Berkeley ที่รัฐ California ได้ในการเรียนนั้นเขาต้องมีผู้ช่วยเหลือ เพื่อให้สามารถศึกษาในมหาวิทยาลัยได้

¹⁴ กิตติยา รัตนกร, คนพิการ: การสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพ, (กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531)

¹⁵ วีระ โลจายะ, กฎหมายสิทธิมนุษยชน, (กรุงเทพฯ: วิคตอริพาร์ท, 2527), 1.

เช่นเดียวกับคนทั่วไปแต่ตอนนั้นทางมหาวิทยาลัยยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะให้ผู้ช่วยเหลือเข้ามาเรียนด้วย เอ็ด โรเบิร์ต จึงเรียกร้องสิทธิการใช้ผู้ช่วยเหลือกับทางมหาวิทยาลัยและภาครัฐเพื่อขอความสนับสนุนสุดท้ายเขาก็ได้เข้าเรียนตามที่ตั้งใจ และได้เข้าพักที่หอพักของทางมหาวิทยาลัยด้วย ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัย Berkeley นี่เองเขาได้พบกับเพื่อนผู้พิการที่เข้ามาเรียนเป็นรุ่นน้องของเขาในวันหยุดเขาได้เปิดห้องพักของเขาเพื่อให้เพื่อน ๆ ที่มีความพิการเข้ามาทำกิจกรรมและพบปะพูดคุยกันมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ปรับตัวและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันทำให้เกิดแนวคิดเรื่อง Independent Living ขึ้นประกอบกับในราวทศวรรษ 1970 ซึ่งเป็นช่วงสงครามเวียดนามประชาชนประท้วงสงครามและมีการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพในหลาย ๆ ด้านของประชาชนหลายกลุ่มเช่นกลุ่มเรียกร้องสิทธิคนผิวดำกลุ่มเรียกร้องสิทธิสตรีดังนั้นกลุ่มคนพิการจึงได้รวมตัวกันเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ ของคนพิการด้วยเช่นกันเพื่อกำหนดการใช้ชีวิตและการตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเองโดยได้รับความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น หลักการของแนวคิดนี้ก็คือคนพิการไม่ว่าจะพิการมากขนาดไหน¹⁶ หรืออาจจะมากจนขยับร่างกายไม่ได้ทุกส่วนก็ยังเป็นคนมีความรู้สึกนึกคิดมีความต้องการมีทุกข์มีสุขเหมือนกับมนุษย์ทั่วไปเหมือนกัน

ชีวิตประจำวันจะต้องพึ่งญาติพี่น้องหรือคนดูแลความทุกข์ และความสุขของคนพิการเหล่านี้จึงมักจะขึ้นอยู่กับคนที่ดูแลช่วยเหลือและคนที่ช่วยเหลือก็มักจะคิดและกำหนดเอาเองว่าคนพิการต้องการหรือไม่ต้องการอะไรรวมทั้งทำอะไรได้หรือไม่ได้ความต้องการของคนพิการที่ไม่ตรงกับความคิดของคนดูแลช่วยเหลือก็มักไม่ได้รับการตอบสนองซึ่งทั้งหมดนี้เป็นความทุกข์อันสาหัสของคนพิการที่ช่วยตัวเองไม่ได้แนวคิดการดำรงชีวิตอิสระสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหานี้ได้กล่าวคือทำให้คนพิการลดการพึ่งพาคนอื่นให้มากที่สุดไม่ว่าจะเป็นแลกเปลี่ยนความรู้ในการช่วยเหลือตนเองสร้างเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือความพิการแม้กระทั่งเมื่อจำเป็นต้องมีผู้ช่วยเหลือก็ต้องเป็นการช่วยเหลือที่อยู่บนพื้นฐานความต้องการของคนพิการไม่ใช่เป็นแบบผู้ช่วยเหลือคิดเอาเองอันจะทำให้คนพิการสามารถตัดสินใจเลือกวิถีชีวิตของตนเองได้ซึ่งเป็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ การปฏิบัติตามหลักการการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการจะทำให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตเช่นเดียวกับคนทั่วไปมีโอกาสในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตัวเองและสามารถเลือกดำเนิน กิจกรรมตามที่พวกเขาต้องการหากจะมีข้อจำกัดก็เป็นข้อจำกัดเช่นเดียวกับคนทั่วไปเช่นกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือดินฟ้าอากาศเป็นต้นแนวคิดดังกล่าวนี้มีได้หมายความว่าเพียงให้คนพิการมีชีวิตอยู่ได้ด้วยตัวเองมีงานทำและมีรายได้เป็นของตัวเองเท่านั้นแต่ยัง

¹⁶ ดาริน เจริญศิลป์, การรับรู้กฎหมายและบทบาทของกฎหมายในการดำรงชีวิตของคนพิการ, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550), 26.

หมายความว่าคนพิการสามารถเลือกเจตจำนงของตัวเอง (Self-Determination) มีสิทธิและโอกาสเลือกหนทางปฏิบัติเองและมีสิทธิที่จะประสบความล้มเหลวหรือเรียนรู้จากความผิดพลาด ของคนอื่นเช่นเดียวกับคนทั่วไปที่ผ่านมาคนทั่วไปมักไม่มองความผิดพลาดล้มเหลว ของคนพิการว่าเป็นเรื่องปกติและพยายามป้องกันไม่ให้สิ่งนั้นเกิดขึ้นจนกลายเป็นการกีดกันและเลือกปฏิบัติในที่สุดทั้งที่คนทั่วไปก็ทำผิดพลาดกันอยู่เสมอ แนวความคิดเรื่องการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการได้รับการเผยแพร่ไปทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในแถบยุโรปและในราว ค.ศ. 1980 คนพิการในญี่ปุ่นได้เริ่มรู้จักแนวความคิดนี้ ซึ่งถือเป็นประเทศแรกในเอเชียที่นำเอาแนวคิดนี้มาปฏิบัติอย่างจริงจังจนคนพิการในประเทศญี่ปุ่นมีสภาพ ความเป็นอยู่และสภาพทางสังคม ที่ดีขึ้นทำให้พวกเขาไม่มีความรู้สึกว่าเป็นคนด้อยค่าในสังคมประเทศญี่ปุ่นพยายามเผยแพร่แนวความคิดนี้ไปให้ประเทศอื่น ๆ ในเอเชียด้วยกัน

2.4 งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการของ สปป.ลาว นั้น มีน้อยมาก เพราะผู้วิจัยได้พบว่ามีแต่เฉพาะการประเมินการดำเนินงานขององค์การสากลประจำลาวเท่านั้น ดังนั้นในงานวิจัยที่จะยกเป็นกรณีตัวอย่างจึงจะขอยกงานวิจัยเรื่องคนพิการของ นักวิจัยของต่างประเทศโดยเฉพาะของไทย เพราะเห็นว่า มีอยู่มากมายและเพียงพอในการนำมาเป็นตัวอย่างในการเปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดการแสวงหามาตรการที่ดีกว่าในการคุ้มครองสิทธิคนพิการใน สปป. ลาว

งานวิจัยของ วิสูตร บุญญาพงษ์พันธ์ ก็เป็นอีกงานวิจัยหนึ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งซึ่งเป็นการศึกษาปัญหาของกฎหมายและระเบียบที่มีการจำกัดสิทธิของคนพิการในการประกอบอาชีพ การศึกษาได้พบว่ากฎหมายที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของคนพิการของไทย ยังมีปัญหาและข้อบกพร่องอยู่มาก เช่นรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 ไม่ได้บัญญัติเรื่องการเลือกปฏิบัติ ต่อคนพิการไว้อย่างชัดเจนพระราชบัญญัติฟื้นฟูของคนพิการ ปี พ.ศ. 2534 ยังขาดการบังคับใช้ กฎหมายในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ในการตีความกฎหมายที่มักมีเจตคติทางลบต่อคนพิการทำให้คนพิการไม่ได้¹⁷ รับการจ้างงานซึ่งผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรตัดข้อความที่จำกัดสิทธิในการมีงานทำของคนพิการ ออกจากกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเสนอให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

¹⁷ วิสูตร บุญญาพงษ์พันธ์, กฎหมายและการจำกัดสิทธิคนพิการในการมีงานทำ, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2541), บทคัดย่อ.

ของอนุสัญญา ระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิและการจ้างงานคนพิการ รวมทั้งเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ โดยกำหนดหลักประกันสิทธิพื้นฐานของคนพิการอย่างชัดเจน และกำหนดให้มีองค์กรบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมาย

อีกงานวิจัยของนักกฎหมายไทยที่วิเคราะห์มาตราตราของกฎหมายที่สมควรแก่การศึกษา อีกเป็นอย่างยิ่งคือ งานวิจัยของ ชีรนนท์ ขาวเผือก ศึกษาสภาพปัญหาหากกฎหมาย รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2440 มาตรา 30 วรรค 3 ที่บัญญัติเรื่องการห้ามการเลือกปฏิบัติ ต่อบุคคลซึ่งรวมถึงคนพิการ แต่ยังไม่มีการออกกฎหมายเพื่อรับรองให้คนพิการได้รับการปฏิบัติ โดยเท่าเทียมกับบุคคลธรรมดาไว้ โดยเฉพาะทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติ เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการจากการศึกษาพบว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการนั้นได้บัญญัติขึ้นก่อนที่ รัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 จะใช้บังคับจึงเป็นกฎหมายที่มุ่งให้การสงเคราะห์คนพิการเท่านั้น อีกทั้งยังขาดสภาพการบังคับใช้อย่างแท้จริง และไม่ได้ห้ามการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายระหว่างประเทศเช่น อังกฤษ และอเมริกา ที่มีกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรบัญญัติกฎหมาย เฉพาะที่เกี่ยวกับการห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ซึ่งควรมีสภาพการบังคับใช้อย่างแท้จริง โดยกำหนดรายละเอียด กับการปฏิบัติที่ถือว่าการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งมีบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยคนพิการด้วย เพื่อเพิ่มการดำเนินการทางกฎหมายให้ศักดิ์สิทธิ์มีมาตรการกว่าเดิม

จากการศึกษาวิจัยที่กล่าวมานั้นทำให้ทราบว่าได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายที่มีรายละเอียดมาแล้วเป็นจำนวนมากเห็น สมควรนำไปเป็นตัวอย่างในการศึกษาเปรียบเทียบกับการศึกษาวิจัยสิทธิคนพิการของ สปป. ลาว เป็นอย่างมากเพราะ สปป.ลาว เองก็ให้ความสำคัญแก่การคุ้มครองสิทธิคนพิการเช่นกัน แต่ยังไม่มีความหมายที่กำหนดเฉพาะการคุ้มครองสิทธิคนพิการในปัจจุบัน¹⁸

2.5 ความหมาย และความสำคัญของคนพิการ

เพราะคนพิการนั้นเป็นบุคคลที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้านเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพร่างกายของพวกเขาจำเป็นต้องได้รับความเอาใจใส่เป็นพิเศษจากสังคมโดยเฉพาะรัฐบาลที่เป็นส่วนสำคัญในการที่จะต้องยื่นมือเข้ามาจัดการต่อความรับผิดชอบโดยตรงกับคนพิการ

¹⁸ ชีรนนท์ ขาวเผือก, การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ศึกษากรณีคนพิการ, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542), บทคัดย่อ.

เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันกับบุคคลทั่วไปในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่เป็นพื้นฐานในการรับประกันว่าคนพิการนั้นจะได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสมหรือไม่ นั่นคือ กฎหมาย ที่กำหนดออกโดยรัฐที่มีผลให้สังคมต้องปฏิบัติอย่างไร นั่นก็ขึ้นอยู่กับว่าเนื้อหาที่กำหนดในกฎหมายนั้นสมบูรณ์มากหรือน้อยเพียงใดคนพิการเป็นบุคคลที่มีโอกาสที่จะถูกเอารัดเอาเปรียบได้มากและมักจะไม่ได้รับการดูแลจากสังคม นอกจากนั้นจะต้องเผชิญอุปสรรคในการเลือกปฏิบัติจากสังคม อันเป็นช่องว่างระหว่างคนพิการกับบุคคลทั่วไปทำให้คนพิการไม่ได้รับสิทธิ และ โอกาสในการเข้าถึง เช่น กระบวนการทางกฎหมาย การศึกษา อาชีพ และโอกาสอื่นที่ควรได้รับเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

ดังนั้นในบทวิจัยเรื่องนี้จึงถือว่า เป็นการศึกษาข้อกฎหมายที่มีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการปฏิบัติ และวิเคราะห์ว่ากฎหมายของ สปป.ลาว ที่มีอยู่ ได้ก้าวไปถึงขั้นไหน มีประสิทธิภาพ หรือ ประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักสากลหรือไม่ นั่น ก็คือเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการปี ค.ศ. 2006

2.5.1 นิยาม ลักษณะความหมายของคนพิการ

ในกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ รวมถึงกฎหมายของประเทศสากลอื่น ๆ นั้นได้นิยามในกฎหมายของตนไว้อย่างหลากหลายแตกต่างกันไป โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ว่ากฎหมายนั้นจะมุ่งคุ้มครองรับรองสิทธิเสรีภาพของคนพิการ เช่น

2.5.1.1 ความหมายตามองค์การสหประชาชาติ

ตามความหมายขององค์การสหประชาชาติคำว่า “คนพิการ” หมายถึงบุคคลซึ่งไม่สามารถปฏิบัติสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีพตามปกติของตนเองหรือต่อสังคมอันเป็นผลมาจากความบกพร่องทางร่างกาย¹⁹ หรือสมองไม่ว่าจะเป็นมาโดยกำเนิดหรือไม่ก็ตามองค์การสหประชาชาติยังได้ให้นิยามในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 1975 (Declaration on the Right of Disabled persons) ไว้ว่าความพิการหมายถึงบุคคลซึ่งไม่สามารถสร้างหลักประกันให้แก่ตนเองไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในด้านสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในฐานะปัจเจกบุคคลหรือในฐานะเป็น

¹⁹ United Nation, *World programme of action concerning disabled persons*, (New York: Decade of Disabled Persons, 1983), 2-3.

Disabled persons Means any person unable to ensure by himself or herself wholly or partly the necessities of a normal individual and/or social life as a result of a deficiency either congenital or not in him or her physical or mental capabilities. General Assembly-Thirtieth Session “Resolution adopted on the reports of the third Committee” (9 December 1975) Resolution Number A/RES/3447 (XXX). (online). Available: <http://www.un.org/Depts/dhl/resquide/resins.htm>, 20 December 2002.

ส่วนหนึ่งของสังคมทั่วไป เนื่องจากความสามารถทางร่างกาย และจิตใจที่ไม่สมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ตาม

นอกจากนี้องค์การสากลต่าง ๆ ยังได้นิยามความหมายของคำว่าคนพิการไว้แตกต่างกันไปเช่น

2.5.1.2 ความหมายตามองค์การอนามัยโลก

องค์การอนามัยโลก (WHO) ให้คำอธิบายเกี่ยวกับคนพิการไว้แตกต่างจากผู้อื่นโดยแบ่งออกเป็น 3 อย่างคือ

1. ความบกพร่อง (Impairment) คือความสูญเสียหรือความผิดปกติทางจิตทางร่างกายหรือทางโครงสร้างสรีระวิทยาหรือการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ

2. ความพิการ (Disability) คือข้อจำกัดหรือการขาดความสามารถ (อันเป็นผลมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ) ต่าง ๆ ในลักษณะท่าทีหรือในระดับที่ถือว่าเป็นปกติสำหรับคนทั่ว ๆ ไป

3. ความมีอุปสรรค (Handicap) คือการเสียโอกาสของบุคคลใด ๆ อันเป็นผลมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตหรือความพิการอันเป็นข้อจำกัดหรือขีดขวางบุคคลนั้น ๆ ทำให้ไม่สามารถกระทำการที่เป็นปกติธรรมดาตาม อายุ เพศ สภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมของบุคคลผู้นั้นได้ทำให้เขาถูกจำกัดโอกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนได้อย่างเต็มที่และเสมอภาคกับบุคคลอื่น ๆ

2.5.1.3 ความหมายตามองค์การแรงงานระหว่างประเทศ คนพิการตามความหมายขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) ให้คำนิยามของคำว่าคนพิการ (Disabled Persons) หมายถึง บุคคลที่มีหนทางในการสร้างความมั่นคง หรือการรักษาไว้ หรือการแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพการงานที่เหมาะสมของตนลดลงอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากความบกพร่องทางร่างกาย หรือจิตใจ ที่ปรากฏอย่างชัดเจน

2.5.1.4 ความหมายตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลปีค.ศ. 2006 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อ 1 วรรค 2 คนพิการ หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือทางประสาทสัมผัสในระยะเวลาซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ กับอุปสรรคนานัปการ จะกีดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น²⁰

เมื่อพิจารณาและศึกษาคำว่า “คนพิการ” ในความหมายของกฎหมายระหว่างประเทศ ผู้ศึกษาเห็นว่าความหมายของคนพิการดังกล่าวล้วนเป็นแนวคิดเชิงการแพทย์ (Medical Paradigm) ซึ่งมองว่าการที่คน²¹ พิการไม่สามารถมองเห็นเคลื่อนไหวอวัยวะบางอย่างสื่อสาร แต่ไม่สามารถกระทำการที่คนทั่วไปสามารถทำได้นั้นเป็นปัญหาของคนพิการที่ทำให้คนพิการไม่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติ

นอกจากกฎหมายหลักกฎหมายสากลแห่งสหประชาชาติแล้วผู้วิจัยยังได้ศึกษากฎหมายของบางประเทศที่ได้ให้คำนิยามไว้อย่างน่าสนใจ และมีสาระเป็นอย่างมากในการนำมาศึกษาเป็นตัวอย่าง เช่น

2.5.1.5 ความหมายคนพิการตามกฎหมายไทย

ตามพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 นิยามความพิการว่า เสื่อมอวัยวะ มีแขน ขา เป็นต้น เสียไปจากสภาพเดิม เช่น แขนพิการ ตาพิการ บางที่ใช้เข้าคู่กับคำพิกล เป็นพิกลพิการ อันเป็นการให้ความหมายพิจารณาลักษณะทางกายภาพ

ส่วนในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้ให้ความหมายของคนพิการว่าหมายถึง “บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็นการได้ยินการเคลื่อนไหวการสื่อสารจิตใจอารมณ์พฤติกรรมสติปัญญาการเรียนรู้หรือมีความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด

²⁰ C 159 Vocational rehabilitation and employment (Disabled persons) Convention 1983 Article1, 1. For the purpose of this convention the term Disabled persons means an individual whose prospects and securing retaining and advancing in suitable employment are substantially reduced as a result of a duly recognized physical or mental impairment. (online) Available: <http://www.ilo.org/ilolex/convdisp2.htm>,20.

²¹ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ, (สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2556, จาก http://www.law.cmu.ac.th/research/research_files/research_24_Chapter1.pdf, 2550).

2.5.1.6 ความหมายคนพิการตามกฎหมายเวียดนามเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป²²

ในกฎหมายเวียดนาม ได้ให้นิยามคำว่า คนพิการใน กฎหมายว่าด้วยคนพิการ มาตรา 2 คือ “คนพิการหมายถึงบุคคลที่มีความบกพร่องทางทางด้านร่างกาย ในหนึ่งหรือหลายภาคส่วนของร่างกาย ที่เป็นสาเหตุให้มีความยุ่งยากในการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน และการเรียนรู้”

2.6 สาเหตุของความพิการ

นักวิชาการที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาว่าคนพิการนั้นจัดอยู่ในประเภทใดนั้นอาจแบ่งได้ตามลักษณะสาเหตุอาการที่แสดงให้เห็นได้โดยสามารถแบ่งได้ ดังนี้

2.6.1 ความพิการตามพันธุกรรม

ลักษณะของความพิการที่มีมาแต่เกิด (Birth Defected Teratogenesis) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วนั้นเมื่อกล่าวถึงความพิการแต่กำเนิดแล้วมักจะคิดถึงสภาพความพิการ เช่น อาการปากแหว่ง เพดานโหว่ นิ้วติดกัน แขนขาเล็ก เป็นต้น แต่การพิจารณาว่าความพิการดังกล่าวเป็นความพิการที่มีแต่กำเนิดเป็นความพิการตามพันธุกรรมนั้น คือกรรมพันธุ์อันเป็นความผิดปกติภายในโดยเกิดขึ้นขณะมารดาตั้งครรภ์ ซึ่งสาเหตุนั้นอาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ ดังนี้

2.6.1.1 องค์ประกอบภายใน (Internal Factor) ทำให้เกิดความพิการแต่กำเนิด คือ

1. กรรมพันธุ์ โดยพิจารณาจากความผิดปกติของโครโมโซมเพศ อันทำให้เกิดความพิการเช่น ตัวเตี้ย คอตัน มีลักษณะคล้ายพังผืดที่คอ หรืออาจเป็นความผิดปกติโดยมีการเพิ่มของโครโมโซม ทำให้เกิดความพิการลักษณะที่ ทำให้หน้าบาน หน้าผากกว้าง และอาจมีลักษณะความพิการทางสมองรวมอยู่ด้วย

2. ภาวะความผิดปกติของระบบฮอร์โมนครรภ์มารดา อันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความพิการแต่กำเนิด เช่นกรณีมารดาเป็นเบาหวาน โอกาสที่บุตรที่คลอดออกมาจะพิการนั้นมีมากกว่ามารดาที่ไม่ได้เป็นเบาหวาน

2.6.1.2 องค์ประกอบภายนอก (External Factor) ที่ทำให้เกิดความพิการแต่กำเนิดได้

²² Vietnamese law on person with disabilities, English version No.51/2010/QH12, Article 2
“Person with Disabilities means a person who is impaired in one or more body parts or suffers functional declare manifested in the form of Disability which causes difficulties to his /her work, dialy life and study”

1. ไวรัส (Virus) โดยที่ความพิการแต่กำเนิดนั้นสามารถที่จะเกิดได้จากการติดเชื้อไวรัส ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณ และความรุนแรงและชนิดของไวรัสที่ประกอบกันด้วย²³
2. ยา (Drugs) โดยสาเหตุอาจเกิดจากขณะที่มารดาตั้งครรภ์นั้น มารดาได้กินยาที่ส่งผลให้ทารกในครรภ์พิการตั้งแต่อยู่ในครรภ์ได้ เช่น ยาระงับประสาท ยาลดอาการอาเจียน
3. รังสี (Radiation) เป็นกรณีที่มารดาได้รับการฉายรังสีในขณะที่ครรภ์มารดานั้นต่ำกว่าหกสัปดาห์อันจะส่งผลต่อระบบประสาทส่วนกลางของทารกในครรภ์ เช่นทำให้ทารกมีสมองที่เล็กกว่าปกติหรือเป็นต้อกระจกเป็นต้น²⁴
4. การขาดอาหารของทารกในระยะแรกของการอยู่ในครรภ์
5. อายุของมารดาขณะตั้งครรภ์คือมารดาที่มีอายุมาก โอกาสที่ทารกเกิดมาจะเป็นพิการแต่กำเนิดก็มากขึ้นไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าเมื่อหญิงที่มีอายุมาก ตั้งครรภ์ความสามารถในการผลิตไข่ (Ovum) ก็ขาดความสมบูรณ์

2.6.2 ความพิการจากอุบัติเหตุ

เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความพิการเป็นอย่างมากซึ่งความพิการจากอุบัติเหตุ นั้น ทำให้เกิดความสูญเสียอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายรวมทั้งสูญเสียความสามารถในการใช้อวัยวะอีกด้วย ซึ่งอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากการทำงานการขับขี่ยานพาหนะหรือจากการขาดความรู้ในการใช้อุปกรณ์ทั้งหลายที่มีความเสี่ยง หรือความบกพร่องจากความประมาทในการดำเนินชีวิตซึ่งเมื่อกล่าวถึงความพิการที่เกิดเนื่องมาจากอุบัติเหตุ นั้น อุบัติเหตุดังกล่าวอาจเกิดภายในบ้าน เช่น ความซุกซน หรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็กหรือเป็นอุบัติเหตุ อันเนื่องมาจากเครื่องจักรในโรงงานหรือในท้องถนนก็สามารถเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้เช่นกัน

2.6.3 ความพิการเนื่องจากสงคราม

สงครามนอกจากนำมาซึ่งความเสียหายอันใหญ่หลวงแก่มวลมนุษยชาติทางด้านทรัพย์สินแล้ว ยังเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดมีคนพิการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากสงครามนั้นมีการใช้อาวุธที่มีผลทำลายล้างที่สูงมาก นอกจากจะเกิดกับบรรดาทหารที่ร่วมรบในสงครามโดยตรงแล้ว ยังรวมถึงคนทั่วไปที่รวมอยู่ในพิกัด ที่มีการทำสงคราม โดยสภาวะความพิการที่เกิดจากสงครามนั้น

²³ พชร สุขสุเมฆ, ความพิการแต่กำเนิด. ใน การประชุมวิชาการเรื่องการดูแลและป้องกันการพิการ, 11 มิถุนายน 2525 ณ ห้องประชุมสารนิเทศ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2525), 15.

²⁴ พรทิพย์ อัจฉรงค์, ความพิการแต่กำเนิด, (กรุงเทพฯ: ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525), 4-5.

อาจเนื่องมาจากอาวุธในการสู้รบประเภทต่าง ๆ เช่น ระเบิด ปืน จรวด และอื่น ๆ กล่าวคือความเสียหายจะมากหรือน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับอำนาจการทำลายล้างของอาวุธประเภทนั้น ๆ

สำหรับคนพิการส่วนใหญ่ใน สปป.ลาว นั้นก็เป็นผลต่อเนื่องมาจากผลของสงครามอินโดจีน โดยได้รับทราบการประชุมระดับสากลว่าด้วย การห้ามใช้และให้กำจัดระเบิดลูกหว่านหรือระเบิดบอมบี้ หรือสนธิสัญญาว่าด้วยระเบิดลูกปราย (Convention on Cluster Munitions) ที่ สปป.ลาว เป็นเจ้าภาพนั้น ได้เห็นว่า สปป.ลาว ได้เป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด มีผู้เคราะห์ร้ายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 จากลูกระเบิดลูกหว่าน หรือระเบิดบอมบี้ คิดเป็นอัตราเฉลี่ยประมาณ 300 คนต่อปี ตลอดระยะเวลา 30 ปี ปัจจุบันมีพื้นที่ประมาณร้อยละ 37 ของพื้นที่ทั้งหมดทั่วประเทศที่ยังมีระเบิดบอมบี้ยังไม่แตกอันเป็นเหตุผลที่มีความเสี่ยงต่อประชาชนลาวให้กลายเป็นคนพิการเช่นกันทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.6.4 ความพิการเนื่องจากความชราภาพ (ความพิการโดยปริยาย)

เป็นความพิการที่เกิดขึ้นกับอายุ สังขาร และไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เป็นผลที่เกิดจากความเสื่อมสภาพแห่งอวัยวะในร่างกาย อันเป็นไปตามอวัยวะที่ใช่อวัยวะนั้น ๆ ทำให้อวัยวะต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถใช้ได้เต็มที่ เช่น สายตาพร่ามัวจนไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน หรือกระดูกสันหลังที่โค้ง หรือหูที่มีความสามารถในการได้ยินที่ลดน้อยลงจนหูหนวกหรือตึง อันถือว่าเป็นความพิการโดยปริยาย นอกจากนี้ยังรวมถึงอาการของคนชรา เช่น กรณีเป็นโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูงที่มักทำให้เส้นเลือดในสมองแตกก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่รวมอยู่ในความพิการโดยปริยายด้วย

2.6.5 ความพิการเนื่องจากโรคภัยไข้เจ็บ

อาจเนื่องมาจากการที่จะต้องมีการผ่าตัด อวัยวะส่วนที่เป็นโรคนั้น เช่น คนที่เป็นโรคเบาหวานหรือมีความจำเป็นต้องผ่าตัด อวัยวะบางส่วนในร่างกาย ออกไป ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการยับยั้งไม่ให้เกิดการรุกร้าไปยังอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งโดยสภาพของโรคเป็นผลต่ออวัยวะในร่างกาย ให้เกิดความเสื่อมสภาพอย่างรุนแรงและรวดเร็ว โรคภัยนั้นอกจะเป็นสาเหตุให้เกิดความพิการที่ปรากฏอย่างชัดเจน เช่น การต้องสูญเสียอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายแล้ว โรคบางประเภทก็อาจจะส่งผลกระทบให้เกิดความพิการทางด้านสติปัญญา การเรียนรู้ หรือสติสัมปชัญญะของบุคคลนั้นได้เช่นเดียวกัน อันเป็นโรคที่เกี่ยวกับการทำงาน การส่งการของสมอง โดยตรง เช่น การขาดสารอาหารบางชนิด ที่จำเป็นก็สามารถในการเรียนรู้ และการใช้ชีวิตในสังคมอย่างบุคคลทั่วไปที่ไม่พิการ

2.7 ประเภท และลักษณะของความพิการ

ส่วนประเภทของความพิการนั้น อาจแบ่งได้ตามลักษณะของสาเหตุที่ทำให้เกิดความพิการ หรืออาจแบ่งตามลักษณะของความพิการ ซึ่งโดยทั่วไปการแบ่งจะพิจารณาดังนี้

2.7.1 ความพิการทางการมองเห็น

หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการมองเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งอาจเป็นมาตั้งแต่กำเนิด หรือเกิดขึ้นภายหลังโดยสามารถแบ่งแยกย่อยออกเป็น

2.7.1.1 คนตาบอด หมายถึง คนที่สูญเสียการมองเห็นมากจนต้องใช้อ่านอักษรเบลล์ หรือวิธีการฟังเทป หรือหนังสือเสียงโดยหากตรวจวัดความชัดของสายตาดำรงดี เมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60 หน่วยวัดเป็นเมตร) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200 หน่วยวัดเป็นฟุต) ลงมาจนถึงบอดสนิท (หมายถึงตาบอดสามารถมองเห็นวัตถุ ได้ในระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตร หรือ 20 ฟุต) ในขณะที่บุคคลทั่วไปสามารถมองเห็นวัตถุเดียวกันในระยะห่าง 60 เมตรหรือ 200 ฟุตหรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา (หมายถึงความสามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

2.7.1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง คนที่สูญเสียการมองเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาดำรงดี อยู่ในระหว่าง 6 ส่วน 18 ถึง 6 ส่วน 60 (6/18 ถึง 6/60 หน่วยวัดเป็นเมตร) หรือ 20 ส่วน 70 ถึง 20 ส่วน 200 (20/70 ถึง 20/200) หน่วยวัดเป็นฟุต)

2.7.2 ความพิการทางการได้ยิน

หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยิน ตั้งแต่ระดับรุนแรงจนถึงระดับน้อยโดยสามารถแบ่งแยกย่อยออกเป็น

2.7.2.1 คนหูหนวกหมายถึงคนที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถที่จะรับข้อมูลทางการได้ยินได้ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตามโดยทั่วไปหากตรวจวัดการได้ยินจะสูญเสียการได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป (เดซิเบลเป็นหน่วยวัดความดังของเสียง) หมายความว่าคนทั่วไปนั้นจะได้ยินเมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่ว่าคนหูหนวกนั้นจะเริ่มได้ยินเมื่อเสียงดังนั้น²⁵ มีมากกว่า 90 เดซิเบล ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษามือเป็นหลักในการสื่อสาร

²⁵ พวงแก้ว กิจธรรม, เอกสารการสอนชุดวิชาการดูแลบุคคลพิการ, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531), 143, 150, 151.

2.7.2.2 คนหูตึง หมายถึง คนที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยินโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องช่วยฟังเป็นตัวกลางในการรับส่งข้อมูลระหว่างกัน โดยคนหูตึงนั้นเมื่อ ตรวจวัดการได้ยินแล้ว บุคคลดังกล่าวสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาจนถึง 26 เดซิเบล กล่าวคือคนทั่วไปที่ไม่มีการบกพร่องทางการได้ยินนั้นจะเริ่มได้ยินเมื่อเสียงนั้น ดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่คนที่หูตึงนั้นจะเริ่มได้ยินเสียงดังมากกว่า 26 เดซิเบล ขึ้นไปจนถึง 90 เดซิเบล ซึ่งได้แบ่ง คนหูตึงไว้ 4 ระดับ คือ

1. หูตึงเล็กน้อยเริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 26-40 เดซิเบล
2. หูตึงปานกลาง เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 40-45 เดซิเบล
3. หูตึงมาก เริ่มได้ยินเสียงที่ระดับ 46-70 เดซิเบล
4. หูตึงรุนแรง เริ่มได้ยินเสียง ที่ระดับ 70 -90 เดซิเบล

2.7.3 ความพิการทางสมองสติปัญญา

หมายถึงภาวะที่มีสติปัญญาค่อย หรือต่ำกว่าปกติ อันเป็นผลไม่สามารถปรับตัวเอง ได้ใน ระดับที่ควรจะเป็นภายในสังคมและสิ่งแวดล้อม ของตนเองอันเป็นอาการผิดปกติที่เกิดขึ้น ในสมอง และมีการทำลายเนื้อสมองอันจะส่งผลให้เกิดความผิดปกติ ทางกายภาพความผิดปกติทางสายตา ทางหู รวมทั้งความผิดปกติเกี่ยวกับระบบความรู้สึกลักษณะต่าง ๆ เป็นต้น และอาจมีอาการของ ปัญญาต่ำกว่าปกตร่วมด้วย

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสมองทางสติปัญญานั้น หมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการช้ากว่า บุคคลทั่วไป เมื่อวัดระดับเชาว์ปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้วระดับเชาว์ปัญญาของบุคคล นั้น ๆ ต่ำกว่าคนทั่วไป และความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ทั่วไปอย่างน้อย 2 ทักษะ หรือมากกว่าโดยทักษะที่ว่านั้นคือ ทักษะการสื่อความหมายทักษะทางสังคมทักษะการใช้ สาธารณสมบัติ การดูแลตนเองการดำรงชีวิตในบ้านการควบคุมตนเองสุขอนามัย และความ ปลอดภัย การเรียนทักษะวิชาการ²⁶ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันการใช้เวลาว่างและการทำงาน ซึ่ง จะพบลักษณะของความบกพร่องดังกล่าวนี้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุก่อนอายุ 18 ปี ซึ่งสามารถแบ่ง ความบกพร่องทางสมองสติปัญญา ได้ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

²⁶ วัณรุณี คมกฤต, เอกสารการสอนชุดวิชาการดูแลบุคคลพิการ, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช, 2531), 256, 262.

1. ความบกพร่องระดับเล็กน้อย ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 50-70
2. ความบกพร่องระดับกลาง ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 35-55
3. ความบกพร่องระดับรุนแรง ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณ 20-40
4. ความบกพร่องระดับรุนแรงมาก ระดับเชาว์ปัญญา (IQ) ประมาณต่ำกว่า 20

2.7.4 ความพิการซ้ำซ้อน

หมายถึง คนที่มีสมรรถภาพความบกพร่องหรือความพิการ หรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน

2.7.5 ความพิการทางการเรียนรู้

หมายถึงคนพิการที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือว่ามีหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาอันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษาโดยอาจจะจะเป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียน ซึ่งเป็นผลให้เกิดปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคิดคำนวณรวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติ การของสมองสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่าน ตลอดจนปัญหาในการเข้าใจภาษาทั้งนี้ไม่รวมถึงคนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเนื่องจากสภาพบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ปัญหาทางอารมณ์ หรือความด้อยโอกาส เนื่องจากปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม หรือเศรษฐกิจ

2.7.6 คนพิการทางร่างกายสุขภาพ

หมายถึง บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์ อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือหลายส่วน ขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรงมีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติทั่วไป ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส อันได้แก่ตาบอดหูหนวก โดยสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย ดังนี้

2.7.6.1 โรคของระบบประสาทเช่น ซีรีบริลพัลลชี (Cerebral Palay) โรคลมชัก มัลติเพิลสเคลอซีส (Mulpiple Sclerosis)

2.7.6.2 โรคประสาทระบบกล้ามเนื้อ และกระดูก เช่นข้ออักเสบ เท้าปุกโรคกระดูกอ่อน โรคอัมพาต กล้ามเนื้อลีบ กระดูกสันหลังคด

2.7.6.3 การไม่สมบูรณ์มาแต่เกิด กล่าวคือเป็นลักษณะความพิการที่มีมาแต่กำเนิด อาจเนื่องมาจากความผิดปกติในขณะตั้งครรภ์

2.7.6.4 สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่น ๆ แบ่งเป็นสองกลุ่มคือ²⁷

1. สภาพความพิการอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุ และโรคติดต่อเช่น ไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ โรคโปลิโอ โรคเชื้อหุ้มสมองอักเสบ เนื่องจากเชื้อไวรัส และอันตรายจากการคลอด
2. ความบกพร่องทางสุขภาพ เช่น โรคหอบ หืด โรคหัวใจ วัณโรค ปอดอักเสบ เป็นต้น

2.7.7 คนพิการทางด้านจิตใจ

คนพิการทางด้านจิตใจนี้รวมไปถึง ความพิการทางด้านสมองด้วย ความพิการทางจิต เช่น การเป็นโรคจิต โรคประสาท บุคลิกภาพผิดปกติ ปัญญาอ่อน ภาวะหวาดระแวง การติดยาเสพติด อันเป็นลักษณะของความพิการ ทางจิต เช่น โรคจิต คือโรคทางจิตเวช ประเภทหนึ่ง อาจมีสาเหตุได้จากการผิดปกติของร่างกายเช่นเนื้องอกของสมอง การติดเชื้อ ภาวะเป็นพิษจากสารหรือยาบางส่วน หรือเกิดจากสาเหตุทางด้านผลกระทบทางอารมณ์จิตใจก็ได้เช่นกันซึ่งลักษณะของความบกพร่องทางจิต คือ บุคลิกภาพเปลี่ยนแปลง อาจเป็นได้ทั้งการแยกตัว ออกจากสิ่งแวดล้อมหรือจากสิ่งต่าง ๆ หรือมีพฤติกรรมถดถอย ไปสู่พฤติกรรมในวัยเด็ก หรือไม่แยกตัวเองแต่สนใจในสิ่งแวดล้อม มีความกระตือรือร้น สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ²⁸ มากเกินไปตลอดจนการที่มีพฤติกรรม หรือบุคลิกแปลก ๆ เช่นการพูดคนเดียว หัวเราะ หรือร้องไห้คนเดียว เป็นต้น

2.7.7.1 มีความผิดปกติทางความคิด ความคิดผิดปกติของประสาท การรับรู้ ความผิดปกติของอารมณ์

2.7.7.2 ไม่เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ตามสภาพความเป็นจริง มีอาการหลงผิด และประสาทหลอน ตลอดทั้งการขาดความเข้าใจและรู้จักสภาพตนเองไม่ยอมรับการป่วย เป็นต้น

²⁷ Scipien, G. M. "fetal Malformations" *comprehensive nursing*, (New York: Mc Graw-Hill, 1975), 286.

²⁸ Blaxter, M., *The meaning of disability*, (Great Britain: The Chaucer Press, 1980), Vii.

บทที่ 3

หลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของคนพิการในระดับสากล

3.1 กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิคนพิการ

ดังที่ได้กล่าวมาในบทเบื้องต้น องค์การสหประชาชาติได้มีการปรับปรุงและกำหนดบรรดาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการให้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ดังนั้นในบทนี้ผู้วิจัยจะยกให้เห็นเนื้อหาของปฏิญญาสากลเหล่านั้นเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติปี ค.ศ. 1948

ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ปี ค.ศ. 1948 ที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติ ซึ่งถือว่าเป็นมติที่วางมาตรฐานร่วมกันของมนุษย์ทุกคนชั้น อันรวมถึงคนพิการด้วยโดยมีจุดมุ่งหมายคือการยอมรับนับถือ และปฏิบัติตามอย่างจริงจังทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกด้วยตนเอง และบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐนั้นๆ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมีทั้งหมด 30 ข้อ สิทธิที่ได้รับการคุ้มครองแบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ²⁹

3.1.1.1 สิทธิของพลเมือง และสิทธิทางการเมือง

3.1.1.2 สิทธิทางเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

ปฏิญญานี้ไม่ได้กล่าวถึงสิทธิของคนพิการ โดยตรงแต่กำหนดสิทธิพื้นฐานสำหรับมนุษย์ทุกคนในเรื่องความเสมอภาคการไม่เลือกปฏิบัติ และสิทธิที่จะทำงาน และได้คำตอบแทนอย่างเป็นธรรม ดังปรากฏในข้อต่อไปนี้

ข้อ 1 มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระและความเสมอภาคในเกียรติศักดิ์และสิทธิต่างมีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งการเคารพ

²⁹ General resolution 217 A (III) 10 December 1948 Assembly

ข้อ 2 ทุกคนย่อมมีสิทธิ และอิสรภาพตามที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นทางด้านเชื้อชาติ ศิพ พศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือทางด้านอื่น ๆ ชาติพันธุ์ หรือพื้นฐานทางสังคม ทรัพย์สิน ชาติกำเนิด หรืออื่น ๆ

ข้อ 7 ทุกคนเสมอภาคกันตามกฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง โดยเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ปราศจากการเลือกปฏิบัติใด อันเป็นการล่วงละเมิด ปฏิญญา และจากการขู่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติดังกล่าว

ข้อ 23(1) ทุกคนมีสิทธิที่จะทำงาน มีสิทธิที่จะเลือกงาน โดยอิสระมีสิทธิได้รับเงื่อนไขอันยุติธรรม และเป็นประโยชน์แห่งการทำงาน และสิทธิได้รับการคุ้มครองการว่างงาน

ข้อ 23(2) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างที่เท่าเทียมกัน สำหรับงานที่เท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ ทั้งสิ้น

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ เป็นข้อสัญญาว่ามนุษย์ทุกคน ซึ่งรวมถึงคนพิการจะต้องมีความเท่าเทียมกันทุก ๆ ด้าน ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาคกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ และมีสิทธิในการประกอบอาชีพอย่างอิสระเสรี ประเทศ สปป.ลาวในฐานะสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ได้เข้าร่วมปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติแล้วและการคุ้มครองสิทธิตามปฏิญญาข้อมหมายถึง การคุ้มครองสิทธิในด้านต่าง ๆ ของคนพิการในด้านต่าง ๆ ของสปป.ลาว ด้วย

ปฏิญญาสากลฉบับดังกล่าว ได้กลายเป็นรากฐานของสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนอีกหลายฉบับต่อมา ในส่วนของการคุ้มครองสิทธิของคนพิการนั้นอนุสัญญาที่สำคัญได้แก่ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการจ้างแรงงานที่เป็นคนพิการกฎหมายว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ กติการะหว่างประเทศว่าด้วย สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองกติการะหว่างประเทศว่าด้วย สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และปฏิญญาสากลว่าด้วยคนพิการทางสติปัญญาซึ่งข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นำสิทธิสำคัญในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ จำแนกและให้การคุ้มครองดังจะกล่าวต่อไป

3.1.2 ปฏิญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมปี ค.ศ. 1966 (International Convention on Economic, Social and Culture Right 1966)

ในปฏิญญาดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงสิทธิคนพิการโดยตรงโดยกติกาฉบับนี้รับรองสิทธิมนุษยชนทุกคนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สาระสำคัญโดยสรุปคือ³⁰

ข้อ 1 ทุกคนมีสิทธิที่จะเลือกของตนเอง และโดยสิทธิดังกล่าวพวกเขาสามารถกำหนดสถานะทางการเมือง และการแสวงหา การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของตนเองได้เสรี

ข้อ 2-5 กำหนดให้รัฐภาคีแต่ละรัฐดำเนินมาตรการตามคำพึง หรือโดยร่วมกันในทางเศรษฐกิจ และทางเทคนิคความสามารถของตน อย่างเหมาะสมรวม ทั้งการใช้มาตรการ ทางกฎหมาย ด้วย เพื่อให้สิทธิต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกติกานี้บรรลุผลสำเร็จ รัฐต่าง ๆ จะต้องประกันว่าสิทธิต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกติกานี้จะได้รับการปฏิบัติโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา และการเมือง หรือความคิดเห็นอื่นใด ชาติพันธุ์ หรือพื้นฐานทางสังคม ทรัพย์สิน ชาติกำเนิด หรือฐานะอื่นใด การจำกัดสิทธิตามกติกานี้ตามกฎหมายของรัฐจะทำได้เพียงเพื่อส่งเสริมความผาสุกในสังคมประชาธิปไตยเท่านั้นนอกจากนี้ยังห้ามไม่ให้รัฐภาคีหรือกลุ่มบุคคลตีความกติกานี้ในทางใด ๆ ที่จะเป็นการทำลายสิทธิ หรือเสรีภาพตามที่รับรองไว้ในกติกานี้

ข้อ 6-15 ยังให้การคุ้มครองสิทธิในการทำงาน และเงื่อนไขการทำงานที่เหมาะสม และเป็นธรรม สิทธิจะตั้งสหภาพแรงงาน และสิทธิที่จะหยุดงาน สิทธิที่จะได้รับสวัสดิการ และการประกันสังคม และการคุ้มครองช่วยเหลือครอบครัว สิทธิที่จะมีมาตรฐานชีวิตที่ดี พอเพียง และสุขภาวะด้านกายและใจที่ดีที่สุดในไปได้ สิทธิในการศึกษา และสิทธิในวัฒนธรรม และการได้รับประโยชน์จากการก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ให้การรับรองกติการะหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2509 และกติกานี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2519 สำหรับ สปป.ลาวได้เข้าเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2000³¹

³⁰ General Assembly resolution 2200 A (XXI), 16 December 1966

³¹ สปป. ลาว ได้เข้าเป็นภาคีของปฏิญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิทาง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ค.ศ. 1966 ในวันที่ 7 ธันวาคม ปี ค.ศ.2000. WWW.hpod.org

3.1.3 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการทางสติปัญญา ปี ค.ศ. 1971 (Declaration on The Right of Mentally Retarded Person 1971)

องค์การสหประชาชาติรับรองปฏิญญานี้เมื่อวันที่ 20 ธันวาคมพ.ศ. 2514 ปฏิญญานี้มีสาระสำคัญ คือการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน ของคนพิการทางสติปัญญา พวกเขาจะต้องได้รับสิทธิเช่นเดียวกับพลเมืองทั่วไป มีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาทางกายภาพ การศึกษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การประกอบอาชีพ การอยู่ร่วมกันกับครอบครัว การเข้าร่วมในกิจกรรมในสังคม การได้รับการบริการสาธารณะ การมีผู้พิทักษ์ การได้รับการปกป้องจากการกระทำที่เป็นการแสวงหาประโยชน์ในทางที่ผิดและเลวร้าย และการจำกัด หรือปฏิเสธสิทธิบางประการของคนพิการ จะทำได้ ก็ต่อเมื่อคนพิการไม่สามารถจะใช้สิทธิได้อย่างเต็มที่เนื่องจากมีความพิการขนาดหนัก

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการทางสติปัญญาฉบับนี้ ถือเป็นฉบับเดียวที่เป็นปฏิญญาคนพิการเฉพาะด้านทำให้ประเทศสมาชิกได้ตระหนักถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของคนพิการทางสติปัญญา เพื่อให้พวกเขาได้รับการปฏิบัติ และได้รับสิทธิต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกับพลเมืองอื่น ๆ สำหรับ สปป.ลาว เองได้ร่วมรับรองปฏิญญานี้ในฐานะ ที่เป็นประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ จึงมีหน้าที่จะต้องคุ้มครองสิทธิต่าง ของคนพิการทางสติปัญญาตามปฏิญญานี้

3.1.4 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการปี ค.ศ. 1975 (Declaration on The Right of Disabled Person 1975)

องค์การสหประชาชาติ ได้ประกาศปฏิญญานี้ เมื่อ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2518 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของคนพิการโดยพวกเขามีสิทธิในการได้รับความเคารพ ในศักดิ์ศรีเช่นเดียวกับคนทั่วไป มีสิทธิได้รับการบำบัด รักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์ การได้รับการบริการทางสังคม การศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ การได้รับความช่วยเหลือทางด้านคำปรึกษา บริการจัดหางาน หลักประกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การประกอบอาชีพการดำรงชีวิต การดำรงชีวิตกับครอบครัว และมีส่วนร่วมในกิจการทางสังคม การได้รับการปกป้องจากการแสวงหาผลประโยชน์ทุกรูปแบบ การได้รับการช่วยเหลือทางกฎหมาย การได้รับคำปรึกษาจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองคนพิการ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิต่างของคนพิการซึ่งสามารถสรุปรวมได้ว่า ปฏิญญาสากลดังกล่าวได้ยกให้เห็นสามประเด็นหลักที่มีในปฏิญญาคือ

3.1.4.1 ความเสมอภาค และการมีส่วนร่วมของคนพิการ โดยถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีมาแต่กำเนิด เช่นสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิที่จะได้รับประกันทางเศรษฐกิจ และสังคมมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาความจำเป็นพิเศษของคนพิการ ทุกระดับของการวางแผน

เศรษฐกิจ และสังคมตลอดจนมีสิทธิในการดำเนินชีวิตกับครอบครัว กับการมีส่วนร่วมในสังคม และสันติภาพการต่าง ๆ หมายความว่าทุกคนต้องยอมรับนับถือสถานภาพของบุคคลพิการ

3.1.4.2 การบำบัดฟื้นฟูในปัญญาได้กำหนดสิทธิในการได้รับการรักษาบำบัดทาง การแพทย์ จิตวิทยา รวมทั้งการใช้อวัยวะเทียม ด้านสังคม ด้านการศึกษา และบริการอื่น ๆ ซึ่งทำให้ พัฒนาความสามารถเพื่อการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของคนพิการ

3.1.4.3 การมีงานทำได้รับรองให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพ แก่คนพิการแล้ว ยัง รับรองให้คนพิการมีสิทธิหลายประการเช่น มีสิทธิในการได้รับการประกันการแสวงหาและคงไว้ ซึ่งการจ้างงานหรือการประกอบอาชีพที่ให้เกิดผลประโยชน์ผลผลิต รายได้ นอกจากนี้ยังรับรองให้ คนพิการสามารถเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานได้ เป็นต้น

ปัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลมีส่วนช่วยให้ประเทศสมาชิกได้ตระหนักถึง ความสำคัญของคนพิการ รวมทั้งเป็นแนวทางให้รัฐบาลปฏิบัติต่อคนพิการเพื่อให้คนพิการได้รับ สิทธิและโอกาสในด้านต่าง ๆ ที่พวกเขาสมควรจะได้รับโดยเท่าเทียม

3.1.5 กฎมาตรฐานว่าด้วยความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ ปี ค.ศ. 1993

ถูกจัดทำขึ้นโดยสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติจุดประสงค์ เพื่อสร้างความเสมอ ภาคว่าด้วยสิทธิทางโอกาสให้แก่คนพิการกับบุคคลทั่วไปโดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์ในช่วง ทศวรรษของคนพิการแห่งองค์การสหประชาชาติ (พ.ศ. 2526-พ.ศ. 2535) และจากบทบัญญัติของ กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอื่นได้แก่ ปัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นว่าคนพิการในสถานะที่เป็นสมาชิก ของสังคมสามารถใช้ สิทธิของตนเอง และมีหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่นเดียวกับสมาชิกอื่นของสังคมได้ เนื่องจากสังคม ของโลกก็ยังมีอุปสรรคที่ขวางกั้นคนพิการ ไม่ให้สิทธิเสรีภาพที่ตนเองมีอยู่ จึงเป็นการยากยิ่งที่คน พิการจะมีส่วนร่วมในกิจการต่าง ๆ ของสังคมได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงเป็นความรับผิดชอบของ รัฐสมาชิกที่จะดำเนินงานอย่างเหมาะสม เพื่อจัดอุปสรรคดังกล่าวออกไป อันเป็นการสร้างความ เสมอภาคทางโอกาส ให้แก่คนพิการ กฎมาตรฐานฉบับนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า “การสร้าง ความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ (Equalization of Opportunity) ว่า หมายถึงกระบวนการที่ ทำให้ระบบต่าง ๆ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ³²

³²อุดม รัฐอมฤต, นพนิติ สุริยะ และบรรเจิด สิงคะเนติ, การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, (กรุงเทพฯ: นานาสังพิมพ์, 2544),81-82.

มาตรฐานว่าด้วยความเสมอภาคทางโอกาสในฉบับดังกล่าวสามารถสรุปรวมแต่ละประเด็น ดังนี้

ต้องมีความตระหนักถึงสิทธิของคนพิการในด้านต่าง ๆ ได้แก่การเข้าถึงการบริการต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป การให้โอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค การเพิ่มศักยภาพแก่คนพิการในการใช้สิทธิมนุษยชนของตนเองการให้สิทธิแก่องค์กรคนพิการในการเป็นตัวแทนคนพิการในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น และการให้ความสำคัญแก่บทบาทขององค์กรคนพิการ โดยกระบวนการปรึกษาหารือในการตัดสินใจใด ๆ เกี่ยวกับสิทธิคนพิการจะต้องดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการให้คนพิการได้มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป ได้แก่การสร้างจิตสำนึกในสังคมเกี่ยวกับคนพิการ ทั้งในด้านสิทธิ และความต้องการที่จำเป็นศักยภาพ และสิทธิผลประโยชน์ทางสังคมแก่คนพิการจัดบริการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิผลแก่คนพิการจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการพัฒนาและจัดหาวัสดุสิ่งของเพื่อสนับสนุนคนพิการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งจัดหาเครื่องช่วยเหลือนแก่คนพิการจัดให้คนพิการได้รับการประกันสังคม และการประกันรายได้ การส่งเสริมให้คนพิการได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชีวิตครอบครัว ส่งเสริมสิทธิคนพิการ กฎหมายภายในประเทศจะต้องไม่เลือกปฏิบัติกับคนพิการ ยอมรับคนพิการในสถานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมเท่าเทียมกับคนทั่วไป ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อประกันว่าคนพิการจะมีโอกาสเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในการร่วมกิจกำนานันทนาการเล่นกีฬา และส่งเสริมให้มีมาตรการแก่คนพิการได้มีส่วนร่วมในกิจกำนานศาสนาในชุมชน และยังกำหนดให้รัฐบาลของแต่ละประเทศต้องมีการร่วมมือกัน รวมทั้งการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนพิการในประเทศที่กำลังพัฒนาอีกด้วย

สมาชิกภาคีต้องมีมาตรการปฏิบัติดังนี้ คือรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของคนพิการส่งเสริมการวิจัยที่ครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้งอุปสรรคที่มีผลต่อชีวิตของคนพิการบรรจุประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการไว้ในกำหนดนโยบาย และการวางแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องสร้างพื้นฐานทางกฎหมายที่เป็นมาตรการที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมและความเสมอภาคอย่างเต็มที่สำหรับคนพิการจัดหางบประมาณสำหรับโครงการ และมาตรการระดับชาติเพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันให้แก่คนพิการจัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของคณะประสานงานระดับชาติ หรือองค์กรที่มีลักษณะเดียวกันเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ระดับชาติในด้านการคุ้มครองสิทธิคนพิการฝึกอบรมบุคคลากรอย่างเพียงพอในทุกระดับที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนจัดให้มีโครงการและบริการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ และการให้บริการระดับชาติที่เกี่ยวกับการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการอย่างทั่วถึง

จากการสังเกตเนื้อหาโดยรวมของ กฎมาตรฐานว่าด้วยความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ ปี ค.ศ. 1993 เห็นได้ว่าคนพิการจะต้องเป็นบุคคลที่ควรได้รับการคุ้มครองเป็นอย่างยิ่งทางด้านสิทธิเพื่อให้คนพิการมีความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปในสังคม

3.1.6 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของคนพิการปี ค.ศ. 2006

องค์กรระหว่างประเทศและองค์กรสากลอื่น ๆ นั้นได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าวมาเป็นเวลาช้านานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิมนุษยชนที่มีอยู่นั้น เห็นว่ายังไม่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และความเสมอภาคของคนพิการได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นปี ค.ศ. 2002 องค์การสหประชาชาติ จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการขึ้น และเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม ปีค.ศ.2006 ที่ประชุมใหญ่แห่งสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญที่ 61 ได้มีมติรับรองอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของคนพิการฉบับนี้ อนุสัญญานี้เป็นกฎหมายมนุษยชนระหว่างประเทศที่ส่งเสริม พิทักษ์ และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชนของคนพิการไม่เฉพาะด้านสิทธิพลเมือง และการเมืองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และชีวิตครอบครัวอีกด้วย

นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในการเลือกปฏิบัติให้เท่าเทียม ต่อคนพิการกับบุคคลทั่วไปที่ไม่พิการในทุกรูปแบบรวมทั้งด้านกฎหมายการปกครอง และการปฏิบัติต่าง ๆ การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อรับประกันการเข้าถึงสิทธิในด้านต่าง ๆ รวมทั้งกับสภาพแวดล้อมทางด้านการกายภาพ การขนส่งข้อมูลข่าวสาร และบริการสาธารณะการยอมรับความเท่าเทียมของคนพิการในทางกฎหมาย โอกาสในการศึกษา การเข้าถึงการทำงาน การรักษาพยาบาล การประกันสิทธิ และโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปหลักการพื้นฐานของอนุสัญญานี้คือการเคารพศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด การอยู่ได้ด้วยตนเอง เสรีภาพในการตัดสินใจด้วยตนเอง ความเป็นอิสระ และความไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ การมีส่วนร่วมของคนพิการได้อย่างเต็มที่ และอย่างมีประสิทธิภาพ การเคารพความแตกต่าง และการยอมรับคนพิการ ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความแตกต่างของความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคในการเข้าถึงการใช้ประโยชน์ ได้ในสิ่งที่อำนวยความสะดวก และการบริการสาธารณะต่างๆ ความเสมอภาค ระหว่างชายหญิง และการเคารพศักยภาพที่พัฒนาขึ้นของเด็กพิการ และเคารพสิทธิของเด็กพิการในการได้รับการคุ้มครองตามลักษณะของ³³ตนเองที่มีมาแต่กำเนิด หรือหลังกำเนิดในทุกรูปแบบ รวมไปถึงความมั่นคงของบุคคลพิการ สิทธิในการได้รับการยอมรับว่ามีความสามารถทางกฎหมาย บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน เสรีภาพจากการถูกทรมาน เสรีภาพจากการแสวงหาผลประโยชน์ การใช้ความรุนแรง และการถูกล่วงละเมิด สิทธิการ

³³ General Assembly Resolution A/RES/61/106, 13 December 2006

ได้รับความเคารพต่อศักดิ์ศรีทางร่างกาย และจิตใจ เสรีภาพในการย้ายถิ่น เสรีภาพในการถือสัญชาติ สิทธิในการอาศัยอยู่ในชุมชน เสรีภาพในการแสดงออก และการแสดงความเห็น สิทธิในความเป็นส่วนตัว สิทธิในการสร้างครอบครัว และสถาบันครอบครัว สิทธิด้านสุขภาพ สิทธิด้านการศึกษา สิทธิในการทำงาน สิทธิมาตรฐานความเป็นอยู่ที่เหมาะสม สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และกิจกรรมทางสาธารณะ และสิทธิในการมีส่วนร่วมด้านวัฒนธรรม

นอกจากนี้อนุสัญญาฉบับนี้ยังได้กำหนดบทบาทของรัฐภาคีในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความตระหนักว่ามีการเลือกปฏิบัติ ต่อคนพิการ ไม่ได้ จะต้องเคารพคุ้มครองและให้สิทธิที่พึงมีแก่คนพิการเท่ากับบุคคลทั่วไป โดยรัฐบาลของรัฐภาคีจะต้องกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักเพื่อเป็นกลไกประสานงาน ภาครัฐดูแลประเด็นที่สนับสนุนการดำเนินงานในภาคส่วนต่าง ๆ ต้องจัดตั้งโครงสร้างภายในเพื่อพิทักษ์ และติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้ เช่น ตั้งคณะกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับอนุสัญญาโดยมีองค์ประกอบที่มาจากทุกภาคส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะคนพิการ และองค์กรของคนพิการให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการติดตามการดำเนินการ

ประเทศ สปป.ลาว ได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการในวันที่ 15 มกราคม ปี ค.ศ.2008 โดยต่อมาได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2009 และ สปป.ลาว ได้กำหนดให้กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเป็นเจ้าการในการปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้

3.1.7 อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ

เป็นทบวงการชำนัญพิเศษขององค์การสหประชาชาติ และเป็นองค์การระหว่างประเทศที่เก่าแก่ที่สุด ตั้งขึ้นวันที่ 29 ตุลาคม ค.ศ. 1919 มีเป้าหมายสำคัญในการยกระดับสภาพความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานในทั่วโลก และในขณะเดียวกันก็พยายามที่จะส่งเสริมการมีงานทำแก่ผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนสภาพการทำงานที่ดี มีหลักประกันในการทำงาน และมีความมั่นคงในงาน สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาล นายจ้าง และสหภาพแรงงาน ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างคุณธรรมให้สามารถยกระดับมาตรฐานและความเป็นอยู่ให้สูงขึ้นและให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและมนุษย์

นอกจากนี้อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศยังมุ่งเน้นในเรื่องของการให้โอกาสในการเข้าทำงานของแรงงานที่เป็นคนพิการให้ได้ทำงานในด้านที่ตรงกับความรู้ความสามารถของคนพิการโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ โดยมีการวางแผนนโยบายและโครงการระหว่างประเทศส่งเสริมสิทธิมนุษยชนตลอดจนกำหนดมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตามอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ เป็นเพียงหลักปฏิบัติในการจูงใจให้แต่ละประเทศปฏิบัติตาม แต่ไม่มีกลไกในการบังคับ หรือมีกลไกในการลงโทษ หากมีการละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศก็เป็นเพียง แต่เวทีสากล³⁴ ที่รัฐอาจถูกตั้งคำถาม ถูกประณามหรือถูกตำหนิ จากที่ประชุมได้ ดังนั้นองค์การแรงงานระหว่างประเทศจึงมีอิทธิพลในด้านการส่งเสริมและสนับสนุน มากกว่าการแทรกแซง หรือการกดดันโดยตรง

3.2 หลักการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายไทย

ประเทศไทยกับ สปป.ลาว นั้น ถือได้ว่าเป็นบ้านพี่เมืองน้องที่ถือได้ว่ามีวัฒนธรรมการใช้ชีวิต ภาษา ฯลฯ ใกล้เคียงที่สุดในโลกแต่การคุ้มครองสิทธิของคนพิการของสองรัฐบาลของ สปป.ลาวกับไทย นั้น ยังมีความแตกต่างกันซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทย เป็นประเทศหนึ่งที่มีความพยายามอย่างยิ่งในการที่จะปรับปรุง การคุ้มครองสิทธิคนพิการของตนภายใต้กฎหมาย รวมไปถึง การปรับปรุงสมรรถภาพของคนพิการการยกระดับชีวิตการเป็นอยู่ การศึกษา อาชีพ และสิทธิต่าง ๆ ซึ่งพัฒนาการด้านการคุ้มครองสิทธิคนพิการมาอย่างช้านานดังมีรายละเอียด คือ

3.2.1 กฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับคนพิการของไทย

ประเทศไทยได้นำเอาข้อกำหนดในอนุสัญญาและปฏิญญาระหว่างประเทศ มาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมาย ในประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพด้านต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่าบรรดากฎหมายของไทยครอบคลุมสิทธิของคนพิการ และเป็นเสรีภาพประเทศโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
2. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 รวมทั้งกฎกระทรวงและกฎหมายอื่นๆ ที่ออกตามอำนาจของพระราชบัญญัตินี้
3. พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550
4. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
5. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ พ.ศ. 2551
6. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2542

³⁴สมพร เทพสิทธา, ศักยภาพ สิทธิ และ โอกาสของคนพิการ, (กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์, 2542), 38-40.

7. พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537
8. พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545
9. พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550
10. พระราชบัญญัติประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544
11. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา พ.ศ. 2541
12. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543

ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิคนพิการของไทยนั้นมีหลายกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และมีการปรับปรุงหลายครั้งแล้วเพราะมีผู้รู้ทั้งหลายได้ทำวิจัยเอาไว้หลายท่าน ผู้เขียนจึงเห็นว่าในบางกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นถึงแม้จะปรับปรุงไปแล้วโดยผ่านการวิจัย แต่ก็ยังเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการที่จะยกเอาข้อบกพร่องที่ไทยเคยมีไปเปรียบเทียบกับลาว และยังเห็นว่าปัญหาเหล่านั้นยังเกิดขึ้นใน สปป.ลาว จึงเห็นควรนำมาเป็นบทเรียนเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับมาตรการของลาวในลำดับต่อไปซึ่งมีรายละเอียดดังนี้³⁵

3.2.2 สิทธิคนพิการในรัฐธรรมนูญ และในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประเทศไทยเริ่มมีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2475 หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย และนับตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น 17 ฉบับ (ไม่รวมรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475 มิได้รับรองหรือกล่าวถึงหลักสิทธิเสรีภาพใด ๆ ต่อมารัฐธรรมนูญฉบับถาวร ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 ได้เริ่มบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนเป็นครั้งแรกและบทบัญญัติรับรองสิทธินี้ยังคงมีปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับต่อ ๆ มาสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนที่กล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับย่อมหมายความว่ารวมถึงสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการด้วยแต่ไม่ได้กล่าวถึงสิทธิของคนพิการโดยเฉพาะเจาะจงมีเพียงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ได้บัญญัติรับรองสิทธิของคน

³⁵ มาตรา 55 “บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา 80 วรรค(2) “รัฐต้องสงเคราะห์คนชราผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้”

พิการไว้โดยตรง ซึ่งผู้ศึกษาจะกล่าวถึงเนื้อหาสาระของ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับที่เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ ดังนี้

3.2.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ได้กำหนดเรื่องสิทธิคนพิการรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของคนพิการไว้โดยตรงอยู่สองมาตราได้แก่มาตรา 55 ซึ่งให้สิทธิคนพิการในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ 13 อีกมาตราหนึ่งคือมาตรา 80 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้นอกจากนี้ยังมีมาตราอื่น ๆ ที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของคนทั่วไปซึ่งสามารถตีความให้รวมถึงสิทธิของคนพิการด้วยโดยบัญญัติไว้ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตั้งแต่มาตรา 26-65 รวม 40 มาตรา สิทธิเสรีภาพที่ชนชาวไทยได้รับคือการรับรองศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติสิทธิในการมีงานทำหรือประกอบอาชีพสิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์สิทธิในการฟ้องร้องหน่วยงานราชการสิทธิส่วนบุคคลสิทธิในชีวิตและร่างกายสิทธิในทรัพย์สินสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิทธิในทรัพย์สินสิทธิในการได้รับการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานสิทธิต่อต้านการทำรัฐประหารเสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่เสรีภาพในการนับถือศาสนาเสรีภาพในการสื่อสารเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเสรีภาพในทางวิชาการเสรีภาพในการรวมกลุ่มและเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ

3.2.2.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช พ.ศ. 2550 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 17 ของประเทศไทยจัดทำขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติที่ทำรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจการปกครองประเทศเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ผ่านการแปรญัตติ และเผยแพร่ไปยังประชาชนทั่วประเทศเพื่อจัดให้มีการออกเสียงประชามติในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550 หลังจากที่มีการออกเสียงประชามติผ่านพ้นไปโดยมีผู้เห็นชอบเกิน³⁶ ครึ่งหนึ่งจากผู้ไปใช้สิทธิประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช พ.ศ. 2550 ตั้งแต่วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นมาบทบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของคนพิการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มีความชัดเจน

³⁶มาตรา 55 “บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ”

มาตรา 80 วรรค(2) “รัฐต้องสงเคราะห์คนชราผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้”

มากขึ้นโดยกล่าวถึงสิทธิของคนพิการไว้โดยตรงใน 5 มาตรา คือมาตรา 30 วรรคสาม ห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ทั้งเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการสภาพทางกาย หรือสุขภาพสถานะฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ 15 มาตรานี้ เพิ่มเติมคำว่า “ความพิการ” ให้เป็นอีกเหตุหนึ่งที่ห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจึงถือได้ว่าให้ความคุ้มครองสิทธิของคนพิการอย่างชัดเจนมากขึ้น

มาตรา 40(6) บัญญัติสิทธิคนพิการที่จะได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคืออย่างเหมาะสม¹⁶ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ได้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใดมาก่อน

มาตรา 49 วรรคหนึ่งบัญญัติเพิ่มเติมให้คนพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย¹⁷

มาตรา 54 วรรคหนึ่งบัญญัติให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 80(1) บัญญัติให้รัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งตนเองได้สำหรับมาตราอื่น ๆ ที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งรวมถึงคนพิการด้วยนั้น

รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตั้งแต่มาตรา 26-69 รวม 44 มาตราโดยมีสาระสำคัญเหมือนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 แต่ได้มีการเพิ่มเติมเรื่องสิทธิในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเห็นได้ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญแก่คนพิการมากขึ้นกว่าเดิมโดยมีการเพิ่มเติมคำว่า “ผู้พิการ” ไว้อย่างชัดเจนในแต่ละมาตราที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นรวมทั้งได้ให้ความคุ้มครองคนพิการในด้านต่าง ๆ มากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมามากฉบับ

รัฐบาลไทยได้มีจัดทำปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทยขึ้นใน ปี พ.ศ. 2541 เพื่อรองรับสิทธิของคนพิการ และเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิเสรีภาพเหมือนบุคคลทั่วไปซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่ารัฐพยายามปกป้องรักษาสิทธิต่าง ๆ ให้แก่คนพิการปฏิญญานี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. คนพิการมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ มีสิทธิและเสรีภาพแห่งบุคคลย่อมได้รับการคุ้มครองในสถานะพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญตามราชอาณาจักรไทย และมีสิทธิต่าง ๆ

ตามที่ระบุไว้ภายใต้ปฏิญญานี้ โดยไม่มีข้อกเว้นใด ๆ และโดยปราศจากการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา การเมืองภาษา ถิ่นกำเนิด เพศ อายุ หรือ สถานะอื่น ๆ

2. คนพิการมีสิทธิแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจการทางการเมือง
3. คนพิการมีสิทธิเข้าร่วมในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายและแผนงานทุกด้าน ที่เกี่ยวกับคนพิการ ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น
4. คนพิการมีสิทธิได้รับการดูแล พัฒนาสมรรถภาพและพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดและแรกเริ่มที่พบความพิการร่วมทั้งผู้ปกครอง ครอบครัวของคนพิการ ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐในทุกด้าน³⁷ เพื่อให้สามารถฟื้นฟู สมรรถภาพ และพัฒนาคนพิการอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล
5. คนพิการมีสิทธิได้รับการฟื้นฟู สมรรถภาพ เพื่อให้สามารถดำรงชีพอย่างอิสระได้ด้วยตัวเองอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล
6. คนพิการมีสิทธิ และ โอกาสได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ ทุกรูปแบบของการจัดการศึกษา ตามความต้องการของคนพิการอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ทั้งการศึกษาในระบบ และนอกระบบ และการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยไม่มีการจำกัดกีดกันเลือกปฏิบัติ หรือข้อกเว้นใด ๆ
7. คนพิการมีสิทธิ และ ในการได้รับการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพทุกประเภท ได้รับการจ้างงานหรือว่าจ้างเข้าทำงานตามความต้องการและความสามารถโดยได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการ ได้รับความก้าวหน้ารวมทั้งได้เข้าเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานโดยไม่มีการกีดกันหรือเลือกปฏิบัติ
8. คนพิการมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครอง จากการถูกคุกคามทางเพศ ทำร้ายร่างกาย และจิตใจ กักขัง เอารัดเอาเปรียบ หรือการแสวงหาผลประโยชน์ใด ๆ จากความพิการ ทั้งนี้ให้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป
9. คนพิการมีสิทธิอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชนของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม
10. คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐเพื่อให้สามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้เช่นเดียวกันกับบุคคลทั่วไป
11. คนพิการมีสิทธิได้รับการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้รับรู้และเข้าใจคนพิการในทางที่สร้างสรรค์โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิศักยภาพ และความสามารถ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ของคนพิการ

³⁷ สมพรเทพสิทธา, ศักยภาพสิทธิและ โอกาสของคนพิการ, 38-40.

12. คนพิการมีสิทธิได้รับถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการทั้งนี้ต้องมีการสนับสนุนให้มีสื่อทุกประเภทที่เหมาะสมกับคนพิการ รวมทั้งต้องจัดให้มีล่ามภาษามือ อักษรเบรลล์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์พิเศษอื่น ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร

13. คนพิการ และครอบครัว ชุมชน สังคม มีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสาร เพื่อทราบถึงสิทธิอันระบุไว้ในปฏิญญานี้โดยทั่วถึง

14. รัฐต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามพันธะสัญญาที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ซึ่งได้ลงนาม³⁸ หรือตกลงร่วมกันในระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ

ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2550 รัฐบาลได้ประกาศใช้กฎหมายฉบับแก้ไข มาตรา 3 ได้ยกเลิกความใน (6) ของมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติ การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.2542 จากเดิมที่ให้กำหนดให้ผู้ขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ จะต้องไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพและให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

กฎหมายฉบับนี้ส่งผลให้ผู้ที่มีร่างกายทุพพลภาพ สามารถขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการโรคศิลปะได้ เช่น คนตาบอด สามารถประกอบอาชีพนวดแผนโบราณได้เป็นต้น นอกจากนี้ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นในพระราชบัญญัติเกี่ยวกับโรคศิลปะแล้ว รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยยังได้ปรับปรุงสิทธิในด้านต่าง ๆ ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อรับประกันให้คนพิการได้รับสิทธิที่พวกเขาควรจะได้ให้เท่าเทียมกันในสังคม เช่น

พระราชบัญญัติ ข้าราชการการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มาตรา 3 ได้ยกเลิกความใน (4) ของมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2535 จากเดิมที่กำหนดให้ผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้ง เป็นข้าราชการการเมืองต้องไม่เป็นผู้ มีกายทุพพลภาพ จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือ มีจิตพั่นเพี้ยนไม่สมประกอบ หรือ เป็นโรคตามที่คณะรัฐมนตรี กำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

กฎหมายฉบับนี้ส่งผลให้ผู้มีกายทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการ การเมือง ตำแหน่งอื่น ๆ นอกจากรัฐมนตรีได้

นอกจากรัฐบาลยังได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้เอื้อต่อการพิทักษ์ และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนพิการมากขึ้น มีการ

³⁸พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 32 เดิมบัญญัติว่า“ผู้ขอขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(6)ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพหรือเป็นโรคที่คณะกรรมการวิชาชีพเห็นว่าไม่สมควรให้ประกอบโรคศิลปะ”

จัดและปรับเปลี่ยนหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนขึ้น โดยแบ่งเป็นฝ่ายบริการ และฝ่ายวิชาการ มีการกระจายอำนาจให้³⁹องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกระจายการบริการที่ต้องการดำเนิน การร่วมกันหลายฝ่ายโดยองค์กรส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดแผนแนวทางการดำเนินงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นปรับเปลี่ยนสำนักประชาสงเคราะห์จังหวัดเป็นสำนักพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จังหวัดโดยเปิดโอกาสให้ผู้นำคนพิการมีส่วนร่วมมากขึ้นในการกำหนดวาระและ แผนการทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด

ปัจจุบันกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลักที่ได้รับมอบหมายให้ส่งเสริมและสนับสนุนผลประโยชน์ ของคนพิการร่วมกัน โดยจัดแบ่งหน้าที่ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาภาคบังคับของทั้ง เด็กทั่วไปและเด็กที่มีความพิการทั่วประเทศ รวมทั้งการฝึกอบรมอาชีพสำหรับคนพิการ

กระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการป้องกันและลดความพิการ รวมทั้งความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการทางการแพทย์ และการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการ โดยมอบหมายให้ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแห่งชาติจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนพิการด้านการรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพการจากระบบการฟื้นฟูภายในประเทศอีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้ความร่วมมือสนับสนุน เช่นกรมตำรวจจราจร ที่ได้รับ มอบหมายจากกระทรวงมหาดไทยในการรับผิดชอบแผนงานป้องกันอุบัติเหตุอันอาจก่อให้เกิด ความพิการโดยมีหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจราจร อย่างเคร่งครัดด้วยการลงโทษ ผู้ฝ่าฝืนกฎจราจร และผู้เมาแล้วขับรวมทั้งการอบรมกฎจราจรเชิง ปฏิบัติการทั้งในโรงเรียนและที่ทำงานอย่างสม่ำเสมอ

การที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการพ.ศ. 2550 บัญญัติให้จัดตั้ง สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติขึ้นเพิ่มสัดส่วนคณะกรรมการระดับชาติ ที่เป็นคนพิการกำหนดสิทธิประโยชน์ที่กว้างขวางเป็นรูปธรรมและชัดเจนยิ่งขึ้นและมีมาตรการ

³⁹พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2535 มาตรา 9 เดิมบัญญัติว่า

“ผู้ซึ่งจะได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองตำแหน่งอื่นนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีต้องมี คุณสมบัติดังต่อไปนี้

(4)ไม่เป็นคนไร้ความสามารถไม่เป็นผู้อยู่ภายใต้อาการพินิจของศาลว่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือมีจิต ฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นโรคตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

พระราชระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2539 มาตรา 16 “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้บุคคล ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครคือ (6) เป็นบุคคลหูหนวกและเป็นใบ้”

บังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญนั่นคือการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการน่าจะทำให้คนพิการมีโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นนอกจากนี้การที่ให้องค์กรด้านคนพิการหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคประชาสังคมได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในอนาคตจะทำให้เกิดเครือข่ายในการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่มีเป้าหมายการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมร่วมกันของคนพิการและองค์กรคนพิการในอันที่จะทำให้สังคมตระหนักถึงการให้โอกาสคนพิการได้พัฒนาศักยภาพตนเองและประชาชนทั่วไปมีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการมากขึ้นสิ่งเหล่านี้นับเป็นจุดเริ่มต้นการเปลี่ยนผ่านของสังคมไทยจากสังคมฐานเวทนามิยมไปสู่สังคมฐานสิทธิซึ่งเป็นความก้าวหน้ามากขึ้นกว่ากฎหมายเดิม นอกจากรัฐบาลแห่งประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แล้ว ตามมาตรา 44 ของพระราชบัญญัตินี้ บรรดากฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ให้ยังมีผลบังคับใช้อยู่ตราบทว่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ปัจจุบันมีกฎกระทรวงดังกล่าวที่สำคัญอยู่หลายฉบับ ได้แก่

(1) กฎกระทรวง ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2537 เรื่องการจ้างงานคนพิการและการส่งเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ข้อ 1 ของกฎกระทรวงฉบับนี้คุ้มครองสิทธิคนพิการในการจ้างงาน ดังนี้

“สถานประกอบการของเอกชนใดมีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้น ต้องรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ในอัตราลูกจ้างทั้งหมด ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดจำนวนทุกสองร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของทุกสองร้อยคนถ้าเกินหนึ่งร้อยคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคนทั้งนี้ เว้นแต่สถานประกอบการนั้นไม่มีตำแหน่งงานที่มีลักษณะของงานที่คนพิการสามารถทำได้ และได้แจ้งให้กรมประชาสัมพันธ์ทราบ และกรมประชาสัมพันธ์เห็นชอบด้วยแล้ว”เจ้าของสถานประกอบการเอกชนที่มีได้ปฏิบัติตามข้อ 1 มีหน้าที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามข้อ 3 ดังนี้

“นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการใด⁴⁰ มีหน้าที่รับคนพิการเข้าทำงานแต่ประสงค์จะไม่รับคนพิการเข้าทำงาน หรือถูกถือว่าประสงค์จะไม่รับคนพิการเข้าทำงาน ให้ส่งเงินเข้ากองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเป็นรายปี ปีละครึ่งหนึ่งของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ใช้อยู่บังคับใน

⁴⁰ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, *สาระสำคัญพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ*. (นนทบุรี: กระทรวงฯ, 2550).

ห้องที่สถานประกอบการตั้งอยู่ด้วยสามร้อยหกสิบห้า และคุณด้วยจำนวนคนพิการซึ่งประสงค์ จะไม่รับเข้าทำงาน”กฎกระทรวงฉบับนี้ถือเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิคนพิการในการมีงานทำ และเพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว มาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินเข้า กองทุนฯ แต่มิได้ส่ง ส่งล่าช้า หรือส่งไม่ครบ ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของ จำนวนเงินที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุนฯ และหากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ส่งเงิน ดังกล่าว มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้อัยการพิทักษ์สิทธิของนายจ้างหรือ เจ้าของสถานประกอบการดังกล่าวได้

(2) กฎกระทรวงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2537 เรื่องกำหนดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการ แพทย์ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและค่าอุปกรณ์เพื่อปรับสภาพทางร่างกายโดยอาศัยอำนาจตาม ความในมาตรา 15(1) และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

กฎกระทรวงฉบับนี้กำหนดให้คนพิการที่จดทะเบียนแล้วตามมาตรา 14 แห่ง พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการ การแพทย์การรักษาพยาบาลและอุปกรณ์เพื่อปรับสภาพทางร่างกายทางสติปัญญาหรือทางจิตใจโดย ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

ข้อ 1 กำหนดให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์ที่คนพิการที่จดทะเบียน แล้วจะได้รับได้แก่บริการดังต่อไปนี้

1. การตรวจวินิจฉัยการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษด้วยวิธีอื่น ๆ
2. การให้คำแนะนำปรึกษา
3. การให้ยา
4. การศัลยกรรม
5. การพยาบาลเวชกรรมฟื้นฟู
6. กายภาพบำบัด
7. กิจกรรมบำบัด (อาชีพบำบัด)
8. พฤติกรรมบำบัด
9. จิตบำบัด
10. สังคมสงเคราะห์และสังคมบำบัด
11. การแก้ไขการพูด (อรรถบำบัด)
12. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

13. การให้อุปกรณ์หรือเครื่องช่วยคนพิการ

นอกจากนี้ข้อ 3 และข้อ 4 ยังกำหนดให้สถานพยาบาลที่คนพิการเข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการแพทย์ต้องจัดหาอุปกรณ์เทียมอุปกรณ์เสริมหรือเครื่องช่วยคนพิการให้แก่คนพิการที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการปรับสภาพร่างกายและกำหนดให้สถานพยาบาลต้องให้บริการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนอุปกรณ์นั้น ๆ ให้โดยไม่คิดมูลค่า

(3) กฎกระทรวงฉบับที่ 4 พ.ศ. 2542 เรื่องกำหนดอาคารสถานที่ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่นที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17(1) แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

กฎกระทรวงฉบับนี้กำหนดลักษณะอาคารสถานที่ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่นที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการและกำหนดให้เจ้าของอาคารสถานที่ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่นที่จัดให้มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการจัดให้มีสัญลักษณ์สากลที่แสดงให้เห็นว่ามีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงด้วยเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ

ข้อ 2 กำหนดลักษณะอาคารที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการได้แก่

1. อาคารของสถานสงเคราะห์คนพิการหรือคนชรา
2. สถานศึกษาสำหรับคนพิการ
3. โรงพยาบาล
4. โรงแรม
5. หอประชุม
6. สถานศึกษา
7. สถานีขนส่งมวลชน
8. อาคารในลักษณะอื่นใดตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนด

ข้อ 3 กำหนดลักษณะสถานที่ที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการได้แก่

1. สวนสาธารณะสวนสัตว์หรือสถานที่ที่ให้บริการทำนองเดียวกัน
2. สถานที่อื่นใดที่ได้จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะหรือให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดซึ่งอาจมีคนพิการรวมอยู่ด้วยได้ใช้บริการ

ข้อ 4 กำหนดลักษณะยานพาหนะที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการได้แก่

1. รถยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์
2. รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทการขนส่งประจำทางและไม่ประจำทางตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก
3. รถไฟหรือรถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
4. เรือโดยสารตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย
5. อากาศยานขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

ข้อ 5 กำหนดลักษณะบริการสาธารณะอื่นที่ต้องมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการได้แก่บริการสาธารณะอื่นที่ได้จัดไว้เพื่อให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดซึ่งอาจมีคนพิการรวมอยู่ด้วยได้ใช้บริการเช่น โทรศัพท์สาธารณะตู้ไปรษณีย์เป็นต้นเพื่อส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดให้เจ้าของอาคารสถานที่ยานพาหนะบริการขนส่งหรือบริการสาธารณะอื่นที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายนี้มีสิทธิหักเงินค่าใช้จ่ายเป็นสองเท่าของเงินที่เสียไปเพื่อการนั้นออกจากเงินได้สุทธิหรือกำไรสุทธิของปีที่ค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้นเพื่อลดหย่อนภาษีแต่เป็นที่น่าสนใจว่ากฎหมายไม่ได้กำหนดบทลงโทษใด ๆ เลยสำหรับเจ้าของอาคารสถานที่ยานพาหนะบริการขนส่งหรือบริการสาธารณะอื่นที่ไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

(4) ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยมาตรฐานอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงต่อคนพิการ พ.ศ. 2544 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6(6) แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 ประกอบกับข้อ 6 และข้อ 7 แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการฉบับนี้กำหนดมาตรฐานของอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการเพื่อให้อุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการในอาคารสถานที่ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่นได้มาตรฐานและมีความเหมาะสมดังนี้

หมวด 1 กำหนดให้อาคารที่มีลักษณะตามที่กฎกระทรวงกำหนดต้องมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เช่นทางเข้าสู่อาคารต้องมีพื้นผิวเรียบเสมอกันไม่ขรุขระไม่มีสิ่งกีดขวางอันอาจเกิดอันตรายแก่คนพิการประตูห้องน้ำที่จัดให้แกคนพิการต้องติดอักษรเบรลล์เพื่อให้ทราบว่าเป็นห้องน้ำชายหรือหญิงเป็นต้น

หมวด 2 กำหนดให้สถานที่ที่มีลักษณะตามที่กฎกระทรวงกำหนดต้องมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เช่นสถานที่จอดรถ

จะต้องจัดสถานที่จอดรถสำหรับคนพิการในบริเวณที่สะดวกในการเข้าสู่อาคารมากที่สุดและจัดให้มีที่นั่งสำหรับล่ามภาษามือให้มีแสงสว่างเพียงพอที่คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายจะเห็นได้ชัดเจนเป็นต้น

หมวด 3 กำหนดให้ยานพาหนะตามที่กฎกระทรวงกำหนดต้องมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เช่นรถไฟหรือรถไฟฟ้าต้องติดตั้งลักษณะคนพิการไว้ทั้งในและนอกตัวรถคันที่จัดไว้ให้คนพิการรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทการขนส่งประจำทางและไม่ประจำทางต้องติดตั้งเครื่องยกเก้าอี้ขึ้นคนพิการเป็นต้น

หมวด 4 กำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เช่นตู้ไปรษณีย์มีอักษรเบรลล์บอกช่องจดหมายพื้นทางเท้าต้องเรียบไม่ลื่นและกว้างไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร ป้ายหรือผังบอกทางทุกแห่งให้มีสีที่ชัดเจนหรือมีแสงสว่างเป็นต้น

(5) ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพคนพิการ พ.ศ. 2539

ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ฉบับนี้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2539 กำหนดให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการจัดสวัสดิการให้มีเบี้ยยังชีพช่วยเหลือคนพิการในอัตราคนละ 500 บาทต่อเดือน เพื่อส่งเสริมให้คนพิการได้อยู่กับครอบครัวหรือคนในชุมชนตลอดไป โดยคนพิการที่จะได้รับเบี้ยยังชีพดังกล่าวจะต้องจดทะเบียนคนพิการตามกฎหมายและมีความพิการจนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ อีกทั้งต้องมีฐานะยากจน ทั้งนี้คณะอนุกรรมการพิจารณาเบี้ยยังชีพสำหรับคนพิการซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการจะเป็นผู้พิจารณาจ่ายเบี้ยยังชีพดังกล่าว คนพิการที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ได้รับเบี้ยยังชีพจะต้องเปิดบัญชีเงินฝากในนามของคนพิการหรือคนในครอบครัวเพื่อรับโอนเงินดังกล่าวเป็นประจำทุกเดือนจนกว่าคนพิการนั้นตาย โดยคนพิการหรือคนในครอบครัวที่เปิดบัญชีรับฝากแทนคนพิการจะต้องแสดงตนเพื่อให้ทราบว่ายังมีชีวิตอยู่ต่อสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ หรือสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดในเดือนตุลาคมของทุกปี

(6) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ตามระเบียบนี้กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการดำเนินการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการดังกล่าวให้กับคนพิการที่จดทะเบียนคนพิการแล้วแทนกรมประชาสงเคราะห์ คนพิการที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพดังกล่าวต้องเป็นคนพิการที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้อง

ดำเนินการตรวจสอบรายชื่อคนพิการที่มีคุณสมบัติดังกล่าว แล้วเสนอต่อที่ประชุมประชาคมท้องถิ่น เพื่อพิจารณาคัดเลือกผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ทำทะเบียนประวัติของผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ไว้เป็นหลักฐานและแจ้งให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดทราบอีกด้วยในปัจจุบัน เป็นที่น่าสังเกตว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมากขึ้น โดยจะเห็นได้จากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้เสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน พิจารณากำหนดเป็นระเบียบว่าด้วยการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพคนพิการให้คนพิการทุกคนที่จดทะเบียนคนพิการได้รับเงินในอัตราเดือนละ 500 บาท ต่อคน ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะสามารถเริ่มจ่ายได้ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป

3.2.2.3 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ พ.ศ. 2551

รัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2551 เนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่ต้องมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงได้จัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ เพื่อให้การบริการและการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติที่กำหนดรายละเอียดมากขึ้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการตามความจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและแต่ละบุคคลพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้คำนิยามของคำว่า “คนพิการ” ว่าหมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็นการได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสารจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ พ.ศ. 2551 มีดังนี้คือ

1. กำหนดให้คนพิการมีสิทธิต่าง ๆ ดังนี้

1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2) เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ แต่ละประเภทและบุคคล

2. กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดจัดทำแผนการเรียนเฉพาะบุคคล และจัดสภาพแวดล้อมให้คนพิการสามารถเข้าถึงได้ รวมทั้งกำหนดห้ามการเลือกปฏิบัติในการปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิทางการศึกษาของคนพิการอีกประการหนึ่ง 49

3. กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานส่วนคณะกรรมการประกอบด้วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมการแพทย์รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูงด้านบริหารการศึกษา ด้านการศึกษา สำหรับคนพิการ ด้านกฎหมาย ด้านเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านการแพทย์และสาธารณสุข

4. กำหนดให้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ โดยกองทุนประกอบด้วย

1) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาจากเงินกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2546

2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

3) เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เงินรายได้ที่ได้จากการออกสลากหรือการจัดกิจกรรม

5) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

6) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

7) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่กฎหมายกำหนด

แม้ว่าความพิการจะพรากโอกาสการใช้ชีวิตอย่างคนทั่วไปของใครบางคนไป แต่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือสิทธิมนุษยชนของพวกเขานั้นก็ยังมีอยู่อย่างสมบูรณ์เช่นเดียวกับคนทั่วไป หากได้พิการตามร่างกายไม่ ดังนั้น คนพิการย่อมที่จะมีสิทธิมนุษยชนคิดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ซึ่งรวมถึงสิทธิทางการศึกษาด้วย การที่รัฐตรากฎหมายฉบับนี้เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิทางการ

ศึกษาของคนพิการจึงถือเป็นเรื่องที่ดีมาก เพราะอย่างน้อยก็แสดงให้เห็นว่า สังคมยังไม่ทอดทิ้งพวกเขาและยังให้โอกาสในการศึกษาแก่พวกเขาอยู่แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่ากฎหมายฉบับนี้ไม่มีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้น สิทธิทางการศึกษาของคนพิการในประเทศไทย จะได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริงหรือไม่ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและควรติดตามกันในระยะยาวต่อไป

3.2.2.4 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

ในวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2550 รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับใหม่แทนพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ที่ถูกยกเลิกไปถือเป็นกฎหมายฉบับที่สองที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ถูกบัญญัติขึ้นตามข้อเรียกร้องของคนพิการที่ต้องการได้รับสิทธิในด้านต่างๆ ที่กฎหมายฉบับเดิมยังไม่ได้บัญญัติไว้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการขึ้นมาให้ทัดเทียมและมีศักดิ์ศรีเหมือนบุคคลทั่วไปในสังคมมากขึ้น พระราชบัญญัติ ฉบับนี้มีเจตนาค้ำครอง สิทธิของคนพิการ ไม่ให้ถูกละเมิด จึงมีความแตกต่างจากพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ที่กล่าวถึงแต่เพียงการส่งเสริมสิทธิของคนพิการ โดยมิได้มีการห้ามไม่ให้ละเมิดสิทธิเป็นกฎหมายฉบับแรกๆ ที่ห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมรวมทั้งกำหนดบทลงโทษ นอกจากนี้ยังปฏิรูประบบบริหาร โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนซึ่งรวมถึงองค์กรคนพิการ และเปิดให้คนพิการมีสิทธิในการเข้าถึงเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ได้เสมือนคนทั่วไป

ตามพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” หมายถึง การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการการส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้มีดังนี้ คือ

1. ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ปลัดกระทรวงต่าง ๆ ผู้แทนคนพิการแต่ละประเภท และผู้ทรงคุณวุฒิที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง เพื่อทำหน้าที่ในการเสนอนโยบายแผนหลัก และโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อคณะรัฐมนตรีกำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนพิการ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2. ให้จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติขึ้นเป็นส่วนราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (แทนสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ซึ่งเป็นส่วนราชการในกรมประชาสงเคราะห์ที่ถูกยกเลิกไป) มีหน้าที่ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการสำรวจศึกษาวิเคราะห์ รวบรวม และเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการ รวมทั้งหน้าที่อื่น ๆ ตามกฎหมาย

3. ห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลพิการ โดยมิให้มีการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ มาตรการ โครงการหรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลพิการ ซึ่งหมายความรวมถึงการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการ ต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย นอกจากนี้ คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะ ที่เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อ คนพิการยังมีสิทธิ ร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือ 3629 ห้ามมิให้กระทำการนั้นได้

4. กำหนดให้มีการจดทะเบียนคนพิการ และให้ถือว่าบัตรประจำตัวคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 เป็นบัตรประจำตัวคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย โดยคนพิการสามารถยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลาง ณ สำนักงานทะเบียนกลางสำหรับคนพิการในกรุงเทพมหานคร หรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่คนพิการนั้นมีภูมิลำเนา หากคนพิการนั้นเป็นผู้เยาว์ หรือ มีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถยื่นคำร้องขอด้วยตนเองได้ ผู้ปกครองผู้พิทักษ์ผู้อนุบาลหรือผู้ดูแลคนพิการ จะยื่นคำขอแทนก็ได้แต่ต้องนำหลักฐานว่าเป็นคนพิการไปแสดงต่อนายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัดด้วยคนพิการที่ได้จดทะเบียนคนพิการแล้วจะได้รับสิทธิต่างๆ ดังนี้คือ

1) การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น

2) การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ หรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ ทั้งนี้แม้ว่ากฎหมายฉบับนี้จะไม่มีบทลงโทษสถานศึกษาที่ปฏิเสธรับเด็ก

พิการเข้าเรียน แต่หากเกิดกรณีเช่นนี้ผู้ปกครองก็สามารถร้องขอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติให้มีคำสั่งเพิกถอนการปฏิเสธรับเด็กพิการนั้นเข้าเรียนได้ เพราะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

3) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงานและการมีงานทำตลอดจนการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และให้บริการสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยี หรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ

4) การยอมรับและเปิดให้คนพิการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองอย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปตลอดจน ให้คนพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

5) การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบายแผนงาน โครงการกิจกรรมการพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลกระทบที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมาย และการจัดหาทุนความ

6) การบริการด้านข้อมูลข่าวสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและเทคโนโลยี สำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ

7) การบริการล่าภาษามือ

8) สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือ หรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทางและได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะโดยได้รับยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องมืออุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

9) การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ (แทนเบี้ยยังชีพ) คนละ 500 บาท ต่อเดือน คนพิการที่ขอรับเบี้ยความพิการจะต้องเป็นคนพิการที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และไม่มีรายได้ โดยสามารถติดต่อขอรับได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล ณ ที่อยู่อาศัยตามทะเบียนบ้าน

10) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการหรือจัดให้มีสวัสดิการอื่นเป็นที่น่าสนใจกว่าสิทธิที่คนพิการที่จดทะเบียนแล้วได้รับตามกฎหมาย ฉบับนี้มีมากกว่าพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ในหลาย ๆ ด้าน ที่สำคัญได้แก่ สิทธิในการได้รับบริการล่าภาษามือ สิทธิในการที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือ หรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทางและได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะรวมทั้งสิทธิในการให้รัฐต้องปรับ

สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของคนพิการให้เหมาะสม การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือจัดให้มีสวัสดิการอื่น แก่คนพิการ

5. กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกกฎ ระเบียบ เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ 26

6. กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการตามอำนาจหน้าที่ของตน

7. กำหนดให้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 28 เพื่อเป็น ทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมและการ ดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การศึกษาและการ ประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่ เกี่ยวข้องกับคนพิการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประกอบด้วย

1) ทรัพย์สิน สิทธิ นี้ เงินงบประมาณ และรายได้ที่โอนมาจากกองทุนฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

3) เงิน หรือ ทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของกองทุน

4) รายได้จากการออกสลาก หรือที่ได้มาจากการจัดกิจกรรม

5) เงินที่นายจ้าง หรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุน

6) ดอกผลที่เกิดจากเงิน หรือ ทรัพย์สินของกองทุน

7) รายได้จากการขาย การลงทุน หรือการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของ กองทุน

8) เงิน หรือ ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมาย หรือนิติกรรม

9) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้า และบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการ ตามที่กฎหมายกำหนด

8. กำหนดให้มีการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการโดยให้นายจ้างและหน่วยงานของ รัฐรับคนพิการเข้าทำงานในอัตราส่วนลูกจ้างทั้งหมดทุกสองร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของ ทุกสองร้อยคนถ้าเกินหนึ่งร้อยคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน นายจ้างที่มีได้รับคนพิการเข้า ทำงานตามจำนวนที่กำหนดมีหน้าที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนฯ โดยทั้งนี้นายจ้างที่รับคนพิการเข้า ทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุนฯ มีสิทธินำเงินค่าจ้างที่ให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนฯ นั้น มาหักเป็นค่าใช้จ่ายตามประมวลรัษฎากรได้เป็นสองเท่าของจำนวนเงินที่จ่ายจริง ส่วนนายจ้างที่จ้าง

คนพิการ เข้าทำงานมากกว่า ร้อยละหกสิบ ของลูกจ้างในสถานประกอบการนั้น โดยมีระยะเวลาจ้างเกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีใด มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ในปีภาษีนั้น

9. กำหนดให้มีอุปกรณสิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคารสถานที่ ยานพาหนะบริการขนส่งหรือบริการสาธารณะอื่นให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยเจ้าของอาคารสถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือผู้ให้บริการสาธารณะอื่น ที่ได้จัดให้มีอุปกรณ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการดังกล่าว มีสิทธิหักเงินค่าใช้จ่ายเป็นสองเท่าของเงินที่เสียไปเพื่อการนั้นออกจาก เงินได้สุทธิหรือกำไรสุทธิของปีที่ค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้น แล้วแต่กรณีตามประมวลรัษฎากร

10. กำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในด้านการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลพิการโดยผู้เสียหายสามารถฟ้องเรียกค่าเสียหาย ฐานละเมิดได้ ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม นั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

การที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 บัญญัติให้จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติขึ้น เพิ่มสัดส่วนคณะกรรมการระดับชาติ ที่เป็นคนพิการ กำหนดสิทธิประโยชน์ที่กว้างขวาง เป็นรูปธรรมและชัดเจนยิ่งขึ้น และมีมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญ นั้นคือการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการไทยนั่นเอง

3.2.3 องค์การที่ทำงานด้านสิทธิคนพิการของประเทศไทย

ในการยกให้เห็นถึงการคุ้มครองสิทธิของคนพิการในประเทศไทยนั้นผู้วิจัยจะยกเฉพาะองค์การที่เป็นองค์การของภาครัฐเท่านั้นเพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปเป็นแบบอย่างในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการของรัฐบาลใน สปป.ลาว เช่น

องค์กรภาครัฐที่ทำงานกับผู้พิการได้แก่

1. กระทรวงสาธารณสุข เช่น ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอำเภอต่าง ๆ

2. กระทรวงศึกษาธิการ เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำภาค และประจำจังหวัดต่าง ๆ

3. สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เช่น วิทยาลัยราชสุดา

4. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เช่น สำนักพิทักษ์และส่งเสริมคนพิการสำนักพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดต่าง ๆ

5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาล

องค์กรเหล่านี้ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคนพิการสร้างเครือข่ายคนพิการ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ร่วมกันผลักดันให้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนพิการติดตามให้หน่วยงานต่าง ๆ ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3.3 หลักการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมาย สปป.ลาว

นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันรัฐบาล สปป.ลาว ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการโดยเฉพาะถึงแม้ว่า สปป.ลาว นั้นจะได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006 นับตั้งแต่ 15 มกราคม ปี พ.ศ. 2550 แล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม ภายใต้อาณัติของรัฐได้เอาใจใส่เรื่องการคุ้มครองสิทธิของคนพิการทางด้านสวัสดิการ และนโยบายต่าง ๆ ไม่น้อยไปกว่าบุคคลปกติทั่วไปมีระยะการดำเนินการทางกฎหมาย และปรับปรุงข้อกำหนดในการดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับคนพิการเรื่อยมาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ระยะเวลาก่อนการประกาศเอกราช (ก่อนปี พ.ศ. 2518)

รัฐบาล สปป.ลาว เริ่มให้ความสำคัญปัญหาคนพิการโดยก่อตั้งศูนย์การแพทย์แห่งชาติเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพในปี ค.ศ. 1962 หรือ (The National Center for Medical Rehabilitation (NCMR) เบื้องต้นมีจุดประสงค์เพื่อบำบัดฟื้นฟูทหารที่พิการ บาดเจ็บจากสงคราม และต่อมาปี ค.ศ. 1964 ศูนย์ดังกล่าวได้กลายเป็นศูนย์ฟื้นฟูคนพิการแห่งชาติ หรือ สฟพ. เพื่อผ่าตัดกระดูกทางการแพทย์และฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการแห่งชาติ และได้ปรับปรุงการทำงานของศูนย์ให้กลายเป็นศูนย์เพื่อคนพิการที่มีคุณภาพเสมอมาจนถึง ปี ค.ศ.1990 ศูนย์มีการกำหนดการระบบบาททออย่างเป็นรูปธรรม มีห้าหน้าที่หลักคือ (1) วินิจฉัยอาการของคนพิการ (2) ผลัดขาเทียมกายภาพบำบัด (3) ผ่าตัดกระดูกแก่คนพิการ (4) วางโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการ (5) เป็นโรงเรียนของคนพิการประเภท หูหนวก และตาบอด และในระยะเวลาต่อมา ก็ได้ขยายสาขาออกไปหลายแห่งภายในจังหวัดทั่วประเทศ

กล่าวโดยรวมคือ การดำเนินการทางด้านการคุ้มครองสิทธิคนพิการ สปป.ลาว ก่อนปี พ.ศ. 2518 สารสำคัญของระเบียบการของศูนย์ดังกล่าวเน้นหนัก การให้ความช่วยเหลือคนพิการที่บาดเจ็บจากสงคราม โดยอาศัยการระบบบาททอการดำเนินงานของศูนย์การแพทย์แห่งชาติเพื่อคนพิการแต่ไม่ได้เน้นเรื่องคนพิการที่มีอยู่ทั่วไป และคนพิการทั่วไปนั้นจะอาศัยการจัดตั้งของหมู่บ้านให้ถือว่าคนพิการเป็นสมาชิกอีกคนหนึ่งของสังคมเท่านั้น

3.3.2 การคุ้มครองสิทธิคนพิการหลังการประกาศเอกราช (หลัง ปี พ.ศ. 2518)⁴¹

รัฐบาลมีข้อกำหนดและระเบียบการต่าง ๆ เรื่องคนพิการในกฎหมายหลายฉบับพอสมควร หลังจากที่มีการประกาศเอกราช ปี พ.ศ. 2518 โดยเฉพาะเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว แต่มาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้นจะมีลักษณะทั่วไปและกระเจกกระจาย ในแต่ละกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิแต่ละเรื่องของคนพิการซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอเฉพาะกฎหมายที่ได้กำหนดเรื่องคนพิการในระยะผ่านมาที่เห็นว่ามีค่าว่าได้ให้ความสำคัญแก่คนพิการในข้อกำหนด นั้น ๆ อย่างชัดเจนส่วนสิทธิที่คนพิการของ สปป.ลาว พึ่งมีในกฎหมายใดบ้างนั้นจะขอยกในบทต่อไป⁴²

โดยรวมแล้วนับตั้งแต่อดีต คือหลังจากมีการประกาศเอกราชหลัง ปี พ.ศ. 2518 และสถาปนาเป็นประเทศ สปป.ลาว เป็นต้นมาได้ปรากฏมีข้อกำหนดที่เกี่ยวกับคนพิการดังต่อไปนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว
2. กฎหมายแรงงานฉบับวันที่ 27 ธันวาคม ปี ค.ศ. 2006
3. กฎหมายว่าด้วยอนามัย กัมพยาคี และส่งเสริมสุขภาพ ฉบับลงวันที่ 10 เมษายน ค.ศ. 2001
4. ข้อกำหนดการะบบบาทของศูนย์ฟื้นฟูคนพิการแห่งชาติ
5. ข้อกำหนดการะบบบาทของสมาคม คนพิการแห่งชาติลาว (สพชค.)

ส่วนกฎหมายอื่น ๆ นั้นจะกำหนดเป็นการทั่วไป โดยมีเนื้อหาของพื้นฐานคำว่า “ทุกคนในสังคมมีความเสมอภาคกันในสิทธินั้น ๆ ตามจุดประสงค์ของแต่ละกฎหมาย”

3.3.2.1 รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว

หลังจากที่มีการปลดปล่อยประเทศชาติ (สถาปนาเป็นประเทศ สปป.ลาว ในปี พ.ศ. 2518) ลาวได้มีรัฐธรรมนูญเพียงฉบับเดียว คือ รัฐธรรมนูญฉบับ ปี พ.ศ. 2533 หลังจากนั้น รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องการสภาพการพัฒนของประเทศ และสากลเรื่อย ๆ มาซึ่งมีการปรับปรุงครั้งล่าสุดคือ รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2546 ฉบับที่ใช้ปัจจุบัน ซึ่งสาระสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีเนื้อหาหลักโดยรวม ๆ โดยเฉพาะเรื่องการคุ้มครองสิทธิ

⁴¹ มาตรา 26 กฎหมายแรงงานลาว “การรับเอาแรงงานที่เป็นคนพิการ: องค์กรแรงงานต้องให้ บุริมสิทธิแก่ผู้พิการเข้าทำงานกับตนเองตามความสามารถ และความชำนาญ และมีตำแหน่งที่เห็นว่าเหมาะสม โดยได้รับค่าจ้าง หรือค่าแรงงานเท่ากับแรงงานทั่วไป”

⁴² มาตรา 28 รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว “รัฐและสังคมปฏิบัตินโยบายสวัสดิการสังคมเป็นอย่างดี โดยเฉพาะต่อวิเศษชน แห่งชาติ นักรบ ข้าราชการ คนพิการ ครอบครัวผู้เสียชีวิต เพื่อภารกิจปฏิบัติ และผู้มีบุญคุณ ต่อประเทศชาติ”

ของพลเมืองลาวแต่ละคนในสังคม เช่น ในมาตรา 35 ได้กำหนดว่า “พลเมืองลาวทุกคนโดยไม่แยกกลุ่มหญิงชาย ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา ความเชื่อถือ และชนเผ่า ล้วนแต่มีความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย” เห็นชัดเจนว่ารัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว นั้นจะกำหนดลักษณะกว้าง ๆ เพื่อให้มีเนื้อหาครอบคลุมในทุกสิทธิของพลเมือง จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งที่จะออกกฎหมายระดับรองลงมาที่เกี่ยวกับสิทธิคนพิการนั้นให้ชัดเจนยิ่งกว่าเดิม อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่ารัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว นั้นจะไม่มีกรกล่าวถึงสิทธิคนพิการทั้งหมดทีเดียว โดยในมาตรา 39 ยังกำหนดว่าให้ผู้พิการจะต้องมีสิทธิในการได้รับการช่วยเหลือภายใต้รัฐธรรมนูญ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กรณีหากมีความพิการเกิดขึ้นในการประกอบอาชีพที่ถูกกฎหมาย นอกนั้นใน มาตรา 28 ในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวยังได้กำหนดเรื่อง นโยบายทางด้านสวัสดิการสังคมแก่คนพิการด้วย

จากการศึกษาเนื้อหาของรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว สามารถสรุปได้ว่า การคุ้มครองสิทธิของพลเมืองลาวทุกคนนั้นจะต้องมีการ ไปออกเป็นกฎหมายในระดับลงมาอีกเพื่อรับประกันสิทธิในแต่ละด้านของพลเมืองเป็นเรื่องไป

3.3.2.2 กฎหมายแรงงานฉบับ ลงวันที่ 27 ธันวาคม ปี ค.ศ. 2006

กฎหมายแรงงานของ สปป.ลาว นั้นได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม ปี ค.ศ. 2006 ในนั้นสาระสำคัญเรื่องสิทธิคนพิการได้กำหนดไว้ในมาตรา 26 ว่าด้วยการรับเอาแรงงานผู้พิการเข้าทำงาน ซึ่งในมาตราดังกล่าวนี้อีกได้กำหนดว่า ทุกองค์การแรงงานในสังคมจะต้องให้บุริมสิทธิแก่คนพิการในการเข้าทำงานเข้าทำงานตามความสามารถและ สภาพความพิการของพวกเขาในตำแหน่งงานที่เห็นว่าเหมาะสม และจะต้องว่าจ้างเงินเดือนแก่คนพิการเท่ากับทุกคนทั่วไปพึงได้ในตำแหน่งงานนั้น ๆ และนั่นคือกฎหมายมาตราเดียวที่รัฐได้กำหนดให้มีเรื่องสิทธิคนพิการในการเข้าทำงาน ถึงแม้ว่าจะมีการสงวนอาชีพสำหรับคนลาว ในมาตรา 25 ในกฎหมายแรงงานฉบับเดียวกันแต่ก็ไม่ได้สงวนอาชีพสำหรับคนพิการ จึงทำให้การจ้างงานในบรรดาบริษัท รัฐวิสาหกิจทั้งของรัฐ และเอกชน แทบจะไม่มีคนพิการเข้าทำงานอยู่เลย เพราะมาตรการที่กำหนดออกนั้นยังไม่เพียงพอในการปรับใช้ในสังคม⁴³

3.3.2.3 กฎหมายว่าด้วยอนามัยกันพยาธิ และส่งเสริมสุขภาพ ฉบับลงวันที่ 10 เมษายน ค.ศ. 2001

⁴³ มาตรา 28 กฎหมายว่าด้วยการอนามัย การป้องกันโรค และ การส่งเสริมสุขภาพ “การส่งเสริมสุขภาพประกอบด้วย สุขภาพศึกษา การรักษาสุขภาพมารดา และบุตร การรักษาสุขภาพวัยหนุ่ม และวัยเจริญพันธุ์ การรักษาสุขภาพของผู้สูงอายุ ผู้พิการ การกีฬา ศิลปะ การจัดสวนสาธารณะ เขตเทศบาล และ ในสถานที่ที่มีเงื่อนไข”

ในกฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญในการกำหนดเรื่องการปกป้อง และส่งเสริมสุขภาพแก่ประชาชนเพื่อให้มีสุขภาพทางร่างกาย จิตใจคนพิการก็ถือว่าเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการได้รับการส่งเสริมด้านสุขภาพ ตามมาตรา 28 สามารถกล่าวได้ว่ารัฐเองพยายามในการเอาใจใส่ด้านสุขภาพแก่คนพิการในสังคมเพื่อให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น ให้เท่ากับทุกคนทั่วไปในสังคม จุดประสงค์เพื่อให้ทุกคนในสังคมมีสุขภาพดี แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่ากฎหมายในมาตราดังกล่าวได้กำหนดให้มีการส่งเสริมสุขภาพแต่วิธีการ และการจะปฏิบัติโดยเฉพาะการรับรู้อาการของคนป่วยของพยาบาล หรือหมอ ก็ยังไม่ได้กำหนดตายตัวใด

3.3.2.4 ข้อกำหนดการะบบทบทวนของศูนย์ฟื้นฟูคนพิการแห่งชาติหรือ (The National Center for Medical Rehabilitation: NCMR)

ศูนย์ฟื้นฟูคนพิการแห่งชาติ หรือ (สฟพ.) ถือว่าเป็นองค์กรรัฐองค์กรแรกที่ได้ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิคนพิการของสปป.ลาว กล่าวคือ สิทธิของคนพิการลาวเบื้องต้นคือ สิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ แต่ในระยะแรก ในปี ค.ศ. 1962 ศูนย์ฟื้นฟูคนพิการแห่งชาติแห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อมีจุดประสงค์ในการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทหารที่พิการจากการสู้รบในสงครามภายในประเทศลาวเท่านั้น ซึ่งต่อมาในปี ค.ศ.1964 ได้ปรับปรุงการทำงานของตนทางด้านคุ้มครองฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยได้กำหนด ห้าหน้าที่หลักของศูนย์คือ

1. วินิจฉัยอาการ และ ระดับความพิการ
2. ผลิตยาเทียมกายภาพบำบัด
3. ผ่าตัดกระดูกแก่คนพิการ
4. วางโครงสร้างฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการ
5. เป็นโรงเรียนของคนหัวหนวกและตาบอด

ระยะต่อมารัฐบาลเห็นว่าศูนย์คนพิการแห่งชาตินี้มีประโยชน์มากในการให้ความช่วยเหลือคนพิการ ใน สปป.ลาว อันเนื่องมาจากมีคนพิการ ในทั่วประเทศได้รับรู้ว่ามีศูนย์ดังกล่าว ดังนั้นรัฐบาลได้ขยายศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการในหลายจังหวัดทั่วประเทศเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงการบริการทางการแพทย์ศูนย์ดังกล่าวนี้ได้รับการคุ้มครองจากกระทรวงสาธารณสุข และมีรัฐคณะกรรมการเพื่อคนพิการแห่งชาติลาว เป็นผู้ชี้แนะโดยตรง อันเป็นการพิสูจน์ว่ารัฐบาลนั้นได้ให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิ ในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการ⁴⁴ อย่างไรก็ตามการคุ้มครองสิทธิในการให้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการนั้นยังไม่ได้กำหนดเป็น

⁴⁴ Country profile on disability, Lao People Democratic Republic, Retrieved August 1, 2013, from [www.gwweb.jica.go.jp/km/FSubject0601.nsf/.../LaoPDR\(2002\).pdf/Page\(8,11.12.13.17.18.19.20.21\)](http://www.gwweb.jica.go.jp/km/FSubject0601.nsf/.../LaoPDR(2002).pdf/Page(8,11.12.13.17.18.19.20.21))

กฎหมายยังเป็นเพียงการระบอบบาทการดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูคนพิการแห่งชาติเท่านั้นและที่สำคัญข้อกำหนดดังกล่าวไม่สามารถนำไปปฏิบัติเช่นดังกฎหมายได้กับผู้พิการทั่วประเทศ

3.3.2.5 ข้อกำหนดการระบอบบาทของสมาคมคนพิการแห่งชาติลาว (สพชค.) หรือ Lao Disable⁴⁵ People Association (LDPA)

สมาคมคนพิการแห่งชาติลาว หรือ (สพชค.) เป็นองค์กรเพื่อผลประโยชน์ของคนพิการลาว และเป็นตัวแทนให้แก่คนพิการลาวทั้งชาติในการสร้างสิทธิเสมอภาคแก่คนพิการ ได้ถูกก่อตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการแห่งชาติในเดือนสิงหาคมปี ค.ศ. 1996 เพื่อช่วยคณะกรรมการเพื่อคนพิการแห่งชาติในสมัยนั้นดำเนินสิทธิและหน้าที่ของตนในการให้ความช่วยเหลือคนพิการในสังคม สมาคมดังกล่าวได้รับการขึ้นจาก คณะกรรมการแห่งชาติลาว ทั้งดำเนินการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการต่างประเทศตามการระบอบบาทของตน โดยสมาคมมีวิสัยทัศน์ของตนว่า รับประกันให้คนพิการได้รับโอกาสเหมือนกับบุคคลทั่วไปในสังคมในการประสบผลสำเร็จในชีวิต เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม ข้อกำหนด และการระบอบบาทของ สมาคมคนพิการแห่งชาติลาวนี้มีสาระสำคัญในการสร้างโอกาสทางด้านต่าง ๆ แก่คนพิการ เพื่อไม่ให้คนพิการคิดว่าตนเองไม่ได้ด้อยไปกว่าคนปกติทั่วไป รายละเอียดมีคือ

1. ฝึกอบรมให้ความรู้ปัญหาที่เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ เอกชน ครู พ่อแม่ผู้ปกครอง วัยรุ่น รวมทั้งคนพิการเองเพื่อให้รับรู้ ยอมรับความเป็นคนพิการและเพื่อให้คนพิการได้โอกาสเหมือนดังคนปกติทั่วไปในสังคม
2. ตอบสนองการบริการการเข้าถึงสิทธิการทำงานของคนพิการโดยการประสานงานกับองค์กรนายจ้างทั้งฝึกอบรมวิชาชีพแก่คนพิการในแขนงการต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น เกี่ยวกับการผลิต เสริมสวย ซ่อมไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ การบริหารธุรกิจขนาดเล็ก
3. การวางนโยบาย การเสนอสร้างนิติกรรมต่าง ๆ แก่คนพิการ
4. สร้างโอกาสให้คนพิการได้มีส่วนร่วมด้านกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ ให้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปโฆษณาสร้างเครือข่าย สนับสนุนโอกาสต่าง ๆ ของคนพิการโดยผ่านสื่อทางสังคม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ โดยการส่งเสริมสิทธิต่าง ๆ เหล่านั้นได้อ้างอิงตามกฎหมายที่มีอยู่ที่เกี่ยวกับคนพิการ ของ สปป.ลาว เช่น สิทธิทางด้านแรงงานในกฎหมายแรงงาน สิทธิทางการศึกษา ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาผู้วิจัยจึงเห็นว่าสมาคมคนพิการแห่งชาติลาวนั้นเป็นองค์กรที่มีบทบาท

⁴⁵ สมาคมคนพิการแห่งชาติ www.idpa.or.la/lao disable people Association/disable people in laosHealth and social welfare report in lao P.D.R 29th August – 1st September 2005, Tokyo Japan (The 3rd ASEAN & Japan high level Official Meeting on caring society: Development of Human resource and partnership in social welfare and health) page 14-20.

ในการคุ้มครองคนพิการลาวเป็นอย่างยิ่งแต่ยังต้องรีบดำเนินการปรับปรุงแก้ไขประเด็นทางกฎหมายที่สมาคมสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลทางกฎหมายต่อคนพิการมากขึ้น ซึ่งจะกล่าวถึงปัญหาในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการลาวแต่ละประเด็นในโอกาสต่อไปเพื่อให้เกิดความกระฉับกระเฉงด้านการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมาย สปป.ลาว

สรุปคือหลังจากที่ สปป.ลาวได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาปี พ.ศ. 2550 แล้วรัฐได้ดำเนินการโดยออกคำรณายกรัฐมนตรีเลขที่ 061/นย ฉบับลงวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2551 แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติ (คชพก.) เพื่อคนพิการขึ้นเพื่อดำเนินการในการอนุวัติการเพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการปี ค.ศ.2006 ถึงแม้ว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการขึ้นในปี พ.ศ. 2538 ฉบับเลขที่ 18/นย แล้วก็ตาม (คณะเดิม) แต่แต่งตั้งคณะดังกล่าวชุดใหม่โดยปรับปรุงกระบวนบทบาทเดิมให้ครอบคลุมกว่าเดิม และทันกับสภาพของสากลในระยเวลานั้น ซึ่งผ่านการศึกษาผู้วิจัยพบว่าคณะดังกล่าวยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการดำเนินการตามสิทธิและหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในคำรณายกของนายกเท่าที่ควร

3.4 หลักการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายเวียดนาม⁴⁶

เนื่องจากว่า สปป.ลาว กับ เวียดนาม นั้นมีความคล้ายคลึง ทางด้านระบอบการเมืองการปกครองโดยเฉพาะการกำหนดกฎหมาย ผู้วิจัยได้พบว่าเวียดนามนั้นได้กำหนดกฎหมายว่าด้วยคนพิการมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 ดังนั้น เพื่อเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการศึกษาเปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิคนพิการของลาวกับประเทศไทยนี้ ผู้วิจัยจึงจะขอทบทวนสาระสำคัญของกฎหมายว่าด้วยคนพิการของกฎหมาย เวียดนาม (Law on Disability) โดยเฉพาะประเด็นที่เห็นว่ายังเป็นปัญหาทางกฎหมายของ สปป.ลาว เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นตัวอย่างในการเปรียบเทียบแก้ไขปัญหของ สปป.ลาว อีกทั้งเพื่อให้ทราบว่าการมีการคุ้มครองสิทธิแต่ละประเด็นภายใต้กฎหมายต่อคนพิการเวียดนามก็คือต่างประเทศนั้นมีลักษณะอย่างไร โดยเฉพาะประเทศที่มีระบบกฎหมายใกล้เคียงกับ สปป.ลาว ซึ่งมีรายละเอียดคือ

เวียดนามเป็นอีกประเทศหนึ่งที่สำคัญแก่การคุ้มครองสิทธิ คนพิการตลอดมา โดยองค์การสากลเอสเคป (ESCAP) ได้รายงานปี ค.ศ. 2006 ว่าจำนวนคนพิการของเวียดนามนั้นมีถึง 64 เปอร์เซนต์ ของจำนวนประชากรทั้งหมดดังนั้นในระยะเวลาต่อมารัฐบาลเวียดนามเองจึงได้

⁴⁶ Vietnamese Law on person with Disability Article 2 “(1) Person with disabilities means a person who is impaired in one or more body parts or suffers functional decline manifested in the form of Disability which causes difficulties to his /her work, daily life and study”

ประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยคนพิการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน ปี ค.ศ.2010 โดยสาระสำคัญของกฎหมายเวียดนามว่าด้วยสิทธิคนพิการมีดังนี้⁴⁷

กฎหมายว่าด้วยคนพิการเวียดนามมาตรา 2 ได้นิยามความหมายของคนพิการคือ “คนพิการหมายถึงบุคคลที่มีความบกพร่องทางทางด้านร่างกายในหนึ่งหรือหลายภาคส่วนของร่างกายหรือได้รับความทุพพลภาพจากความพิการที่เป็นสาเหตุให้มีอุปสรรคเกิดความยุ่งยากในการทำงานการใช้ชีวิตประจำวัน และการเรียนรู้”

จากนิยามข้างต้นที่กล่าวมาเห็นได้ว่า คนพิการเป็นบุคคลที่สมควรจะได้รับความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งจากสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะการดูแลเอาใจใส่บุคคลพิการเหล่านั้นให้อยู่ได้ในสังคมทั้งการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายของรัฐ

เพื่อให้เข้าใจง่ายต่อการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายว่าด้วยคนพิการ (Law on disability) ของเวียดนามผู้วิจัยจะยกแต่ละประเด็นที่มีในกฎหมายเป็นแต่ละประเด็นดังนี้

1. การคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงวิชาชีพและการฝึกอบรม
2. การคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงการศึกษา
3. การคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงบริการสาธารณะ
4. การคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
5. การคุ้มครองสิทธิคนพิการในการคุ้มครองสมรรถภาพ และ พื้นฟูคนพิการ
6. การคุ้มครองสิทธิคนพิการทางด้านวัฒนธรรม สังคม กีฬา การบันเทิง

1. การคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงวิชาชีพเวียดนามได้เห็นความสำคัญในการเปิดโอกาสให้คนพิการได้เข้าถึงวิชาชีพโดยได้กำหนดไว้ในหมวดที่ V มาตรา 32 วรรค(1) ของกฎหมายว่าด้วยคนพิการ คือคนพิการว่ารัฐจะต้องรับประกันว่าคนพิการจะได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพโดยไม่ต้องเสียค่าการเลือกอาชีพให้ถึงตามสภาพพิการทางร่างกายของคนพิการแต่ละประเภทโดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ในกฎหมายยังกำหนดไปถึงการจัดเตรียมครูผู้สอนที่เหมาะสมแก่คนพิการด้วยในโรงเรียนสอนวิชาชีพ

ในด้านการเข้าบ้านจุเข้าทำงาน กฎหมายว่าด้วยคนพิการได้กำหนดให้รัฐจะต้องมีการสร้างเงื่อนไขต่างๆเพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการได้รับเข้าโอกาสเข้าทำงานตามสภาพความพิการที่มีความเหมาะสมของงานแต่ละประเภทนอกจากนี้การที่องค์กรจัดตั้งตัวแทน วิชาชีพ

⁴⁷ Vietnamese law on Disability. Retrieved August 1, 2013, from www.moj.gov.vn .File :PDF

แรงงานใดปฏิเสธการคัดเลือกเอาคนพิการเข้าทำงาน หรือกำหนดในเงื่อนไขในการคัดเลือกเข้าทำงานจะถือว่ากระทำความผิด⁴⁸ เป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมายตามมาตรา 33 วรรค(2)

2. การคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงการศึกษา

ในกฎหมายคนพิการเวียดนามนั้นได้กำหนดชัดเจนในเรื่องการคุ้มครองสิทธิด้านการศึกษาแก่คนพิการโดยรัฐจะต้องสร้างสภาพเงื่อนไขทางด้านการศึกษาแก่คนพิการตามความพิการรวมทั้งการจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับนักศึกษาที่เป็นคนพิการ และให้ถือว่าคนพิการนั้นได้รับสิทธิพิเศษโอกาสทางการศึกษาโดยไม่ต้องเสียค่าทำเนียมในการเรียนอุปกรณ์ในการเคลื่อนไหวร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียนยิ่งสำคัญไปกว่านั้นยังได้กำหนดให้มีครูผู้สอนภาษามือ (Sign Language) สำหรับพิการทางประสาทสัมผัสและตัวอักษรเบรลล์ (Braille) สำหรับผู้พิการทางทรงจักษุ โดยถือเอาการศึกษาแบบบูรณาการเป็นบุริมสิทธิหลักสำหรับผู้พิการ ซึ่งด้านครูผู้สอนสำหรับผู้พิการนั้นจะต้องผ่านการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะความรู้ที่จำเป็นแก่คนพิการตามความจำเป็นของความพิการแต่ละประเภท⁴⁹

เนื้อหาสำคัญอีกประการหนึ่งในหมวดที่ IV ว่าด้วยการศึกษาได้กำหนดเป็นข้อ ๆ ในมาตรา 31 วรรค ว่าด้วยศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาการบูรณาการด้านการศึกษา ถือว่าเป็นอีกส่วนหนึ่งที่มิถิาระบบทบทวนในการดำเนินการศึกษาแก่คนพิการมีใจความสำคัญคือ

⁴⁸ Vietnamese law on person with disability Article 32(1) The state ensures that persons with disabilities are provided with free advice on Vocational training, job selection and learning according to their capacity and ability on an equal basis like persons

Article 33(2) Agencies, organization, enterprises and individuals may neither refuse to recruit persons with disabilities who fully satisfy the recruitment conditions nor set recruitment criteria is violation of law in order to restrict working opportunities of persons with disabilities.

⁴⁹ Article 31(1) Integrative educative development support centers are establishments which provide teaching and learning programs, equipments, documents as well as education consultancy services and support, or organize education, suitable to the character and circumstances of persons with disabilities.

Article 40 By January 1, 2020, The flowing public works must satisfy the conditions on access by persons with disabilities:

- a) Officer of the agencies :
- b) railway stations car terminals and sports
- c) Medical examination and treatment establishments
- d) Educational and vocational training establishments
- e) Culture, physical training and support works

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาการบูรณาการด้านการศึกษาก่อสร้างตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดหา และวางหลักสูตรการศึกษาแก่คนพิการ เช่น อุปกรณ์ เอกสาร การให้คำปรึกษาด้านการศึกษาที่เหมาะสมแก่คนพิการ รวมถึงการคัดเลือกนักศึกษาคนพิการแต่ละประเภทเพื่อให้เหมาะสม และตรงกับสภาพพิการของพวกเขาในโรงเรียน

3. การคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงบริการสาธารณะได้กำหนดในหมวดที่ VII ของกฎหมายเวียดนามซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

(1) ด้านที่พักอาศัย และสถานที่ทำงาน

กฎหมายเห็นด้วยให้มีการกำหนดให้มีการปรับปรุงการก่อสร้างที่พักอาศัยที่ก่อสร้างใหม่ หรือกำลังจะปรับปรุงใหม่รวมทั้งการยกระดับการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เหล่านั้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการอย่างมีมาตรฐานเพื่อสร้างโอกาสแก่คนพิการได้เข้าถึงการบริการในสถานที่พักอาศัยและสถานที่ทำงานต่าง ๆ ของภาครัฐ และสาธารณะต้องรวมมีสถานที่ดังนี้เป็นต้นที่ควรได้รับการปรับปรุงเพื่อคนพิการเช่น

ก. ที่ทำงานของบรรณาธิการตัวแทนต่าง ๆ

ข. สถานีรถไฟ สถานีขนส่งรถเมล์ ท่าเรือ

ค. สถานพยาบาล และรักษาสุขภาพ

ง. สถานการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

จ. สถานที่ทางวัฒนธรรมสถานที่ออกกำลังกาย และเคลื่อนไหวกีฬา

การก่อสร้างสถานที่บริการสาธารณะอื่น ๆ ของรัฐก็ให้มีการเข้าถึงของผู้พิการเป็นบุริมสิทธิหลักรวมถึงอุปกรณ์ สินค้า นำเข้าต่าง ๆ ที่จะเป็นการติดตั้งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการก็จะถูกยกเว้นภาษีจากรัฐ

(2) ด้านการเคลื่อนย้ายการเดินทาง

คนพิการจะต้องได้รับความสะดวกในการเคลื่อนย้ายเดินทางโดยมียานพาหนะที่เป็นของคนพิการเองเมื่อมีการเดินทางบนท้องถนน และสร้างมาตรฐานที่มีความเหมาะสมที่คำนึงถึงคนพิการและคนพิการจะต้องถูกฝึกอบรม และมีสิทธิได้รับใบขับขี่ด้วยในกรณีคนพิการใช้บริการสาธารณะจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยเหลือแก่พวกเขา และสำหรับผู้ที่มีความพิการที่รุนแรงสมควรที่จะมีการยกเว้นค่าบริการโดยสารสาธารณะภายใต้ระเบียบกำหนดของ

รัฐบาล นอกจากนี้ในกฎหมายเวียดนามยังกำหนดให้บุริมสิทธิพิเศษแก่คนพิการในกรณีขาค้าว⁵⁰ การจัดเตรียมที่นั่งต่าง ๆ ในสถานที่สาธารณะ

(3) การคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ในยุคปัจจุบันถือได้ว่าเป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อทุก ๆ คน โดยเฉพาะคนพิการจะต้องมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้เพื่อเป็นความรู้และเป็นวิธีทางในการดำรงอยู่ในสังคมให้มีประสิทธิภาพ และทันโลกดังนั้นรัฐบาลเวียดนามเองได้รัฐสนับสนุนให้องค์กรตัวแทนการจัดตั้งวิชาชีพ ภาคส่วนเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาใช้ และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งวนไว้สำหรับคนพิการนอกจากนี้ในกฎหมายเวียดนามยังกำหนดให้บรรดาสื่อโทรภาพของเวียดนามให้มีการรายงานข่าวออกอากาศเป็นภาษามือ (Sign Language) โดยได้กำหนดให้เป็นคำสั่งของรัฐมนตรีกระทรวงเทคโนโลยี และการสื่อสารและยังสนับสนุนให้มีการตีพิมพ์ข่าวเป็น

⁵⁰ Article 41(1) Movement of persons with disabilities :Personal vehicles of persons with disabilities, when moving on the road, must satisfy national technical standards and be suitable to their health conditions. With regard to personal vehicles requiring driver licenses, persons with disabilities shall be trained in driving and granted driver license

Article 43 information technology and communication

1. The state encourage agencies, organization enterprise and individual operating in information technology to apply and develop information technology reserved persons with disabilities.

2. Mass media agencies have the responsibility to cover the material and spiritual life of persons with disabilities

3. Vietnamese television station shall broadcast programs with Vietnamese subtitles and sign language for person with disabilities according to the regulation of the minister of information and communications.

Article 47 (2) Establishment taking care of persons with disabilities include:

(a) Social relief center

(b) Service establishment to support person with disabilities

(c) Centers to support persons with disabilities who live independently

(d) Other establishments taking care of persons with disabilities

Article 48(1) To meet the condition on operation of establishments taking care of persons with disabilities, to fully satisfy standards on nature, consultancy service and assistance for person with disabilities corresponding to each type of establishment.

อักษรเบรลล์ (Braille) และรัฐบาลยังยกเว้นภาษีสำหรับการดำเนินการจัดหาอุปกรณ์เพื่อพัฒนาการสื่อสารแก่ผู้พิการ

(4) การคุ้มครองสิทธิคนพิการในการคุ้มครองสมรรถภาพ และฟื้นฟูคนพิการการสร้างเงื่อนไขในการรักษาสมรรถภาพของคนพิการทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐานในการรักษาพยาบาลรวมถึงการให้คำปรึกษาในการช่วยเหลือฟื้นฟูความพิการแต่ละประเภทและการปรับปรุงฟื้นฟูทางด้านร่างกายแก่คนพิการเพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นสามารถบรรลุและมีอิสระเต็มความสามารถทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอาชีพ และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุก ๆ ด้านของชีวิตที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการของกฎหมายรัฐบาลเวียดนามนั้นได้กำหนดโดยรวมคือ เน้นเรื่องการฟื้นฟูทางการผ่าตัดทางร่างกายที่พิการและยกระดับสภาพความพิการให้ดีขึ้นซึ่งการฟื้นฟูนั้นประกอบด้วย

ก. การกำหนดให้มีศูนย์ช่วยเหลือบรรเทาทางสังคม

ข. ศูนย์บริการให้การช่วยเหลือคนพิการ

ค. ศูนย์ให้การช่วยเหลือในการดำรงชีพด้วยอิสระ

ง. และศูนย์อื่น ๆ ที่ให้การช่วยเหลือฟื้นฟูแก่คนพิการ

ซึ่งรัฐถือว่าเป็นองค์กรที่ก่อตั้งศูนย์ฟื้นฟูเหล่านั้นตามกฎหมาย กำหนดให้มีการลงทุนของรัฐด้านการผลิตอุปกรณ์การผ่าตัดแก่องค์การสาธารณะแก่คนพิการ เพื่อสนองให้การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่คนพิการ

(5) การคุ้มครองสิทธิคนพิการทางด้านวัฒนธรรม สังคม กีฬา การบันเทิง

กฎหมายได้กำหนดให้รัฐจะต้องมีการจัดหาศูนย์ในการฝึกอบรมกีฬา สถานที่เล่นกีฬา กิจกรรมการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ศิลปะ ความสามารถพิเศษ ของคนพิการแต่ละประเภทที่เหมาะสมแก่คนพิการในสังคมรวมทั้งการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาคคนพิการทั้งการสร้างเงื่อนไขต่างๆให้มีการจัดการแข่งขัน สนับสนุนให้ภาคส่วนการผลิตให้ผลิตอุปกรณ์การกีฬาแก่คน

พิการศูนย์การบันเทิงต่าง ๆ เพื่อให้คนพิการมี⁵¹ สุขภาพจิตที่ดีและมีส่วนร่วมในสังคม เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

สิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญที่หน้าสนใจอีกอย่างหนึ่งของกฎหมายเวียดนามในเรื่องนี้นั้นคือได้มีการจัดแบ่งรูปแบบคนพิการตามกฎหมายเพื่อให้มีการคุ้มครองที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งเป็นข้อสังเกตว่าเป็นการง่ายในการคุ้มครองคนพิการเช่น ในมาตรา 3 กำหนดว่าคนพิการมีประเภทคือ

- ก. พิการทางร่างกาย
- ข. คนพิการทางประสาทสัมผัส
- ค. ความพิการทางสายตา
- ง. ทูพพลภาพทางจิต และ จิตเวช
- จ. ทูพพลภาพทางปัญญา
- ฉ. พิการประเภทอื่น ๆ

นอกจากได้มีการจัดรูปแบบของคนพิการแล้วยังได้จัดระดับความพิการเพื่อเป็นการกำหนดภายในใบรับรองคนพิการแต่ละระดับภายใต้กฎหมายในมาตรา 4 คือ

(ก) ประเภทที่หนึ่งคือบุคคลที่มีความพิการอย่างรุนแรงซึ่งไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในชีวิตประจำวัน

⁵¹ Article 47(2) Establishment taking care of persons with disabilities include:

- (a) Social relief center
- (b) Service establishment to support person with disabilities
- (c) Centers to support persons with disabilities who live independently
- (d) Other establishments taking care of persons with disabilities

Article 37

(1) cultural, physical, sport, entertainment and tourist activities of persons with disabilities will be incorporated into community cultural life organized in diverse forms, meeting their cultural, physical training , sport , entertainment and tourism demands

(2) National sports games and competitions art performance competition of persons with disabilities shall organize infirmity with the characteristics and needs of persons with disabilities and socio-economic condition.

Article 48(1) To meet the condition on operation of establishments taking care of persons with disabilities, to fully satisfy standards on nature, consultancy service and assistance for person with disabilities corresponding to each type of establishment

(ข) ประเภทที่สองคือบุคคลในประเภทที่ไม่สามารถดำเนินช่วยเหลือตัวเองได้ในบางส่วนเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

(ค) ประเภทที่สามคือจำพวกที่ไม่ได้กำหนดไว้ในสองมาตราแรกที่ได้กล่าวมากฎหมายเวียดนามยังได้กำหนดการคุ้มครองสิทธิของคนพิการเพื่อรับประกันว่าคนพิการนั้นได้รับสิทธิต่างภายใต้กฎหมายเหมือนดังคนทั่วไป เช่น

- A. มีสิทธิพื้นฐานเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม
- B. สิทธิที่จะอยู่อย่างอิสระ และอยู่ร่วมกันกับคนทั่วไปในชุมชน
- C. สิทธิในการได้เข้าร่วมรับความเพลิดเพลินในกิจกรรมทางสังคม
- D. สิทธิที่จะได้รับการดูแลสุขภาพการฟื้นฟูการทำงาน การศึกษา อาชีพ การจ้างงาน การได้รับการช่วยเหลือทางกฎหมาย การเข้าถึงบริการสาธารณะ กีฬา การท่องเที่ยว และการบริการอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับความพิการตามสภาพร่างกายของคนพิการแต่ละประเภท
- E. และสิทธิอื่น ๆ ภายใต้กฎหมาย

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นกฎหมายเวียดนามยังได้กำหนดให้รัฐจะต้องมีความรับผิดชอบในการดำเนินการต่าง ๆ ภายใต้กฎหมาย เช่น มาตรา 5(1) “รัฐจะต้องมีการวางแผนประมาณประจำปีในการดำเนินการด้านนโยบายการช่วยเหลือคนพิการ” ยิ่งไปกว่านั้นรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้พิการ โดยได้กำหนดให้วันที่ 18 เมษายนของทุก ๆ ปี เป็นวันคนพิการแห่งชาติ ตามมาตรา 11

ทางด้านการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ทางสังคมกฎหมายเวียดนามได้กำหนดให้รัฐจะต้องรับผิดชอบช่วยเหลือคนพิการในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นเช่น ค่าประกันสุขภาพ ค่าอุปกรณ์การฟื้นฟูทางการแพทย์ ค่าอนามัย⁵² เฉพาะเรื่องส่วนตัวของสตรีที่พิการการช่วยเหลือค่าปลงศพกรณีเสียชีวิต เป็นต้น

กำหนดให้มีในกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องแหล่งที่มาของงบประมาณช่วยเหลือคนพิการ คือ การช่วยเหลือขององค์กรภายใน และต่างประเทศงบประมาณของรัฐ และรายได้ทางกฎหมายอื่น ๆ สารที่สำคัญที่สุดในกฎหมายฉบับนี้คือ 7 ข้อห้ามภายใต้กฎหมายเวียดนามในการคุ้มครองสิทธิคนพิการประกอบด้วย

1. ห้ามแสดงความอัปยศ หรือ การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยเด็ดขาด
2. ห้ามละเมิดสิทธิทางร่างกาย ศักดิ์ศรี เกียรติ ทรัพย์สิน ร่างกาย หรือหาประโยชน์จากความพิการทางร่างกาย
3. ห้ามล่อลวง หรือบังคับให้คนพิการละเมิดกฎหมาย หรือผิดจรรยาบรรณทางสังคม
4. ห้ามเหยียดหยามความพิการ องค์กร ภาพลักษณ์ ข้อมูลส่วนตัว และสถานะของคนพิการอย่างเด็ดขาด
5. ห้ามองค์กร หรือบุคคลที่มีความรับผิดชอบละทิ้งคนพิการเพราะสถานะความพิการเป็นอันตราย
6. ห้ามขัดขวางสิทธิคนพิการในการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรม หรือ บุตรแต่งงาน
7. ห้ามการกระทำที่เป็นการทุจริตในการรับรองสถานะสภาพความพิการ หรือใบรับรองความพิการ

⁵² Article 14 Prohibited Acts:

1. Showing stigma or discrimination against persons with disabilities
2. Infringing upon physical body, honor ,property or eliminate right and interests of persons with disabilities
3. Enticing or forcing persons with disabilities to violate law or social ethics
4. Abusing persons with disabilities , organization of person with disabilities
5. Failing to perform or fulfill the responsibility on nature and take care of person with disabilities by persons who have the responsibility to nature and take care of person with disabilities
6. Obstruction the right of persons with disability to marriage or child adoption
7. Being dishonest in determination the degree of disability or granting disability certificates.

การจะพิสูจน์สถานะภาพความพิการนั้นจะต้องผ่านการตรวจสอบ และมีการรับรองแพทย์จึงสามารถถือได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้พิการโดยแท้ตามกฎหมายกำหนดซึ่งกฎหมายเวียดนามถือว่าได้กำหนดให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบเลือกคณะดังกล่าวนี้ว่า “สภากำหนดสถานะภาพความพิการ” หรือ (Disability Degree Determination Council) ซึ่งสภาดังกล่าวนี้จะประกอบด้วย สมาชิกจากหลายภาคส่วนคือ จากภาคส่วนสวัสดิการสังคม สาธารณะสุข ภาคส่วนศึกษาสหพันธ์สตรี บุคคลจากองค์กรเพื่อคนพิการระดับท้องถิ่น ซึ่งสภาดังกล่าวนี้จะมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง แรงงาน และสวัสดิการสังคม เป็นผู้ชี้นำสภาดังกล่าวถือว่าเป็นตัวแทนรัฐในการคุ้มครองดูแล และรวมทั้งสิทธิตามกฎหมาย ตามภาระบทบาทของตนภายใต้กฎหมาย

วิธีการดำรงเขต หรือกำหนดว่าสถานะทางร่างกายอย่างไรถึงถือว่าคนพิการ เช่นการสังเกตจากการเคลื่อนไหวกิจวัตรประจำวัน หลักการทางการแพทย์ และวิธีการอื่น ๆ ที่สามารถพิสูจน์ได้นอกจากนี้ยังมีการกำหนดในรับรองความพิการภายใต้กฎหมายเพื่อรับรองได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้พิการแท้จริงซึ่งไปรับรองนั้นสามารถนำมาแจ้งเปลี่ยนสภาพขั้นของความพิการได้ตามสภาพพิการทางร่างกายตัวจริงต่อคณะสภากำหนดความพิการ

สรุปรวมในกฎหมายเวียดนามมีการกำหนดการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายไว้คือ กำหนดให้เรื่องคนพิการเป็นเรื่องความรับผิดชอบของรัฐอย่างจริงจังจึงมีการกำหนดเรื่องสวัสดิการมีส่วนร่วมของคนพิการในสังคม สาธารณะสุข การศึกษา การฝึกวิชาชีพ การเข้าถึงบริการสาธารณะ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การจัดแบ่งประเภทความพิการภายใต้กฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนซึ่งเรียกว่า สภา⁵³ กำหนดความพิการหรือ (Disability Degree Determination Council) นั้นเอง

⁵³ ธีรดา โสมนันท์, สิทธิเสรีภาพของคนพิการ ทางกรมมองเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ 2549, 20.

The Constitution of The United states of America-Amendment XIV

Section 1 All Persons born or Naturalized in the United states, and subject to the Jurisdiction thereof, are citizen of the United states and of the states wherein they reside.No states shall make or enforce any law which shall abridge the privilege or immunities of Citizen of the United states; nor shall any state deprive any person of life, liability, or property, without due process of law; deny to any person within its jurisdiction the equal protection of the laws.

Section 5 the congress shall have power to enforce, by appropriate legislation, the provision of this article.

3.5 หลักการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมายสหรัฐอเมริกา

รัฐธรรมนูญถือเป็นรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรฉบับที่เก่าแก่ที่สุดในยุคปัจจุบัน โดยมีแนวความคิดที่ว่ารัฐบาลที่ดีจะต้องให้การรับประกัน ต่อสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนซึ่งได้รับอิทธิพลเป็นอย่างมากจากแนวความคิดของจอห์น ล็อก ในเรื่องสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ กฎต่าง ๆ ที่รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติรับรองไว้ ปรากฏอยู่ใน Bill of Right หรือ บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาจนถึงปัจจุบัน รวม 27 ครั้ง ซึ่งแม้จะไม่ปรากฏว่ามีการบัญญัติเพื่อรับรองสิทธิเสรีภาพของคนพิการเอาไว้โดยตรง ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับหนึ่งฉบับใดแต่ในบทแก้ไขที่ 14 (The 14th Amendment) ก็ได้รับรองสิทธิเสรีภาพของชาวอเมริกันทุกคนไว้ว่าจะไม่ถูกลดทอนเอกสิทธิ์ และความคุ้มกันในฐานะพลเมืองของรัฐ และจะไม่ถูกเพิกถอนหรือตัดทอนสิทธิเสรีภาพไปโดยกระบวนการอันมิชอบด้วยกฎหมาย (ข้อ 1) และนอกจากนั้นสภาคองเกรส (The Congress) ยังได้รับอำนาจเพื่อออกกฎหมายสำหรับบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ดังกล่าวนี้ด้วย (ข้อ 5)

นับตั้งแต่ มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งที่ 14 ปี ค.ศ. 1868 อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นยุคแห่งการปฏิรูปกฎหมายในด้านสิทธิเสรีภาพของสหรัฐอเมริกา สภาคองเกรสได้บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพหลายฉบับโดยมุ่งเน้นการปกครองประชาชนทุกคนจากการเลือกปฏิบัติ และถูกจำกัดตัดทอนสิทธิพลเมืองกฎหมายด้านสิทธิพลเมืองที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งได้แก่ รัฐบัญญัติพลเมือง ปี ค.ศ. 1964 (The Civil Right Act of 1964) ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุด ในปี ค.ศ. 1991 โดยได้เพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนของการห้ามเลือกปฏิบัติ ต่อลูกจ้างในหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งอาจมีการอ้างอิงในอีกชื่อหนึ่งคือ “รัฐบาลบัญญัติสิทธิของลูกจ้าง ในหน่วยงานของรัฐบาล ปี ค.ศ.1991” (Government Employee’s Right Act of 1991) กฎหมายดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดให้มีมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของลูกจ้าง ในวุฒิสภาและหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐบาลให้มีการจ้างแรงงาน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา เพศ ถิ่นกำเนิด อายุ หรือความพิการ

ในสหรัฐอเมริกา เริ่มให้ความสนใจเกี่ยวกับการปกป้อง คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของบุคคล นับตั้งแต่ที่ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ สหรัฐอเมริกา ครั้งที่ 14 ปี ค.ศ. 1868 (the 14th amendment) ซึ่งเป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีบทบัญญัติรับรอง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยควบคุมการกระทำของรัฐให้ชอบด้วยกฎหมาย (Due Process of Law) และให้ความสำคัญในเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมกับตามกฎหมายของบุคคลแต่หลักการดังกล่าวจะปรากฏขึ้นเด่นชัดอย่างแท้จริงในช่วงปี ค.ศ. 1950-1969 สังกัดได้จากการมีรัฐบัญญัติพลเมือง ค.ศ.1964 (Civil Right Act

of 1964) และต่อมาได้บังคับใช้รัฐบัญญัติความเสมอภาคในโอกาสของการจ้างงาน ค.ศ.1972 (Equality Employment Opportunity Act of 1972) ซึ่งห้ามการปฏิบัติในแง่ของเพศ ผิวพรรณ ศาสนา เชื้อชาติ สัญชาติ และในภายหลังได้ขยายครอบคลุมถึงการไม่เลือกปฏิบัติในเรื่องอายุ ความบกพร่องทางร่างกาย หรือความพิการ สถานะภาพสมรส หรือสถานะภาพทางการเมือง โดยมีหน่วยงานอิสระที่จะเรียกว่า คณะกรรมการเพื่อความเสมอภาคในโอกาสของการจ้างงาน (Equal Employment Opportunity Commission⁵⁴ หรือ EEOC) ซึ่งมีหน้าที่สอบสวนเกี่ยวกับการกล่าวหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานทั้งระดับมลรัฐ และท้องถิ่นหากประณีประนอมกันไม่ได้จึงนำเรื่องขึ้นสู่ศาล

แนวความคิดเกี่ยวกับการรวมตัวของคนพิการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิ และโอกาสได้ขยายออกไปในระยะเวลาใกล้เคียงกับยุคแห่งการปฏิรูปนโยบายทางสังคมอิทธิพลจากแนวความคิดรัฐสวัสดิการ และการประกาศนโยบายจ่ายเงินนโยบายสวัสดิการสังคมตามรัฐบัญญัติประกันสังคม ค.ศ.1936 (Social Security Act of 1936) และรัฐบัญญัติแรนดอล์ฟเฟิร์ด ค.ศ. 1936 (Randolph Sheppard act of 1936) ของรัฐบาลประธานาธิบดี แฟรงคลินดีรูสเวลท์ทำให้มีการก่อตั้งสหพันธ์คนตาบอดแห่งชาติขึ้นในปี ค.ศ.1940 เพื่อทำหน้าที่เป็นปากเสียงแก่คนตาบอด ชาวอเมริกันส่งเสริมให้คนตาบอดมีความมั่นใจ และเคารพในศักยภาพของตนเองมากยิ่งขึ้นอีกทั้งยังจัดให้มีบริการทางการศึกษาข้อมูลข่าวสารการปกป้องสิทธิเสรีภาพ และพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับคนตาบอดพันธกิจสำคัญของสหพันธ์คนตาบอดแห่งชาติคือ การสร้างให้เกิดการยอมรับอย่างกว้างขวาง และมีความเข้าใจเกี่ยวกับความพิการทางการมองเห็นอย่างแท้จริงว่า “ปัญหาที่แท้จริงของคนพิการทางการมองเห็นไม่ใช่การสูญเสียสายตาแต่เกิดจากการเข้าใจผิด และความขาดแคลนข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ในรูปแบบที่คนตาบอดจะสามารถเข้าถึงได้” สหพันธ์จึงได้พยายามที่จะทำให้คนตาบอดได้รวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันและหาหนทางในการแก้ไขปัญหามีอยู่อย่างสร้างสรรค์

3.5.1 กฎหมายต่าง ๆ ที่ให้การรับรองเกี่ยวกับสิทธิคนพิการในสหรัฐอเมริกา

หลังจากที่สหรัฐได้ปรับปรุงรัฐธรรมนูญครั้งที่ 14 ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นได้เป็นผลให้จำต้องปรับปรุงแก้ไขบัญญัติ ข้อกฎหมายอีกหลายฉบับเพื่อรับรองสิทธิคนพิการชาวอเมริกาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิคนพิการมากเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งกฎหมายเหล่านั้นประกอบด้วย

3.5.1.1 ด้านการประกอบอาชีพ

⁵⁴ National Federation of Blind, “purpose of the NFB” <http://www.nfb.org/nfb/purpose/NFB.asp>

1. รัษฎบัญญัติ แรนดอร์ฟ เชพเพิร์ด ปี ค.ศ. 1936 (Randolph-sheppard Act of 1936)

บังคับใช้ครั้งแรกในปี ค.ศ.1936 ในสมัยประธานาธิบดี แฟรงคลิน ดี รูสเวลท์ ควบคู่กับการให้เงินสวัสดิการสังคม (Socials Security Income) และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี ค.ศ. 1954 และ ปี ค.ศ. 1974 เพื่อให้มีการใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และเพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจให้แก่คนตาบอดที่ประกอบอาชีพด้านการค้าขายโดยขยายขอบเขตของประเภทกิจการการร้านค้าให้มากยิ่งขึ้น

นับแต่วันที่ 1 มกราคม ปี ค.ศ. 1975 ไม่ว่ากระทรวงหรือหน่วยงานองค์กรใดของสหรัฐอเมริกาจะต้องตกอยู่ภายใต้บังคับตามบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ในกรณีที่ได้มีการเช่า เช่าซื้อ หรือเข้าไปจับจองพื้นที่ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในอาคารใด ๆ เว้นเสียแต่ว่าได้ปรึกษากับหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าว และหน่วยงานผู้ออกใบอนุญาตของมลรัฐ แล้วหรืออาคารดังกล่าวได้สร้างเสร็จอยู่ก่อนแล้ว หรือมีการแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงอาคาร หรืออาคารที่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐได้เข้าไปจับจอง พื้นที่ใช้สอยอยู่ก่อนแล้วนั้น มีพื้นที่สำหรับการประกอบกิจการร้านค้าสำหรับคนตาบอดอย่างเป็นที่น่าพอใจอยู่แล้วโดยหน่วยงานดังกล่าวจะต้องจัดให้มีประกาศแจ้งไปยังหน่วยงานผู้ออกใบอนุญาต ถึงแผนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้หน่วยงานออกใบอนุญาตตัดสินใจว่าอาคารดังกล่าวมีพื้นที่สำหรับการประกอบกิจการการค้าเป็นที่น่าพอใจแล้วหรือยัง

กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการด้วยกันคือ (1) เพื่อให้คนตาบอดได้รับการจ้างงานโดยมีค่าตอบแทน (2) เพื่อขยายโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับคนตาบอด และ (3) เพื่อกระตุ้นให้คนตาบอดมีความพยายาม ยิ่งขึ้นในอันที่จะต่อสู้ฟันฝ่าเพื่อทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยบัญญัติให้คนตาบอดมีสิทธิก่อนผู้อื่น ในการได้รับสัมปทานเป็นผู้ประกอบกิจการร้านค้า ในบริเวณที่เป็นทรัพย์สินของรัฐบาลสหรัฐ โดยที่รัฐเป็นผู้ลงทุนให้ทั้งหมด สิทธิดังกล่าวหมายรวมถึงสิทธิได้รับการฝึกอบรม ด้านการบริหารกิจการ⁵⁵ ที่ได้รับสัมปทานเมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วรัฐจะให้

⁵⁵ มาตรา 107(A) เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดให้คนตาบอด ให้มีการจ้างงานที่ได้ค่าตอบแทน ขยายโอกาสในทางเศรษฐกิจ ของคนตาบอด และกระตุ้นให้คนตาบอดมีความมานะพยายามมากขึ้น ในการฟันฝ่า เพื่อสามารถ พึ่งพาตนเองได้ จึงให้คนตาบอดที่ได้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัตินี้มีอำนาจในการประกอบกิจการร้านค้า ในทรัพย์สินของรัฐบาลสหรัฐได้ โดยได้รับสิทธิได้ก่อนตามบทบัญญัติ ในส่วนนี้ ซึ่งข้อจำกัดในการติดตั้ง หรือประกอบกิจการร้านค้า เนื่องจากขัดกับผลประโยชน์ของสหรัฐ จะต้องมีการให้เหตุผลสนับสนุนอย่างเต็มที่ เป็นรายลักษณ์อักษร ต่อรัฐมนตรีซึ่งจะเป็นผู้ตัดสินใจ ว่าข้อจำกัดดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่

ทรัพย์สินของรัฐบาลสหรัฐ (Federal property) หมายความว่าถึงอาคาร ที่ดิน หรือ อสังหาริมทรัพย์ อื่นๆซึ่งหน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าของ เช่า หรือ เข้าจับจองเพื่อใช้ผลประโยชน์

ใบอนุญาต (Licence) ซึ่งคนตาบอดสามารถนำไปแสดงสิทธิเพื่อประมุขหรือสัสมปทานให้เป็นผู้มีสิทธิจำหน่ายสินค้าในอาคารของรัฐบาลสหรัฐได้อย่างไม่มีกำหนดระยะเวลาแต่อาจถูกเพิกถอนใบอนุญาตภายหลังหากคณะกรรมการเห็นว่าไม่สามารถบริการกิจการนั้น ๆ ในระดับที่น่าพอใจ

2. รัษฎบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพ ปี ค.ศ. 1973 (The Rehabilitation Act of 1973)

เป็นกฎหมายของรัฐบาลสหรัฐที่กำหนดให้มีโครงการฝึกอบรมเพื่อช่วยเหลือในการฟื้นฟูด้านอาชีพสนับสนุนให้มีการจ้างงานการดำรงชีวิตอย่างอิสระ และการสงเคราะห์นายจ้าง และยังได้กำหนดให้มีการฝึกอบรมและบริการหลากหลายรูปแบบซึ่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยหน่วยงานบริหารจัดการงานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitation Service Administration) กฎหมายฉบับนี้บัญญัติให้รัฐบาลมีการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการให้ครบทุกขบวนการ และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐรับคนพิการที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้วเข้าทำงานโดยที่รัฐต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสื่อเทคโนโลยีเพื่อให้คนพิการสามารถทำงานได้แต่อย่างไรก็ดีแม้กฎหมายฉบับนี้จะมีลักษณะครอบคลุม ความพิการ และขบวนการส่งเสริมการประกอบอาชีพ แก่คนพิการ แต่ก็จำกัดอยู่เฉพาะในหน่วยงานของรัฐเท่านั้น⁵⁶

นอกจากนี้ ในการแก้ไขกฎหมายในปี ค.ศ. 1998 ในมาตรา 508 ได้กำหนดว่าเมื่อใดหน่วยงานของรัฐบาลของสหรัฐได้พัฒนา จัดหา บำรุง รักษา เพื่อใช้เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีข้อมูลสารสนเทศ (Electronic and Information Technology) จะต้องจัดทำเทคโนโลยีนั้นในรูปแบบที่พนักงานลูกจ้างในหน่วยงานทั้งที่มีความพิการ และไม่มี ความพิการจะต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้รวมทั้งประชาชนผู้เป็นสมาชิกในการใช้ บริการของหน่วยงานดังกล่าวซึ่งเป็นผู้มีความพิการที่จะต้องสามารถเข้าถึงและใช้ข้อมูลข่าวสารได้ เช่นเดียวกับผู้ที่ไม่พิการเว้นเสียแต่การดำเนินการดังกล่าวจะก่อให้เกิดสถานะเกินสมควร (Endue Burden) แก่หน่วยงานนั้น ๆ

3. รัษฎบัญญัติชาวอเมริกันที่มีความพิการ ปี ค.ศ.1990 (The Americans with Disabilities Act of 1990)

⁵⁶ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, รายงานการวิจัยเรื่องการแก้ไขกฎหมาย ที่กีดกันคนพิการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม: ศึกษากรณีกฎหมาย และระเบียบที่จำกัดสิทธิคนพิการในการประกอบอาชีพ, 115.

National Center on Accessible Information technology in Education, "what does section 508 of the Rehabilitation Act of 1973 require? online available: <http://www.washington.edu/accessit/articles?233> (2007,2007,March).

United states access Board, "Update of the 508 standard and the telecommunications Act Guideline, online Available from, <http://www.access-board.gov/sec508/update-index.htm/2007> March 1.

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายคุ้มครองสิทธิคนพิการชาวอเมริกันแบบบูรณาการ กล่าวคือมีเนื้อหาห้ามการเลือกปฏิบัติ เนื่องจากความพิการทั้งในด้านการจ้างงาน การเข้าถึงบริการ สาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ การเคหะของรัฐ การคมนาคมขนส่ง ตลอดจนการ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย นี้จะต้องมีความพิการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความพิการ โดยกฎหมาย ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับ “คนพิการ” ไว้ว่าหมายถึงบุคคลที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งทาง ร่างกายหรือจิตใจซึ่งมีผลเป็นการจำกัดการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันหรือ หลายอย่างรวมถึงบุคคลที่มีประวัติ หรือบันทึกข้อมูลประวัติของความบกพร่องในลักษณะดังกล่าว หรือบุคคลที่บุคคลอื่น ๆ เข้าใจว่ามีความพิการเช่นนั้น กฎหมายไม่ได้ระบุถึงความบกพร่องเอาไว้ โดยเฉพาะเจาะจงแต่หมายถึงคนพิการทุกประเภททั่วไป

3.5.1.2 ด้านการศึกษา และข้อมูลข่าวสาร⁵⁷

1. กฎหมายแม่แบบว่าด้วยอักษรเบลล์ (Model Braille Bill) ได้มีการประกาศใช้ กฎหมายว่าด้วยอักษรเบลล์ ขึ้นครั้งแรกในรัฐมินเนโซต้า (Minnesota) ในปี ค.ศ. 1987 และหลังจาก นั้นมลรัฐอื่น ๆ ก็ได้นำแบบอย่างของมลรัฐนี้มาประกาศใช้ในรัฐของตนด้วยเช่นรัฐอริโซนา (Arizona) รัฐแคนซัส (Kansas) เป็นต้นเพื่อสร้างโอกาสให้กับเด็กตาบอดในการเรียนรู้มากขึ้น โดย กฎหมายแม่แบบว่าด้วยอักษรเบลล์ ได้กำหนดให้มีการจัดทำเมื่อการเรียนการสอนในรูปแบบอักษร เบลล์ สำหรับเด็กที่กฎหมายกำหนดว่าเป็นเด็กที่ตาบอดทุกคน (All Legally Blind Children) แต่เป็น ที่น่าเสียดายว่าในกฎหมายดังกล่าว มีการกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนหนังสือเบลล์ ให้กับเด็ก ตาบอดเนื่องจากกฎหมายได้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นแล้วว่าเด็กตาบอดจะต้องสามารถอ่านเขียน หนังสือเบลล์ได้นอกจากนี้ผู้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการแต่ละคนจะ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น และกฎหมายฉบับอื่นๆก็ได้กำหนดไว้ในทำนองเดียวกันคือให้มีการใช้ อักษรเบลล์ ในหลักสูตรการเรียนการสอนของเด็กตาบอดจากกล่าวได้ว่ากฎหมายแม่แบบว่าด้วย อักษรเบลล์ มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้มีการตระหนักถึงความต้องการของเด็กตาบอดที่จะ ได้มี โอกาสในการเรียนรู้หนังสือเช่นเดียวกันกับเด็กอื่น ๆ ที่สามารถมองเห็นได้ และในปี ค.ศ.1990 ปรากฏว่าในกฎหมายอักษรเบลล์ของรัฐเท็กซัสได้กำหนดให้ผู้ผลิตหนังสือเรียน (Text Book) ผลิต หนังสือในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถแปลงไปเป็นตัวอักษรเบลล์ ได้ด้วยซึ่งทำให้การ แปลงหนังสือ เรียนจากรูปแบบของอักษรเบลล์มีความพร้อมมากขึ้นกว่าอดีตที่ผ่านมา

⁵⁷ Schroeder, F. K. *Braille bills: What are they and what do they mean?*, Retrieved August 1, 2013, from: <http://www.blind.net/bg410005.htm>. November 2013

2. รัฐบาลยุติการส่งเสริมการศึกษาพิเศษสำหรับบุคคลที่มีความพิการ ปี ค.ศ. 2004

(The Individual with Disabilities Education improvement Act of 2004)

กฎหมายของสหรัฐอเมริกา ฉบับแรกที่ได้ให้หลักประกันทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและความเหมาะสม ตามลักษณะแห่งความพิการ ปี ค.ศ.1975 (Education for all handicapped Children Act of 1975) ซึ่งต่อมาในปี ค.ศ. 1997 ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นรัฐบาลยุติการศึกษาเฉพาะสำหรับบุคคลที่มีความพิการ หรือ IDEA (Individual with Disabilities education Act) เพื่อเน้นถึงสิทธิในการมีแผนทางการศึกษา (Right of an Individual Plan) ที่มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของความพิการในแต่ละบุคคล และได้มีการปฏิรูปกฎหมายดังกล่าวอีกครั้งหนึ่งในปลายปี ค.ศ. 2004 โดยใช้ชื่อว่ารัฐบาลยุติการส่งเสริมการศึกษาพิเศษสำหรับบุคคลที่มีความพิการ IDEA หรือ IDEA 2004 (The Individual with disabilities education improvement Act) ซึ่งได้ปรับปรุงฉบับปี ค.ศ. 1997 ให้มีความสอดคล้องกับรัฐบาลยุติการไม่ทอดทิ้งเด็กไว้เบื้องหลัง (The No Children Left Behind Act) มากยิ่งขึ้น

3.5.1.3 ด้านการเดินทาง คมนาคมขนส่ง และอาคารสถานที่

ในสหรัฐอเมริกามีกฎหมายหลายฉบับทั้งที่เป็นกฎหมายของรัฐบาลสหรัฐ และกฎหมายของแต่ละรัฐที่บัญญัติขึ้นเพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะรวมทั้งอาคารสถานที่ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างปลอดภัยกฎหมายที่กล่าวถึงนี้ได้แก่

1. รัฐบาลยุติชาวอเมริกันที่มีความพิการ ปี ค.ศ. 1990 (The American with disabilities act of 1990)

บริการขนส่งสาธารณะที่กฎหมายนี้ครอบคลุมได้แก่ บริการรถประจำทางในเมือง การขนส่งสาธารณะทางรถไฟ เช่น รถไฟฟ้าใต้ดิน รถราง รถด่วนเป็นต้น โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้จัดทำบริการขนส่งสาธารณะจะต้องไม่วางข้อกำหนดในการให้บริการของตน⁵⁸ ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการหากได้มีการจัดซื้อยานพาหนะใหม่หรือเช่าซื้อรถประจำทางเก่าจะต้องดำเนินการดัดแปลงแก้ไขเพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าใช้บริการเหล่านั้นได้เว้นเสียแต่การกระทำดังกล่าวจะเป็นการสร้างภาวะเกินสมควรก็ให้ผู้จัดทำบริการคมนาคมขนส่งดังกล่าวจัดให้มีบริการขนส่งแบบคู่ขนาน (Paratransit) ในระบบการเดินรถประจำทาง หรือ รถไฟ เพื่อเป็นเส้นทางเสริมจาก เส้นทางเดินรถ ปรกติที่ได้กำหนดไว้อย่างแน่นอนมาแต่ดั้งเดิมสำหรับให้ผู้ที่ไม่สามารถใช้บริการคมนาคมขนส่งสาธารณะใน

⁵⁸ U.S. Architectural and Transportation Barriers Compliance Board, “The architectural Barriers act and Others Access law:Filing a complaint, It’s your right, online Available from :<http://www.makoa.org/gov/g15.htm>,2006

ระบบปกติได้อย่างอิสระอันเนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจโดยจะจัดให้มีการบริการรับส่ง บุคคลดังกล่าวจากคันทางของเขาไปยังยังบริเวณที่มีการคมนาคมขนส่งสาธารณะ

2. รัฐบาลยุติการขจัดอุปสรรคทางสถาปัตยกรรม(The Architectural Barriers Act)

ได้กำหนดให้อาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลายที่ออกแบบก่อสร้างหรือดัดแปลงแก้ไข ด้วยเงินกองทุนของรัฐบาลสหรัฐ หรือ เช่าพื้นที่โดยหน่วยงานของรัฐบาลสหรัฐ จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานกลางสำหรับการเข้าถึงอย่างเสมอภาค หรือ UFAS (Unifor Federal AccessabilityStandards) ซึ่งได้วางข้อกำหนดมาตรฐานในเชิงสถาปัตยกรรมสำหรับอาคารที่สร้างขึ้นใหม่หรือแก้ไขดัดแปลงและสิ่งอำนวยความสะดวกสมัยใหม่ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการสร้างขนาดของส่วนต่างทั้งภายในและภายนอกอาคารเช่น ทางเดิน ทางลาด ทางเข้าอาคาร ลิฟต์ ห้องน้ำที่จอดรถ เป็นต้น ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวนี้เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้คนพิการเข้าใช้อาคารสถานที่ได้อย่างอิสระ

3. รัฐบาลยุติด้านความเสมอภาคในการเคหะ ปี ค.ศ. 1988 (Fair House Act of 1988)

ในการแก้ไขความเสมอภาคทางการเคหะในปี ค.ศ. 1988 ได้บัญญัติเพิ่มเติมในการห้ามเลือกปฏิบัติในด้านเคหะโดยอาศัยเหตุแห่งความแตกต่างทางเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา เพศ ความพิการ สถานะทางครอบครัว และถิ่นกำเนิดซึ่งครอบคลุม ทั้งการเคหะของเอกชนการเคหะที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาลสหรัฐการเคหะของมลรัฐ โดยกฎหมายกำหนดไม่ให้เลือกปฏิบัติใด ๆ ในการขาย การให้เช่าหรือปฏิเสธการให้ที่อยู่อาศัยแก่ผู้ซื้อ ผู้เช่า เพราะเหตุความพิการของเขา หรือเพราะความพิการของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ซื้อหรือผู้เช่าหรือของบุคคลที่ประสงค์จะพักอาศัยอยู่ในที่นั้นถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และกฎหมายฉบับนี้ยังได้รวมไปถึงกรณีการเลือกปฏิบัติในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยเช่น ด้านการเงิน แนวปฏิบัติ ในการจัดสรรพื้นที่การออกแบบสิ่งก่อสร้างใหม่ เป็นต้น⁵⁹

ในกรณีการออกแบบ และก่อสร้างที่พักอาศัยใหม่สำหรับหลายครอบครัวจำนวนตั้งแต่ 4 ครอบครัวขึ้นไป อาคารที่พักอาศัยนั้นจะต้องจัดทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงได้ซึ่งรวมถึงบริเวณที่เป็นพื้นที่ส่วนกลางซึ่งใช้ร่วมกันเช่นห้องครัว ห้องน้ำ โดยสามารถดัดแปลงแก้ไขให้มีความเหมาะสมสำหรับผู้พิการ

3.5.1.4 ด้านบริการทางการแพทย์และสุขอนามัยสำนักงานสวัสดิการสังคม เป็นผู้ดำเนินโครงการด้านสวัสดิการ สังคมหลายโครงการที่มีทั้งโครงการที่ให้สิทธิผู้พิการและโครงการ

⁵⁹ U.S. Department of Justice, “A Guide to Disabilities right Laws”

ให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่น โครงการให้หลักประกันผู้สูงอายุ และผู้พิการ หรือ OASDI (Old Age, Survivors and Disabilities Insurance) โครงการหลักประกันเสริมในด้านรายได้ หรือ SSI (Supplemental security income) เป็นต้น

นอกจากโครงการจะมีเงินช่วยเหลือให้แก่คนพิการแล้ว ยังมีโครงการด้านการดูแลทางการแพทย์ซึ่งเป็นการจัดให้มีประกันสุขภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐบัญญัติสวัสดิการสังคมเพื่อประโยชน์แก่คนพิการโดยจัดแบ่งออกเป็นสองส่วนได้แก่กลไกสำหรับช่วยเหลือทางด้านค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ค่าพยาบาลสำหรับบุคคลตามประเภทที่กำหนดหรือบุคคลที่ต้องการบริการทางการแพทย์ และการจัดให้มีประกันสุขภาพเพิ่มเติม

บทที่ 4

ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาทางกฎหมาย และแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อ สิทธิคนพิการในสปป.ลาว กับประเทศไทย

4.1 ปัญหาทางกฎหมายของสปป. ลาว

ผ่านการศึกษาวิจัยในเบื้องต้น เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิ คนพิการของประเทศไทย พบว่ากฎหมายไทยมีการคุ้มครองสิทธิคนพิการอย่างมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการของ สปป.ลาว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผู้วิจัยจะศึกษา และวิเคราะห์ถึงปัญหาทางกฎหมายดังนี้

รัฐบาล สปป.ลาว ได้ตระหนักถึงสิทธิของคนพิการมาโดยตลอด แต่อย่างไรก็ตามการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายของ สปป.ลาว นั้นยังถือว่าไม่มีความชัดเจนเหมือนดังอีกหลายประเทศ เช่น ไทย เวียดนาม และประเทศตะวันตกเช่น อังกฤษ หรือ สหรัฐอเมริกา เป็นต้น โดยที่ สปป.ลาว ได้ออกคำรัฐของนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้ง และการเคลื่อนไหวของคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ หรือ (ค.ช.พ.ก.) ครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 6 มีนาคม ปี ค.ศ. 2009 ก่อนจะมีการให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 2006 เพียง 6 เดือน⁶⁰ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับชาติ ในการประสานงานกับบรรดากระทรวงที่เกี่ยวข้องของรัฐบาล การจัดตั้งทางสังคมเพื่อวางแผนร่างนโยบาย ระเบียบการ และแผนการดำเนินงาน ในการคุ้มครองคนพิการของลาว รวมทั้งการให้การช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในทั่วประเทศ ซึ่งการคุ้มครองสิทธิของคนพิการของคณะกรรมการระดับชาติเพื่อคนพิการของ สปป.ลาวนั้นโดยหลักแล้วในปัจจุบันได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิคนพิการแต่ละประเภทไป แต่ไม่ใช่กฎหมายคนพิการโดยเฉพาะ ซึ่งกฎหมายเหล่านี้มีอยู่แล้ว เช่น สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา สิทธิในการเข้าถึงการศึกษาในกฎหมายว่าด้วยการศึกษา

⁶⁰ สปป.ลาว เข้าเป็นภาคี อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006 เมื่อ 15 มกราคม ค.ศ. 2008 และได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม ปี ค.ศ. 2009

สิทธิในการเข้าถึงการบริการสาธารณะในรัฐธรรมนูญสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในกฎหมายว่าด้วยการสื่อสาร สิทธิในการเข้าถึงวิชาชีพในกฎหมายแรงงาน ซึ่งสิทธิที่กล่าวมาเหล่านั้นได้กำหนดไว้ในปญญาสาเกล้าด้วยสิทธิคนพิการที่ สปป.ลาว ได้ให้สัตยาบันไว้

มาถึงปัจจุบันถึงแม้ว่าจะได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการสากลนับตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม ปี ค.ศ. 2008 แต่ลาวยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยคนพิการโดยเฉพาะดังที่ได้กล่าวไปแล้วในช่วงต้น ทำให้ยังเป็นปัญหาในการคุ้มครองสิทธิคนพิการภายใต้กฎหมาย เพื่อศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมาย และ รับประกันว่าคนพิการได้รับสิทธิที่เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปโดยแท้จริงนี้หรือไม่ ผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นแต่ละประเด็นทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการตามลำดับ ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งควรจะมี หรือมีแล้วแต่ไม่ชัดเจน เพื่อให้ทราบถึงว่า กฎหมายเหล่านั้นได้กำหนดเนื้อหาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลในฐานะที่เป็นรัฐภาคีหรือไม่ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 ปัญหาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม⁶¹

สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมนั้นเป็นสิทธิพึงมีของคนพิการภายใต้กฎหมายเพื่อรับประกันว่าคนพิการได้รับความยุติธรรมทางกระบวนการยุติธรรมในสังคมเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป และถือได้ว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนพิการในสังคมที่ควรจะได้รับเป็นอย่างยิ่ง ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 ว่าส่งเสริมให้คนพิการได้รับรองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานให้ได้หลายลักษณะไม่ว่าจะเป็นสิทธิในทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิทธิในทางกระบวนการยุติธรรมเป็นต้น เช่น ในปญญาสาเกล้าด้วยการคุ้มครองสิทธิ คนพิการได้กำหนดไว้ใน มาตรา 13 ว่าด้วยการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ซึ่งมีสาระสำคัญคือ

“ได้กำหนดให้รัฐภาคีรับประกันการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับคนพิการบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นรวมถึงการให้ความช่วยเหลือในเรื่องกระบวนการพิจารณา และความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามวัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการแสดงบทบาท ของคนพิการในฐานะที่มีส่วนร่วมโดยตรง และทางอ้อมการเป็นพยานในฐานะเป็นพยานในกระบวนการพิจารณาทางกฎหมายทั้งปวง ทั้งในขั้นตอนการสอบสวน และกระบวนการเบื้องต้นอื่นเพื่อให้รับประกันในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับคนพิการให้รัฐภาคีส่งเสริมการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ทำงานในด้านกระบวนการยุติธรรมรวมถึง

⁶¹ ชาติ ชัยเดชสุริยะ, *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549).

เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์”⁶² ดังนั้นในการเข้าถึงสิทธิทางกระบวนการยุติธรรมของ คนพิการลาวนั้นผู้วิจัยจะขอขยายประเด็นทางกฎหมายของกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา แห่ง สปป.ลาว โดยเฉพาะเรื่องผู้แปลภาษาสำหรับคนพิการในกระบวนการทางอาญาดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1.1 ผู้แปลภาษาในการดำเนินคดีอาญา (กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา)

จากสาระสำคัญที่กำหนดในปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิคนพิการ ในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมนั้น หนึ่งในปัญหาคือตรงกับข้อกฎหมายที่มีอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการดำเนิน คดีอาญาของ สปป.ลาวใน โดยเฉพาะในมาตรา 34 ว่าด้วยผู้แปลภาษาในการดำเนินคดี ซึ่งสังเกตว่า ในกฎหมายมาตรานี้ไม่ได้กำหนด ถึงผู้แปลภาษาสำหรับคนพิการแต่จะเน้นเฉพาะแปลภาษา ต่างประเทศ มาเป็นภาษาลาวเท่านั้น โดยไม่ได้มีข้อความอันหมายถึงการให้การอำนวยความสะดวก ในกรณีหากมีคนพิการมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีอาญาทำให้มีประเด็นปัญหาขึ้นมาว่า

หากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะอ้างอิงข้อกฎหมายในการจะสืบสวน-สอบสวน หรือเอา ข้อมูลจากคนพิการในกรณีคนเป็นใบ้ คนหูหนวก คนตาบอด หรือ พิการอื่น ๆ หรือทั้งเป็นคน พิการที่มีหลายประเภทในบุคคลคนเดียวแล้วจะมีวิธีการดำเนินอย่างไร เพราะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง⁶³

⁶² Article 1: (Convention on the right with disability, New York 20 December, 2006) “The purpose of the present convention is to promote, protect and ensure the full and equal enjoyment of all human right and fundamental freedoms by all persons with disabilities, and to promote respect for their inherent dignity “

Article 13: Access to justice:

1. States Parties shall ensure effective access to justice for persons with disabilities on an equal basis with others, including through the provision of procedural and age-appropriate accommodations, in order to facilitate their effective role as direct and indirect participants, including as witnesses, in all legal proceedings, including at investigative and other preliminary stages.

2. In order to help to ensure effective access to justice for persons with disabilities, States Parties shall promote appropriate training for those working in the field of administration of justice, including police and prison staff.

⁶³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับอ้างอิง)*, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2553).

ไม่ได้ถูกกำหนดโดยกฎหมาย ให้⁶⁴ ดำเนินกรณีก่อนพิจารณาอย่างเหมาะสมที่สำคัญคือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ได้มีความรู้เรื่องภาษาที่ใช้สื่อสารกับคนพิการ

ผู้วิจัยเห็นว่าการกำหนดเรื่องของผู้แปลภาษาสำหรับคนพิการนั้นมีความสำคัญไม่เฉพาะแต่กระบวนการดำเนินคดีอาญา แต่ยังรวมไปถึงการดำเนินคดีความแพ่ง คดีความทางการค้า อีกด้วย

ดังนั้นจึงเป็นอีกปัญหาหนึ่งทางกฎหมายของ สปป. ลาวในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ที่ควรได้รับการแก้ไข

4.1.2 ปัญหาในการเข้าถึงการศึกษา (กฎหมายว่าด้วยการศึกษา)

ในปัจจุบันการศึกษานั้นถือเป็นปัจจัยที่สำคัญของมนุษย์ต่อองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ สปป.ลาว ถือเอาการศึกษามาก่อนการพัฒนาแขนงการอื่นทั้งการศึกษาในระบบสามัญ และนอกระบบเพื่อบรรลุจุดประสงค์นำพาประเทศชาติให้หลุดพ้นจากความยากจน ในปี ค.ศ. 2020 การพัฒนาการศึกษานั้นนอกจากจะพัฒนาคนปกติทั่วไปแล้ว คนพิการก็เป็นกลุ่มคนอีกส่วนหนึ่งที่จะต้องได้รับประกันให้พวกเขามี

⁶⁴ มาตรา 34: กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาแห่ง สปป. ลาว “ผู้แปลภาษาในการดำเนินคดี:

(1)หมายถึงบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในกาแปลภาษาใดหนึ่งของผู้เข้าร่วมในการดำเนินคดี ที่ไม่ทราบภาษาลาว

(2)ผู้แปลภาษาต้องรับผิดชอบในการแปลของตนเอง และรักษาความลับในคดี

1. Article 24: (1)states parties recognize the right of person with disabilities to education with a view to realizing this right without discrimination and on the basis of equal opportunity, states parties shall ensure an inclusive education system all levels and learning direct to:

(d) person with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education

(3) States parties shall enable persons with disability to the life and social development skills to facilitate their full and equal participation in education and as the members of the community. To this end states parties shall take appropriate measures including :

(a) Facilitating learning of Braille, alternative scripts, augmentative and alternative modes, means and format of communication in education and orientation and mobility skill, and facilitating peer support and mentoring Millennium Development Goals, Lao PDR. 2008 MDG. 2

คำรณัฐมนตรี เลขที่ 229/นย มาตรา 2 “คณะกรรมการแห่งชาติเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อทุกคน หรือ (ค.ส.ก.ช) เป็นองค์การจัดตั้งของรัฐบาลที่เคลื่อนไหวไม่ประจำการ มีภาระหน้าที่ช่วยรัฐบาลและนายกรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับงานทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทุกคน โดยเฉพาะการขนข่วย ทุนทางการศึกษา และการประกอบส่วนเข้าในงานทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทุกคน”

โอกาสเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาโดยในอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการฯ ได้ให้ความสำคัญทางด้านการศึกษาเป็นอย่างยิ่งกล่าวคือการส่งเสริมให้คนพิการได้รับโอกาสในการเข้าถึงตามที่บัญญัติไว้ใน ข้อ 24 ซึ่งกำหนดให้คนพิการได้มีโอกาสเข้าเรียนในสถานศึกษาโดยไม่เลือกปฏิบัติตลอดจนการจัดอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมกับสภาพความพิการของนักเรียน นักศึกษา และผู้สอนต้องมีความเข้าใจในความพิการของผู้เรียนอีกด้วย ผู้วิจัยจะยกให้เห็นปัญหาหลักของการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของ สปป.ลาว ดังต่อไปนี้

4.1.2.1 หลักสูตรการเรียนการสอน และอุปกรณ์สื่อการสอน⁶⁵

การศึกษานั้นถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต อย่างมากแต่ปรากฏว่าคนพิการไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่ไม่พิการ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะพยายามในการที่จะกำหนดข้อหลักการทางนิติกรรมเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาขึ้นเช่น ออกคำสั่ง นายกรัฐมนตรี เลขที่ 229/น.ย ลงวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2549 ว่าด้วยการศึกษการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของคณะกรรมการแห่งชาติ (ค.ส.ค.ช) เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อทุกคนซึ่งก็หมายถึงคนพิการด้วยโดยคณะดังกล่าวมีหน้าที่ในการช่วยนายกรัฐมนตรีในการดำเนินการทางการศึกษาขึ้นพื้นฐานให้ทั่วถึงหมดคนในสังคมแต่คณะดังกล่าวกลับไม่มีผลต่อการศึกษาของคนพิการเท่าที่ควรทำให้คนพิการยังเข้าไม่ถึงการศึกษาประกอบกับการขาดความรู้ความเข้าใจว่าคนพิการนั้นสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพได้โดยการศึกษาประเด็นที่สำคัญคือยังขาดอุปกรณ์ช่วยในการศึกษาเช่น หนังสืออักษรเบรลล์เทปในกรณีคนพิการในการมองเห็นซึ่งปัญหาเหล่านี้⁶⁶ สมควรที่จะได้รับความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งจากสังคม โดยเฉพาะภาครัฐเพราะในปัจจุบันถึงแม้ว่ามีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาในมาตรา 27 และ 28 ที่ได้กำหนดไว้ในเรื่องหลักสูตรการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาแต่เนื้อหาไม่ได้กำหนดถึงการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของคนพิการแต่อย่างใด และไม่ได้ออกข้อกำหนดให้มีข้อกำหนดให้ภาคสถาบันการศึกษาให้มีการเตรียมอุปกรณ์สำหรับนักศึกษาผู้พิการแต่อย่างใดในสถาบันการศึกษาในทุกระดับของลาว

⁶⁵ สุริรัตน์ ประจันปัจนิก, *สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคด้านการศึกษากับคนพิการ*, (2554), สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2556, จาก <http://www.naksit.org/hrlearning/index.php>

⁶⁶ มาตรา 27 กฎหมายว่าด้วยการศึกษา: สิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษา “โรงเรียน สถานประกอบการศึกษาต้องมีอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์การศึกษา สื่อการเรียน การสอน ห้องสมุดห้องทดลอง เครื่องทดลอง สถานที่กีฬา อุปกรณ์การกีฬา และอื่นๆที่จำเป็นและได้มาตรฐาน โดยรัฐเป็นผู้กำหนดตามคำร้องขอของชั้นเรียน”

4.1.2.2 บุคคลากรทางการศึกษา

ผ่านการศึกษาพบว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องถึงสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงการศึกษาได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาฉบับลงวันที่ 3 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 2007 แห่ง สปป.ลาว โดยเฉพาะมาตรา 42 ว่าด้วยมาตรฐานของครูสอนซึ่งมีทั้งหมด 6 มาตรฐาน แต่ไม่ได้มีข้อใดที่กำหนดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพ พิเศษสำหรับสร้างโอกาส ให้คนพิการให้เข้าถึงการศึกษาจริงอยู่ในกฎหมายได้กำหนดในมาตรา 6 ว่า “พลเมืองทุกคนไม่จำแนกเชื้อชาติ ศาสนาเพศ อายุ ฐานะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ล้วนแต่มีสิทธิได้รับการศึกษาแต่ถ้าไม่ได้กำหนดมาตรฐานของครูให้มีการฝึกอบรมวิธีการสอนแก่คนพิการแล้วคนพิการจะเอาครูที่สามารถสอนให้ตัวเองเข้าใจมาจากไหน

ซึ่งสิทธิคนพิการทางด้านการเข้าถึงการศึกษาได้กำหนดในอนุสัญญาสากลว่าด้วยสิทธิคนพิการในมาตรา 24(ข้อ 4) ว่า

“เพื่อเป็นการให้ประกัน การให้สิทธิทางการศึกษาในประการดังกล่าวให้รัฐภาคีดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อจ้างครูรวมทั้งครูพิการที่มีความชำนาญในการใช้ภาษามือหรืออักษรเบรลล์ และจะฝึกอบรมผู้ประกอบวิชาชีพ และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในทุกระดับการศึกษา การฝึกอบรมดังกล่าวจะบรรจุการตระหนักเรื่องคนพิการไว้และการใช้ช่องทางวิธีการและรูปแบบการสื่อสารทางเลือก และการสื่อสารเสริมที่เหมาะสมเทคนิคสื่อ และวิธีการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนคนพิการ”

จึงสามารถกล่าวได้ว่า 6 มาตรฐานของครูที่กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาลาวนั้นยังเป็นปัญหาในทางกฎหมายทำให้คนพิการยังไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างแท้จริง

4.1.3 ปัญหาในการเข้าถึงบริการสาธารณะ

ได้มีกำหนด “ในอนุสัญญาสากลว่าด้วยคนพิการในมาตรา 9 ข้อ 2(B) ให้รัฐภาคีดำเนินการที่เหมาะสมในการรับประกันว่าองค์กรภาคเอกชนซึ่งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เปิด⁶⁷ หรือจัดการแก่สาธารณะคำนึงถึงแง่มุมทุกด้านของการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับคนพิการ”

ภายใต้เนื้อหาของอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการสากลในมาตราดังกล่าวนี้น ย่อมเป็นหน้าที่ของรัฐโดยตรงในการกำหนดเป็นข้อกฎหมายเพื่อให้บรรดาภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาคเอกชน และรัฐให้มีการดำเนินการจัดหาและก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมที่นอกเหนือคนปกติแล้วก็เพื่อคนพิการ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง หรือ การบริการแก่สาธารณะแต่มาถึงปัจจุบัน

⁶⁷ กฎหมายว่าด้วยผังเมือง มาตรา 31 “การลงทุนใส่การก่อสร้างสาธารณะประโยชน์ และสาธารณูปโภค หมายถึงการอำนวยความสะดวกแก่เศรษฐกิจ สังคม และปรับปรุงเงื่อนไขของการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นเช่น การสร้างถนน ระบบระบายน้ำ น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ สนามกีฬา สวนสาธารณะและอื่นๆ”

ปัจจัยเหล่านั้นที่กล่าวมาข้างไม่ได้ถูกดำเนินการใด ๆ ทางกฎหมายซึ่งผู้วิจัยจะขอยกปัญหาในการเข้าถึงบริการสาธารณะตัวอย่างห้องน้ำ ดังมีรายละเอียดคือ

4.1.3.1 ห้องน้ำสาธารณะ สถานที่ และทางเดินเพื่อคนพิการ (กฎหมายว่าด้วยผังเมือง)

ในรัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว มาตรา 35 แห่ง สปป.ลาว ฉบับ ลงวันที่ 6 พฤษภาคม ปี ค.ศ. 2006 ได้กำหนดว่า “พลเมืองลาวมีความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย โดยไม่จำแนก เพศ ฐานะทางสังคม การศึกษา หรือ ศาสนา” ซึ่งอิงตามเนื้อหาแล้วการกำหนดในรัฐธรรมนูญในฉบับดังกล่าวจะรวมถึงความเสมอภาคของผู้พิการด้วย ด้วยความที่มีการกำหนดแบบทั่วไปโดยไม่มีการเจาะจงในการปฏิบัติ จึงทำให้ คนพิการยังไม่มีเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะความเสมอภาคในการบริการสาธารณะของรัฐ เช่น ห้องน้ำ รวมไปถึงทางเดินรถเมล์ ถึงแม้ว่าการบริการเหล่านั้นไม่ได้ห้ามคนพิการเข้าแต่ไม่มีการอำนวยความสะดวกใดที่ทำให้คนพิการใช้บริการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ เพราะไม่มีข้อกำหนดให้องค์กรที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องนั้นสร้างความสะดวกเอื้ออำนวยแก่คนพิการซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวนั้นสมควรจะกำหนดในกฎหมายว่าด้วยผังเมืองเพื่อกำหนดให้องค์กรที่ทำหน้าที่ก่อสร้างอาคารสาธารณะนั้นต้องได้มีแผนการในการสร้างห้องน้ำเพื่อคนพิการด้วย

ตัวอย่าง หมวดที่ IV ของกฎหมายว่าด้วยผังเมือง “ว่าด้วยการลงทุนในการก่อสร้างระบบสาธารณะประโยชน์ และสาธารณูปโภคได้กำหนดในมาตรา 31 ว่าการลงทุนในการก่อสร้างสาธารณะประโยชน์ และสาธารณูปโภค หมายถึงการอำนวยความสะดวกแก่เศรษฐกิจ สังคม และปรับปรุงเงื่อนไขของการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นเช่น การสร้างถนน ระบบระบายน้ำ น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ สนามกีฬา สวนสาธารณะและอื่น ๆ”

ให้ข้อสังเกตว่า กฎหมายได้กำหนดคำว่า “อื่น ๆ” ลงท้าย อันเป็นการแสดงให้เห็นความหมายที่ไม่ชัดเจนในกฎหมายเพราะในกฎหมายไม่มีการกำหนดว่าการก่อสร้างเพื่อสาธารณะนั้นต้องมีห้องน้ำคนพิการ หรือสถานที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการแต่อย่างใดเลยอันเป็นประเด็นในการให้องค์กรที่รับเหมาก่อสร้างไม่จำเป็นต้องสร้างห้องน้ำคนพิการก็ได้เพราะกฎหมายไม่ได้บังคับนั่นเอง

4.1.4 ปัญหาในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

สาระสำคัญในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการฯ มาตรา 9(B) “รัฐภาคีจะต้องประกันว่า คนพิการจะต้องเข้าถึงบริการสารสนเทศการสื่อสาร และการบริการอื่นรวมถึงการบริการอิเล็กทรอนิกส์ และบริการในกรณีฉุกเฉิน นอกจากนี้ยังได้กำหนดใน วรรค(G) ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลมีอยู่ว่า “ส่งเสริมให้คนพิการได้เข้าถึงเทคโนโลยี และระบบสารสนเทศและการสื่อสารใหม่รวมทั้งอินเทอร์เน็ต” ซึ่งถือได้ว่าสากลก็คือองค์การสหประชาชาติ ได้ให้

ความสำคัญต่อการรับรู้ และ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารการบันเทิงของคนพิการอันเป็นสิ่งสำคัญในการได้รับข้อมูลที่ทันสมัย และก้าวทันโลกโดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ดังปัจจุบัน

เพราะความรู้ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน อย่างไรก็ตามเรื่องดังกล่าวยังเป็นประเด็นทางกฎหมายของ สปป.ลาว ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ซึ่งผู้วิจัยจะยกให้เห็นปัญหาทางกฎหมายที่มีอยู่ของ สปป.ลาว ดังต่อไปนี้

4.1.4.1 สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ (กฎหมายว่าด้วยการสื่อสาร)

สปป. ลาวได้ออกกฎหมายว่าด้วยสื่อมวลชน ฉบับลงวันที่ 25 กรกฎาคม ปีค.ศ.2008 เพื่อรับประกันเพื่อคุ้มครอง และรับประกัน ให้พลเมืองทั่วไปได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารให้ทั่วถึง โดยเฉพาะในกฎหมายมาตรา 16(วรรค 1) ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของพลเมืองลาวในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารซึ่งในกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้มีสาระสำคัญว่าให้พลเมืองลาวได้มีสิทธิเท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแต่ถึงแม้ว่ารัฐไม่ได้จำกัดหรือแยกผู้พิการจากการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารก็จริงแต่รัฐไม่ได้กำหนดในมาตราใดของกฎหมายฉบับนี้ถึงการส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลการแต่อย่างยังไปกว่านั้นกฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ขององค์กรสื่อมวลชนแต่ไม่ได้กำหนดให้องค์กรเหล่านั้นเผยแพร่ข้อมูลเพื่อคนพิการแต่อย่างใดซึ่งผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่าในกรณีที่คนพิการตาบอด หูหนวก ที่ความรับรู้ของพวกเขานั้นก็ไม่ได้ต่างไปจากบุคคลทั่วไป มีแต่สิ่งที่จะสื่อให้เขารับรู้เป็นอุปสรรคขวางกั้นก็เท่านั้น จึงถือได้ว่า กฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้คนพิการได้เข้าถึงสิทธิทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารดังที่ควรจะได้รับ

4.1.5 ปัญหาในการเข้าถึงวิชาชีพ (กฎหมายแรงงาน)

การเข้าถึงวิชาชีพของคนพิการนั้นเป็นสิ่งที่รัฐบาลแห่ง สปป.ลาว ได้ใช้ทุกความพยายามในการที่จะรับประกันว่าคนพิการมีความสามารถในการเข้าถึงวิชาชีพของพวกเขารวมถึง โดยเฉพาะได้กำหนดในกฎหมายแรงงานแต่อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวต้องเป็นปัญหาที่สมควรจะได้รับการปรับปรุง หรือออกข้อกำหนดทางกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อรับประกันให้คนพิการนั้นได้มีอาชีพเป็นของตนเองอย่างแท้จริง⁶⁸ ซึ่งผู้วิจัยจะยกให้เห็นถึงปัญหาข้อกำหนดกฎหมายที่มีแต่ยังไม่เพียงพอ ดังนี้

⁶⁸ กฎหมายแรงงาน แห่ง สปป.ลาว มาตรา 26 “องค์กรแรงงานต้องให้บุริมสิทธิแก่ผู้ใช้แรงงานที่เป็นคนพิการ เข้าทำงานกับตนเองตามความสามารถ ความชำนาญงานของพวกเขาดำรงตำแหน่งมีเห็นว่าเหมาะสม และได้รับเงินเดือนหรืออัตราค่าจ้างเท่ากับบุคคลทั่วไป”

4.1.5.1 ปัญหาการกำหนดลักษณะของงาน หรืออาชีพของคนพิการภายใต้กฎหมาย

ในกฎหมายมาตรา 26 นั้นกำหนดให้นายจ้างให้บุริมสิทธิแก่คนพิการในการทำงาน โดยให้เข้าทำงานในตำแหน่งที่เห็นว่าเหมาะสมกับสภาพความพิการของพวกเขาต่อการกำหนดดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าในสภาพความเป็นจริงนั้นแทบจะไม่มีองค์กรใดรับคนพิการเข้าทำงานตามข้อกำหนดในกฎหมาย ดังนั้นเห็นควรจะมีการกำหนดลักษณะของงาน หรืออาชีพที่มีลักษณะเฉพาะแก่ผู้พิการให้ชัดเจน รวมทั้งสมควรที่จะกำหนดให้มีการมีส่วนร่วมขององค์กรหรือนายจ้างให้มีส่วนร่วมในการจัดหางานให้กับคนพิการอย่าง เช่น กำหนดให้องค์กรแรงงานให้มีการสมทบทุน 2-3 เปอร์เซ็นต์เข้ากองทุนเพื่อคนพิการเพื่อนำเอาทุนเหล่านั้นไปช่วยเหลือสร้างวิชาชีพแก่คนพิการ

4.1.5.2 อุปสรรคด้านสถานที่ทำงาน

อุปสรรคด้านสถานที่ทำงานถึงว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งต่อคนพิการเพราะการจะให้คนพิการเข้าทำงานนั้นย่อมต้องมีการปรับปรุงแก้ไขสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการเช่น ทางขึ้นสถานที่ทำงานห้องน้ำในอาคารที่ทำการสมควรให้มีการปรับปรุงเพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิของพวกเขาในด้านนี้ได้อย่างจริงจัง เพราะในกฎหมายแรงงานนั้นไม่มีมาตราใดกำหนดให้องค์กรผู้ใช้แรงงานหรือนายจ้างทั้งเอกชน และรัฐให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อแรงงานคนพิการ จึงเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เปรียบเทียบกับคำพังเพยที่ว่า “เอารถให้ใช้แต่ไม่ให้กุญแจ” กล่าวคือมีรถแต่เข้าไปขับไม่ได้เท่ากับว่าให้งานอาชีพแต่คนพิการต้องหาวิธีเข้าไปทำงานเอง

เหตุผลที่แน่นอนคนพิการยอมเข้าไปไม่ถึงถ้าผู้ใช้แรงงานไม่ปรับปรุง และหัวใจสำคัญของปัญหานี้คือ รัฐต้องออกกฎหมายบังคับให้องค์กรผู้ใช้แรงงานเหล่านั้นต้องกำจัดอุปสรรคด้านสถานที่ทำงานให้กับคนพิการได้โดยการปรับปรุงสถานที่ทำงานของตน

4.1.6 ปัญหาในการได้รับการคุ้มครองสมรรถภาพ และการฟื้นฟูด้านสาธารณสุข

การได้รับการคุ้มครองสมรรถภาพ และการฟื้นฟูด้านสาธารณสุขนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เพราะเฉพาะความพิการที่เกิดขึ้นกับชีวิตของพวกเขาแล้วยังไม่ได้รับการดูแลที่ถูกต้อง และถูกวิธีนั้นยังเป็นการไม่เท่าเทียมของคนพิการกับคนที่ไม่พิการ โดยองค์การสหประชาชาติได้กำหนดในอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการปี ค.ศ. 2006 ข้อ 25 ว่าให้รับภาคียอมรับว่าคนพิการมีสิทธิในการอุปโภคมาตรฐานสาธารณสุขที่สูงสุดเท่าที่จะหาได้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความพิการรวมทั้งให้รัฐภาคีดำเนินทุกมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงสิทธิทางสาธารณสุข โดยคำนึงถึงเพศ สภาพ รวมถึงการฟื้นฟูด้านสมรรถภาพด้านสุขภาพ

จึงเห็นได้ว่า การใส่ใจด้านการคุ้มครองสิทธิคนพิการให้มีการเข้าถึงการคุ้มครองสมรรถภาพ และการฟื้นฟูสาธารณสุขนั้นต้องมีการวางมาตรการทางกฎหมายของรัฐเพื่อให้

สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการดังกล่าวในฐานะที่ สปป.ลาว เป็นภาคีซึ่งประเด็นปัญหาทางกฎหมายของ สปป.ลาว นั้นมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.6.1 การได้รับการรักษาที่เหมาะสมกับความพิการ (กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข)

ถึงแม้ว่า ในกฎหมายว่าด้วยการรักษา (กฎหมายปีนัว ตามภาษาลาว) ไม่ได้กำหนดเฉพาะเจาะจงในการให้สิทธิพิเศษแก่คนพิการในการรักษา แต่ในกฎหมายได้กำหนดให้คนลาวทุกคนมี⁶⁹ สิทธิเท่าเทียมกันในการรักษาทางการแพทย์ตาม มาตรา 4 สิทธิและพันธะของพลเมืองลาวในการได้รับการรักษาแต่ประเด็นทางกฎหมายนั้นเพียงแต่ไม่ได้กำหนดถึงวิธีการในการรักษาคนพิการเท่านั้น โดยเฉพาะวิธีการของหมอหรือพยาบาลนั้นจะดำเนินการอย่างไรถ้าในกรณีคนพิการที่มีความพิการทางตา หูหนวก เป็นใบ้ หรือ ประเภทอื่น จะมีวิธีการสื่อสารอย่างไรเพื่อให้รับรู้การเจ็บปวดของพวกเขาให้ข้อสังเกตว่าถ้าแก้ประเด็นปัญหาดังกล่าวไม่ชัดเจนก็แน่นอนยังงั้นคนพิการก็ยังเข้าไม่ถึงระบบการรักษาของแพทย์ที่ถูกต้องได้นอกจากนี้การร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับสุขภาพก็ไม่ได้กำหนดไว้เช่นเดียวกันซึ่งสิทธิเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการเข้าถึงสิทธิทางด้านการรักษาสุขภาพของคนพิการ

ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า

1. ควรจะมีมาตรการทางกฎหมายในการแยกผู้ป่วยที่พิการเพื่อให้เข้าถึงในการรักษาด้านสาธารณสุข
2. ควรมีการกำหนดในกฎหมายว่าคนพิการมีที่ประเภทภายใต้กฎหมาย จึงสามารถแยกผู้ป่วยได้
3. ควรมีการกำหนดในเรื่องของการส่งเสริมสุขภาพคนพิการในกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสเข้าร่วมด้วย เช่น กีฬาเพื่อสุขภาพของคนพิการ เป็นต้น

⁶⁹ กฎหมายว่าด้วยการรักษาแห่ง สปป.ลาว มาตรา 4 “พลเมืองลาวทุกคน ไม่จำแนก เพศ ชนเผ่า เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางสังคม ล้วนแล้วแต่มีสิทธิเสมอภาคในการได้รับการปีนัวและการเจ็บป่วย ดำเนินส่งข่าว ถัดตนเองเห็นว่าการรักษานั้นไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และไม่ยุติธรรม มีสิทธิในการเลือกสถานที่รักษา”

Article 25: Health

States Parties recognize that persons with disabilities have the right to the enjoyment of the highest attainable standard of health without discrimination on the basis of disability. States Parties shall take all appropriate measures to ensure access for persons with disabilities to health services that are gender sensitive.

4.2 แนวทางในการแก้ไข้ปัญหา

เพื่อให้ทราบถึงแนวทาง และวิธีการแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองคนพิการให้มีมาตรฐานและทราบถึงรายละเอียด ของการกำหนดกฎหมายของประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ เช่น เวียดนามรวมทั้งประเทศอื่น ๆ ที่เห็นว่ามีความมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมแก่การนำมาเปรียบเทียบกับ สปป.ลาว ว่ามีความเหมือนกัน และแตกต่างกันอย่างไร ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการ รวมไปถึงการปฏิบัติตามสัญญาสากลว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 ว่ามีการดำเนินการทางด้านกฎหมายของตนมากแค่ไหน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะเปรียบเทียบแต่ละประเด็นที่เป็นปัญหาทางกฎหมาย รวมทั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไข้ข้อกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้ระบบการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายนั้นก้าวไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ จะมีการเปิดประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 นี้ ซึ่งถ้ามีการเปรียบเทียบแล้วก็ย่อมมีการนำเอาส่วนที่ดีของกฎหมาย ประเทศไทย หรือประเทศอื่น ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เกิดแนวความคิด และวิธีการในการแก้ไข้ข้อกำหนดทางกฎหมายบวกกับสภาพความเป็นจริงภายในประเทศ สปป.ลาว แต่ในการจะนำเอากฎหมายเหล่านั้นมาปรับใช้นั้นก็ต้องมีการหาเหตุผลว่าเหมาะสมหรือไม่และจะปรับใช้ในลักษณะอย่างไร

เพื่อให้เข้าใจอย่างละเอียดในการเปรียบเทียบประเด็นปัญหาของ สปป.ลาว ที่มีอยู่ผู้วิจัยจะยกแต่ละประเด็นที่เป็นปัญหาทางกฎหมายมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความแตกต่างของการคุ้มครองสิทธิคนพิการกับกฎหมายไทยและประเทศอื่น ๆ หลังจากนั้นจะนำเสนอแนวทางวิธีการในการแก้ไข้เกี่ยวกับปัญหาเหล่านั้นในทางกฎหมาย ดังมีรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไปนี้

4.2.1 ศึกษาเปรียบเทียบประเด็นที่เป็นปัญหาในทางกฎหมายของ สปป.ลาวกับไทย

4.2.1.1 เปรียบเทียบ การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

ปัญหาในทางกฎหมาย ของ มาตรา 34 กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา ฉบับลงวันที่ 15 พฤษภาคม ปี ค.ศ. 2006 ว่าด้วยผู้แปลภาษาในการดำเนินคดีอาญานั้นได้กล่าวเฉพาะการแปลภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาลาวเท่านั้น เพื่อให้เกิดความสะดวกและชัดเจนในการดำเนินคดีอาญาในระบบศาลของ สปป. ลาว ทั้งนี้กฎหมายไม่ได้กำหนดเรื่องการแปลภาษาให้แก่คนพิการ กล่าวคือกรณีที่การดำเนินคดีอาญาที่มีคนพิการมีส่วนเกี่ยวข้องย่อมจะเกิดปัญหาตามมาในการเอาคำให้การการสืบสวนสอบสวนต่าง ๆ จากคนพิการที่เห็นว่ามีความระมัดระวังอย่างมากในการที่จะทำการสื่อสารกับคนพิการ เช่น คนเป็นใบ้ หูหนวก หรือแม้กระทั่งคนตาบอด หรือ ทั้งหูหนวก และตา

บอดในบุคคลคนเดียวถ้าเกิดมีบุคคลเหล่านี้เข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีอาญาย่อมทำให้เป็นปัญหาทางกฎหมายอย่างแน่นอนเป็นผลให้คนพิการลาวยังไม่เข้าถึงการดำเนินคดีอาญา

ตรงกันข้ามกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดชัดเจนในมาตรา 13 (ทวิ 9) วรรค 3 ว่า “ในกรณีผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ และไม่มีล่ามภาษามือให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ถามตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร”⁷⁰

นอกจากนี้ในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของเวียดนามนั้นได้กำหนดไว้ในมาตรา 61 วรรค 4 ว่า “ในบทบัญญัติว่าด้วยผู้แปลภาษานี้จะต้องรวมถึงคนพิการที่ใช้ภาษามือเป็นใบ้และหูหนวกด้วย”

เราสามารถสรุปในประเด็นดังกล่าวได้อย่างชัดเจนแล้วว่าทั้งในกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีอาญาของคนพิการของทั้งไทย และเวียดนามนั้นได้กำหนดให้มีผู้แปลภาษาให้กับคนพิการอันรับประกันได้ว่าสิทธิคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในกรณีผู้พิพากษาไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางยุติธรรมย่อมมีเครื่องมือทางด้านกฎหมายเป็นมาตรการเพื่อให้มีการ

⁷⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 13 ทวิ 9 วรรค 3: ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูด หรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ถามตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

Vietnamese Criminal procedure law : Article 61.- Interpreter;

(4) The provisions of this Article shall also apply to persons who know signs of the dumb and the deaf

กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่ง สปป. ลาว มาตรา 4 ว่าด้วย มาตรฐานของครู:

(1) มีความเห็นพร้อมกับการรับรองการปกครอง และ ปกป้องระเบียบประชาธิปไตยประชาชน

(2) มีคุณสมบัติ ศีลธรรมปฏิบัติ มีจรรยาบรรณในความเป็นครู รักษาชีพครู มีมนุษยสัมพันธ์ดีเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

(3) มีความรู้ ความสามารถ เฉพาะที่จะสอนในชั้นต่างๆ ตามมาตรฐานที่ กระทรวงศึกษาธิการออก

(4) มีใบประกาศนียบัตร หรือ หนังสือรับรองในความเป็นครู

(5) มีความขยัน หากความรู้ให้กับตัวเอง

(6) มีสุขภาพแข็งแรง

ดำเนินการสื่อสารระหว่างคนพิการกับเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการทางกฎหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน และเกิดความเท่าเทียมระหว่างผู้พิการและคนปกติทั่วไปอย่างไม่มีข้อสงสัย

4.2.1.2 การเข้าถึงการศึกษา

ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาลบลงวันที่ 3 มีนาคม ปี ค.ศ. 2007 ซึ่งในกฎหมายการศึกษานี้มีสาระสำคัญคือเน้นให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างไรก็ตามยังเป็นประเด็นปัญหาทางกฎหมายทำให้คนพิการบางประเภทที่สมควรได้รับโอกาสเข้าเรียนในระดับในมหาวิทยาลัยในสาขาที่ตนอาชอบ และเป็นสามารถเข้าเรียนได้แต่ไม่มีโอกาสเพราะรัฐไม่ได้กำหนดมาตรฐานของครูไว้สำหรับผู้พิการจึงทำให้ยังขาดครู และอุปกรณ์รวมทั้งสื่อการสอน บางอย่างที่จำเป็นในการศึกษา เช่น ในมาตรา 42 ว่าด้วยมาตรฐานของครูที่สอนต้องมีความรู้ทางด้านการศึกษาแต่ไม่ได้กำหนดให้มีสถาบันเพื่อฝึกอบรมครูเพื่อคนพิการในสังคม หรือครูชานานงานเพื่อคนพิการแต่อย่างใดจะมีก็เพียงสมาคมคนพิการแห่งชาติที่ได้จัดฝึกอบรมในบางสาขาเท่านั้นไม่สามารถตอบสนองให้กับความต้องการให้กับบางวิชาในมหาวิทยาลัยได้ เช่น อาชีพเสริมสวย ไฟฟ้า หรือธุรกิจขนาดเล็กแต่มาตรการที่กล่าวมานั้นไม่ได้มีอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแต่อย่างใด

ภายใต้กฎหมายไทยนั้น ถือเอาการศึกษาของคนพิการนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยได้กำหนดให้เป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาว่าด้วยคนพิการ⁷¹ โดยเฉพาะซึ่งได้กำหนดให้มี

⁷¹ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ของไทย มาตรา 4 “คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้:

- (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
- (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น
- (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

Vietnamese law on persons with disabilities :Article 29 “Teachers, Educational administrators and Educational support personnel

- (1) Teachers and educational administrators participating in the education of persons

with disabilities and personnel supporting the education of persons with disabilities shall be trained and updated in profession and skills to meet the requirements of education of persons with disabilities

ครูการศึกษาพิเศษแก่ผู้พิการตามสถาบันการศึกษาทั่วไปในสังคมในมาตรา 3 วรรค 5 ว่าครูการศึกษาพิเศษหมายถึงครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานการศึกษาของรัฐและเอกชนผู้วิจัยจึงให้ข้อสังเกตว่าเป็นการกำหนดที่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งต่อมาตรการดังกล่าวภายใต้กฎหมายเพราะเป็นการตอบสนองบุคคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาของคณพิการด้วยเห็นได้ว่าเป็นมาตรการที่สำคัญช่วยให้คณพิการได้รับสิทธิเข้าถึงการศึกษาที่แท้จริงได้

ในกฎหมายเวียดนามนั้นได้กำหนดสิทธิเรื่องการศึกษาไว้ในหมวดที่ 4 มาตรา 29 ของกฎหมายว่าด้วยคณพิการอย่างชัดเจนว่า “อาจารย์ที่สอนคณพิการนั้นจะต้องได้รับการฝึกอบรมความรู้ ทางด้านวิชาการ และความรู้ทางด้านภาษาแก่คณพิการอย่างเหมาะสมสำหรับนักเรียนที่พิการของตน นอกจากนี้ในกฎหมายของเวียดนามยังกำหนดให้บรรดาสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคณพิการให้มีการเตรียมความพร้อมทางด้านอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็นแก่คณพิการให้เพียงพอซึ่งรัฐได้มีนโยบายพิเศษแก่บริษัทองค์กรที่ผลิตอุปกรณ์ดังกล่าวด้วยคือ การลดผ่อนภาษีเพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างโอกาสให้คณพิการได้เข้าถึงด้านการศึกษา

ผู้วิจัยได้เห็นความแตกต่างของการคุ้มครองสิทธิทางการศึกษาของลาวกับประเทศไทย และเวียดนามอย่างชัดเจนว่า

1. ไทยนั้นมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาเพื่อคณพิการซึ่งได้กำหนดสิทธิต่าง ๆ ทางการศึกษาไว้ระเอียดมากโดยเฉพาะมาตรฐานของครู
2. เวียดนามเป็นประเทศในระบบสังคมนิยมเหมือนลาวแต่การกำหนดทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคณพิการทางการศึกษาต่างกันเพราะเวียดนามกำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายในการรับประกันให้ผู้พิการได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนโดยเฉพาะมาตรฐานของครูผู้สอนและอุปกรณ์สื่อการสอนที่ได้มีนโยบายพิเศษในการลดผ่อนภาษีให้ผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุนงานด้านอุปกรณ์การศึกษาแก่คณพิการ

ดังนั้นถ้าจะเปรียบเทียบหรือปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ความเท่าเทียมกันในด้านกฎหมายของ สปป.ลาว กับไทย และเวียดนาม หรือเป็นไปตามพันธกรณีของประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยคณพิการควรปฏิบัติ สปป.ลาว ต้องเพิ่มเนื้อหาหรือเงื่อนไขเพิ่มเติมในมาตรฐานของครูภายใต้กฎหมายในมาตรา 4 คือ สนับสนุนให้ภาคสาธารณะ หรือ เอกชนให้มีการเตรียมความพร้อมทางด้านครูสอนสำหรับคณพิการ รวมถึงอุปกรณ์สื่อการสอนในทุกระดับของมหาวิทยาลัยในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาด้วย

4.2.1.3 การบริการสาธารณะ (ห้องน้ำ สถานที่สาธารณะ ทางเดิน ฯลฯ)

ในประเทศตะวันตก เช่น อังกฤษ (England) ไอแลนด์เหนือ (Northern Island) และสหรัฐอเมริกา นั้นเห็นว่าได้มีบทวิจยของคณะกรรมการเพื่อคนพิการร่วมกัน เกี่ยวกับการก่อสร้างสถานที่สาธารณะ⁷² ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ ไอแลนด์เหนือที่น่าสนใจ ตัวอย่างบทวิจยเกี่ยวกับการก่อสร้างร้านเสริมสวยแห่งหนึ่ง ที่เขาให้ข้อสังเกตหลายประเด็นในการก่อสร้างห้องน้ำ ว่าแคบเกินไป หรือทางเข้าห้องน้ำที่ไม่สะดวกแก่คนพิการเพราะพื้นไม่เรียบคนพิการไม่สามารถเอารถเข็นเข้าไปได้รวมทั้งการเอาใจใส่ลูกค้าที่เป็นคนพิการของเจ้าของร้านด้วยเมื่อกล่าวถึงบทวิจยในเรื่องนี้แล้วผู้วิจยเห็นว่าการคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงบริการสาธารณะของ สปป.ลาว นั้นยังห่างไกลมากในการที่จะสนับสนุนให้คนพิการเข้าถึงการบริการสาธารณะยังเป็นบริการที่เป็นเอกชนอย่างกรณีร้านตัดผมยังไม่ต้องพูดถึงเพราะแม้กระทั่งบริการสาธารณะที่เป็นของรัฐเอกในปัจจุบันยังเป็นปัญหาเนื่องจากไม่ได้มีกฎหมายกำหนดให้มีการก่อสร้างเช่นห้องน้ำให้คนพิการได้เข้าถึงซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวนี้คือกฎหมายผังเมือง ที่ประกาศใช้ในวันที่ 3 เมษายน ปี ค.ศ. 1999 มาตรา 31 ว่าด้วยการลงทุนก่อสร้างระบบสาธารณประโยชน์ และสาธารณูปโภคคือในมาตราดังกล่าวนั้นได้กำหนดให้องค์การของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อสร้างให้มีการก่อสร้างสถานที่สาธารณะต่างเพื่อประโยชน์แก่สังคม เช่น ถนน ระบบระบายน้ำ น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ สวนสาธารณะ แต่ไม่ได้กำหนดว่าให้สร้างห้องน้ำแก่คนพิการแต่ประการใด จึงเป็นอีกปัญหาหนึ่งของการคุ้มครองสิทธิคนพิการของ สปป.ลาว ให้มีการเข้าถึงการบริการสาธารณะ⁷³ เช่น ห้องน้ำ ผู้วิจยเห็นว่ายังไม่มีข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านสิทธิในการเข้าถึงการบริการสาธารณะใน สปป.ลาว ที่ชัดเจน ซึ่งจะแตกต่างจากกฎหมายของเวียดนามที่ได้กำหนดในกฎหมายว่าด้วยคนพิการหมวดที่ VII มาตรา 39 ว่าด้วยการสร้างที่พักอาศัย และสถานที่ทำงานสาธารณะคือรัฐกำหนดให้มีการปรับปรุงคือ สถานีรถไฟ สถานี

⁷² Vietnamese law on person with disability Article 39: “(1) The approval of designs, construction and check and takeover of new constructions, renovation and upgrading of condominium, offices and technical and social infrastructure facilities must comply with national technical standards on construction in order to ensure access by persons with disabilities”

⁷³ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 20 วรรค 1 “คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐ

กฎหมายว่าด้วยผังเมืองแห่ง สปป.ลาว มาตรา 31 “การลงทุนใส่การก่อสร้างสาธารณประโยชน์และสาธารณูปโภคเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เศรษฐกิจ สังคม การปรับปรุงเงื่อนไขการดำรงชีพ ของประชาชน ให้ดีขึ้น เช่น การสร้างถนน ระบบระบายน้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ สนามกีฬา สวนสาธารณะ และอื่น ๆ”

ขนส่ง สถานที่สาธารณะสุข สถานที่ฝึกอบรม การศึกษา สถานที่ออกกำลังกายให้มีการปรับปรุง เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสเข้าถึงเช่นดังคนปกติทั่วไป

ส่วนในกฎหมายไทยนั้นได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในมาตรา 20 วรรค 1 ว่าคนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐอันได้กำหนดภายใต้กฎหมายอย่างละเอียดไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการเข้าถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพกระบวนการทางการแพทย์สิทธิในการเข้าถึงการศึกษา สิทธิในการเข้าถึงอาชีพต่าง ๆ ซึ่งพระราชบัญญัติของไทยฉบับนี้ถือได้ว่าเป็นมาตรการที่มีผลในการคุ้มครองสิทธิคนพิการในหลาย ๆ ด้านซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 เป็นอย่างมาก

4.2.1.4 การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ในปัจจุบัน สปป.ลาว ถือว่าเป็นอีกประเทศหนึ่งที่สื่อมวลชนมีบทบาททางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ทั้งภายใน และต่างประเทศในการติดตามเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นมาเสนอต่อสังคมเพื่อให้รับรู้และก้าวทันยุคสมัยโลกาภิวัตน์เช่นดังปัจจุบันโดยรัฐได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งซึ่งได้กำหนดเป็นกฎหมายว่าด้วยสื่อมวลชนในวันที่ 28 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 2008 ซึ่งเนื้อหาของกฎหมายนั้นมุ่งเน้นเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อมวลชนคืออะไร รวมทั้งสิทธิของสื่อมวลชน และสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะใน มาตรา 16 ว่าด้วยสิทธิของพลเมืองในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสารมีสาระสำคัญคือ

“พลเมืองลาวทุกคนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสภาพการภายในและต่างประเทศ สารหน้ารู้ สารบันเทิง และสารอื่น ๆ” แต่ในกฎหมายไม่ได้กำหนดให้องค์กรสื่อมวลชนทั้งของรัฐ และเอกชนให้มีการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อคนพิการแต่อย่างใด ดังนั้นประเด็นดังกล่าวถือว่าเป็นประเด็นปัญหาทางกฎหมายสื่อมวลชนใน สปป.ลาว ที่จะต้องมีการเพิ่มเติมในมาตราที่ว่าด้วยวิธีการการเผยแพร่ข้อมูลให้คนพิการได้มีโอกาสรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปได้ เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว การที่กฎหมายกำหนดว่าพลเมืองทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั้น จะไม่สามารถปฏิบัติได้จริงในภาคปฏิบัติ

ในกฎหมายไทยได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ มาตรา 20 วรรค 6 ว่าคนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากอันเป็นสาธารณะ อันได้แก่ข้อมูลข่าวสารบริการ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณจากรัฐตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง หมายความว่าวิธีการสื่อในการถ่ายทอดนั้นจะมี

กฎกระทรวงวางออกอันเป็นการกำหนดให้องค์การสื่อมวลชน สนองงบประมาณเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร แก่คนพิการให้รับรู้และเข้าถึงข้อมูลสื่อมวลชนอย่างแท้จริงซึ่งผู้เขียนให้ข้อสังเกตว่าประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁷⁴ โดยสังเกตจากมีผู้สื่อข่าวเป็นภาษามือในโทรทัศน์หลาย ๆ ช่อง

ในกฎหมายเวียดนามได้กำหนดในกฎหมายว่าด้วยคนพิการหมวดที่ VII มาตรา 43 ข้อ 1 ซึ่ง⁷⁵ กำหนดให้รัฐจะต้องสนับสนุนภาคส่วนสื่อมวลชนทั้งของรัฐ และเอกชนเพื่อให้มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่สำคัญในการสร้างโอกาสให้คนพิการได้เข้าถึงเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารที่

⁷⁴ กฎหมายว่าด้วยสื่อมวลชนแห่ง สปป.ลาว มาตรา 16 “พลเมืองลาวทุกคนมีสิทธิเสรีภาพทางด้านข้อมูลข่าวสารทางสื่อมวลชนดังนี้

(1) เข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพภายในหรือต่างประเทศสาระหน้ารัฐสาระบันเทิง และอื่น ๆ

(2) สนองข้อมูลข่าวสารให้สื่อมวลชนอย่างถูกต้อง ชัดเจน ทันการ และรับผิดชอบต่อหน้ากฎหมายเกี่ยวกับเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคนพิการ มาตรา 20 วรรค 6 “คนพิการมีสิทธิได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐตาม

Vietnamese law on persons with disabilities article 43:

(1) “The states encourage agencies, organization, enterprises and individuals operating in information technology to apply and develop information technology reserved for persons with disabilities

(2) Massmedia agencies have the responsibility to cover the material and spiritual life of person with disabilities.

Vietnam television station shall broadcast programs with Vietnamese subtitles and sign language for person with disabilities according to the regulations of The Minister of Information and communications.

⁷⁵ พระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ ศ 2550 มาตรา 34 วรรค 1 “นายจ้างหรือสถานประกอบการที่ไม่ได้รับคนพิการเข้าทำงาน ตามจำนวนที่กำหนด ตามมาตรา 33 ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 24 (5) ทั้งนี้ให้รัฐมนตรีว่าการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

Vietnamese Law on person with disability Article 33 (1) Employment for person with disabilities:

“The state shall create condition for persons with disabilities to have their working function rehabilitated, to receive free job advice, to be employed and perform jobs suitable to their health and characteristics.”

สำคัญที่สุดเวียดนามได้กำหนดในข้อ 2 วรรค 2 ว่า “โทรทัศน์ของเวียดนามจะต้องมีการออกอากาศรายงานภาคภาษามือ (Sigh Language) แก่คนพิการด้วยโดยอิงตามกฎหมายกระทรวงของรัฐมนตรีว่าการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารวาทออก

ผ่านการเปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงของสามประเทศไทย เวียดนาม กับ สปป.ลาว นั้นเห็นว่าไทย และเวียดนามมีความคล้ายคลึงกันในการกำหนดให้มีผู้สื่อข่าวรายงานทางโทรทัศน์โดยได้กำหนดวิธีการไว้ในกฎหมายกระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร แต่สำหรับ สปป.ลาว นั้นยังไม่ได้กำหนดแต่อย่างใดในการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวแก่คนพิการจึงเห็นว่าสมควรจะมีการปรับปรุงในการคุ้มครองสิทธิคนพิการในประเด็นดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม

4.2.1.5 การเข้าถึงวิชาชีพ

ในกฎหมายว่าด้วยแรงงานแห่ง สปป.ลาว ฉบับที่ใช้ปัจจุบันที่ได้ประกาศใช้มาตั้งแต่วันที่ 27 ธันวาคม ปี ค.ศ. 2006 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้บรรดาบริษัทรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ในสังคมให้มีบริบทพิเศษต่อการจ้างงานแก่คนพิการลาวแต่ผู้วิจัยสังเกตว่ากฎหมายที่กำหนดมีลักษณะทั่วไปบังคับไม่ได้ในสังคม คือกำหนดให้มีแล้ว แต่ถ้าไม่ปฏิบัติก็ยังไม่ถือว่าไม่ผิดกฎหมาย ถ้าไม่มีการปฏิบัติที่ขัดต่อเนื้อหาของกฎหมาย ดังนั้นจึงเห็นควรมีมาตรการเพิ่มเติมเพื่อใช้บังคับให้กฎหมายแรงงานเกิดความศักดิ์สิทธิ์ มากขึ้นทั้งเป็นการสร้างโอกาส และคุ้มครองสิทธิคนพิการให้เข้าถึงโอกาสในการทำงานที่แท้จริงตัวอย่าง กฎหมายไทย ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 34 ว่า “กรณีนายจ้างหรือสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานให้มีการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการกำหนดที่มีประโยชน์อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างโอกาสเข้าทำงานแก่คนพิการเพาะถ้าทุกองค์กรแรงงานในสังคมมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อคนพิการ ร่วมกันอีกทางหนึ่ง และไม่ปล่อยให้เป็นการละเลยของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทั้งจะเป็นการสร้างให้สังคมรับรู้เรื่องสิทธิในการเข้าถึงการทำงานภายใต้กฎหมายของคนพิการมากขึ้น

เวียดนามได้กำหนด การคุ้มครอง สิทธิ ในการเข้าถึงการทำงานในกฎหมายว่าด้วย คนพิการในหมวด ที่ 5 โดยกำหนดว่ารัฐจะต้องรับประกันการเข้าถึง การทำงานของคนพิการโดยการสร้างเงื่อนไขการให้คำปรึกษาทางด้านการหางานทำ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ และกำหนดให้องค์กรแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชนต้องรับเอาแรงงานที่เป็นคนพิการเข้าทำงานนอกจากนั้นในวรรค 5 มาตราดังกล่าวยังกำหนดให้องค์กรแรงงานจะต้องมีการจัดฝึกอบรมพิเศษแก่ผู้ใช้แรงงานที่พิการที่ตนได้รับไปนั้นให้เหมาะสมอย่างไรก็ตามในข้อกำหนดในกฎหมายเวียดนามนั้นถึงแม้ว่าจะกำหนด เนื้อหาที่หลากหลาย แต่ยังคงมีความคล้ายคลึงกับข้อกำหนดในกฎหมายแรงงานลาว คือ

กำหนดให้มีในกฎหมายแล้วแต่ไม่ปฏิบัติก็ถือว่าไม่ผิดเหมือนถ้าไม่ต่อต้านจึงยังไม่สามารถรับประกันได้ว่าแรงงานคนพิการจะเข้าถึงโอกาสในการทำงานได้จริงหรือไม่

โดยความเห็นส่วนตัว ต่อการวางมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิคนพิการ ให้เข้าถึงแรงงานของสามประเทศคือ สปป.ลาว ไทย และเวียดนามนั้นเห็นว่ามาตรการในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มาตรา 34 ว่า “กรณีนายจ้างหรือสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานให้มีการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของไยนั้นสมควรอย่างยิ่งที่ลาวสามารถนำไปปรับใช้เพื่อเป็นการสร้างความผิตชอบของสังคมต่อคนพิการในการเข้าถึงสิทธิของพวกเขอย่างแท้จริง

4.2.1.6 การคุ้มครองสมรรถภาพ และ พ้นฟู ด้านสาธารณสุข

การได้รับสิทธิในการคุ้มครองสมรรถภาพ และการฟื้นฟูทางการแพทย์⁷⁶ หรือด้านสาธารณสุขถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อคนพิการอย่างเหมาะสมดังนั้นการที่จะมีการฟื้นฟูให้ถูกวิธีนั้นจะต้องมีการนิยาม และจำแนกประเภทของคนพิการภายใต้กฎหมายให้ชัดเจนก่อน เพราะการแบ่งประเภทของความพิการภายใต้กฎหมายนั้นจะเป็นประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิประเภทอื่นด้วย เช่น สิทธิทางด้านการศึกษาเพราะถ้าเราทราบและเข้าใจแล้วว่าคนพิการประเภทนี้มีความพิการอย่างไรรัฐก็จะสามารถที่จะจัดหา และช่วยสนับสนุนให้คนพิการประเภทนั้นให้ได้เข้าเรียนให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายและความเป็นไปได้ของบุคคลเหล่านั้นที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงสาธารณสุขภายใต้กฎหมายของรัฐก็จะมีมาตรฐานด้วย

อีกมาตราหนึ่งของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ของ สปป.ลาว คือ มาตรา 32 กฎหมายว่าด้วยการอนามัย ป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพได้กำหนดให้มีการส่งเสริมสุขภาพผู้พิการเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปแต่ในกฎหมายดังกล่าวไม่ได้กำหนดวิธีการส่งเสริมแต่อย่างใดจึงมีคำถามว่า ถ้าคนพิการต้องการที่จะเข้าถึงสุขภาพแล้วจะทำให้พวกเขาเข้าถึงหรือไม่แล้วจะถือเอามาตรฐานใดมากล่าวยืนยันว่าพวกเขาเข้าถึงการส่งเสริมสุขภาพจากภาครัฐและสังคมเพราะคนพิการนั้นมีหลาย

⁷⁶ กฎหมายว่าด้วยอนามัยป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพแห่ง สปป. ลาว มาตรา 32 “การรักษาสุขภาพ ของผู้สูงอายุ และผู้พิการ:

(1) ผู้สูงอายุ และผู้พิการหมายถึงผู้ที่ มี เรี่ยวแรงกำลังลดน้อยลง และสุขภาพไม่สมบูรณ์ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด

(2) ครอบครัวยุทธการทางสังคมต้องได้เอาใจใส่ดูแลสุขภาพผู้สูงอายุผู้ที่มีคุณความดีต่อประเทศชาติ วีรชน นักรบแข่งขัน ผู้พิการ ด้วยการตรวจสุขภาพ การดูแลอย่างเหมาะสม สร้างเงื่อนไขให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ได้ดำรงชีพ และพักผ่อนอย่างเหมาะสมประกอบส่วนการทำงานเข้าในสังคม

ประเภทประเด็นปัญหาคือ พยาบาลที่เกี่ยวข้องจะรับรู้อาการป่วยของพวกเขาได้อย่างไรยกตัวอย่างคนเป็นไข้ หนูหนวก ตาบอด หรือเป็นคนพิการที่ครบตามอาการที่กล่าวมา

ในกฎหมายของไทยนั้นได้กำหนดในมาตรา 20 วรรค 1 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปี พ.ศ. 2550 ว่า “คนพิการมีสิทธิเข้าถึงการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการเพื่อปรับสภาพร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสุกกำหนด” และยังกำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2552 ในการแยกประเภทคนพิการออกเป็น 9 ประเภทเพื่อให้ง่ายในการคุ้มครองสิทธิแต่ละประเภทโดยเฉพาะการ เข้าถึงการคุ้มครองสิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ คือ

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลพิการซ้อน

ในกฎหมายเวียดนามนั้นได้กำหนดในกฎหมายว่าด้วยคนพิการในหมวดที่ 7 ว่าด้วยการรักษาสุขภาพซึ่งสาระสำคัญในกฎหมายมาตรานี้คือ รัฐจะต้องรับประกันว่าคนพิการจะต้องเข้าถึงการบริการทางการแพทย์ ที่เหมาะสมกับความพิการของพวกเขา นอกจากนี้ยังกำหนดเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ เช่น การศัลยกรรม การผ่าตัดกระดูก และข้อ การบูรณะและปรับฐานทางร่างกายแก่คนพิการอย่างเหมาะสม

จากการเปรียบเทียบปัญหาในการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายไทยกับเวียดนามในข้างต้นสามารถกล่าวได้ดังนี้

1. ไทยได้กำหนดมาตรการที่เห็นว่าเหมาะสมในการรับประกันการเข้าถึงสิทธิของคนพิการแต่ละประเภท เพราะได้กำหนดประเภทของคนพิการในกฎหมายอย่างชัดเจน

2. เวียดนามมีการกำหนดในกฎหมายว่าด้วยคนพิการเหมือนดังกับไทย นอกจากนี้ยังได้กำหนดเพิ่มเติมอีกเช่นมีการสัลยกรรม การผ่าตัดกระดูก และข้อดังนี้เป็นต้นอันเป็นการยืนยันว่าอย่างน้อยที่สุดในกฎหมายยังได้เห็นความสำคัญต่อการรักษาสุขภาพของผู้พิการ

4.2.2 วิธีการทางกฎหมาย

โดยผู้วิจัยเห็นว่าการคุ้มครองสิทธินั้นถือว่าเป็นความรับผิดชอบของรัฐโดยตรง และรัฐจะต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการปรับใช้ให้เกิดผลต่อคนพิการพร้อมนั้น มาตรการที่จะกำหนดนั้นต้องมีผลต่อสังคมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการรับประกันถึงความเด็ดขาดและแน่นอน เป็นไปตามพันธกรณีของประเทศชาติพึงต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ปี ค.ศ. 2006 ให้ได้ตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงซึ่งก่อนจะมีการออกกฎหมายนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการแก้ไขการดำเนินการทางกฎหมายด้วย 2 วิธีที่เห็นว่าเป็นไปได้คือ

4.2.2.1 การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก่อนจะมีการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายนักกฎหมายต้องพิจารณาเสมอถึงหลักทฤษฎีแห่งความเสมอภาค และหลักสิทธิเสรีภาพการดำรงชีวิตโดยอิสระของคนพิการ ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในบทที่ 2 ให้ชัดเจนและจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิทธิที่แท้จริงของคนพิการก่อนวิธีนี้เป็นวิธีที่อาจจะทำได้ยากกว่าเพราะการที่จะปรับปรุงกฎหมายแต่ละกฎหมายนั้นดูเหมือนจะทำให้เกิดความสับสนในการปรับปรุงกฎหมายโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพราะสิทธิของคนพิการการนั้นยังมีรายละเอียดอย่างมากนอกจากที่ได้เสนอในวิทยานิพนธ์ เช่น รายละเอียดของการคุ้มครองสิทธิคนพิการในกระบวนการยุติธรรมก็จะประกอบด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการดำเนินคดีทางอาญากระบวนการดำเนินคดีทางแพ่งกระบวนการดำเนินคดีทางการค้า ต่าง ๆ มากมายดังนั้นวิธีนี้ทำได้แต่ผู้วิจัยขอเสนอในแนวทางที่สองที่จะกล่าวต่อไปนี้จะทำได้และเกิดความละเอียดและไม่จำเป็นต้องไปปรับกฎหมายที่ยังเป็นปัญหาอยู่ กล่าวคือ เสนอให้ปรับปรุงรัฐธรรมนูญ มาตรา 35 คือ เพิ่มคำว่า “ความพิการ” (รายละเอียดการเพิ่มเติมจะเสนอในข้อเสนอแนะในบทที่ 5) เพื่อให้มีความชัดเจน และมีเนื้อหาสมเป็นแม่บทของกฎหมายทั้งปวง

4.2.2.2 การออกกฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการโดยเฉพาะ (Law on Persons with Disabilities)

ก่อนจะดำเนินในวิธีทางนี้จะต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะวิชาการทางกฎหมายของรัฐได้เรียนรู้ถึงสิทธิต่าง ๆ อย่างรอบด้านเพื่อไม่ให้เกิดมีปัญหาล่องลอยในการคุ้มครองสิทธิคนพิการของรัฐก่อนจะมีการร่างกฎหมายว่าด้วยสิทธิคนพิการเพราะไม่งั้นแล้วกฎหมายที่ร่างออกมาจะเป็นกฎหมายที่ไม่มีความสมบูรณ์ และรอบด้านซึ่งเห็นขอยกกรณีของไทยเป็นตัวอย่าง

ดังเช่น งานวิจัยของธีรนนท์ขาวเผือก⁷⁷ ศึกษาสภาพปัญหาหากกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2440 มาตรา 30 วรรค 3 ที่บัญญัติเรื่องการห้ามการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลซึ่งรวมถึงคนพิการแต่ยังไม่มี การออกกฎหมายเพื่อรับรองให้คนพิการได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกับบุคคลธรรมดาไว้โดยเฉพาะ ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติและเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการกรณีศึกษาเหล่านี้เป็นตัวอย่างที่ดี ที่ควรนำมาเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการทางกฎหมายของ สปป.ลาว คือ กำหนดเนื้อหาทางกฎหมายว่าด้วยคนพิการให้ชัดเจนเท่าที่จะทำได้เพื่อหลีกเลี่ยงการปรับปรุงแล้ว ปรับปรุงอีกเพื่อให้เกิดความชัดเจนในวิธีดังกล่าวนี้ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการดูงานจากภาคส่วน เกี่ยวข้องของต่างประเทศที่มีประสบการณ์ และมีบทเรียนในการคุ้มครองสิทธิคนพิการได้ดีภายใต้ กฎหมายของรัฐ เช่น ไทย เวียดนาม ที่เป็นประเทศบ้านพี่เมืองน้องกับสปป.ลาว มาแต่ยาวนาน

ผู้วิจัยเชื่ออย่างแน่วแน่ว่าการเรียนรู้จากประเทศที่มีการคุ้มครองคนพิการที่มี ความก้าวหน้าอยู่แล้วย่อมจะเกิดประโยชน์ในเชิงบวกแก่รัฐบาลของ สปป.ลาว อย่างแน่นอน

⁷⁷ ธีรนนท์ ขาวเผือก, การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ศึกษากรณีคน พิการ.

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

นับตั้งแต่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา เห็นได้ว่ารัฐได้พยายามในการออกบรรดากฎหมาย เพื่อให้ครอบคลุมในการคุ้มครองสิทธิของคนพิการอยู่ในหลายกฎหมาย อันเป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกและรับประกันในการได้รับสิทธิในแต่ละด้าน ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้รวมทั้งการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาคนพิการสากล ปี ค.ศ. 2006 โดย สปป.ลาว ได้เป็นภาคีในวันที่ 15 มกราคม ปี ค.ศ. 2008 อันเป็นการแสดงถึงการเอาใจใส่ของรัฐบาลต่อการคุ้มครองสิทธิคนพิการอย่างจริงจังในภาคพื้น และสากลด้วย อย่างไรก็ตามการออกมาตรการทางกฎหมายเหล่านั้นเมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับไทย และประเทศอื่น ๆ แล้วยังล้าหลังจำเป็นที่จะต้องได้ปรับปรุงกฎหมายและมาตรการเพิ่มเติมโดยภาครัฐ และควรได้รับการร่วมมือจากสังคมซึ่งสามารถได้ข้อสรุปคือ

ในส่วนแรกผู้วิจัยได้ยกให้เห็นถึงสภาพการคุ้มครองสิทธิของคนพิการ และในระดับสากลก็คือองค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ ได้ให้ความสำคัญกับคนพิการโดยเห็นได้จากปฏิญญาอาทิดา และอนุสัญญาต่าง ๆ ที่รับรองสิทธิและให้โอกาสแก่คนพิการ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ที่เกี่ยวกับคนพิการในหลายฉบับ ส่วนในประเทศ สปป.ลาว รัฐบาลก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคนพิการในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงได้กำหนดสิทธิของคนพิการในกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการดังกล่าว รวมทั้งการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 ด้วยเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของคนพิการในด้านต่าง ๆ ดังปรากฏในกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในรวมทั้งการออกคำรัฐของนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแต่งตั้งภาระบบทบาทของคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ (คชพก.) ในปี ค.ศ. 2009 และได้สร้างตั้งสมาคม และออกข้อกำหนดของสมาคมคนพิการแห่งชาติโดยคณะ (คชพก.) ดังกล่าว

การคุ้มครองทางด้านกฎหมายที่มีเหล่านั้น มันได้สะท้อนถึงความเอาใจใส่ต่อคนพิการของ สปป.ลาว มาอย่างช้านานถึงแม้ว่าการคุ้มครองสิทธิคนพิการทางด้านกฎหมายจะไม่ทั่วถึงก็ตาม ใน ส่วนต่อมาผู้วิจัยได้ยกให้เห็นถึงการคุ้มครองสิทธิคนพิการของประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนคือไทย เวียดนาม และบางประเทศในตะวันตก เช่น อเมริกา และประเทศในแถบยุโรปว่ามีลักษณะอย่างไร ซึ่งมันแสดงให้เห็นถึงการเข้าใจรายละเอียดของการคุ้มครองสิทธิคนพิการมากขึ้นอันเป็นจุดเริ่มต้นให้ แนวความคิดในการหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อรับประกันการคุ้มครองสิทธิ คนพิการได้ อย่างทั่วถึงอย่างไทย และเวียดนามที่ทั้งสองประเทศล้วนแต่เป็นภาคีของ นุสัญญาคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 ตลอดจนการเปรียบเทียบกฎหมายของไทยอย่างละเอียด และเวียดนามในส่วนใดส่วน หนึ่งเพราะเห็นว่าเป็นประเทศที่มีการคุ้มครองทางการเมืองและกฎหมายที่คล้ายกันที่สุดผู้วิจัยยัง ได้ ยกให้เห็นการคุ้มครองสิทธิแต่ละด้านที่ยังเป็นปัญหาทางกฎหมายของ สปป.ลาว รวมทั้งการสรุป ข้อสังเกตจากการเปรียบเทียบในแต่ละประเด็นอย่างมีความชัดเจน ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาทางด้าน กฎหมายของ สปป.ลาว ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการดังมีเนื้อหาโดยสังเขปคือปัญหาทางด้านการ แปลภาษาสำหรับคนพิการในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในการกำหนดข้อกฎหมายว่าด้วยผู้ แปลภาษาในการดำเนินคดีทางอาญาต่อคนพิการ ในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาแห่ง สปป. ลาว มาตรา 34, ปัญหาการที่รัฐบาลไม่ได้กำหนดในกฎหมายให้มีการสนับสนุน หรือ บังคับให้ สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกระดับให้มีการเตรียมอุปกรณ์สื่อการสอน รวมทั้ง บุคลากรให้กับนักศึกษาที่เป็นผู้พิการในกฎหมายว่าด้วยการศึกษา มาตรา 42 ปัญหา การเข้าถึง บริการสาธารณะอันเนื่องมาจากรัฐไม่ได้กำหนดให้องค์กรที่รับผิดชอบในการสร้างสถานที่ สาธารณะดำเนินการสร้างสถานที่เพื่อคนพิการ เช่น ห้องน้ำตามกฎหมายผังเมือง มาตรา 31 ปัญหา การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันเนื่องมาจากรัฐไม่ได้กำหนดให้ องค์กรสื่อมวลชนทั้งของรัฐ และ เอกชนให้มีการเผยแพร่เป็นภาษาสำหรับคนพิการตาม มาตรา 30 ปัญหาการเข้าถึงสิทธิทางวิชาชีพ ตามกฎหมายแรงงานโดยต้องมีการกำหนดมาตรการเพิ่มเติมนอกเหนือจากกฎหมายแรงงานใน มาตรา 16 แล้ว และปัญหาสุดท้ายที่ผู้วิจัยเห็นว่าต้องมีการแบ่งประเภทคนพิการภายใต้กฎหมายให้ ชัดเจนโดยให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นคนออก รวมทั้งควรปรับปรุงเพิ่มเติมในกฎหมายว่าด้วย อนามัยป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพในมาตรา 32 อีกด้วย และสุดท้ายผู้วิจัยได้เสนอแนะวิธีการ ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิคนพิการของรัฐบาลแห่ง สปป.ลาว ด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ ข้อกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการระหว่าง สปป.ลาว กับราชอาณาจักรไทย และประเทศสากลอื่น ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าคนพิการไม่ว่าจะมีสภาพความพิการฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมหรือระดับการศึกษาที่แตกต่างกันอย่างไรต่างก็ต้องการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขเยี่ยงบุคคลทั่วไปในสังคมของประเทศของตน แต่ความพิการของพวกเขาเป็นอุปสรรคสำคัญในการใช้ชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นความพิการตั้งแต่กำเนิดหรือความพิการที่เกิดขึ้นในภายหลังทั้ง ๆ ที่หากรัฐและสังคมให้การสนับสนุนและให้โอกาสแก่คนพิการพวกเขาก็มีความสามารถในการประกอบอาชีพสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระ และทำประโยชน์แก่สังคมได้ เช่นเดียวกับคนอื่นการแก้ไขปัญหาก็เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนทั่วไปและส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับนโยบายและด้านทัศนคติรัฐบาลควรจะดำเนินงานในด้านต่าง ๆ โดยยึดหลักกรรมมาภิบาล เจตนารมณ์ของกฎหมาย และวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ นั่นคือให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิและพัฒนาประเทศ สปป.ลาว ในปี ค.ศ. 2020

ดังนั้นเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ อย่างแท้จริงผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนา และรับประกันว่าคนพิการจะได้เข้าเข้าถึงสิทธิของตนในด้านต่าง ๆ ที่ยังเป็นปัญหาทางกฎหมาย ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหาคือคนพิการยังไม่ได้รับสิทธิและ โอกาสเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปดังนี้

5.2.1 การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การปรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นอีกหนึ่งในมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนของแต่ละมาตราของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิคนพิการในแต่ละสิทธิซึ่งจะต้องเริ่มปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเหล่านี้ คือ

5.2.1.1 ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทที่กฎหมายแต่ละอย่างที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามดังนั้นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในรัฐธรรมนูญมาตรา 35 นั้นจะมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งควรเพิ่มเติม คำว่า “ความพิการ” ใ้ในประโยคของรัฐธรรมนูญมาตรานี้ จะทำให้มีเนื้อหาที่เป็นต้นแบบให้กับกฎหมายแม่บททั้งหลาย ทำให้คนพิการมีความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปได้ภายใต้รัฐธรรมนูญ เพราะในปัจจุบันในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวที่กำหนดว่าทุกคนมีสิทธิเสมอภาคไม่จำแนกเพศ ฐานะทางสังคม การศึกษา หรือศาสนาเพียงเท่านั้นจึงสมควรเพิ่มเติมคำว่า “ความพิการ” ลงไปเพื่อเกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรม

5.2.1.2 ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา มาตรา 34 ว่าด้วยผู้แปลภาษาในการดำเนินคดี ควรเพิ่มเติมอีกหนึ่งวรรคโดยเพิ่มคำว่า “การแปลภาษานี้ยังหมายถึงการแปลภาษาของผู้พิการซึ่งศาล หรือตัวแทน หรือผู้ปกครองต้องมีการหาวิชาการศึกษาที่เห็นว่าเหมาะสมเพื่อให้เกิดความยุติธรรม เท่าเทียม และชัดเจนในการดำเนินคดีอย่างภาวะวิสัย” เพราะจะทำให้การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของคนพิการได้มีความชัดเจนทั้งในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางอาญาทางแพ่ง และ ทางการค้าต่าง ๆ ด้วย

5.2.1.3 ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษามาตรา 42 “โดยเพิ่มเติมในเงื่อนไขของครูให้มีคำว่ารัฐสนับสนุนให้ภาครัฐและเอกชน ต้องมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อการสอน และ ครูผู้สอน ให้กับนักศึกษาที่พิการที่มีความสามารถเข้าเรียนในสถานการศึกษาทุกชั้นนับแต่ชั้นประถมถึงมหาวิทยาลัย”

5.2.1.4 เพิ่มเติมในกฎหมายว่าด้วยผังเมือง มาตรา 31 เพื่อรับประกันว่าคนพิการได้เข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น ห้องน้ำ ทางเดิน อาคาร โดยเพิ่มเติมคำว่า “การสร้างสาธารณูปโภคนั้นต้องคำนึงถึงผู้พิการด้วยเช่นห้องน้ำ ทางเดิน สถานถานที่เพื่อคนพิการ” ดังนี้เป็นต้น

5.2.1.5 เพิ่มเติมกฎหมายมวลง มาตรา 30 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ขององค์กรสื่อมวลชน โดย เพิ่มคำว่า “รัฐสนับสนุนให้องค์กาสื่อมวลชน ทั้งของรัฐและเอกชนให้มีการตีพิมพ์ออกอากาศทางโทรทัศน์ ให้เป็นภาษาสื่อสาร เพื่อให้คนพิการ ได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การบันเทิง เช่น อักษร เบรลล์ ภาษามือ” เป็นต้น

5.2.1.6 เพิ่มเติมในกฎหมายแรงงานมาตรา 26 ว่า ในกรณีองค์การของรัฐหรือเอกชนที่ไม่ได้รับเอาคนพิการเข้าทำงานให้มีพันธะรับผิดชอบสมทบทุน 3 เปอร์เซ็นต์ของเงินเดือนขั้นต่ำของผู้ใช้แรงงานต่อเดือนเพื่อเป็นการส่งเสริมคนพิการมีโอกาสทางด้านการประกอบอาชีพแก่คนพิการ

5.2.1.7 เห็นสมควรให้ออกเป็นกฎกระทรวงสาธารณะสุขเกี่ยวกับการกำหนดประเภทของคนพิการให้ชัดเจน และเพิ่มเติมให้กำหนดถึงวิธีการเข้าถึงการบริการสาธารณะสุขตามกฎหมายว่าด้วยอนามัย ป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพ มาตรา 32 เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสเข้าถึงสิทธิทางด้านสาธารณะสุขรวมทั้งกิจกรรมทางสังคมเพื่อสุขภาพเช่นกีฬา ก็ต้องได้เพิ่มคำว่า “วิธีการของการเข้าถึงการรักษาสุขภาพ ” ให้มีในวรรค(3) มาตราดังกล่าวด้วย

5.2.2 การออกกฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการโดยเฉพาะ (Law on Persons with Disabilities)

วิธีนี้ถือว่าเป็นวิธีที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมตามสภาพของสากล และสอดคล้องกับ พันธกรณีของประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการสากลปี ค.ศ. 2006 สมควรจะต้องปฏิบัติอย่างยิ่งอีก

ทั้งในอีกไม่ช้าคือ ปี พ.ศ. 2558 ก็จะมีการเปิดประชาคมอาเซียน ย่อมมีการเปิดกว้างทางสังคม ซึ่งคนพิการก็จะเป็นส่วนหนึ่งในสังคม ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งกับวิธีทางนี้ คือออกกฎหมายว่าด้วยคนพิการลาวโดยเฉพาะเพื่อนำมาเป็นหลัก และมาตรการในการคุ้มครองสิทธิคนพิการลาวให้มีความชัดเจน และปฏิบัติได้โดยการทำการจะกำหนดกฎหมายดังกล่าวนี้ภาครัฐจำเป็นต้องมีการศึกษาแลกเปลี่ยนดูงานกับองค์กรคนพิการของต่างประเทศโดยเฉพาะภาครัฐที่เห็นว่าได้มีบทเรียนมาก่อนแล้วอย่างเช่น ไทย และเวียดนาม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนพิการของตนให้มีมาตรฐาน

5.2.3 ผู้วิจัยมีความเห็นว่ารัฐบาลควรปรับวิสัยทัศน์

โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคนพิการให้สามารถยืนหยัดและดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองมากขึ้น ไม่ใช่การสงเคราะห์แบบให้เปล่าด้วยความสงสารและเห็นใจเท่านั้นเพราะถ้านั้นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าแต่เพียงอย่างเดียว เช่น ให้เงินเบี้ยยังชีพคนพิการในสถานสงเคราะห์คนพิการที่ใดที่หนึ่งหรือให้เครื่องช่วยเหลือความพิการคนพิการก็ไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาให้มีชีวิตอย่างมีคุณภาพ และหากงบประมาณที่รัฐจัดสรรเพื่อช่วยคนพิการ หรือการช่วยเหลือจากองค์กรสากลต่าง ๆ หมดลงคนพิการก็จะไม่ได้รับการช่วยเหลืออีก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่ารัฐบาลควรมีนโยบายในการลงทุนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นคนพิการสิ่งที่คนพิการจะได้รับต้องเป็นสิทธิตามกฎหมายไม่ใช่สิ่งที่รัฐเป็นผู้หยิบยื่นให้รัฐบาลควรมีนโยบายต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายในการทำให้คนพิการสามารถทำงานช่วยเหลือตนเอง และดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองได้ หรือพึงพาผู้อื่นให้น้อยที่สุดนอกจากนี้รัฐควรจะมีงบประมาณ เบี้ยยังชีพคนพิการทุกคนในประเทศไม่เจาะจงเฉพาะแค่ความพิการที่เกิดจากความเสียสละเพื่อชาติเท่านั้นดังที่กระทำในปัจจุบัน หรือคนพิการที่สังกัดในสถานสงเคราะห์ใดหนึ่งแต่ยังต้องรวมถึงความพิการที่เกิดขึ้นจากสาเหตุอื่น ๆ และคนพิการที่อยู่ทุกขเขตในประเทศด้วยเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม คนพิการโดยส่วนใหญ่มักจะคิดว่าความพิการของตนเองนั้นเป็นปมด้อย หรือเป็นเรื่องที่คนอื่นจะดูถูกดูแคลนทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและขาดความกระตือรือร้นในการรับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การฟื้นฟูสมรรถภาพและการพัฒนาคนพิการเท่าที่ผ่านมาจึงไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร และต้องปลูกฝังให้คนพิการมีอุปนิสัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยตนเองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

5.2.4 รัฐบาลควรมีการเผยแพร่ข้อมูลทางด้านกฎหมาย อย่างจริงจัง

เพื่อให้คนพิการรับรู้ถึงสิทธิต่าง ๆ ของพวกเขาการขาดความรู้ทางกฎหมายของคนพิการทำให้คนพิการไม่เห็นความสำคัญของสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของตนเองที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

เช่น สิทธิทางกระบวนการยุติธรรม การศึกษาบริการสาธารณะ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การบันเทิง การประกอบอาชีพ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ กีฬา เป็นต้น ทำให้คนพิการไม่ได้รับสิทธิต่าง ๆ ที่คนสมรรถจะได้รับและไม่มีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองขึ้นมาได้ผู้วิจัยเห็นว่ารัฐบาลควรมีมาตรการในการร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการอย่างทั่วถึงแม้ว่าพวกเขาจะอาศัยอยู่ในชนบทที่ห่างไกลก็ตามเพราะหากรัฐบาลส่งเสริมให้คนพิการได้รับทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยทั่วถึงแล้วคนพิการจะเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของสิทธิของตนเองซึ่งจะส่งผลต่ออัตลักษณ์ของคนพิการทำให้พวกเขามองตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และไม่เป็นการแกล้งสังคมและครอบครัวด้วย

5.2.5 รัฐบาลควรส่งเสริมให้คนพิการมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมาย

ผ่านทางองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการด้วย เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าคนพิการย่อมเข้าใจปัญหาของตนเองมากกว่าผู้บัญญัติกฎหมายที่ไม่ได้เป็นคนพิการ หากคนพิการเองมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายก็จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของคนพิการได้ตรงจุดมากกว่าในปัจจุบันมีหลายองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องคนพิการแต่คนพิการส่วนมากมักไม่ทราบว่าสามารถเสนอกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคนพิการได้อย่างไร ทั้งนี้อาจเนื่องจากการขาดการประชาสัมพันธ์หรือการขาดความรู้ในส่วนของคนพิการเองผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีสุนัขกลางในการเสนอปัญหาและข้อร้องเรียนของคนพิการโดยผ่านทางศูนย์ข้อมูลทางโทรศัพท์เช่น (Call Center) รัฐบาลกำหนดให้มีหมายเลขพิเศษโดยเลือกหมายเลขใดหมายเลขหนึ่งที่เข้าใจง่าย เช่น 333 ดังนี้ เป็นต้น เพื่อรับการร้องเรียนไปถึงคณะกรรมการแห่งชาติ หรือ (ก.ช.พ.ก.) โดยตรงเพื่อให้การแก้ไขปัญหาคนพิการให้ได้รับประสิทธิผลอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญ คือสิทธิในด้านต่าง ๆ ของคนพิการตามที่ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบ สปป.ลาว กับราชอาณาจักรไทย และประเทศอื่น ๆ ไปเบื้องต้นนั้นมีบทบาทความสำคัญเป็นอย่างมากแต่ทัศนคติการมองคนพิการขององค์กรของรัฐ ของสังคม สถาบันการศึกษา องค์กรแรงงาน รวมทั้งประชาชนทั่วไปควรมองว่าคนพิการนั้นมีศักยภาพในการทำสิ่งเหล่านั้นเช่น การประกอบอาชีพ การศึกษา เท่าเทียมกับคนปกติเพียงแต่ ความพิการเป็นอุปสรรคของพวกเขา ดังนั้นควรหาสิ่งอำนวยความสะดวกและยอมเปิดโอกาสให้แก่คนพิการให้มีความเท่าเทียมกันกับคนปกติทั่วไปต่อประเด็นดังกล่าวรัฐจะต้องได้มีการดำเนินการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัดให้มีการลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายที่กำหนดวางออก ทั้งนี้เพื่อให้คนพิการนั้นมีสิทธิเท่าเทียมในสังคมอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยเชื่ออย่างแน่วแน่ว่าเมื่อคนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายอย่างรอบด้านแล้วย่อมทำให้พวกเขาได้รับ โอกาส จากสังคมซึ่งเล็งเห็นความสามารถและศักยภาพในการ

ทำงานการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมให้มีความก้าวหน้าแล้วย่อมเกิดผลดีต่อประเทศชาติได้ และแน่นอนคนพิการก็จะไม่เป็นภาระให้แก่ครอบครัว และสังคมอีกต่อไป

5.2.6 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้พบว่าการคุ้มครองสิทธิคนพิการนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบและรายละเอียดหลายด้านที่จะต้องทำความเข้าใจให้กระจ่างแจ้งรอบด้านดังนั้นประเด็นหลักที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงสิทธิขั้นพื้นฐานที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องควรมี และเห็นว่าควรได้รับการคุ้มครองโดยด่วนเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมรวมทั้งการคุ้มครองทางด้านกฎหมายของรัฐต่อคนพิการดังนั้นเพื่อให้สิทธิคนพิการได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริงและเกิดความเท่าเทียมนั้นผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจจะทำการศึกษเกี่ยวกับคนพิการศึกษาครั้งต่อไปในหัวข้อดังนี้ “สิทธิของคนพิการ (ยกเอาคนพิการประเภทใดหนึ่งเช่น ทางสติปัญญา ทางการมองเห็น เป็นต้น) ในการเข้าถึง (เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รับรู้กฎหมาย เรื่องการรักษาพยาบาล เรื่องการศึกษา เรื่องกระบวนการยุติธรรม เช่น การดำเนินคดีความแพ่ง คดีความทางอาญา การเข้าถึงกีฬา บันเทิง เป็นต้น)” ตัวอย่างเช่น “สิทธิของคนพิการทางสายตา ในการเข้าถึงการศึกษา” ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษเกี่ยวกับคนพิการได้รับการคุ้มครองอย่างรอบด้านเทียบเท่ากับบุคคลทั่วไปภายใต้กฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม

รายการอ้างอิง

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). *สาระสำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ*. นนทบุรี: กระทรวงฯ.
- กิตติยา รัตนกร. (2531). *คนพิการ: การสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพ*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2547). *หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2554). *หลักสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย: แนวความคิดและภาคปฏิบัติ*. จุฬานิติ, 8(1), 47-49. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2556, จาก www.senate.go.th/lawdatacenter/DATA/File/junniti/jul_8_1.pdf
- ชาติ ชัยเดชสุริยะ. (2549). *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- คาริน เจริญศิลป์. (2550). *การรับรู้กฎหมายและบทบาทของกฎหมายในการดำรงชีวิตของคนพิการ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- คำรณายกรัฐมนตรีแห่ง สปป.ลาว เลขที่ 18/นย ลงวันที่ 27 มกราคม 1995 ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อคนพิการ ค.ศ. 1995 (ภาษาลาว)
- คำรณายกรัฐมนตรีแห่ง สปป.ลาว เลขที่ 061/นย ลงวันที่ 6 มีนาคม 2009
- ธิดา โสมนันท์. (2549). *สิทธิเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2549*. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรนนท์ ขาวเผือก. (2542). *การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ศึกษากรณีคนพิการ*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ปริญญาวาดด้วยสิทธิของคนพิการ. (2550). สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2556, จาก http://www.law.cmu.ac.th/research/research_files/research_24_Chapter1.pdf

พชร สุขสุเมธ. (2525). ความพิการแต่กำเนิด. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ เรื่องการดูแลและป้องกันการพิการ (หน้า 15). 11 มิถุนายน 2525 ณ ห้องประชุมสารนิเทศ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรทิพย์ อัจฉรงค์. (2525). ความพิการแต่กำเนิด. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

พวงแก้ว กิจธรรม. (2531). เอกสารการสอนชุดวิชาการดูแลบุคคลพิการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์. (2554). รายงานการวิจัยเรื่องการแก้ไขกฎหมาย ที่กีดกันคนพิการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม: ศึกษากรณีกฎหมาย และระเบียบที่จำกัดสิทธิคนพิการในการประกอบอาชีพ. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

วิสูตร บุญญาพงษ์พันธ์. (2541). กฎหมายและการจำกัดสิทธิคนพิการในการมีงานทำ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.

วีระ โลจายะ. (2527). กฎหมายสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ: วิคตอรีพาท.

วันรุณี คมกฤต. (2531). เอกสารการสอนชุดวิชาการดูแลบุคคลพิการ. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สมพร เทพสิทธิ์า. (2542). ศักยภาพ สิทธิ และโอกาสของคนพิการ. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2553). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับอ้างอิง) (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: วิญญูชน

สุรรัตน์ ประจันปัจฉิก. (2554). สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคด้านการศึกษา เกี่ยวกับคนพิการ. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2556, จาก <http://www.naksit.org/hrlearning/index.php?>

อุดม รัฐอมฤต, นพนิตี สุริยะ และบรรเจิด สิงคะเนติ. (2544). *การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ: นานาสีพิมพ์.

Blaxter, M., *The meaning of disability Great Britain: The Chaucer Press*.

Bloy, M. (2002). *The 1601 Elizabethan poor law*. Retrieved July 25, 2013, from <http://www.victorianweb.org/history/poorlaw/elizpl.html>

Country profile on disability. (2002). *Lao People Democratic Republic*. Retrieved August 1, 2013, from [www.gwweb.jica.go.jp/km/FSubject0601.nsf/.../LaoPDR\(2002\).pdf/Page\(8,11.12.13.17.18.19.20.21\)](http://www.gwweb.jica.go.jp/km/FSubject0601.nsf/.../LaoPDR(2002).pdf/Page(8,11.12.13.17.18.19.20.21))

International Labor Organization (ILO). (2009). *Inclusion of people with disability in Lao people Democratic republic*. N.P.: n.p.

Schroeder, F. K.. (n.d.). *Braille bills: What are they and what do they mean?*. Retrieved August 1, 2013, from <http://www.blind.net/bg410005.htm> November 2013

Scipien, G. M. (n.d.). *Fetal malformations comprehensive nursing*. New York: McGraw-Hill.

United Nation. (n.d.). *Country report: Lao People Democratic Republic ESCAP*. Retrieved August 1, 2013, from <http://social.un.org/> file: PDF

United Nation. (1983). *World programme of action concerning disabled persons*. New York: Decade of Disabled Persons.

Vietnamese law on Disability. (n.d.). Retrieved August 1, 2013, from www.moj.gov.vn .File :PDF

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนพิการ” หมายความว่าบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคล

ทั่วไปทั้งนี้ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

“การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้นหรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการการส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิการสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภท ความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้องหรือบุคคลอื่นใด ที่รับผิดชอบหรืออุปการะคนพิการ

“ผู้ช่วยคนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิตทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการ

ท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทจำนวนเจ็ดคนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์การคนพิการนั้นและผู้ทรงคุณวุฒิอีกหกคนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการและให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย แผนหลักและโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวต้องคำนึงถึงพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ด้วย

(๒) ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๒๐ (๖) มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

(๓) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายหรือกฎหมายอื่นใดของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อคนพิการ

(๔) กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เงินอุดหนุน สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการต่างๆอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๕) วินิจฉัยและมีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

(๖) พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๗) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนระเบียบเกี่ยวกับการรับเงินการจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุนและการตัดหนี้เป็นสูญโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) จัดกิจกรรมหลักระดับชาติเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๕) อนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุนในส่วนที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน

(๑๐) กำหนดมาตรฐานให้การรับรองหรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือ องค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๗ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่ วันที่ได้รับแต่งตั้ง

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่งให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ใน ตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจาก ตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดย ประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) นายกรัฐมนตรีให้ออก

มาตรา ๙ ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้ นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ทั้งนี้ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ ในตำแหน่งให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทนถ้ารองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้มีการประชุมคณะกรรมการไม่น้อยกว่าปีละสามครั้ง

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เป็นการทั่วถึงให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตามประเภทความพิการคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัดและคณะอนุกรรมการอื่นเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

องค์ประกอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามและการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะตามวรรคหนึ่งให้มีคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๕ อย่างน้อยหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการ

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ให้มีสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติขึ้นเป็นส่วนราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีเลขาธิการซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบุคลากรของสำนักงาน

ให้เลขาธิการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งการแต่งตั้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

มาตรา ๑๓ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลส่วนราชการหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศในการดำเนินงานการทำงานร่วมกันในระดับนโยบายยุทธศาสตร์และแผนงานด้านคนพิการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๒) ดำเนินการศึกษาวเคราะห์ รวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการสถานการณ์ของคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อประโยชน์ต่อการป้องกัน การรักษาการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และจัดทำแผนงานวิเคราะห์ วิจัย ติดตามประเมินผลเสนอต่อคณะกรรมการ

(๓) จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๔) สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงานการสร้างเสริมความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการเพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการตลอดจนสนับสนุนและประสานงานให้หน่วยงานของรัฐจัดงบประมาณให้แก่องค์กรด้านคนพิการเพื่อดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือแจ้งให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในการปฏิบัติงานส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

มาตรา ๑๕ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนหรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการจะกระทำมิได้

การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นกระทำการที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรงแต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย

การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารัตประเพณีหรือประโยชน์สาธารณะสนับสนุนให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณีไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสองแต่ผู้กระทำการนั้นจะต้องจัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะทำได้

มาตรา ๑๖ คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามมาตรา ๑๕ มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การร้องขอตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจโดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินให้แก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและการวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ ในการใช้สิทธิตามมาตรา ๑๖ คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการอาจขอให้องค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนได้

การฟ้องคดีตามมาตรา ๑๖ วรรคสองไม่ว่าคนพิการเป็นผู้ฟ้องเองหรือองค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ฟ้องแทนให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๑๘ ให้สำนักงานเป็นสำนักงานทะเบียนกลางสำหรับคนพิการในกรุงเทพมหานคร โดยมีเลขาธิการเป็นนายทะเบียนกลางสำหรับจังหวัดอื่นให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนจังหวัดสำหรับคนพิการในจังหวัดของตนอีกหนึ่งหน้าที่หนึ่งโดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นนายทะเบียนจังหวัด

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๐ คนพิการอาจยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัดหรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คนพิการเป็นผู้เยาว์คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถหรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาลหรือผู้ดูแลคนพิการ แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอแทนก็ได้แต่ต้องนำหลักฐานว่าเป็นคนพิการไปแสดงต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัดแล้วแต่กรณีด้วย

การยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการและการออกบัตรการกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิการขอสิทธิของคนพิการและอายุบัตรประจำตัวคนพิการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๐ คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐดังต่อไปนี้

(๑) การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคมพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

(๒) การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไปหรือการศึกษาทางเลือกหรือการศึกษานอกระบบโดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกสื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

(๓) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

(๔) การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

(๕) การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมการพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตการช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทุนความว่าต่างแก้ต่างคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) ข้อมูลข่าวสารการสื่อสาร บริการโทรคมนาคมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารระยะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง

(๗) บริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) สิทธิที่จะนำสัตว์เลี้ยง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใดๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใดๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทางและการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องมืออุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

(๙) การจัดสวัสดิการเบี่ยงความพิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

(๑๐) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการหรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ผู้ช่วยคนพิการให้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าบริการค่าธรรมเนียมตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐในกรณีที่มิได้สถานสงเคราะห์เอกชนจัดที่อยู่อาศัยและสวัสดิการให้แล้วรัฐต้องจัดเงินอุดหนุนให้แก่สถานสงเคราะห์เอกชนนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับบริการให้คำปรึกษา แนะนำฝึกอบรมทักษะ การเลี้ยงดู การจัดการศึกษาการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำตลอดจนความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อให้พึ่งตนเองได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีตามที่กฎหมายกำหนด

องค์กรเอกชนที่จัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตรานี้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติเทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณีให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใดมีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น

มาตรา ๒๓ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการการส่งเสริมและการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการการศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการรวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการโดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

มาตรา ๒๔ กองทุนประกอบด้วย

(๑) ทรัพย์สิน สิทธิหนี้ เงินงบประมาณและรายได้ในกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการพ.ศ. ๒๕๓๔ ที่โอนมาตามมาตรา ๔๒

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้ให้รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของกองทุน
- (๔) เงินรายได้จากการออกสลากหรือที่ได้มาจากการจัดกิจกรรม
- (๕) เงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔
- (๖) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
- (๗) รายได้จากการขายการลงทุน หรือการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน
- (๘) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือนิติกรรม
- (๙) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่

กฎหมายกำหนด

- (๑๐) รายได้อื่น

เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่งไม่ต้องส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน

การบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเข้ากองทุนให้ผู้บริจคนำไปหักลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีได้ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานอนุกรรมการผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลางผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนเก้าคนในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์การคนพิการอย่างน้อยเจ็ดคนเป็นอนุกรรมการและให้เลขาธิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุนรวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุนการหาประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณานุมัติการจ่ายเงิน นุมัติโครงการ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่คณะกรรมการตามประเภทความพิการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการอื่นเสนอทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ ให้สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยได้รับเงินสนับสนุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการจากกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๘ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุนและการตัดหนี้เป็นสูญให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปีแล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๓๐ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนจำนวนเจ็ดคนประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเงินการประเมินผล และการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการซึ่งในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินผลจำนวนสองคนและคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๕ อย่างน้อยหนึ่งคนเป็นกรรมการ โดยมีรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นผู้แทนขององค์กรที่ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนนี้

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- (๒) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผลได้

มาตรา ๓๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ วรรคสามมาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุนตามมาตรา ๒๕ และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนตามมาตรา ๓๐ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐทั้งนี้ให้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

มาตรา ๓๔ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ (๕) ทั้งนี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่งแต่ไม่ได้ส่ง ส่งล่าช้าหรือส่งเงินไม่ครบถ้วนให้เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของจำนวนเงินที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนแล้วแต่กรณีทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หน่วยงานของรัฐนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการแทนก็ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๓๖ เลขาธิการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้อัยการทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งไม่ส่งเงินที่จะต้องส่งตามมาตรา ๓๔

การมีคำสั่งให้อัยการทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อต่อเมื่อได้ส่งคำเตือนเป็นหนังสือโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนำเงินส่งเข้ากองทุนหรือส่งเงินที่ค้างจ่ายภายในเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้รับหนังสือนั้นและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่จ่ายภายในเวลาที่กำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการอายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนดทั้งนี้ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวง เพื่อ

กำหนดลักษณะหรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะบริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่นให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

เจ้าของอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือผู้ให้บริการสาธารณะอื่น ซึ่งได้จัด อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือ ยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๘ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จ้างคนพิการเข้าทำงานมากกว่าร้อยละ หกสิบของลูกจ้างในสถานประกอบการนั้นโดยมีระยะเวลาจ้างเกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปี ภาษีใดมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ในปีภาษีนั้นทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๙ ให้สำนักงานมีอำนาจประกาศโฆษณาข้อมูลการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ต่อสาธารณะอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐจะพิจารณาให้สัมปทานการส่งเสริมการลงทุน การ ประกาศเกียรติคุณ สินเชื่อ รางวัล เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด แก่นายจ้างหรือ สถานประกอบการใดให้นำข้อมูลที่ได้ประกาศตามวรรคหนึ่งมาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๔๑ ให้ถือว่าบัตรประจำตัวคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคน พิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๒ ให้โอนบรรดาทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณและรายได้ที่ประกอบเป็น กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ไปเป็นของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้โอนงบประมาณและบุคลากรของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการสังกัดสำนักงาน ส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาไปเป็นของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

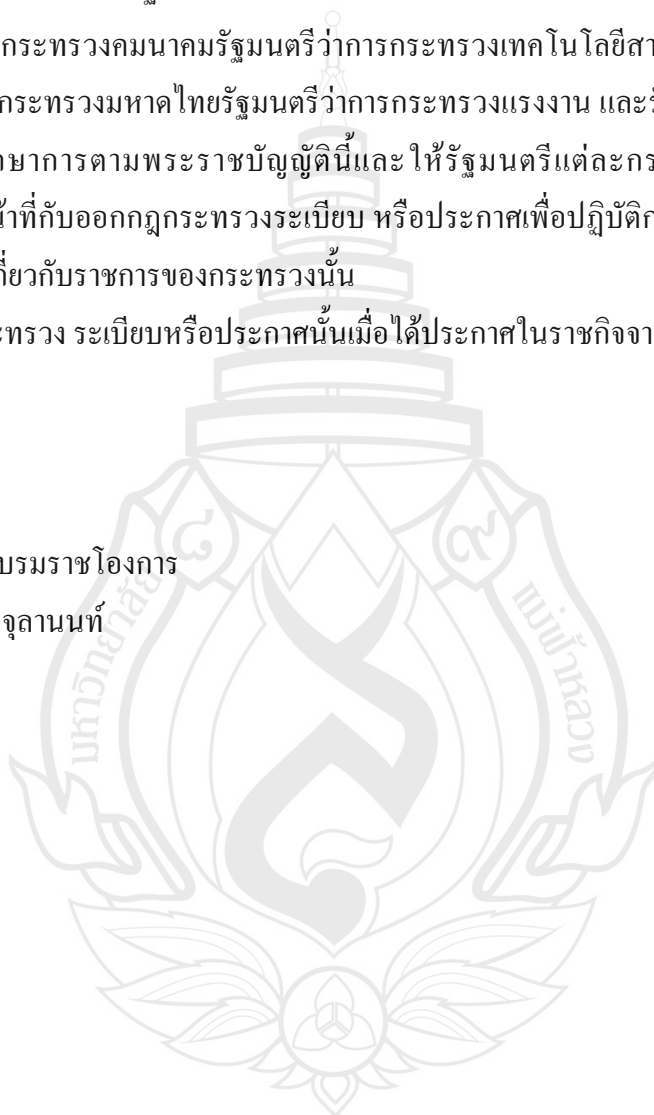
มาตรา ๔๓ ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตาม พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับทำหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ทั้งนี้ไม่เกินหนึ่ง ร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๔ ให้บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข

กฎหมายว่าด้วยคนพิการของเวียดนาม ฉบับภาษาอังกฤษ

Vietnamese Law on Person with Disability

THE NATIONAL ASSEMBLY

SOCIALIST REPUBLIC OF VIET NAM

Independence - Freedom – Happiness

No. 51/2010/QH12

Hanoi, June 17, 2010

LAW ON PERSONS WITH DISABILITIES

Pursuant to the 1992 Constitution of the Socialist Republic of Vietnam, which was amended and supplemented under Resolution No. 51/2001/QH10; The National Assembly promulgates the Law on Persons with Disabilities.

Chapter I

GENERAL PROVISIONS

Article 1. Scope of regulation

This Law provides the rights and obligations of persons with disabilities: and responsibilities of the State, families and society towards persons with disabilities.

Article 2. Interpretation of terms

In this Law, the terms below are construed as follows:

1. *Person with disabilities* means a person who is impaired in one or more body parts or suffers functional decline manifested in the form of disability which causes difficulties to his/her work, daily life and study.

2. *Stigma against persons with disabilities* means the attitude of disregarding or disrespecting persons with disabilities because of their impairments.

3. *Discrimination against persons with disabilities* means the act of shunning, refusing, maltreating, disparaging, showing prejudice against, or restricting the rights of, persons with disabilities because of their impairments.

4. *Integrative education* means a mode of education integrating persons with disabilities with persons without disabilities in educational institutions.

5. *Exclusive education* means a mode of education used exclusively for persons with disabilities in educational institutions.

6. *Semi-integrative education* means a mode of education combining integrative education with exclusive education for persons with disabilities in educational institutions.

7. *Living independently* means that persons with disabilities may decide by themselves on matters related to their own lives.

8. *Access* means that persons with disabilities may use public facilities, means of transport, information technology, cultural, sports, tourist and other suitable services so as to be able to integrate into the community.

Article 3. Forms and degrees of disability

1. Forms of disability include:

- a/ Physical disability;
- b/ Sensory disability;
- c/ Visual disability;
- d/ Mental and psychiatric disability;
- e/ Intellectual disability;
- f/ Other disabilities.

2. Persons with disabilities are classified by degree of disability as follows:

a/ Persons with exceptionally serious disabilities are those whose impairments render them unable to perform by themselves their personal daily-life activities;

b/ Persons with serious disabilities are those whose disabilities render them unable to perform some of their personal daily-life activities;

c/ Persons with mild disabilities are those who do not fall into the cases defined at Points a and b of this Clause.

3. The Government shall detail the forms and degrees of disability defined in this Article.

Article 4. Rights and obligations of persons with disabilities

1. Persons with disabilities are guaranteed the following rights:

a/ To participate on an equal basis in social activities;

b/ To live independently and integrate into the community;

c/ To enjoy exemption from or reduction of certain contributions to social activities;

d/ To be provided with healthcare, functional rehabilitation, education, vocational training, employment, legal assistance, access to public facilities, means of transport, information technology and cultural, sports, tourist and other services suitable to their forms and degrees of disability;

e/ Other rights provided by law.

2. Persons with disabilities shall perform civic obligations under law.

Article 5. State policies towards persons with disabilities

1. Annually, the State shall allocate budget funds for the implementation of policies on persons with disabilities.

2. Prevention and minimization of congenital disabilities, disabilities caused by injury or disease and other dangers of disability.

3. Social relief; support for persons with disabilities in healthcare, education, vocational training, employment, culture, sports, entertainment, access to public facilities and information

technology, participation in transport; prioritized implementation of social relief policies and support for children and elderly persons with disabilities.

4. Incorporation of policies on persons with disabilities into socio-economic development policies.

5. Creation of conditions for persons with disabilities to have orthopedic operations and functional rehabilitation; to surmount difficulties, live independently and integrate into the community.

6. Training and retraining of counselors and caretakers for persons with disabilities.

7. Encouragement of assistance activities for persons with disabilities.

8. Creation of conditions for the operation of organizations of persons with disabilities and organizations for persons with disabilities.

9. Commendation of agencies, organizations and individuals that make achievements and contributions in assisting persons with disabilities.

10. Strict punishment of agencies, organizations or individuals that violate this Law and relevant laws.

Article 6. Socialization of assistance activities for persons with disabilities

1. The State encourages organizations and individuals to invest in, provide aid and financial or technical assistance for orthopedic operations and functional rehabilitation, care for, education, vocational training, job creation and provision of other services to assist persons with disabilities.

2. Organizations or individuals investing in the construction of orthopedic and functional rehabilitation, nurturing, educational or vocational training establishments, job creation or establishments providing other services to assist persons with disabilities in enjoying socialization preference policies as prescribed by law.

Article 7. Responsibilities of agencies, organizations and individuals

1. Agencies and organizations shall, within the scope of their respective tasks and powers, care for, and protect the legitimate rights and interests of persons with disabilities.

2. The Vietnam Fatherland Front and its member organizations shall campaign for social assistance to persons with disabilities in access to social services and integration into the

community; to participate in and supervise the implementation of policies, laws and programs as well as projects to assist persons with disabilities.

3. All individuals shall respect, support and assist persons with disabilities.

Article 8. Responsibilities of families

1. Families shall educate and create conditions for family members to raise awareness about disability issues; apply measures to prevent and minimize congenital disability, disability caused by injury or disease and other dangers of disability.

2. Families of persons with disabilities shall:

a/ Protect, nurture and care for persons with disabilities;

b/ Create conditions for persons with disabilities to have healthcare and exercise their rights and perform their obligations:

c/ To respect opinions of persons with disabilities in deciding on matters related to their own lives and the families;

d/ To implement Clause 1 of this Article.

Article 9. Organizations of persons with disabilities, organizations for persons with disabilities

1. Organizations of persons with disabilities are social organizations set up and operating under law to represent the legitimate rights and interests of their members being persons with disabilities, to participate in the formulation and supervise the implementation of policies and law on persons with disabilities.

2. Organizations for persons with disabilities are social organizations set up and operating under law to carry out activities to assist persons with disabilities.

Article 10. Funds for assistance of persons with disabilities

1. Funds for assistance of persons with disabilities are charity social funds set up to mobilize resources to assist persons with disabilities.

2. Funds for assistance of persons with disabilities shall be formed from the following sources:

a/ Voluntary contributions and aid of domestic and foreign organizations and individuals;

b/ State budget supports;

c/ Other lawful revenues.

3. Funds for assistance of persons with disabilities shall be set up and operate under law.

Article 11. Vietnamese Day of Persons with Disabilities

April 18 every year is taken as Vietnam Day of Persons with Disabilities.

Article 12. International cooperation on persons with disabilities

1. International cooperation for persons with disabilities shall be carried out on the basis of respect for Vietnam's independence, sovereignty and territorial integrity, equality and in conformity with Vietnamese laws and international law.

2. International cooperation for persons with disabilities covers the following contents:

a/ Formulation and implementation of programs and projects on international cooperation for persons with disabilities;

b/ Participation in international organizations: conclusion, accession to and enforcement of treaties and international agreements concerning persons with disabilities;

c/ Exchange of information and experience on matters related to persons with disabilities.

Article 13. Information, communication education

1. Information, communication and education on disability issues aim to prevent and minimize disabilities; to raise awareness of and change attitudes and behaviors towards disability issues; to combat stigma and discrimination against persons with disabilities.

2. The contents of information, communication and education on disability issues include:

a/ Rights and obligations of persons with disabilities;

b/ The Party's line and policies as well as the State's laws on persons with disabilities;

c/ Responsibilities of agencies, organizations, individuals and families towards persons with disabilities;

d/ Causes of disability and measures to prevent and minimize disability;

e/ The fight against stigma and discrimination against persons with disabilities.

3. Information, communication and education on disability issues must ensure accuracy, clarity and practicality; and conform to cultural traditions and social ethics.

4. Responsibilities for information, communication and education on disability issues:

a/ Agencies and organizations are responsible for information, communication and education on disability issues within the ambit of their respective tasks and powers;

b/ People's Committees at all levels shall organize information, communication and education on disability issues to local people;

c/ Mass media agencies shall give priority to the volume and position on printed and electronic papers; the broadcasting time and time length for information, communication and education on disability issues on radio and television under regulations of the Minister of Information and Communications.

Article 14. Prohibited acts

1. Showing stigma or discrimination against persons with disabilities.

2. Infringing upon physical body, dignity, honor, property or legitimate rights and interests of persons with disabilities.

3. Enticing or forcing persons with disabilities to violate laws or social ethics.

4. Abusing persons with disabilities, organizations of persons with disabilities, organizations for persons with disabilities, images, personal information and status of persons with disabilities for personal profits or commission of violations.

5. Failing to perform or to fulfill the responsibility to nurture and take care of persons with disabilities by persons who have the responsibility to nurture and take care of persons with disabilities.

6. Obstructing the right of persons with disabilities to marriage or child adoption.

7. Being dishonest in determining the degrees of disability or granting disability certificates.

Chapter II

DISABILITY CERTIFICATION

Article 15. Responsibility to determine degrees of disability

1. Degrees of disability shall be determined by the Disability Degree Determination Council.
2. Degrees of disability shall be determined by the Medical Examination Council in the following cases:
 - a/ The Disability Degree Determination Council is unable to make conclusions on the degree of disability;
 - b/ The person with disabilities or his/her lawful representative disagrees with the conclusion on degree of disability made by the Disability Degree Determination Council.
 - c/ There is well-grounded evidence on the biased and inaccurate determination of the degree of disability by the Disability Degree Determination Council.
3. If the Medical Examination Council has already made a conclusion on the self-serving ability and the degree of working capacity loss, the degree of disability shall be determined under the Government's regulations.

Article 16. Disability Degree Determination Council

1. A Disability Degree Determination Council shall be established by the Chairman of the People's Committee of a commune, ward or township (below referred collectively as the commune level).
2. A Disability Degree Determination Council is composed of the following members:
 - a/ The chairperson of the commune-level People's Committee as its President;
 - b/ The head of the commune-level health station;
 - c/ The commune official in charge of labor, war invalids and social affairs;
 - d/ The heads or deputy heads of the commune-level Vietnam Fatherland Front Committee, Women's Union, Youth Union and War Veterans' Associations;

e/ The head of the commune-level organization of persons with disabilities in the locality in which such organization exists.

3. The Council President shall organize and preside over activities of the Council. The Council shall work on the principle of collectivism. A Council meeting is valid only when it is attended by at least two-thirds of its members. The Councils' conclusion shall be adopted by vote of majority; if the votes are split equal, the opinion of the Council President is decisive. Conclusions shall be made in writing by the Council and signed by its President.

4. The Disability Degree Determination Council shall make decisions independently and are answerable to law for the truthfulness of the determination of the degree of disability.

5. The Minister of Labor, War Invalids and Social Affairs shall guide the operation of a Disability Degree Determination Council.

Article 17. Methods of determining degrees of disability

1. The determination of degrees of disability defined in Clause 1, Article 15 of this Law is carried out by the method of direct observation of persons with disabilities through their simple activities of serving their personal daily-life, the use of a set of questions under medical and social criteria and other simple methods to conclude on the degree of disability of each person.

The Minister of Labor, War Invalids and Social Affairs shall assume the prime responsibility for, and coordinate with the Minister of Health and the Minister of Education and Training in, detailing this Clause.

2. The Minister of Health shall assume the prime responsibility for, and coordinate with the Minister of Education and Training in, detailing the determination of degrees of disability for cases defined in Clause 2, Article 15 of this Law.

Article 18. Procedures for determination of degrees of disability

1. When wishing to determine of the degree of disability, persons with disabilities or their lawful representatives shall file applications with the commune-level People's Committees of the localities in which persons with disabilities reside.

2. Within 30 days after the receipt of an application for determination of the degree of disability, the chairman of the commune-level People's Committee shall convene the Disability

Degree Determination Council and send a notice of the time for determination of the degree of disability to the person with disabilities or his/ her lawful representative.

3. The Disability Degree Determination Council shall determine the degree of disability, compile a dossier on disability degree determination and make conclusion.

4. Within 5 working days after the issue of the conclusion by the Disability Degree Determination Council, the chairman of the commune-level People's Committee shall post up and publicize the conclusion of the Disability Degree Determination Council and issue a disability certificate.

5. The Minister of Labor, War Invalids and Social Affairs shall detail the order, procedures and dossiers of disability degree determination defined in this Article.

Article 19. Disability certificates

1. A disability certificate contains the following basic contents:

- a/ Full name, birth date and sex of the person with disabilities;
- b/ Place of residence of the person with disabilities;
- c/ Type of disability;
- d/ Degree of disability.

2. The disability certificate takes effect after it is signed by the chairman of the commune-level People's Committee.

3. The Minister of Labor, War Invalids and Social Affairs shall provide for the change, re-issuance and withdrawal of disability certificates.

Article 20. Re-determination of the degree of disability

1. Re-determination of the degree of disability shall be conducted upon request of the person with disabilities or his/her lawful representative when occurs an event which changes the degree of disability.

2. The order of, and procedures for, re-determining the degree of disability and granting a disability certificate comply with Articles 18 and 19 of this Law.

Chapter III

HEALTHCARE

Article 21. Primary healthcare at places of residence

1. Commune-level health stations shall:

a/ Apply various forms of propagation, education and popularization of general knowledge of healthcare and disability prevention and minimization; guide persons with disabilities in methods of disease prevention, healthcare and functional rehabilitation;

b/ Compile dossiers for health monitoring and management of persons with disabilities;

c/ Give medical examination and treatment as suitable to their professional scope to persons with disabilities.

2. The fund for materialization of Points a and b, Clause 1 of this Article shall be provided from the state budget.

Article 22. Medical examination and treatment

1. The State guarantees that persons with disabilities have access to medical examination and treatment as well as appropriate medical services.

2. Persons with disabilities are entitled to health insurance under the law on health insurance.

3. Families of persons with disabilities shall create favorable conditions for such persons to receive medical examination and treatment.

4. A person with disabilities who suffers a mental disease, being in the state of incitement or depression, having the idea and/or act of committing suicide or posing danger to other persons, shall be provided with supports in daily-life allowance, travel and hospitalization expenses in the period of compulsory treatment at medical examination and treatment establishments.

5. Organizations and individuals are encouraged to provide medical examination and treatment as support to persons with disabilities.

Article 23. Responsibilities of medical examination and treatment establishments

1. To apply appropriate medical examination and treatment measures to persons with disabilities.
2. To prioritize medical examination and treatment for persons with exceptionally serious disabilities, persons with serious disabilities as well as children, elderly persons and pregnant women with disabilities in accordance with the law on medical examination and treatment.
3. To advise on prevention and early detection of disability; determine congenital disability in infants in order to apply appropriate measures for treatment, orthopedic operations and functional rehabilitation.
4. To renovate and upgrade physical foundations for medical examination and treatment which are not yet accessible to persons with disabilities.

Article 24. Orthopedic and functional rehabilitation establishments

1. Orthopedic and functional rehabilitation establishments are those which provide orthopedic operations and functional rehabilitation services for persons with disabilities.
2. Orthopedic and functional rehabilitation establishments include:
 - a/ Orthopedic and functional rehabilitation institutes;
 - b/ Orthopedic and functional rehabilitation centers;
 - c/ Convalescence and functional rehabilitation hospitals;
 - d/ Functional rehabilitation departments of medical examination and treatment establishments;
 - e/ Functional rehabilitation sections of social relief centers;
 - f/ Other establishments.

The setting up and operation of orthopedic and functional rehabilitation establishments comply with law.

The State shall invest in the construction of physical and technical foundations of public orthopedic and functional rehabilitation facilities.

Article 25. Community-based functional rehabilitation

Community-based functional rehabilitation means a measure to be implemented at communities with a view to transferring knowledge on disability, rehabilitation skills and positive attitudes to persons with disabilities, their families and communities in order to create equality in opportunity and community integration for persons with disabilities.

Persons with disabilities shall be given conditions and supports for community-based functional rehabilitation.

Families of persons with disabilities shall create favorable conditions for such persons to have community-based functional rehabilitation.

Orthopedic and functional rehabilitation establishments shall participate in guiding professional activities of community-based functional rehabilitation.

People's Committees at all levels shall formulate and realize programs on community-based functional rehabilitation; and create conditions for agencies, organizations and individuals to organize or participate in community-based functional rehabilitation activities.

Article 26. Scientific research, training of experts and technicians, manufacture of equipment for persons with disabilities

The State shall provide funding supports under projects for agencies or organizations conducting scientific researches in persons with disabilities and training orthopedic and functional rehabilitation experts and technicians.

Establishments manufacturing orthopedic instruments, functional rehabilitation facilities and equipment for daily-life activities, learning and work of persons with disabilities are entitled to concessional loans and tax exemption or reduction under law.

Orthopedic instruments, facilities and equipment for functional rehabilitation, daily-life activities, study and work of persons with disabilities, which come from non-refundable aid programs or projects or are donated by foreign organizations and individuals, are entitled to tax exemption or reduction under the tax law.

Chapter IV

EDUCATION

Article 27. Education for persons with disabilities

The State shall create conditions for persons with disabilities to study in conformity with their own needs and capabilities.

Persons with disabilities may be admitted to school at ages higher than the ages prescribed for general education; are given priority in enrolment; are entitled to exemption from or reduction of certain study subjects or educational contents and activities beyond their personal capabilities and to exemption from or reduction of school fees, training expenses and other contributions: and are considered for provision of scholarships and learning equipment.

Persons with disabilities shall be provided with equipment and materials in support of their exclusive learning in case of necessity; persons with sensory disabilities may have their learning in sign language, persons with visual disabilities may have their learning in Braille under the national standards.

The Minister of Education and Training shall assume the prime responsibility for, and coordinate with the Minister of Labor, War Invalids and Social Affairs and the Minister of Finance in, detailing Clause 2 of this Article.

Article 28. Modes of education applicable to persons with disabilities

1. Education applicable to persons with disabilities includes integrative education, semi-integrative education and exclusive education.

2. Integrative education is the main mode of education for persons with disabilities.

Semi-integrative education and exclusive education will be implemented if conditions for persons with disabilities to study by integrative education are not yet fully met.

3. Persons with disabilities, their parents or guardians shall opt for modes of education suitable to the personal development of persons with disabilities. Families shall create favorable

conditions and opportunities for their members with disabilities to study and develop according to their personal capabilities.

The State encourages persons with disabilities to learn by the mode of integrative education.

Article 29. Teachers, education administrators and education support personnel

1. Teachers and education administrators participating in the education of persons with disabilities and personnel supporting the education of persons with disabilities shall be trained and updated in profession and skills to meet the requirements of education of persons with disabilities.

2. Teachers and education administrators participating in the education of persons with disabilities and personnel supporting the education of persons with disabilities are entitled to allowances and incentives under the Government's regulations.

Article 30. Responsibilities of educational institutions

1. To ensure teaching and learning conditions suitable to persons with disabilities, to be disallowed to refuse admission of persons with disabilities in contravention of law.

2. To renovate and upgrade physical teaching and learning foundations which fail to meet the conditions on access by persons with disabilities.

Article 31. Integrative education development support centers

1. Integrative education development support centers are establishments which provide teaching and learning programs, equipment, documents as well as education consultancy services and support, or organize education, suitable to the characters and circumstances of persons with disabilities.

2. Integrative education development support centers have the following tasks:

a/ To detect disabilities so as to advise on the selection of appropriate modes of education;

b/ To take early intervention measures at communities so as to opt for appropriate modes of education for persons with disabilities:

c/ To provide psychological, health, educational and vocational consultancy in order to select appropriate modes of education;

d/ To support persons with disabilities in families, at educational institutions and communities;

e/ To provide peculiar teaching and learning programs, equipment and documents suitable to every form and degree of disability.

3. The establishment and operation of integrative education development support centers must satisfy the following conditions:

a/ Having material foundations, equipment and support services suitable to the characteristics of persons with disabilities;

b/ Having the contingent of cadres, teachers and education-supporting personnel with professional qualifications suitable to various modes of education applicable to persons with disabilities;

c/ Having education and retraining programs and counseling materials suitable to various modes of education applicable to persons with disabilities.

4. Chairpersons of provincial-level People's Committees shall establish or license the establishment of integrative education development support centers.

5. The Minister of Education and Training shall assume the prime responsibility for, and coordinate with the Minister of Labor, War Invalids and Social Affairs in, specifying the conditions for establishment and operation of integrative education development support centers defined in Clause 3 of this Article.

Chapter V

VOCATIONAL TRAINING AND EMPLOYMENT

Article 32. Vocational training for persons with disabilities

1. The State ensures that persons with disabilities are provided with free advice on vocational training, job selection and learning according to their capability and ability on an equal basis like other persons.

2. Vocational training establishments shall issue diplomas and certificates and recognize trained jobs when persons with disabilities finish their training programs and fully satisfy the conditions prescribed by heads of state agencies managing vocational training.

3. Vocational training establishments which organize vocational training for persons with disabilities must meet the conditions on vocational training for persons with disabilities and are entitled to preferential policies under law.

4. Persons with disabilities who are vocational trainees and teachers providing vocational training to persons with disabilities are entitled to regimes and policies prescribed by law.

Article 33. Employment for persons with disabilities

1. The State shall create conditions for persons with disabilities to have their working functions rehabilitated, to receive free job advice, to be employed and perform jobs suitable to their health and characteristics.

2. Agencies, organizations, enterprises and individuals may neither refuse to recruit persons with disabilities who fully satisfy the recruitment conditions nor set recruitment criteria in violation of law in order to restrict working opportunities of persons with disabilities.

3. Agencies, organizations, enterprises and individuals employing persons with disabilities shall, depending on their specific conditions, arrange jobs and ensure the working conditions and environment suitable to these persons.

4. Agencies, organizations, enterprises and individuals employing persons with disabilities shall comply with the labor law concerning employees with disabilities.

5. Job placement organizations shall provide vocational training and job advice as well as job recommendation for persons with disabilities.

6. Self-employed persons with disabilities or households creating jobs for persons with disabilities may borrow loans at preferential interest rates for production and business activities and to be guided in production, technology transfer and receive support in product sales according to regulations of the Government.

Article 34. Production and business establishments employing many persons with disabilities

Production and business establishments which employ persons with disabilities accounting for 30% or more of their total employees may receive supports for improvement of their working conditions and environment suitable to persons with disabilities; be exempt from enterprise income tax; borrow loans at preferential interest rates under production and business development projects; receive priority in land, ground and water surface lease and be exempt from rents of land, ground and water surface to serve production and business activities in proportion to the percentage of employees with disabilities, the degree of their disabilities and the size of enterprises.

Article 35. Policies for recruitment of persons with disabilities

1. The State encourages agencies, organizations and enterprises to employ persons with disabilities. Enterprises employing many persons with disabilities are entitled to preferential policies provided in Article 34 of this Law.

2. The Government shall detail policies of encouraging agencies, organizations and enterprises to employ persons with disabilities under Clause 1 of this Article.

Chapter VI

CULTURE, PHYSICAL TRAINING SPORTS, ENTERTAINMENT AND TOURISM

Article 36. Cultural, physical training, sport, entertainment and tourist activities for persons with disabilities

1. The State shall provide supports for cultural, physical training, sport, entertainment and tourist activities suitable to the characteristics of persons with disabilities; create conditions for persons with disabilities to enjoy culture, physical training, sports, entertainment and tourism.

2. Persons with exceptionally serious disabilities are entitled to exemption from, and persons with serious disabilities are entitled to reduction of, ticket prices and service charges when using a number of cultural, physical training, sport, entertainment and tourist services according to the Government's regulations.

3. The State and society shall create conditions for persons with disabilities to develop their talent and gift in culture, arts and sports; to participate in art creation and performances as well as sport practices and competitions.

4. The State shall provide supports for activities of designing, manufacturing and producing instruments and equipment used in cultural and sport activities: encourage agencies, organizations and individuals to design, manufacture and produce equipment for use in cultural, physical training, sport, entertainment and tourist activities suitable to persons with disabilities.

Article 37. Organization of cultural, physical training, sport, entertainment and tourist activities of persons with disabilities

1. Cultural, physical training, sport, entertainment and tourist activities of persons with disabilities will be incorporated into community cultural life and organized in diverse forms, meeting their cultural, physical training, sport, entertainment and tourism demands.

2. National sport games and competitions and art performance competitions of persons with disabilities shall be organized in conformity with the characteristics and needs of persons with disabilities and socio-economic conditions.

Article 38. Responsibilities of cultural, physical training, sport, entertainment and tourist establishments

1. To invest in physical foundations as well as supporting facilities and create favorable conditions for persons with disabilities to participate in cultural, physical training, sport, entertainment and tourist activities; arrange personnel, means and instruments to help persons with disabilities when organizing cultural, physical training, sport, entertainment and tourist activities.

2. To improve, upgrade physical foundations which fail to satisfy the conditions on access by persons with disabilities.

3. Instruments, facilities and equipment for cultural, physical training, sport, entertainment and tourist activities of persons with disabilities must ensure safety and convenience and be suitable to the characteristics of persons with disabilities.

Chapter VII

**CONDOMINIUMS, PUBLIC WORKS, TRANSPORTATION,
INFORMATION TECHNOLOGY AND COMMUNICATION**

Article 39. Condominiums and public works

1. The approval of designs, construction and check-and-takeover of new constructions, renovation and upgrading of condominiums, offices and technical and social infrastructure facilities must comply with national technical standards on construction in order to ensure access by persons with disabilities.

2. Condominiums, offices and public technical and social infrastructure facilities built before the effective date of this Law which fail to meet the conditions on access by persons with

disabilities shall be improved and upgraded to meet these conditions according to the schedule defined in Article 40 of this Law.

Article 40. Schedules for improvement of condominiums and public works

1. By January 1, 2020, the following public works must satisfy the conditions on access by persons with disabilities:

- a/ Offices of the agencies;
- b/ Railway stations, car terminals and ports;
- c/ Medical examination and treatment establishments;
- d/ Educational and vocational training establishments;
- e/ Cultural, physical training and sport works.

2. By January 1, 2025, all condominiums offices, public technical infrastructures and social infrastructure facilities other than those defined in Clause 1 of this Article must satisfy the conditions on access by persons with disabilities.

3. The Government shall detail the implementation of the schedules for improvement of each type of works defined in Clauses 1 and 2 of this Article.

Article 41. Movement of persons with disabilities

1. Personal vehicles of persons with disabilities, when moving on the road, must satisfy national technical standards and be suitable to their health conditions. With regard to personal vehicles requiring driver licenses, persons with disabilities shall be trained in driving and granted driver licenses.

2. Persons with disabilities, when using means of mass transit, may use supporting facilities or rendered corresponding assistance: and carry along appropriate means or supporting facilities and be exempt from charges there for.

3. Persons with exceptionally serious disabilities and persons with serious disabilities are entitled to exemption from or reduction of fares or service charges when using certain means of mass transit under the Government's regulations.

4. Persons with disabilities are given priority in ticket purchase, assisted and arranged for convenient seats when using means of mass transit.

Article 42. Means of mass transit

1. Means of mass transit must be built with priority seats for persons with disabilities; with instruments that allow convenient mounting and dismounting or render assistance suitable to the characteristics of persons with disabilities.

2. Means of mass transit to be accessible by persons with disabilities must satisfy national technical standards on accessible transportation promulgated by competent state agencies.

3. Mass transit units shall invest in and arrange means up to technical standards on accessible transportation on transport routes according to the rates prescribed by the Government in each period.

4. Produced or imported means of mass transit satisfying national technical standards on accessible transportation are entitled to tax exemption or reduction under tax law.

Article 43. Information technology and communication

1. The State encourages agencies, organizations, enterprises and individuals operating in information technology to apply and develop information technology reserved for persons with disabilities.

2. Mass media agencies have the responsibility to cover the material and spiritual life of persons with disabilities.

Vietnam Television Station shall broadcast programs with Vietnamese subtitles and sign language for persons with disabilities according to regulations of the Minister of Information and Communications.

3. The State shall adopt policies on tax exemption and reduction, concessional loans and other supports for research into, manufacture or production of equipment, provision of services and supply of equipment to enable persons with disabilities to access information technology and communication: and support the collection, compilation and publication of documents printed in Braille for persons with visual disabilities, reading documents for persons with sensory and intellectual disabilities

Chapter VIII

SOCIAL RELIEF

Article 44. Monthly social allowances and care-taking fund supports

1. Entitled to monthly social allowance are:

a/ Persons with exceptionally serious disabilities, except for the cases defined in Article 45 of this Law;

b/ Persons with serious disabilities.

2. Entitled to monthly care-taking fund supports are:

a/ Families of persons with exceptionally serious disabilities that are directly nurturing and taking care of these persons;

b/ Persons who undertake to nurture and take care of persons with exceptionally serious disabilities;

c/ Persons with disabilities defined in Clause 1 of this Article, who are pregnant or nursing children under 36 months old.

Persons with disabilities defined at Clause 1 of this Article, who are children or elderly are entitled to allowances higher than others of the, same degree of disability.

The monthly social allowance level and monthly care-taking fund support level for each type of beneficiary under this Article shall be set by the Government.

Article 45. Nurture of persons with disabilities in social-relief establishments

1. Persons with exceptionally serious disabilities without anyone to support or without ability to take care of themselves shall be admitted to social-relief establishments.

2. The State shall provide social relief centers with funds for nurturing persons with disabilities defined in Clause 1 of this Article, including:

a/ Monthly nurturing allowance:

b/ Procurement of personal articles and utensils for daily-life activities;

- c/ Purchase of health insurance;
- d/ Purchase of common curative medicines;
- c/ Purchase of instruments and facilities for functional rehabilitation;
- f/ Funeral upon death;
- g/ Monthly personal hygiene for women with disabilities.

3. The Government shall prescribe the monthly nurturing allowance and funding levels defined at Clause 2 of this Article.

Article 46. Funeral expenses

Persons with disabilities on monthly allowance will be provided with funeral expenses support upon their death. The Government shall set funeral expense support levels.

Article 47. Establishments taking care of persons with disabilities

1. Establishments taking care of persons with disabilities are those which nurture and provide consultancy services and assistance to persons with disabilities.

2. Establishments taking care of persons with disabilities include:

- a/ Social relief centers;
- b/ Service establishments to support persons with disabilities;
- c/ Centers to support persons with disabilities who live independently;
- d/ Other establishments taking care of persons with disabilities-

3. The Government shall prescribe the conditions for the setting up, operation and dissolution of establishments taking care of persons with disabilities.

4. The State invests material foundations and provides operating funds for public establishments taking care of persons with disabilities.

Article 48. Responsibilities of establishments taking care of persons with disabilities

1. To meet the conditions on operation of establishments taking care of persons with disabilities; to fully satisfy standards on nurture, consultancy service and assistance for persons with disabilities corresponding to each type of establishment.

2. To improve and upgrade physical foundations which fail to meet the conditions on access by persons with disabilities.

Chapter IX

RESPONSIBILITIES OF STATE AGENCIES IN CHARGE OF AFFAIRS RELATED TO PERSONS WITH DISABILITIES

Article 49. State management agencies in charge of affairs related to persons with disabilities

1. The Government shall perform the unified state management of affairs related to persons with disabilities.

2. The Ministry of Labor, War Invalids and Social Affairs is answerable to the Government for performing the function of state management of affairs related to persons with disabilities.

3. Ministries and ministerial-level agencies shall, within the ambit of their tasks and powers, coordinate with the Ministry of Labor, War Invalids and Social Affairs in performing the state management of affairs related to persons with disabilities.

4. People's Committees at all levels shall, within the ambit of their tasks and powers, perform the state management of affairs related to persons with disabilities.

Article 50. Responsibilities of ministries, ministerial-level agencies and People's Committees at all levels

1. The Ministry of Labor, War Invalids and Social Affairs has the following responsibilities:

a/ To formulate and submit to competent agencies for promulgation or promulgate according to its competence legal documents, programs, schemes and plans on activities related to persons with disabilities;

b/ To assume the prime responsibility for, and coordinate with other ministries, ministerial-level agencies and provincial-People's Committees in, materializing legal documents on persons with disabilities; and programs, schemes and plans on affairs related to their activities;

c/ To formulate and submit to the Government for promulgation procedures, dossiers, time and processes for settlement of the social allowance regime and funeral expense regime; the process of. procedures for, and dossiers on, admission of, and conditions on cease of nurturing and taking care of persons with disabilities in establishments taking care of these persons;

d/ To formulate and submit to the Government for promulgation regulations on regimes and policies applicable to persons engaged in activities related to persons with disabilities; cadres, public servants, caretakers, functional rehabilitation personnel and full-time cadres of organizations of persons with disabilities;

e/ To provide for professional standards applicable to cadres, public servants and personnel taking care of persons with disabilities in establishment taking care of persons with disabilities;

f/ To professionally train cadres, public servants and personnel engaged in activities related to persons with disabilities and caretakers of persons with disabilities at families, communities and establishments taking care of persons with disabilities;

g/ To formulate and implement programs to raising awareness of persons with disabilities and on activities related to these persons;

h/ To examine and inspect the implementation of the law on persons with disabilities:

i/ To effect international cooperation on persons with disabilities;

j/ To formulate and submit to the Prime Minister for approval schemes on assistance to persons with disabilities;

k/ To conduct surveys, statistics, to build and manage databases and information and periodically publicize reports on persons with disabilities:

l/ To plan and manage the system of orthopedic and functional rehabilitation establishments as well as establishments taking care of persons with disabilities under their management.

2. The Ministry of Health has the following responsibilities:

- a/ To perform the state management of healthcare for persons with disabilities;
- b/ To assume the prime responsibility for, and coordinate with the Ministry of Labor, War Invalids and Social Affairs in, specifying activities of functional rehabilitation for persons with disabilities; training in functional rehabilitation; implementing programs on disability prevention; and guiding community-based functional rehabilitation for persons with disabilities.

3. The Ministry of Education and Training has the following responsibilities:

- a/ To perform the state management of education for persons with disabilities;
- b/ To provide national standards on sign language and Braille for persons with disabilities;
- c/ To plan the system of exclusive educational institutions for persons with disabilities and the system of integrative education development support centers;
- d/ To train teachers and education support personnel, to compile curricula, documents, syllabuses and textbooks applicable to students with disabilities; to direct the research into, production and supply of, teaching equipment suitable to each form and degree of disability;
- e/ To assume the prime responsibility for, and coordinate with the Ministry of Labor, War Invalids and Social Affairs and the Ministry of Health in, implementing special education programs for children with disabilities.

4. The Ministry of Culture, Sports and Tourism shall perform the state management of cultural, sports, entertainment and tourist activities for persons with disabilities; and direct, guide and organize activities to raise the cultural and spiritual life of persons with disabilities.

5. The Ministry of Construction shall assume the prime responsibility for, and coordinate with relevant ministries and ministerial-level agencies in, promulgating, guiding and organizing the application of national technical standards on construction of condominiums, offices, technical and social infrastructure facilities meeting the conditions on access by persons with disabilities.

6. The Ministry of Transport shall assume the prime responsibility for, and coordinate with relevant ministries and ministerial-level agencies in, promulgating, guiding and organizing the application of national technical standards on transport infrastructure, supporting facilities and priority policies for persons with disabilities in mass transit.

7. The Ministry of Information and Communications shall promulgate, guide and organize the application of, national technical standards on access to information for persons with disabilities; direct and guide mass media agencies to propagate and disseminate policies and law on persons with disabilities.

8. The Ministry of Science and Technology shall assume the prime responsibility for, and coordinate with relevant ministries and ministerial-level agencies in, promulgating, guiding and organizing the realization of regulations on promotion of research into, production and application of products to support persons with disabilities.

9. The Ministry of Finance shall allocate budgets for the materialization of policies, programs, schemes and projects on assistance to persons with disabilities and allocate budget for investigations, surveys and statistics on persons with disabilities under the state budget law.

10. The Ministry of Planning and Investment shall appraise and approve state-invested projects on care for, nurturing of, orthopedic operations and functional rehabilitation for, persons with disabilities; and assume the prime responsibility for, and coordinate with the Ministry of Labor, War Invalids and Social Affairs in, conducting investigations, surveys and statistics on persons with disabilities.

11. People's Committees at all levels shall, within the ambit of their tasks and powers, perform the state management of activities related to persons with disabilities: incorporate activities related to persons with disabilities into local social-economic development plans; ensure conditions for persons with disabilities to exercise their rights and fulfill their obligations and responsibilities; create conditions for organizations and individuals assisting persons with disabilities.

Chapter X

IMPLEMENTATION PROVISIONS

Article 51. Application of law

1. Persons with disabilities currently enjoying preferential policies towards people with meritorious services to the revolution or currently enjoying pensions or monthly social allowances are not entitled to the policies defined in Clause 1, Article 44 of this Law, but may enjoy the policies prescribed in this Law if the law on people with meritorious services to the revolution or the law on social insurance has not so provided for.

2. Persons with disabilities entitled to various policies on assistance to social relief beneficiaries of the same category may enjoy only one policy of highest assistance.

3. Persons with disabilities currently enjoying the regime of nurture and care at social relief centers before this Law takes effect may enjoy continued nurture and care at these social relief centers under Clause 2, Article 45 of this Law.

Article 52. Effect

1. This Law takes effect on January 1, 2011.

2. The 1998 Ordinance on Persons with Disabilities ceases to be effective on the effective date of this Law.

Article 53. Implementation detailing and guidance

This Law was passed on June 17, 2010, by the XIIth National Assembly of the Socialist Republic of Vietnam at its 7th session. –

CHAIRMAN OF THE NATIONAL

ASSEMBLY

Nguyen Phu Trong

The Convention on the rights of persons with Disabilities 2006

Preamble

The States Parties to the present Convention,

a. Recalling the principles proclaimed in the Charter of the United Nations which recognize the inherent dignity and worth and the equal and inalienable rights of all members of the human family as the foundation of freedom, justice and peace in the world,

b. Recognizing that the United Nations, in the Universal Declaration of Human Rights and in the International Covenants on Human Rights, has proclaimed and agreed that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind,

c. Reaffirming the universality, indivisibility, interdependence and interrelatedness of all human rights and fundamental freedoms and the need for persons with disabilities to be guaranteed their full enjoyment without discrimination,

d. Recalling the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, the Convention on the Rights of the Child, and the International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families,

e. Recognizing that disability is an evolving concept and that disability results from the interaction between persons with impairments and attitudinal and environmental barriers that hinders their full and effective participation in society on an equal basis with others,

f. Recognizing the importance of the principles and policy guidelines contained in the World Programme of Action concerning Disabled Persons and in the Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities in influencing the promotion, formulation and evaluation of the policies, plans, programmes and actions at the national, regional and international levels to further equalize opportunities for persons with disabilities,

g. Emphasizing the importance of mainstreaming disability issues as an integral part of relevant strategies of sustainable development,

h. Recognizing also that discrimination against any person on the basis of disability is a violation of the inherent dignity and worth of the human person,

i. Recognizing further the diversity of persons with disabilities,

j. Recognizing the need to promote and protect the human rights of all persons with disabilities, including those who require more intensive support,

k. Concerned that, despite these various instruments and undertakings, persons with disabilities continue to face barriers in their participation as equal members of society and violations of their human rights in all parts of the world,

l. Recognizing the importance of international cooperation for improving the living conditions of persons with disabilities in every country, particularly in developing countries,

m. Recognizing the valued existing and potential contributions made by persons with disabilities to the overall well-being and diversity of their communities, and that the promotion of the full enjoyment by persons with disabilities of their human rights and fundamental freedoms and of full participation by persons with disabilities will result in their enhanced sense of belonging and in significant advances in the human, social and economic development of society and the eradication of poverty,

n. Recognizing the importance for persons with disabilities of their individual autonomy and independence, including the freedom to make their own choices,

o. Considering that persons with disabilities should have the opportunity to be actively involved in decision-making processes about policies and programmes, including those directly concerning them,

p. Concerned about the difficult conditions faced by persons with disabilities who are subject to multiple or aggravated forms of discrimination on the basis of race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic, indigenous or social origin, property, birth, age or other status,

q. Recognizing that women and girls with disabilities are often at greater risk, both within and outside the home of violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation,

r. Recognizing that children with disabilities should have full enjoyment of all human rights and fundamental freedoms on an equal basis with other children, and recalling obligations to that end undertaken by States Parties to the Convention on the Rights of the Child,

s. Emphasizing the need to incorporate a gender perspective in all efforts to promote the full enjoyment of human rights and fundamental freedoms by persons with disabilities,

t. Highlighting the fact that the majority of persons with disabilities live in conditions of poverty, and in this regard recognizing the critical need to address the negative impact of poverty on persons with disabilities,

u. Bearing in mind that conditions of peace and security based on full respect for the purposes and principles contained in the Charter of the United Nations and observance of applicable human rights instruments are indispensable for the full protection of persons with disabilities, in particular during armed conflicts and foreign occupation,

v. Recognizing the importance of accessibility to the physical, social, economic and cultural environment, to health and education and to information and communication, in enabling persons with disabilities to fully enjoy all human rights and fundamental freedoms,

w. Realizing that the individual, having duties to other individuals and to the community to which he or she belongs, is under a responsibility to strive for the promotion and observance of the rights recognized in the International Bill of Human Rights,

x. Convinced that the family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State, and that persons with disabilities and their family members should receive the necessary protection and assistance to enable families to contribute towards the full and equal enjoyment of the rights of persons with disabilities,

y. Convinced that a comprehensive and integral international convention to promote and protect the rights and dignity of persons with disabilities will make a significant contribution to redressing the profound social disadvantage of persons with disabilities and promote their participation in the civil, political, economic, social and cultural spheres with equal opportunities, in both developing and developed countries,

Have agreed as follows:

Article 1 - Purpose

The purpose of the present Convention is to promote, protect and ensure the full and equal enjoyment of all human rights and fundamental freedoms by all persons with disabilities, and to promote respect for their inherent dignity.

Persons with disabilities include those who have long-term physical, mental, intellectual or sensory impairments which in interaction with various barriers may hinder their full and effective participation in society on an equal basis with others.

Article 2 - Definitions

For the purposes of the present Convention:

- "Communication" includes languages, display of text, Braille, tactile communication, large print, accessible multimedia as well as written, audio, plain-language, human-reader and augmentative and alternative modes, means and formats of communication, including accessible information and communication technology;
- "Language" includes spoken and signed languages and other forms of non spoken languages;
- "Discrimination on the basis of disability" means any distinction, exclusion or restriction on the basis of disability which has the purpose or effect of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise, on an equal basis with others, of all human rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural, civil or any other field. It includes all forms of discrimination, including denial of reasonable accommodation;
- "Reasonable accommodation" means necessary and appropriate modification and adjustments not imposing a disproportionate or undue burden, where needed in a particular case, to ensure to persons with disabilities the enjoyment or exercise on an equal basis with others of all human rights and fundamental freedoms;
- "Universal design" means the design of products, environments, programmes and services to be usable by all people, to the greatest extent possible, without the need for adaptation

or specialized design. “Universal design” shall not exclude assistive devices for particular groups of persons with disabilities where this is needed.

Article 3 - General principles

The principles of the present Convention shall be:

- a. Respect for inherent dignity, individual autonomy including the freedom to make one's own choices, and independence of persons;
- b. Non-discrimination;
- c. Full and effective participation and inclusion in society;
- d. Respect for difference and acceptance of persons with disabilities as part of human diversity and humanity;
- e. Equality of opportunity;
- f. Accessibility;
- g. Equality between men and women;
- h. Respect for the evolving capacities of children with disabilities and respect for the right of children with disabilities to preserve their identities.

Article 4 - General obligations

1. States Parties undertake to ensure and promote the full realization of all human rights and fundamental freedoms for all persons with disabilities without discrimination of any kind on the basis of disability. To this end, States Parties undertake:

- a. To adopt all appropriate legislative, administrative and other measures for the implementation of the rights recognized in the present Convention;
- b. To take all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices that constitute discrimination against persons with disabilities;
- c. To take into account the protection and promotion of the human rights of persons with disabilities in all policies and programmes;

d. To refrain from engaging in any act or practice that is inconsistent with the present Convention and to ensure that public authorities and institutions act in conformity with the present Convention;

e. To take all appropriate measures to eliminate discrimination on the basis of disability by any person, organization or private enterprise;

f. To undertake or promote research and development of universally designed goods, services, equipment and facilities, as defined in article 2 of the present Convention, which should require the minimum possible adaptation and the least cost to meet the specific needs of a person with disabilities, to promote their availability and use, and to promote universal design in the development of standards and guidelines;

g. To undertake or promote research and development of, and to promote the availability and use of new technologies, including information and communications technologies, mobility aids, devices and assistive technologies, suitable for persons with disabilities, giving priority to technologies at an affordable cost;

h. To provide accessible information to persons with disabilities about mobility aids, devices and assistive technologies, including new technologies, as well as other forms of assistance, support services and facilities;

i. To promote the training of professionals and staff working with persons with disabilities in the rights recognized in this Convention so as to better provide the assistance and services guaranteed by those rights.

2. With regard to economic, social and cultural rights, each State Party undertakes to take measures to the maximum of its available resources and, where needed, within the framework of international cooperation, with a view to achieving progressively the full realization of these rights, without prejudice to those obligations contained in the present Convention that are immediately applicable according to international law.

3. In the development and implementation of legislation and policies to implement the present Convention, and in other decision-making processes concerning issues relating to persons with disabilities, States Parties shall closely consult with and actively involve persons with disabilities, including children with disabilities, through their representative organizations.

4. Nothing in the present Convention shall affect any provisions which are more conducive to the realization of the rights of persons with disabilities and which may be contained in the law of a State Party or international law in force for that State. There shall be no restriction upon or derogation from any of the human rights and fundamental freedoms recognized or existing in any State Party to the present Convention pursuant to law, conventions, regulation or custom on the pretext that the present Convention does not recognize such rights or freedoms or that it recognizes them to a lesser extent.

5. The provisions of the present Convention shall extend to all parts of federal states without any limitations or exceptions.

Article 5 - Equality and non-discrimination

1. States Parties recognize that all persons are equal before and under the law and are entitled without any discrimination to the equal protection and equal benefit of the law.

2. States Parties shall prohibit all discrimination on the basis of disability and guarantee to persons with disabilities equal and effective legal protection against discrimination on all grounds.

3. In order to promote equality and eliminate discrimination, States Parties shall take all appropriate steps to ensure that reasonable accommodation is provided.

4. Specific measures which are necessary to accelerate or achieve de facto equality of persons with disabilities shall not be considered discrimination under the terms of the present Convention.

Article 6 - Women with disabilities

1. States Parties recognize that women and girls with disabilities are subject to multiple discrimination, and in this regard shall take measures to ensure the full and equal enjoyment by them of all human rights and fundamental freedoms.

2. States Parties shall take all appropriate measures to ensure the full development, advancement and empowerment of women, for the purpose of guaranteeing them the exercise and enjoyment of the human rights and fundamental freedoms set out in the present Convention.

Article 7 - Children with disabilities

1. States Parties shall take all necessary measures to ensure the full enjoyment by children with disabilities of all human rights and fundamental freedoms on an equal basis with other children.

2. In all actions concerning children with disabilities, the best interests of the child shall be a primary consideration.

3. States Parties shall ensure that children with disabilities have the right to express their views freely on all matters affecting them, their views being given due weight in accordance with their age and maturity, on an equal basis with other children, and to be provided with disability and age-appropriate assistance to realize that right.

Article 8 - Awareness-raising

1. States Parties undertake to adopt immediate, effective and appropriate measures:

a. To raise awareness throughout society, including at the family level, regarding persons with disabilities, and to foster respect for the rights and dignity of persons with disabilities;

b. To combat stereotypes, prejudices and harmful practices relating to persons with disabilities, including those based on sex and age, in all areas of life;

c. To promote awareness of the capabilities and contributions of persons with disabilities.

Measures to this end include:

a. Initiating and maintaining effective public awareness campaigns designed:

i. To nurture receptiveness to the rights of persons with disabilities;

ii. To promote positive perceptions and greater social awareness towards persons with disabilities;

iii. To promote recognition of the skills, merits and abilities of persons with disabilities, and of their contributions to the workplace and the labour market;

b. Fostering at all levels of the education system, including in all children from an early age, an attitude of respect for the rights of persons with disabilities;

c. Encouraging all organs of the media to portray persons with disabilities in a manner consistent with the purpose of the present Convention;

d. Promoting awareness-training programmes regarding persons with disabilities and the rights of persons with disabilities.

Article 9 - Accessibility

1. To enable persons with disabilities to live independently and participate fully in all aspects of life, States Parties shall take appropriate measures to ensure to persons with disabilities access, on an equal basis with others, to the physical environment, to transportation, to information and communications, including information and communications technologies and systems, and to other facilities and services open or provided to the public, both in urban and in rural areas. These measures, which shall include the identification and elimination of obstacles and barriers to accessibility, shall apply to, inter alia:

a. Buildings, roads, transportation and other indoor and outdoor facilities, including schools, housing, medical facilities and workplaces;

b. Information, communications and other services, including electronic services and emergency services.

2. States Parties shall also take appropriate measures to:

a. Develop, promulgate and monitor the implementation of minimum standards and guidelines for the accessibility of facilities and services open or provided to the public;

b. Ensure that private entities that offer facilities and services which are open or provided to the public take into account all aspects of accessibility for persons with disabilities;

c. Provide training for stakeholders on accessibility issues facing persons with disabilities;

d. Provide in buildings and other facilities open to the public signage in Braille and in easy to read and understand forms;

e. Provide forms of live assistance and intermediaries, including guides, readers and professional sign language interpreters, to facilitate accessibility to buildings and other facilities open to the public;

f. Promote other appropriate forms of assistance and support to persons with disabilities to ensure their access to information;

g. Promote access for persons with disabilities to new information and communications technologies and systems, including the Internet;

h. Promote the design, development, production and distribution of accessible information and communications technologies and systems at an early stage, so that these technologies and systems become accessible at minimum cost.

Article 10 - Right to life

States Parties reaffirm that every human being has the inherent right to life and shall take all necessary measures to ensure its effective enjoyment by persons with disabilities on an equal basis with others.

Article 11 - Situations of risk and humanitarian emergencies

States Parties shall take, in accordance with their obligations under international law, including international humanitarian law and international human rights law, all necessary measures to ensure the protection and safety of persons with disabilities in situations of risk, including situations of armed conflict, humanitarian emergencies and the occurrence of natural disasters.

Article 12 - Equal recognition before the law

1. States Parties reaffirm that persons with disabilities have the right to recognition everywhere as persons before the law.

2. States Parties shall recognize that persons with disabilities enjoy legal capacity on an equal basis with others in all aspects of life.

3. States Parties shall take appropriate measures to provide access by persons with disabilities to the support they may require in exercising their legal capacity.

4. States Parties shall ensure that all measures that relate to the exercise of legal capacity provide for appropriate and effective safeguards to prevent abuse in accordance with international human rights law. Such safeguards shall ensure that measures relating to the exercise of legal capacity respect the rights, will and preferences of the person, are free of conflict of interest and undue influence, are proportional and tailored to the person's circumstances, apply for the shortest time possible and are subject to regular review by a competent, independent and impartial

authority or judicial body. The safeguards shall be proportional to the degree to which such measures affect the person's rights and interests.

5. Subject to the provisions of this article, States Parties shall take all appropriate and effective measures to ensure the equal right of persons with disabilities to own or inherit property, to control their own financial affairs and to have equal access to bank loans, mortgages and other forms of financial credit, and shall ensure that persons with disabilities are not arbitrarily deprived of their property.

Article 13 - Access to justice

1. States Parties shall ensure effective access to justice for persons with disabilities on an equal basis with others, including through the provision of procedural and age-appropriate accommodations, in order to facilitate their effective role as direct and indirect participants, including as witnesses, in all legal proceedings, including at investigative and other preliminary stages.

2. In order to help to ensure effective access to justice for persons with disabilities, States Parties shall promote appropriate training for those working in the field of administration of justice, including police and prison staff.

Article 14 - Liberty and security of the person

1. States Parties shall ensure that persons with disabilities, on an equal basis with others:

- a. Enjoy the right to liberty and security of person;
- b. Are not deprived of their liberty unlawfully or arbitrarily, and that any deprivation of liberty is in conformity with the law, and that the existence of a disability shall in no case justify a deprivation of liberty.

2. States Parties shall ensure that if persons with disabilities are deprived of their liberty through any process, they are, on an equal basis with others, entitled to guarantees in accordance with international human rights law and shall be treated in compliance with the objectives and principles of this Convention

Article 15 - Freedom from torture or cruel, inhuman or degrading treatment or punishment

1. No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. In particular, no one shall be subjected without his or her free consent to medical or scientific experimentation.

2. States Parties shall take all effective legislative, administrative, judicial or other measures to prevent persons with disabilities, on an equal basis with others, from being subjected to torture or cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

Article 16 - Freedom from exploitation, violence and abuse

1. States Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social, educational and other measures to protect persons with disabilities, both within and outside the home, from all forms of exploitation, violence and abuse, including their gender-based aspects.

2. States Parties shall also take all appropriate measures to prevent all forms of exploitation, violence and abuse by ensuring, inter alia, appropriate forms of gender- and age-sensitive assistance and support for persons with disabilities and their families and caregivers, including through the provision of information and education on how to avoid, recognize and report instances of exploitation, violence and abuse. States Parties shall ensure that protection services are age-, gender- and disability-sensitive.

3. In order to prevent the occurrence of all forms of exploitation, violence and abuse, States Parties shall ensure that all facilities and programmes designed to serve persons with disabilities are effectively monitored by independent authorities.

4. States Parties shall take all appropriate measures to promote the physical, cognitive and psychological recovery, rehabilitation and social reintegration of persons with disabilities who become victims of any form of exploitation, violence or abuse, including through the provision of protection services. Such recovery and reintegration shall take place in an environment that fosters the health, welfare, self-respect, dignity and autonomy of the person and takes into account gender- and age-specific needs.

5. States Parties shall put in place effective legislation and policies, including women- and child-focused legislation and policies, to ensure that instances of exploitation, violence and

abuse against persons with disabilities are identified, investigated and, where appropriate, prosecuted.

Article 17 - Protecting the integrity of the person

Every person with disabilities has a right to respect for his or her physical and mental integrity on an equal basis with others.

Article 18 - Liberty of movement and nationality

1. States Parties shall recognize the rights of persons with disabilities to liberty of movement, to freedom to choose their residence and to a nationality, on an equal basis with others, including by ensuring that persons with disabilities:

- a. Have the right to acquire and change a nationality and are not deprived of their nationality arbitrarily or on the basis of disability;
- b. Are not deprived, on the basis of disability, of their ability to obtain, possess and utilize documentation of their nationality or other documentation of identification, or to utilize relevant processes such as immigration proceedings, that may be needed to facilitate exercise of the right to liberty of movement;
- c. Are free to leave any country, including their own;
- d. Are not deprived, arbitrarily or on the basis of disability, of the right to enter their own country.

2. Children with disabilities shall be registered immediately after birth and shall have the right from birth to a name, the right to acquire a nationality and, as far as possible, the right to know and be cared for by their parents.

Article 19 - Living independently and being included in the community

States Parties to this Convention recognize the equal right of all persons with disabilities to live in the community, with choices equal to others, and shall take effective and appropriate measures to facilitate full enjoyment by persons with disabilities of this right and their full inclusion and participation in the community, including by ensuring that:

- a. Persons with disabilities have the opportunity to choose their place of residence and where and with whom they live on an equal basis with others and are not obliged to live in a particular living arrangement;
- b. Persons with disabilities have access to a range of in-home, residential and other community support services, including personal assistance necessary to support living and inclusion in the community, and to prevent isolation or segregation from the community;
- c. Community services and facilities for the general population are available on an equal basis to persons with disabilities and are responsive to their needs.

Article 20 - Personal mobility

States Parties shall take effective measures to ensure personal mobility with the greatest possible independence for persons with disabilities, including by:

- a. Facilitating the personal mobility of persons with disabilities in the manner and at the time of their choice, and at affordable cost;
- b. Facilitating access by persons with disabilities to quality mobility aids, devices, assistive technologies and forms of live assistance and intermediaries, including by making them available at affordable cost;
- c. Providing training in mobility skills to persons with disabilities and to specialist staff working with persons with disabilities;
- d. Encouraging entities that produce mobility aids, devices and assistive technologies to take into account all aspects of mobility for persons with disabilities.

Article 21 - Freedom of expression and opinion, and access to information

States Parties shall take all appropriate measures to ensure that persons with disabilities can exercise the right to freedom of expression and opinion, including the freedom to seek, receive and impart information and ideas on an equal basis with others and through all forms of communication of their choice, as defined in article 2 of the present Convention, including by:

- a. Providing information intended for the general public to persons with disabilities in accessible formats and technologies appropriate to different kinds of disabilities in a timely manner and without additional cost;

- b. Accepting and facilitating the use of sign languages, Braille, augmentative and alternative communication, and all other accessible means, modes and formats of communication of their choice by persons with disabilities in official interactions;
- c. Urging private entities that provide services to the general public, including through the Internet, to provide information and services in accessible and usable formats for persons with disabilities;
- d. Encouraging the mass media, including providers of information through the Internet, to make their services accessible to persons with disabilities;
- e. Recognizing and promoting the use of sign languages.

Article 22 - Respect for privacy

- 1. No person with disabilities, regardless of place of residence or living arrangements, shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his or her privacy, family, home or correspondence or other types of communication or to unlawful attacks on his or her honour and reputation. Persons with disabilities have the right to the protection of the law against such interference or attacks.
- 2. States Parties shall protect the privacy of personal, health and rehabilitation information of persons with disabilities on an equal basis with others.

Article 23 - Respect for home and the family

- 1. States Parties shall take effective and appropriate measures to eliminate discrimination against persons with disabilities in all matters relating to marriage, family, parenthood and relationships, on an equal basis with others, so as to ensure that:
 - a. The right of all persons with disabilities who are of marriageable age to marry and to found a family on the basis of free and full consent of the intending spouses is recognized;
 - b. The rights of persons with disabilities to decide freely and responsibly on the number and spacing of their children and to have access to age-appropriate information, reproductive and family planning education are recognized, and the means necessary to enable them to exercise these rights are provided;
 - c. Persons with disabilities, including children, retain their fertility on an equal basis with others.

2. States Parties shall ensure the rights and responsibilities of persons with disabilities, with regard to guardianship, wardship, trusteeship, adoption of children or similar institutions, where these concepts exist in national legislation; in all cases the best interests of the child shall be paramount. States Parties shall render appropriate assistance to persons with disabilities in the performance of their child-rearing responsibilities.

3. States Parties shall ensure that children with disabilities have equal rights with respect to family life. With a view to realizing these rights, and to prevent concealment, abandonment, neglect and segregation of children with disabilities, States Parties shall undertake to provide early and comprehensive information, services and support to children with disabilities and their families.

4. States Parties shall ensure that a child shall not be separated from his or her parents against their will, except when competent authorities subject to judicial review determine, in accordance with applicable law and procedures, that such separation is necessary for the best interests of the child. In no case shall a child be separated from parents on the basis of a disability of either the child or one or both of the parents.

5. States Parties shall, where the immediate family is unable to care for a child with disabilities, undertake every effort to provide alternative care within the wider family, and failing that, within the community in a family setting.

Article 24 - Education

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to education. With a view to realizing this right without discrimination and on the basis of equal opportunity, States Parties shall ensure an inclusive education system at all levels and life long learning directed to:

- a. The full development of human potential and sense of dignity and self-worth, and the strengthening of respect for human rights, fundamental freedoms and human diversity;
- b. The development by persons with disabilities of their personality, talents and creativity, as well as their mental and physical abilities, to their fullest potential;
- c. Enabling persons with disabilities to participate effectively in a free society.

2. In realizing this right, States Parties shall ensure that:

a. Persons with disabilities are not excluded from the general education system on the basis of disability, and that children with disabilities are not excluded from free and compulsory primary education, or from secondary education, on the basis of disability;

b. Persons with disabilities can access an inclusive, quality and free primary education and secondary education on an equal basis with others in the communities in which they live;

c. Reasonable accommodation of the individual's requirements is provided;

d. Persons with disabilities receive the support required, within the general education system, to facilitate their effective education;

e. Effective individualized support measures are provided in environments that maximize academic and social development, consistent with the goal of full inclusion.

3. States Parties shall enable persons with disabilities to learn life and social development skills to facilitate their full and equal participation in education and as members of the community. To this end, States Parties shall take appropriate measures, including:

a. Facilitating the learning of Braille, alternative script, augmentative and alternative modes, means and formats of communication and orientation and mobility skills, and facilitating peer support and mentoring;

b. Facilitating the learning of sign language and the promotion of the linguistic identity of the deaf community;

c. Ensuring that the education of persons, and in particular children, who are blind, deaf or deafblind, is delivered in the most appropriate languages and modes and means of communication for the individual, and in environments which maximize academic and social development.

4. In order to help ensure the realization of this right, States Parties shall take appropriate measures to employ teachers, including teachers with disabilities, who are qualified in sign language and/or Braille, and to train professionals and staff who work at all levels of education. Such training shall incorporate disability awareness and the use of appropriate augmentative and alternative modes, means and formats of communication, educational techniques and materials to support persons with disabilities.

5. States Parties shall ensure that persons with disabilities are able to access general tertiary education, vocational training, adult education and lifelong learning without discrimination and on an equal basis with others. To this end, States Parties shall ensure that reasonable accommodation is provided to persons with disabilities.

Article 25 - Health

States Parties recognize that persons with disabilities have the right to the enjoyment of the highest attainable standard of health without discrimination on the basis of disability. States Parties shall take all appropriate measures to ensure access for persons with disabilities to health services that are gender-sensitive, including health-related rehabilitation. In particular, States Parties shall:

- a. Provide persons with disabilities with the same range, quality and standard of free or affordable health care and programmes as provided to other persons, including in the area of sexual and reproductive health and population-based public health programmes;
- b. Provide those health services needed by persons with disabilities specifically because of their disabilities, including early identification and intervention as appropriate, and services designed to minimize and prevent further disabilities, including among children and older persons;
- c. Provide these health services as close as possible to people's own communities, including in rural areas;
- d. Require health professionals to provide care of the same quality to persons with disabilities as to others, including on the basis of free and informed consent by, inter alia, raising awareness of the human rights, dignity, autonomy and needs of persons with disabilities through training and the promulgation of ethical standards for public and private health care;
- e. Prohibit discrimination against persons with disabilities in the provision of health insurance, and life insurance where such insurance is permitted by national law, which shall be provided in a fair and reasonable manner;
- f. Prevent discriminatory denial of health care or health services or food and fluids on the basis of disability.

Article 26 - Habilitation and rehabilitation

1. States Parties shall take effective and appropriate measures, including through peer support, to enable persons with disabilities to attain and maintain maximum independence, full physical, mental, social and vocational ability, and full inclusion and participation in all aspects of life. To that end, States Parties shall organize, strengthen and extend comprehensive habilitation and rehabilitation services and programmes, particularly in the areas of health, employment, education and social services, in such a way that these services and programmes:

a. Begin at the earliest possible stage, and are based on the multidisciplinary assessment of individual needs and strengths;

b. Support participation and inclusion in the community and all aspects of society, are voluntary, and are available to persons with disabilities as close as possible to their own communities, including in rural areas.

2. States Parties shall promote the development of initial and continuing training for professionals and staff working in habilitation and rehabilitation services.

3. States Parties shall promote the availability, knowledge and use of assistive devices and technologies, designed for persons with disabilities, as they relate to habilitation and rehabilitation.

Article 27 - Work and employment

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to work, on an equal basis with others; this includes the right to the opportunity to gain a living by work freely chosen or accepted in a labour market and work environment that is open, inclusive and accessible to persons with disabilities. States Parties shall safeguard and promote the realization of the right to work, including for those who acquire a disability during the course of employment, by taking appropriate steps, including through legislation, to, inter alia:

a. Prohibit discrimination on the basis of disability with regard to all matters concerning all forms of employment, including conditions of recruitment, hiring and employment, continuance of employment, career advancement and safe and healthy working conditions;

b. Protect the rights of persons with disabilities, on an equal basis with others, to just and favourable conditions of work, including equal opportunities and equal remuneration for work of equal value, safe and healthy working conditions, including protection from harassment, and the redress of grievances;

c. Ensure that persons with disabilities are able to exercise their labour and trade union rights on an equal basis with others;

d. Enable persons with disabilities to have effective access to general technical and vocational guidance programmes, placement services and vocational and continuing training;

e. Promote employment opportunities and career advancement for persons with disabilities in the labour market, as well as assistance in finding, obtaining, maintaining and returning to employment;

f. Promote opportunities for self-employment, entrepreneurship, the development of cooperatives and starting one's own business;

g. Employ persons with disabilities in the public sector;

h. Promote the employment of persons with disabilities in the private sector through appropriate policies and measures, which may include affirmative action programmes, incentives and other measures;

i. Ensure that reasonable accommodation is provided to persons with disabilities in the workplace;

j. Promote the acquisition by persons with disabilities of work experience in the open labour market;

k. Promote vocational and professional rehabilitation, job retention and return-to-work programmes for persons with disabilities.

2. States Parties shall ensure that persons with disabilities are not held in slavery or in servitude, and are protected, on an equal basis with others, from forced or compulsory labour.

Article 28 - Adequate standard of living and social protection

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to an adequate standard of living for themselves and their families, including adequate food, clothing and housing, and to the continuous improvement of living conditions, and shall take appropriate steps to safeguard and promote the realization of this right without discrimination on the basis of disability.

2. States Parties recognize the right of persons with disabilities to social protection and to the enjoyment of that right without discrimination on the basis of disability, and shall take appropriate steps to safeguard and promote the realization of this right, including measures:

- a. To ensure equal access by persons with disabilities to clean water services, and to ensure access to appropriate and affordable services, devices and other assistance for disability-related needs;
- b. To ensure access by persons with disabilities, in particular women and girls with disabilities and older persons with disabilities, to social protection programmes and poverty reduction programmes;
- c. To ensure access by persons with disabilities and their families living in situations of poverty to assistance from the State with disability-related expenses, including adequate training, counselling, financial assistance and respite care;
- d. To ensure access by persons with disabilities to public housing programmes;
- e. To ensure equal access by persons with disabilities to retirement benefits and programmes.

Article 29 - Participation in political and public life

States Parties shall guarantee to persons with disabilities political rights and the opportunity to enjoy them on an equal basis with others, and shall undertake to:

- a. Ensure that persons with disabilities can effectively and fully participate in political and public life on an equal basis with others, directly or through freely chosen representatives, including the right and opportunity for persons with disabilities to vote and be elected, inter alia, by:
 - i. Ensuring that voting procedures, facilities and materials are appropriate, accessible and easy to understand and use;
 - ii. Protecting the right of persons with disabilities to vote by secret ballot in elections and public referendums without intimidation, and to stand for elections, to effectively hold office and perform all public functions at all levels of government, facilitating the use of assistive and new technologies where appropriate;

iii. Guaranteeing the free expression of the will of persons with disabilities as electors and to this end, where necessary, at their request, allowing assistance in voting by a person of their own choice;

b. Promote actively an environment in which persons with disabilities can effectively and fully participate in the conduct of public affairs, without discrimination and on an equal basis with others, and encourage their participation in public affairs, including:

i. Participation in non-governmental organizations and associations concerned with the public and political life of the country, and in the activities and administration of political parties;

ii. Forming and joining organizations of persons with disabilities to represent persons with disabilities at international, national, regional and local levels.

Article 30 - Participation in cultural life, recreation, leisure and sport

1. States Parties recognize the right of persons with disabilities to take part on an equal basis with others in cultural life, and shall take all appropriate measures to ensure that persons with disabilities:

a. Enjoy access to cultural materials in accessible formats;

b. Enjoy access to television programmes, films, theatre and other cultural activities, in accessible formats;

c. Enjoy access to places for cultural performances or services, such as theatres, museums, cinemas, libraries and tourism services, and, as far as possible, enjoy access to monuments and sites of national cultural importance.

2. States Parties shall take appropriate measures to enable persons with disabilities to have the opportunity to develop and utilize their creative, artistic and intellectual potential, not only for their own benefit, but also for the enrichment of society.

3. States Parties shall take all appropriate steps, in accordance with international law, to ensure that laws protecting intellectual property rights do not constitute an unreasonable or discriminatory barrier to access by persons with disabilities to cultural materials.

4. Persons with disabilities shall be entitled, on an equal basis with others, to recognition and support of their specific cultural and linguistic identity, including sign languages and deaf culture.

5. With a view to enabling persons with disabilities to participate on an equal basis with others in recreational, leisure and sporting activities, States Parties shall take appropriate measures:

- a. To encourage and promote the participation, to the fullest extent possible, of persons with disabilities in mainstream sporting activities at all levels;
- b. To ensure that persons with disabilities have an opportunity to organize, develop and participate in disability-specific sporting and recreational activities and, to this end, encourage the provision, on an equal basis with others, of appropriate instruction, training and resources;
- c. To ensure that persons with disabilities have access to sporting, recreational and tourism venues;
- d. To ensure that children with disabilities have equal access with other children to participation in play, recreation and leisure and sporting activities, including those activities in the school system;
- e. To ensure that persons with disabilities have access to services from those involved in the organization of recreational, tourism, leisure and sporting activities.

Article 31 - Statistics and data collection

1. States Parties undertake to collect appropriate information, including statistical and research data, to enable them to formulate and implement policies to give effect to the present Convention. The process of collecting and maintaining this information shall:

- a. Comply with legally established safeguards, including legislation on data protection, to ensure confidentiality and respect for the privacy of persons with disabilities;
- b. Comply with internationally accepted norms to protect human rights and fundamental freedoms and ethical principles in the collection and use of statistics.

2. The information collected in accordance with this article shall be disaggregated, as appropriate, and used to help assess the implementation of States Parties' obligations under the present Convention and to identify and address the barriers faced by persons with disabilities in exercising their rights.

3. States Parties shall assume responsibility for the dissemination of these statistics and ensure their accessibility to persons with disabilities and others.

Article 32 - International cooperation

1. States Parties recognize the importance of international cooperation and its promotion, in support of national efforts for the realization of the purpose and objectives of the present Convention, and will undertake appropriate and effective measures in this regard, between and among States and, as appropriate, in partnership with relevant international and regional organizations and civil society, in particular organizations of persons with disabilities. Such measures could include, inter alia:

- a. Ensuring that international cooperation, including international development programmes, is inclusive of and accessible to persons with disabilities;
- b. Facilitating and supporting capacity-building, including through the exchange and sharing of information, experiences, training programmes and best practices;
- c. Facilitating cooperation in research and access to scientific and technical knowledge;
- d. Providing, as appropriate, technical and economic assistance, including by facilitating access to and sharing of accessible and assistive technologies, and through the transfer of technologies.

2. The provisions of this article are without prejudice to the obligations of each State Party to fulfil its obligations under the present Convention.

Article 33 - National implementation and monitoring

1. States Parties, in accordance with their system of organization, shall designate one or more focal points within government for matters relating to the implementation of the present Convention, and shall give due consideration to the establishment or designation of a coordination mechanism within government to facilitate related action in different sectors and at different levels.

2. States Parties shall, in accordance with their legal and administrative systems, maintain, strengthen, designate or establish within the State Party, a framework, including one or more independent mechanisms, as appropriate, to promote, protect and monitor implementation of the present Convention. When designating or establishing such a mechanism, States Parties

shall take into account the principles relating to the status and functioning of national institutions for protection and promotion of human rights.

3. Civil society, in particular persons with disabilities and their representative organizations, shall be involved and participate fully in the monitoring process.

Article 34 - Committee on the Rights of Persons with Disabilities

1. There shall be established a Committee on the Rights of Persons with Disabilities (hereafter referred to as “the Committee”), which shall carry out the functions hereinafter provided.

2. The Committee shall consist, at the time of entry into force of the present Convention, of twelve experts. After an additional sixty ratifications or accessions to the Convention, the membership of the Committee shall increase by six members, attaining a maximum number of eighteen members.

3. The members of the Committee shall serve in their personal capacity and shall be of high moral standing and recognized competence and experience in the field covered by the present Convention. When nominating their candidates, States Parties are invited to give due consideration to the provision set out in article 4.3 of the present Convention.

4. The members of the Committee shall be elected by States Parties, consideration being given to equitable geographical distribution, representation of the different forms of civilization and of the principal legal systems, balanced gender representation and participation of experts with disabilities.

5. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons nominated by the States Parties from among their nationals at meetings of the Conference of States Parties. At those meetings, for which two thirds of States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

6. The initial election shall be held no later than six months after the date of entry into force of the present Convention. At least four months before the date of each election, the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to the States Parties inviting them to submit the nominations within two months. The Secretary-General shall subsequently prepare a

list in alphabetical order of all persons thus nominated, indicating the State Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties to the present Convention.

7. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. They shall be eligible for re-election once. However, the term of six of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election, the names of these six members shall be chosen by lot by the chairperson of the meeting referred to in paragraph 5 of this article.

8. The election of the six additional members of the Committee shall be held on the occasion of regular elections, in accordance with the relevant provisions of this article.

9. If a member of the Committee dies or resigns or declares that for any other cause she or he can no longer perform her or his duties, the State Party which nominated the member shall appoint another expert possessing the qualifications and meeting the requirements set out in the relevant provisions of this article, to serve for the remainder of the term.

10. The Committee shall establish its own rules of procedure.

11. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Convention, and shall convene its initial meeting.

12. With the approval of the General Assembly, the members of the Committee established under the present Convention shall receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the Assembly may decide, having regard to the importance of the Committee's responsibilities.

13. The members of the Committee shall be entitled to the facilities, privileges and immunities of experts on mission for the United Nations as laid down in the relevant sections of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations.

Article 35 - Reports by States Parties

1. Each State Party shall submit to the Committee, through the Secretary-General of the United Nations, a comprehensive report on measures taken to give effect to its obligations under the present Convention and on the progress made in that regard, within two years after the entry into force of the present Convention for the State Party concerned.

2. Thereafter, States Parties shall submit subsequent reports at least every four years and further whenever the Committee so requests.

3. The Committee shall decide any guidelines applicable to the content of the reports.

4. A State Party which has submitted a comprehensive initial report to the Committee need not, in its subsequent reports, repeat information previously provided. When preparing reports to the Committee, States Parties are invited to consider doing so in an open and transparent process and to give due consideration to the provision set out in article 4.3 of the present Convention.

5. Reports may indicate factors and difficulties affecting the degree of fulfilment of obligations under the present Convention.

Article 36 - Consideration of reports

1. Each report shall be considered by the Committee, which shall make such suggestions and general recommendations on the report as it may consider appropriate and shall forward these to the State Party concerned. The State Party may respond with any information it chooses to the Committee. The Committee may request further information from States Parties relevant to the implementation of the present Convention.

2. If a State Party is significantly overdue in the submission of a report, the Committee may notify the State Party concerned of the need to examine the implementation of the present Convention in that State Party, on the basis of reliable information available to the Committee, if the relevant report is not submitted within three months following the notification. The Committee shall invite the State Party concerned to participate in such examination. Should the State Party respond by submitting the relevant report, the provisions of paragraph 1 of this article will apply.

3. The Secretary-General of the United Nations shall make available the reports to all States Parties.

4. States Parties shall make their reports widely available to the public in their own countries and facilitate access to the suggestions and general recommendations relating to these reports.

5. The Committee shall transmit, as it may consider appropriate, to the specialized agencies, funds and programmes of the United Nations, and other competent bodies, reports from

States Parties in order to address a request or indication of a need for technical advice or assistance contained therein, along with the Committee's observations and recommendations, if any, on these requests or indications.

Article 37 - Cooperation between States Parties and the Committee

1. Each State Party shall cooperate with the Committee and assist its members in the fulfilment of their mandate.

2. In its relationship with States Parties, the Committee shall give due consideration to ways and means of enhancing national capacities for the implementation of the present Convention, including through international cooperation.

Article 38 - Relationship of the Committee with other bodies

In order to foster the effective implementation of the present Convention and to encourage international cooperation in the field covered by the present Convention:

a. The specialized agencies and other United Nations organs shall be entitled to be represented at the consideration of the implementation of such provisions of the present Convention as fall within the scope of their mandate. The Committee may invite the specialized agencies and other competent bodies as it may consider appropriate to provide expert advice on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their respective mandates. The Committee may invite specialized agencies and other United Nations organs to submit reports on the implementation of the Convention in areas falling within the scope of their activities;

b. The Committee, as it discharges its mandate, shall consult, as appropriate, other relevant bodies instituted by international human rights treaties, with a view to ensuring the consistency of their respective reporting guidelines, suggestions and general recommendations, and avoiding duplication and overlap in the performance of their functions.

Article 39 - Report of the Committee

The Committee shall report every two years to the General Assembly and to the Economic and Social Council on its activities, and may make suggestions and general recommendations based on the examination of reports and information received from the States

Parties. Such suggestions and general recommendations shall be included in the report of the Committee together with comments, if any, from States Parties.

Article 40 - Conference of States Parties

1. The States Parties shall meet regularly in a Conference of States Parties in order to consider any matter with regard to the implementation of the present Convention.

2. No later than six months after the entry into force of the present Convention, the Conference of the States Parties shall be convened by the Secretary-General of the United Nations. The subsequent meetings shall be convened by the Secretary-General of the United Nations biennially or upon the decision of the Conference of States Parties.

Article 41 - Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the depositary of the present Convention.

Article 42 - Signature

The present Convention shall be open for signature by all States and by regional integration organizations at United Nations Headquarters in New York as of 30 March 2007.

Article 43 - Consent to be bound

The present Convention shall be subject to ratification by signatory States and to formal confirmation by signatory regional integration organizations. It shall be open for accession by any State or regional integration organization which has not signed the Convention.

Article 44 - Regional integration organizations

1. "Regional integration organization" shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention. Such organizations shall declare, in their instruments of formal confirmation or accession, the extent of their competence with respect to matters governed by this Convention. Subsequently, they shall inform the depositary of any substantial modification in the extent of their competence.

2. References to “States Parties” in the present Convention shall apply to such organizations within the limits of their competence.

3. For the purposes of article 45, paragraph 1, and article 47, paragraphs 2 and 3, any instrument deposited by a regional integration organization shall not be counted.

4. Regional integration organizations, in matters within their competence, may exercise their right to vote in the Conference of States Parties, with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 45 - Entry into force

1. The present Convention shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession.

2. For each State or regional integration organization ratifying, formally confirming or acceding to the Convention after the deposit of the twentieth such instrument, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of its own such instrument.

Article 46 - Reservations

1. Reservations incompatible with the object and purpose of the present Convention shall not be permitted.

2. Reservations may be withdrawn at any time.

Article 47 - Amendments

1. Any State Party may propose an amendment to the present Convention and submit it to the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall communicate any proposed amendments to States Parties, with a request to be notified whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and deciding upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of two thirds of the States Parties present and voting shall be submitted by the Secretary-General to the General Assembly for approval and thereafter to all States Parties for acceptance.

2. An amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment. Thereafter, the amendment shall enter into force for any State Party on the thirtieth day following the deposit of its own instrument of acceptance. An amendment shall be binding only on those States Parties which have accepted it.

3. If so decided by the Conference of States Parties by consensus, an amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of this article which relates exclusively to articles 34, 38, 39 and 40 shall enter into force for all States Parties on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment.

Article 48 - Denunciation

A State Party may denounce the present Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. The denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

Article 49 - Accessible format

The text of the present Convention shall be made available in accessible formats.

Article 50 - Authentic texts

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of the present Convention shall be equally authentic.

In witness thereof the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Convention.

ກາດພນວກ ຄ

ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງແລະການເຄື່ອນໄຫວຂອງຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດ
ເພື່ອຄົ້ນພົດການແຫ່ງ ສປປ.ລາວ ເລກທີ 061/ນຍ (ພາສາລາວ)

ດາລດວາດວຍການຈດຕງແລະການເຄອນໄຫວຂອງຄະນະກຳມາທການແຫງຊາດ
ເພອຄນພການແຫງສປປລາວສະບບເລກ061 /ນຍລົງວັນທີ6 ມີນາ2009

ຫມອດທີ 1

ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ

ມາດຕາ 1 ຈຸດປະສົງ

ດາລດສະບບນການດທຕງ ພາລະບດບາດ ຫນາທຂອບເຂດສດ ໂຄງປະກອບຈດ
ຕງ ແລະ ແບບແຜນວທເຣດວຽກ ຂອງຄະນະກຳມະການແຫງຊາດ ເພອຄນພການ

ມາດຕາ 2 ທີ່ຕັ້ງແລະພາລະບົດບາດ

ຄະນະກຳມາທການແຫງຊາດ ເພອຄນພການຂຽນຫຍ “ຄ.ຊ.ພ.ກ”ເປັນອົງ
ການຈດຕງຫນ ງຂອງລດຖະບານມພາລະບດບາດຊວຍລັດຖະບານແລະ
ນາຍົກລັດຖະມົນຕີພົວພັນ ປະສານງານ ປະສານສົມທົບກັບກະຊວງ ຂະແໜງການ ແລະ
ອົງການປກຄອງທອງຖນ ໄນການປກປອງຄຸມຄອງ ຊວຍເຫລອພນພູ ບາບດ ແລະ
ພັດທະນາຄົນພິການລາວໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ

ມາດຕາ 3 ຫນາທ

1. ເປັນເຈົ້າການປະສານສົມທົບກັບກະຊວງ ອົງການທຽບເທົ່າກະຊວງ ອົງ
ການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມຂັ້ນສູນກາງເພື່ອຄົ້ນຄ້ວແລະນາສະເໜ ລດຖະບານພຈາລະນາກຽວ
ກັບນະໂຍບາຍ ຍຸດທະສາດ ແຜນການ ແຜນງານ ໂຄງການ ກົນໄກ ລະບອບລະບຽບການ
ຕ່າງໆ ຫມຕຄນພການ ປະສານສມທບກບອງການຈດຕງຂນຕ່າງໆ ເຫຼານ ຊນາ ຈດຕງ
ປະຕບດ ພາຍຫລງລດຖະບານຮບຮອງແລວ

2. ຕດຕາມ ແນະນາ ຊຸກຍູ້ ກວດກາບັນດາກະຊວງ ຂະແໜງການ ອົງການຈັດຕັ້ງ
ທາງສັງຄົມ ການຈດຕງ ເສດຖະກດ ອງການປກຄອງທອງຖນຂນຕ່າງໆ ໃນການຈັດຕັ້ງ
ປະຕບດແນວທາງ ລະບຽບການ ກດໝາຍຕ່າງໆກຽວກບຄນພການ

3. ສມທບກບກະຊວງ ອງການທກຽວຂອງ ເພອບກປອງ ສດຜນປະໂຫຍດທຸກຕອງຕາມກດຫມາຍຂອງຄນພການ ໄຫຄວາມຊວຍເຫລອ ຟນພູ ບາບດ ແລະ ພັດທະນາຄົນພິການ ນັບມື້ ນັບສູງຂຶ້ນ

4. ເຄດສະນາ ບຸກລະດມຂນຂວາຍ ທວສງຄມ ໄຫຮບຮູເຖງສະພາບຄວາມຈາເປນ ແລະ ຄວາມມຸງມາດປາດຖະຫນາຂອງຄນພການໃນແຕລະໄລຍະ ສະເໜຣຽກຮອງໄປຍງກະຊວງ ຂະແໜງການແລະອງການປກຄອງທອງຖນ ຂນຕາງໆເພອເອາໃຈໃສຕວຽກງານ ຄນພການທວສງຄມທນອນຢູ່ໃນຄວາມຮບຜດຊອບຄຸມຄອງຂອງຕນ ການການດຍຸດທະສາດ ນະໂຍບາຍຫລການພດທະນາ ພນຖານຕ່ງຮາງເຕກນກຕາງໆ ໃນຂງເຂດ ຂະແໜງການ ແລະທອງຖນຂອງຕນ ໄຫຄານງແລະຄດໄລເຖງຄວາມຫຍຸງຍາກລາບາກຂອງຄນພການປະເພດຕາງໆ

5. ສມທບກບພາກສວນຕາງໆທກຽວຂອງຈດຕງກດຈະການຕາງໆຂອງສງຄມ ເພອຄນພການໃນນລວມທງບຸກລະດມ ຂນຂວາມທນຮອນ ເຄອງຂອງບນເທາທຸກ ໄຫແກຄນພການໃນການສະເຫລມສະຫລອງວນສາຄນຕາງໆກຽວກບຄນພພການ

6. ສະໜອງຂມຸນ ຂາວສານ ຕາງໆໄຫແກສງຄມ ບນດາອງການຈດຕງທາງສງຄມຂອງຄົນພິການ ແລະ ອງການຈດຕງສາກນຕາງໆ ເກບກາສງລວມຄວາມມຸງມາດປາດຖະຫນາ ຄາສະເໜຂອງສະມາຄມ ຫລ ບຸກຄນ ຄນພການເພອສະເໜລດຖະບານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ຫລື ລັດຖະມົນຕີ ຫວຫນາອງການທຽບເທາພຈາລະນາແກເຂ

7. ພຈາລະນາປະກອບຄາຄດຄາເຫນ ເປນລາຍລກອກສອນ ໄຫກະຊວງ ອງການທຽບເທົາກະຊວງ ອົງການຈັດຕັ້ງທກຽວຂອງກຽວກບການສະເໜສາງຕງສະມາຄົມ ມຸນນທ ກອງທນ ແລະອນງກຽວກບຄນພການ ສາງເງອນເຂອານວຍຄວາມສະດວກໄຫແກສະມາຄົມມຸນນິທິກອງທຶນແລະອນງກຽວກບຄນພການ ເຄອນໄຫວທຸກຕອງຕາມແນວທາງນະໂຍບາຍ ແລະລະບຽບກດຫມາຍ ຊຸກຍູ້ ແລະເຮດໄຫຫສະມາຄມ ມຸນນທຂອງຄນພການ ເຄອນໄຫວມປະສດທຜນ ຊວຍເຫລອເຊງກນແລະກນ ແລະ ການປກປອງຜນປະໂຫຍດຂອງສະມາຊກ ທຸກຕອງຕາມລະບຽບກດຫມາຍ

8. ຄນຄວ ຖະແຫລງການຮວມອານຸສນຍາ ສນຍາ ແລະ ເອກະສານອື່ນໆຂອງພາກພນອາຊຽນ ອາຊ ປາຊຟກ ສາກນ ແລະ ສະຫະປະຊາຊາດ ເປນຕນແມນສນທສນຍາ 159 ວາດວຍການຟນພູວຊາຊບ ການຈາງງານຂອງຄນພການ ຖະແຫລງການ BIWAKO ວາດວຍສະຫດສະວດໄຫມ ແຫງການພດທະນາຄນພການ ແລະ ສນທສນຍາຂອງອງການສະຫະປະຊາຊາດ ວາດວຍສດທຄນພການຢູ່ ໃນເລກ ແລະ ສນທສນຍາອນງທກຽວກບຄນພການ ເພອນາສະເໜລດຖະບານພຈາລະນາ

9. ພວພນແລະຮ່ວມມືກັບປະເທດຮ່ວມມື ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນຕ່າງໆໃນພາກພື້ນກຳລັງເລກເພື່ອຍາດແຍງທຳນຽມ ແລະດຳເນີນວຽກງານເຂົ້າໃນການພັດທະນາຄົນພິການ

10. ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມສາມະນາ ທງພາຍໃນແລະຕ່າງປະເທດ ກ່ຽວກັບວຽກງານຄົ້ນພາບການຕາມລະບຽບການທຳການດ້ວຍ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ອື່ນໆຕາມການມອບໝາຍຂອງຂັ້ນເທິງ

ມາດຕາ 4 ຂອບເຂດສິດ

1. ຄົນຄວ ແລະ ນາສະເໜີ ອົງການຈັດຕັ້ງທຳກຽວຂອງ ເພື່ອປັບປຸງ ແຕ່ງຕັ້ງ ຍຸກຍາຍ ບຸກຄົນ ຫລື ອົງການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ທີ່ເຄື່ອນໄຫວກ່ຽວກັບຄົນພິການພ້ອມກັບສະເໜີປະກອບຄຳຄິດຕາເຫັນຕໍ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທຸກອານາດເພື່ອປະຕິບັດໃນຕໍ່ບຸກຄົນທີ່ລືອກການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງທີ່ເຄື່ອນໄຫວຂັດກັບແນວທາງນະໂຍບາຍລະບຽບກົດໝາຍຂອງລັດ ລະບຽບການຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບຄົນພິການ ສະມາຄົມຫລື ຜູ້ດູແລຄົນພິການ

2. ຄົນຄວ ຕຳລາ ຮບຮອງເອົາ ແຜນການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານປະຈຳປີ 06 ເດືອນ 03 ເດືອນ ແລະປະຈຳເດືອນຂອງ ຄ. ຊ. ພ.ກ ຊຸມຊົນອົງການຊ່ວຍເຫລືອຂອງ ຄ. ຊ. ພ. ກ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໜ້າທີ່ເໝາະສົມສູງ

3. ຄົ້ນຄ້ວຍຸກຍາຍ ສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ຊ່ວຍເຫລືອ ພັດທະນາ ຄົນພິການ ປະເພດຕ່າງໆບັນພັນຖານນະໂຍບາຍແລະລະບຽບກົດໝາຍວ່າອອກ

4. ຊຸກຍູ້ຕາມ ກົດໝາຍ ການປະຕິບັດລະບຽບຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ທີ່ພົວພັນເຖິງຄົນພິການ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍການຕ່າງໆ ແລະ ແກ້ໄຂຂໍ້ຈຳກັດ ເພື່ອປັບປຸງ ໄຫລສອດຄ່ອງກັບລະບຽບກົດໝາຍ

5. ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ງົບປະມານ ແລະ ອຸປະກອນຮັບໃຊ້ວຽກງານທຸກ ແລະການຈັດຕັ້ງອື່ນໆມອບໄຫລຍາມປະສິດທິຜົນແລະຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍວ່າອອກ

6. ພວພນ ພັບປະ ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງ ຕ່າງໆ ທງພາຍໃນແລະຕ່າງປະເທດ ຕາມຂອບເຂດສິດແລະຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ

7. ຕາດສັນບັນຫາຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນດຳລັດສະບັບ ແລະ ປະຕິບັດສອດຄ່ອງຕາມການມອບໝາຍຂອງຂັ້ນເທິງ

ໝວດທີ III

ໂຄງປະກອບການຈັດຕັ້ງ

ມາດຕາ 5 ໂຄງປະກອບກົງຈັກຊ່ວຍວຽກ

ໂຄງປະກອບກົງຈັກຊ່ວຍວຽກຂອງຄະນະກຳມາທການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄຸ້ມຄອງການ
ປະກອບມສອງຂນຄ ຂັນສູນກາງ ແລະ ຂັນທອງຖນ

5.1 ຂັນສູນກາງ

ກມບານ ເສຍອງຄະ ແລະ ພການ ຂອງກະຊວງແຮງງານແລະສະຫວດດການ
ສງຄມເປັນຫອງການປະສານງານແຫ່ງຊາດເພື່ອຄຸ້ມຄອງການຂັນສູນກາງ ຂຽນຫຍ (ຫ. ປ.
ຊ. ກ)

5.2 ຂັນທອງຖນ ປະກອບມສອງຂນຄ

5.2.1 ພະແນກແຮງງານແລະສະຫວດດການສງຄມຂັນແຂວງ ເປັນຫອງການ
ປະສານງານແຫ່ງຊາດເພື່ອຄຸ້ມຄອງການຂັນແຂວງຂຽນຫຍ (ຫ. ປ. ພ. ຂ)

5.2.2 ຫອງການແຮງງານ ແລະ ສະຫວດດການສງຄມຂັນເມືອງເປັນຫອງການ
ປະສານງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງການຂັນເມືອງຂຽນຫຍ (ຫ. ປ. ພ. ມ)

ມາດຕາ 6 ໂຄງປະກອບຂອງບຸກຄະລາກອນ

6.1 ໂຄງປະກອບບຸກຄະລາກອນຂັນສູນກາງ

ຄະນະກຳມາທການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄຸ້ມຄອງການຂັນສູນກາງ

1. ທານ ຮອງນາຍກລດຖະມນຕ ລດຖະມນຕປອງການປະເທດເປັນປະທານ
2. ທານ ລດຖະມນຕວາການກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວດດການສງຄມເປັນ
ຮອງປະທານ ທງເປັນຜູ້ປະຈາການ
3. ທານລດຖະມນຕຊ່ວຍວາການກະຊວງສາທາລະນະສຸກເປັນຮອງ
4. ທານ ຫວຫນາກມບານ ເສຍ ອງຄະແລະພການ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ
ສະຫວດດການສງຄມເປັນກາມະການ ທງເປັນຫວຫນາຫອງການປະສານງານແຫ່ງຊາດ
ເພື່ອຄົ້ນພິການ
5. ທານຫວຫນາຫອງວາການກະຊວງປອງການປະເທດເປັນກາມະການ
6. ທານຫວຫນາຫອງວາການກະຊວງປອງການຄວາມສະຫງບເປັນກາມະການ
7. ທານ ຫວຫນາຫອງການສູນກາງສະຫະພນແມຍງເປັນກາມະການ
8. ທານຫວຫນາກມອງການຈດຕັ້ງສາກນກະຊວງຕາງການປະເທດເປັນ
ກາມະການ
9. ທານຫວຫນາຫອງການກະຊວງສກສາເປັນກາມະການ
10. ທານຫວຫນາກມນະເຍບາຍການເງນກະຊວງການເງນເປັນກາມະການ

11. ທ່ານຫວໜ້າຫ້ອງການທະບວງການປກຄອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງລດຖະກອນ
ສ. ນ. ຍເປນກາມະການ

12. ທ່ານຫວໜ້າຫ້ອງການຄະນະກາມາທການກລາແຫງຊາດເປນກາມະການ

13. ທ່ານຮອງຫວໜ້າຫ້ອງການກະຊວງເຍທາທການແລະຂນສ ງເປນ
ກາມະການ

14. ທ່ານຮອງຫວໜ້າກມສມວນຊນກະຊວງຖະແຫລງຂາວແລະວດທະນະທາ
ເປນກາມະການ

15. ຜູ້ຕາງຫໜ້າອງການຈດຕງທາງສງຄມຂອງຄນພການ ສະມາຄມ ມຸນນທ
ສູນ ເປນກາມະການ

6.2 ເຄງປະກອບຂອງບຸກຄະລາກອນຂນທອງຖນ

- ປະທານ ຮອງປະທານ ແລະ ຄະນະ ຂອງຄະນະກາມາທການເພອຄນ
ພການຂນແຂວງແມນເຈາແຂວງ ເຈາຄອງນະຄອນເປນຜູ້ການດບນພນຖານຄວາມເປນຈງ
ຂອງທອງຖນ ແລະ ສອດຄອງກັບໂຕງປະກອບບຸກຄະລາກອນຂັ້ນສູນກາງ

- ປະທານ ຮອງປະທານ ແລະ ຄະນະຂອງກາມາທການເພອຄນພການຂນ
ເມອງແມນເຈາເມອງ ຫວໜ້າເທດສະບານ ຖາມ ເປນຜູ້ການດບນພັ້ນຖານສະພາບຄວາມ
ເປນຈງຂອງທອງຖນແລະສອດຄອງກບເຄງປະກອບບຸກຄະລາກອນຂນແຂວງ

ໝວດທີ IV

ແບບແຜນວິທີເຮັດວຽກ

ມາດຕາ 7 ແບບແຜນວິທີເຮັດວຽກ

ຄະນະກາມາທການເຄອນເຫວແລະດາເນນການຕາມຫລກການດງນ

1. ປະຕບດຕາມຫລກການລວມສູນປະຊາທປະໄຕ ຕກລງເປນຫມູ່ຄະນະ
ແບງງານໄຫທຸກຄນຮບຜດຊອບ ປະຕບດວຽກຫວໜ້າດຽວ ເສມຂະຫຍາຍຫວຄດ
ປະດດສາງ ເນການເຮດວຽກງານ

2. ເຮດວຽກມແຜຜນການແຜນງານ ແລະເຄງການລະອຽດແກໄຂວຽກງານ
ຢາງມຈຸດສຸມແລະມເປ າຫມາຍແຕລະ ໄລຍະປະສານສມທບຢາງລະອຽດກບອງ
ການຈດຕງຊນຕາງໆທກຽວຂອງ

3. ເຮດວຽກມການກວດກາ ຕດຕາມຊຸກຍູ ສະຫລຸບ ຖອດຖອນບດຮຽນ ຕ
ລາຄາຜນເດຜນເສຍ ພອມທງປະຕບດລະບອບລາຍງານສອງອສງຢາງເຂມງວດ

4. ປະຕບດລະບອບປະຊຸມ ສອງແສງ ແຕລະ ໄລຍະ ປະຈາເດອນ ໄຕມາດ
ເຄງປ ແລະ ປະຈາປພອມທງປະຕບດລະບອບລາຍງານໄຫຂນເທງແລະລດຖະບານຢາງ
ເປັນປົກກະຕິ

ໝວດທີ V

ບດບນຍດສຸດທາຍ

1. ງບປະມານຮບໄຊເຂົ້າໃນການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານຂອງຄະນະກາມາທການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄນພການແມນມາຈາກງບປະມານຂອງລດຖະບານຈາກກການຊວຍເຫລອພາກສວນຕາງໆໃນສງຄມທງພາຍໃນແລະຕາງປະເທດ ແລະ ອງການຈດຕງສາກນຈາກການຈດກດຈະກອນໆທບຂດຕລະບຽບກດໝາຍ

2. ຄະນະກາມາທການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄນພການ ຫອງການປະສານງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຄົນພິການມີກາປະທັບເປັນຂອງຕົນເອງເພື່ອເຄື່ອນໄຫວວຽກງານທາງລັດຖະບານ

ມາດຕາ 9 ການຜັນຂະຫຍາຍ

ມອບໄຫປະທານກາມາທການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄນພການເປນຜູກການດລະອຽດກກຽວກບການຈດຕງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງຫອງການຄະນະປະສານງານແຫ່ງຊາດເພື່ອຄນພການຂນສູນກາງແລະຂນທອງຖນທລະບຸໃນມາດຕາ 5 ຂອງດາລດສະບບນ

ມາດຕາ 10 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ບັນດາກະຊວງ ອົງການທຽບເທົ່າກະຊວງ ອົງການບກຄອງທອງຖນທຸກຂັ້ນແລະພາກສວນຕາງໆທກຽວຂອງຈຽບຮູ ແລະ ພອມການຈດຕງປະຕບດາລດສະບບນຢາງເຂັ້ນງວດ

ມາດຕາ 11 ຜົນສັກສິດ

ດາລດສະບບນມຜນສກສດນບແຕວນລງລາຍເຊນເປນຕນເບ ແລະ ບຽນແທນດາລດວາດວຍການແຕ່ງຕງຄະນະກາມາທການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄນພການເລກທ 18/ນຍ ລົງວັນທີ 27 ມັງກອນ 1995

ນາຍກລດຖະມນຕແຫ່ງ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ບົວສອນ ບຸບຜາວັນ

ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 6 ມີນາ 2009

ประวัติผู้เขียน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นาย พงษ์พันธ์ ไชยสิทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	13 มิถุนายน 2525
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 13 หมู่ 18 บ้านโพนแก้ว อำเภอนาชายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต สาขากฎหมายยุติธรรม มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
ประวัติการทำงาน	นักวิชาการ แผนกตรวจสอบการดำเนินงานทางกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว